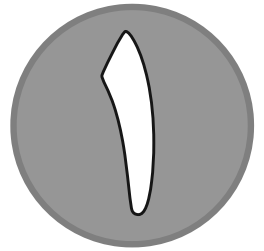

دفترچه شماره (۱)

صبح جمعه

۱۴۰۵/۸/۱

آزمون ۱ آبان ماه ۱۴۰۵

آزمون اختصاصی
دوازدهم انسانی

۱۰۰ سؤال در ۱۰۰ دقیقه

ساعت ۸ تا ۹:۴۰ صبح

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	وضعیت پاسخ‌گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	اجباری	ریاضی و آمار (۳)	۱۰	۱	۱۰	۱۵
۲	انتخابی	ریاضی و آمار (۱)	۱۰	۱۱	۲۰	۲۰
		ریاضی و آمار (۲)	۱۰	۲۱	۳۰	
۳	اجباری	علوم و فنون ادبی (۳) و (۱)	۳۰	۳۱	۶۰	۳۰
۴	اجباری	جامعه‌شناسی (۳)	۱۰	۶۱	۷۰	۱۰
۵	انتخابی	جامعه‌شناسی (۱)	۱۰	۷۱	۸۰	۱۵
		جامعه‌شناسی (۲)	۱۰	۸۱	۹۰	
۶	اجباری	روان‌شناسی	۱۰	۹۱	۱۰۰	۱۰

کانال انسانی‌ها
در پیام‌رسان «بله»
برای عضویت، کد
روبه‌رو را اسکن کنید.

فیلم تحلیل آموزشی
سؤالات آزمون امروز
برای مشاهده فیلم‌ها در سایت کانون،
کد روبه‌رو را با دوربین تلفن همراه خود
اسکن کنید.

پدیدآوردگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	حسین ابراهیم نژاد، محمد اسدی، محمد بحیرایی، ابوالفضل بهاری، عارف بهرام نیا، محمد پردل نظامی، احمد حسن زاده فرد، علی حسینی نوه، محمد حمیدی، رضا خان بابائی، شکیب رجبی، هادی فولادی، علی قهرمان زاده، عباس مالکی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، حسن اصحابی، محسن اصغری، عزیز الیاسی پور، سعید جعفری، سید محسن رضوی، رضا رنجبری، الهام محمدی، یاسین مهدیان، هومن نمازی، اکبر یحیوی
جامعه‌شناسی	امیرمهدی افشار، ریحانه امینی، آریتا بیدقی، جواد جلیلیان، علیرضا حیدری، امیرحسین خزایی، مریم خسروی دهنوی، فاطمه رضائیان، یاسین ساعدی، سینا غلامی، مهرداد کرمی، سید آرش مرتضائی فر، محمد مهدی یعقوبی
روان‌شناسی	هانا احمدزاده، محمد حبیبی، محمدعرفان فرهادی، نگین مرسلی
عربی زبان قرآن	محمود بادبرین، عمار تاجبخش، ابوطالب درانی، محمدرضا سوری، امیرحسین شکوری، کامران عبداللهی، حمیدرضا قائدامینی، مرتضی کاظم‌شیرودی، روح‌الله گلشن، سید محمدعلی مرتضوی، پیروز وجان، محمد مهدی یعقوبی
تاریخ و جغرافیا	علیرضا آزادی‌زاده، راضیه ابراهیمی نژاد، فاطمه احمدی، علیرضا پدram، مریم خسروی دهنوی، یاسین ساعدی، علیرضا سالمی، عاطفه طاهر، حامد صفرخانیان، فاطمه عزیزی، مهدی کاردان، محمد مهدی یعقوبی
فلسفه و منطق	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، مجید پیرحسینلو، پرگل رحیمی، موسی سپاهی، کیمیا طهماسبی، الهه فاضلی، فرهاد قاسمی نژاد، محمد قربانی، امیرمحمد قلعه‌کاهی، علی معزی، فیروز نژادنجف
اقتصاد	آفرین ساجدی، سارا شریفی، مهدی ضیائی، مهدی کاردان، محمدحسین متولی

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	عباس مالکی عرشیا محمدی	مسئول درس: ابراهیم نوری ویراستار: معصومه صنعت‌کار، سجاد سلیمی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی فرهاد علی‌نژاد	سیدعلیرضا احمدی فرهاد علی‌نژاد	محمد مشهدیان محمد مهدی اسلامی	مسئول درس: فریبا رنوقی ویراستار: محسن جمشیدی، مهشید سعیدی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی فر	سید آرش مرتضائی فر	—	مسئول درس: سجاد حقیقی پور ویراستار: سیدمجتبی رضازاده
روان‌شناسی	محمد حبیبی	محمد حبیبی	سینا غلامی ملیکا ذاکری	مسئول درس: محمدصدرا پنجه‌پور ویراستار: مریم عابدی، محمدحسن سعیدی
عربی زبان قرآن	احسان کلاته عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	مسئول درس: لیلا ایزدی ویراستار: امیررضا علیزاده، وجیهه نجفی
تاریخ و جغرافیا	محمد مهدی یعقوبی	محمد مهدی یعقوبی	علیرضا سالمی فاطمه عزیزی	مسئول درس: محمدصدرا پنجه‌پور ویراستار: محمدحسن سعیدی
فلسفه و منطق	محمد قربانی	فرهاد علی‌نژاد	امیرمحمد قلعه‌کاهی هادی حاجی‌زاده	مسئول درس: سوگند بیگلری ویراستار: محمدحسین صادق پور
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	سینا غلامی	مسئول درس: سجاد حقیقی پور ویراستار: سیدمجتبی رضازاده

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصور خاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

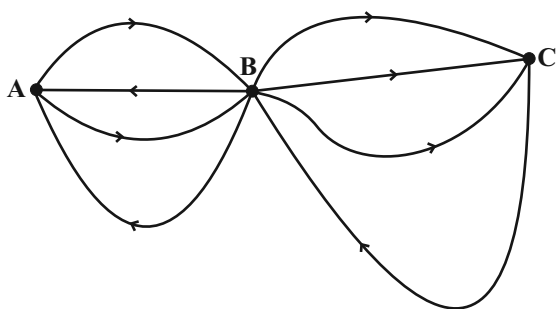
ریاضی و آمار (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

آمار و احتمال
درس ۱: شمارش
درس ۲: احتمال (فضای نمونه،
پیشامد، اعمال بر روی پیشامدها)
صفحه‌های ۱ تا ۱۹

۱- **نهایی** بین ۳ شهر A، B و C مطابق شکل زیر، مسیرهایی وجود دارد، به چند طریق می‌توان از شهر A به

شهر C سفر کرد؟ (از شهر B یکبار عبور می‌کنیم).

(۱) ۶

(۲) ۹

(۳) ۱۲

(۴) ۱۶

۲- اگر $(n+10)! = (16! + 15!) \times 16 \times 18$ باشد، مقدار $\left(\frac{n}{2}\right)!$ چقدر است؟

(۴) ۲۴

(۳) ۶

(۲) ۱۲۰

(۱) ۲۴۰

۳- از بین ۶ کتاب متفاوت، سه کتاب را به تصادف انتخاب و در قفسه‌ای می‌چینیم. چند حالت مختلف برای چیده شدن کتاب‌ها در قفسه وجود دارد؟

(۴) ۲۴۰

(۳) ۳۰

(۲) ۱۲۰

(۱) ۲۰

۴- **نهایی** ۵ نفر (علی، رضا، مریم، سارا و ندا) می‌خواهند در یک صف قرار بگیرند، اگر کنار هم قرار گرفتن علی و رضا مجاز نباشد و مریم حتماً قبل از

سارا قرار بگیرد، چند حالت مختلف برای تشکیل صف وجود دارد؟

(۴) ۶۰

(۳) ۴۸

(۲) ۳۶

(۱) ۳۰

۵- در چند زیر مجموعه ۴ عضوی از مجموعه $A = \{a, b, c, d, e, f\}$ ، دو عضو a و b وجود دارند، اما c و d همزمان هر دو با هم نیستند؟

(۴) ۱۰

(۳) ۵

(۲) ۶

(۱) ۱۵

۶- با استفاده از ارقام $\{0, 1, 2, 4\}$ همه اعداد زوج حسابی حداکثر ۴ رقمی را می‌نویسیم و می‌خواهیم یک عدد را تصادفی انتخاب کنیم، تعداد اعضای

فضای نمونه آن کدام است؟

۱۹۲ (۴)

۱۴۴ (۳)

۱۸۰ (۲)

۲۴ (۱)

۷- تاسی را پرتاب می‌کنیم اگر عدد رو آمده زوج باشد ۲ سکه پرتاب می‌کنیم و اگر فرد آمد ۳ سکه پرتاب می‌کنیم؛ فضای نمونه این آزمایش

تصادفی چند عضو دارد؟

۲۴ (۴)

۳۶ (۳)

۳۰ (۲)

۱۰ (۱)

۸- با ارقام ۵, ۳, ۷, ۱, ۴, ۲ چند عدد ۴ رقمی بدون تکرار ارقام می‌توان ساخت به‌طوری‌که رابطه بین ارقام به‌صورت «یکان > دهگان > صدگان >

هزارگان» باشد؟

۱۰۸ (۴)

۳۶۰ (۳)

۶۰ (۲)

۱۵ (۱)

۹- در پرتاب یک تاس، اگر A پیشامد زوج آمدن، B پیشامد مضرب ۳ آمدن و C پیشامد آمدن عدد اول باشد، پیشامد آنکه «A یا B رخ دهد

ولی C رخ ندهد» چند عضو دارد؟

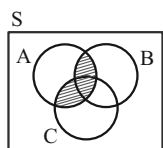
۵ (۴)

۴ (۳)

۳ (۲)

۲ (۱)

۱۰- سه پیشامد A، B و C مطابق شکل در فضای نمونه S مفروض‌اند. کدام مورد برای قسمت هاشورخورده نادرست است؟

(۱) $A \cap (B \cup C)$

(۲) $(A \cap B) \cup (A \cap C)$

(۳) $(A - (A - B)) \cup (A - (A - C))$

(۴) $(A - (A \cap B)) \cap (A \cap C)$

ریاضی و آمار (۱)

در این بخش، از میان سؤالات ریاضی و آمار (۱) و ریاضی و آمار (۲) می‌توانید یک مجموعه را انتخاب کنید. می‌توانید به سؤالات ۱۱ تا ۲۰ «یا» به سؤالات ۲۱ تا ۳۰ پاسخ دهید. وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

معادله درجه دوم

(معادله‌های شامل عبارت‌های گویا)

تابع

(مفهوم تابع، ضابطه جبری تابع)

صفحه‌های ۳۳ تا ۵۵

۱۱- ظرف میوه‌ای داریم که نسبت وزن مس آن به سایر فلزات برابر ۶ است. می‌خواهیم پس از ذوب، ۲۰۰ گرم به

فلزات آن اضافه کنیم و ظرف میوه‌ای جدید با نسبت جدید $\frac{6}{8}$ بسازیم که سهم مس آن ۶ از ۸ باشد. وزن

ظرف میوه در ابتدا چند گرم است؟

(۴) ۶۰۰

(۳) ۷۰۰

(۲) ۱۲۰۰

(۱) ۱۴۰۰

۱۲- به ازای چند مقدار k ، معادله $\frac{x+1}{x-4} = \frac{x^2-kx-5}{x^2-3x-4}$ جواب ندارد؟

(۴) هیچ مقدار k

(۳) ۳

(۲) ۲

(۱) ۱

۱۳- مجموع جواب‌های معادله $\frac{x-2}{x-5} + \frac{x-1}{x+4} = \frac{x^2+5x+8}{x^2-x-20}$ کدام است؟

(۴) ۱۰

(۳) ۹

(۲) ۱۲

(۱) ۱۴

۱۴- کدام رابطه زیر تعریف یک تابع است؟

(۱) رابطه‌ای که به هر عدد اول مقسوم علیه‌هایش را نسبت می‌دهد.

(۲) رابطه‌ای که به هر فرد شماره تماس او را نسبت می‌دهد.

(۳) رابطه‌ای که به هر عدد طبیعی، مجذور آن را نسبت می‌دهد.

(۴) رابطه‌ای که به هر شهر مکان‌های تاریخی آن را نسبت می‌دهد.

۱۵- شیر A و B با هم، استخری خالی را در ۴ ساعت پر می‌کنند. اگر هر کدام به تنهایی باز باشند، شیر B، ۱۵ ساعت دیرتر از شیر A استخر را پر

می‌کند. شیر B به تنهایی استخر را در چند ساعت پر می‌کند؟

- (۱) ۵ (۲) ۱۵ (۳) ۲۰ (۴) ۳۰

۱۶- رابطه R از مجموعه $A = \{-2, -1, 0, 1, 2\}$ به مجموعه اعداد حقیقی، به صورت ذیل تعریف شده است: «هر عدد x از مجموعه A را به عددی

نسبت می‌دهیم که فاصله آن از x برابر ۲ باشد و از x بزرگ‌تر باشد.» کدام گزینه درباره رابطه R درست است؟

(۱) R تابع است و برد آن شامل ۵ عضو است.

(۲) R تابع نیست، زیرا برای هر عضو دامنه دقیقاً یک عضو متناظر وجود ندارد.

(۳) R تابع است و برد آن شامل ۴ عضو است.

(۴) R تابع نیست، زیرا ممکن است چند ورودی مختلف، یک خروجی داشته باشد.

۱۷- تحت کدام یک از شرایط زیر، رابطه $F = \{(a+1, b), (3a, a-1)\}$ تابع نیست؟

- (۱) $a = \frac{1}{4}$ و $b = -\frac{1}{4}$ (۲) $a = \frac{1}{4}$ و $b \neq -\frac{1}{4}$ (۳) $a = -\frac{1}{4}$ و $b \neq \frac{1}{4}$ (۴) $a \neq \frac{1}{4}$ و $b = \frac{1}{4}$

۱۸- در تابع $f = \{(a, 2), (1, a+b), (2, 3)\}$ مجموعه دامنه و برد تابع با هم برابرند. مقدار $3b + a$ کدام است؟

- (۱) -۱ (۲) -۲ (۳) -۳ (۴) ۱

۱۹- اگر مجموعه $A = \{(2, 6), (a, 7), (2, a^2 + a), (-3, b+1)\}$ یک تابع باشد $a + b$ کدام است؟

- (۱) ۳ (۲) ۹ (۳) ۸ (۴) ۴

۲۰- اگر دامنه دو تابع $f = \{(3, 2y-4), (3, 7x), (-x+6, 1)\}$ و $g = \{(3, 7), (3y, 5)\}$ با هم برابر باشند، حاصل ثلث x به اضافه نصف y کدام

است؟

- (۱) ۲ (۲) ۱ (۳) صفر (۴) -۱

ریاضی و آمار (۲)

اگر به سؤال‌های ۱۱ تا ۲۰ پاسخ نداده‌اید، به سؤال‌های ۲۱ تا ۳۰ پاسخ دهید.

تابع

(توابع ثابت، چندضابطه‌ای و همانی)

صفحه‌های ۲۱ تا ۳۳

۲۱- اگر $f = \{(a^2 + 1, 1), (0, a^2 + 2a - 3), (a + b, 3)\}$ یک تابع همانی باشد $b - a$ کدام است؟

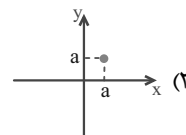
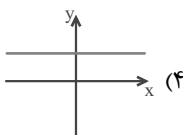
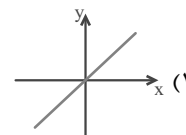
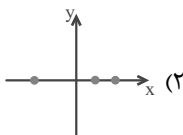
۹ (۴)

۳ (۳)

۶ (۲)

-۳ (۱)

۲۲- نمودار کدام تابع زیر، نمایش تابعی هم همانی و هم ثابت است؟

۲۳- اگر f تابعی همانی باشد، به‌طوری که $f(3 - 4k) = 5k - 11$ ، مقدار $f(k + 3)$ کدام است؟ $\frac{21}{4}$ (۲) $\frac{41}{9}$ (۱) $\frac{19}{4}$ (۴) $\frac{40}{9}$ (۳)۲۴- اگر تابع $f = \{(6, 3), (7, m), (5, n^2 - n)\}$ ، تابع ثابت و تابع $g = \{(1, \frac{a^2}{3}), (3, a^2)\}$ تابع همانی باشد. حاصل $f(5) - g(3)$ کدام است؟

-۶ (۲)

۲ (۱)

۳ (۴)

صفر (۳)

۲۵- زوج مرتب‌های $(n^2 - 1, 2n + 7)$ و $(n, 2m)$ روی نیم‌ساز ناحیه اول و سوم قرار دارند. اگر m عددی طبیعی باشد، مقدار nm کدام است؟

۴ (۲)

۲ (۱)

۳۲ (۴)

۸ (۳)

۲۶- در تابع $f(x) = \begin{cases} kx+2, & x > 2 \\ x-k, & x \leq 2 \end{cases}$ اگر $f(3) + f(2) = 8$ باشد، چند عدد صحیح در برد تابع f قرار ندارد؟

(۱) ۳ (۲) ۴

(۳) صفر (۴) ۶

۲۷- برد تابع $f(x) = \begin{cases} 2x+3, & x < 1 \\ x^2-2, & 1 \leq x \leq 3 \\ 7-x, & x > 3 \end{cases}$ کدام است؟

(۱) $y \leq 5$ (۲) $y \leq 7$

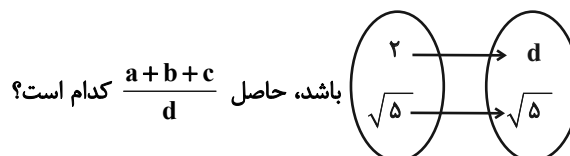
(۳) $y < 7$ (۴) $y < 5$

۲۸- در تابع چند ضابطه‌ای $f(x) = \begin{cases} x^2+2x+1+a, & x \geq \sqrt{3}-1 \\ -2\sqrt{3}-2\sqrt{3}x, & x \leq \sqrt{3}-1 \end{cases}$ مقدار $f(\sqrt{5}-1)$ چقدر است؟

(۱) ۱۰ (۲) ۹

(۳) -۴ (۴) -۹

۲۹- اگر $f(x) = (2a-4)x^2 + (b-1)x + 5 + c$ یک تابع همانی و $g(x)$ تابعی ثابت باشد که نمایش آن به صورت نمودار پیکانی

(۱) $-\frac{1}{2}$ (۲) $-\frac{1}{\sqrt{5}}$

(۳) $\frac{1}{2}$ (۴) $\frac{1}{\sqrt{5}}$

۳۰- تابع $f(x) = \frac{ax+4}{4x+a}$ تابع ثابت است که نمودار آن بالای محور x ها قرار دارد و $g(x) = (a+b)x + \frac{c}{x}$ تابع همانی است. اگر نمودار تابع

$h(x) = kf(x) + ax - b$ محور x ها را در نقطه‌ای به طول ۲ قطع کند، مقدار k کدام است؟

(۱) -۱۵ (۲) -۱۱

(۳) ۱۱ (۴) ۱۵

علوم و فنون ادبی (۳) و (۱)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۳۰ دقیقه

علوم و فنون ادبی (۳):

تاریخ ادبیات قرن‌های دوازدهم و سیزدهم

پایه‌های آوایی ناهمسان
صفحه‌های ۱۰ تا ۲۸

علوم و فنون ادبی (۱):

فصل دوم
(درس‌های ۴ تا ۶)
+ کارگاه تحلیل فصل دوم
صفحه‌های ۳۷ تا ۵۸آرایه‌های ادبی (مطالعه تکمیلی):
تشبیه و استعاره

بسته اول: تاریخ ادبیات، سبک‌شناسی و مفهوم

۳۱- کدام توضیح درباره سراینده بیت زیر به‌درستی آمده است؟

«جنگ ننگ است در شریعت من جز پی پاس دین و حفظ وطن»

(۱) سردبیری روزنامه مجلس را بر عهده داشت. دیوان او شامل قصاید، ترجیع‌بندها و مسمط‌هایی است که بسیاری از حوادث و اوضاع آن روزگار را بیان می‌کنند.

(۲) او در سبک خراسانی با زبانی حماسی شعر می‌سرود. از او در جایگاه شاعر و پژوهشگر آثاری همچون دیوان اشعار و تصحیح‌های ارزشمند و مقالات علمی بسیاری به جای مانده است.

(۳) در به‌کارگیری تعبیرات عامیانه و آفریدن اشعاری ساده و روان مهارت بسیار داشت. در طنز، هجو و هزل چیره‌دست بود. در شعر وی اندیشه‌های نوگرایانه وجود دارد.

(۴) شاعر وطنی و از موسیقی‌دانان بزرگ عهد مشروطیت بود. عرصه هنر وی تصنیف‌ها و ترانه‌های میهنی‌ای بود که در برانگیختن مردم و آزادی‌خواهی نقش بسیار مؤثری داشت.

۳۲- **نهایی** در متن زیر از دیدگاه تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی چند خطا به چشم می‌خورد؟

«با روی کار آمدن سلسله افشاریه و تثبیت حکومت مرکزی در ایران، بازگشت به شیوه و الگوی گذشتگان در ادبیات، پرونق‌تر از گذشته بود. عبدالوهاب نشاط، انجمن ادبی نشاط را تأسیس کرد؛ پس از آن انجمن ادبی خاقان به ریاست محمدعلی‌شاه در تهران تشکیل شد. هدف این انجمن رهایی بخشیدن شعر فارسی از تباهی و انحطاط اواخر دوره زندیه و دوره‌های بعد از آن بود، اما برای رسیدن به این هدف، راهی جز تقلید از آثار پیشینیان در پیش نگرفتند.»

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۳۳- از دیدگاه تاریخ ادبیات کدام موارد درست است؟

الف) زبان پارتی، در دوره هخامنشیان رایج بود و تا اوایل دوره ساسانی نیز آثاری به این زبان، تألیف می‌شده است.

ب) زبان پهلوی، زبان رسمی دوران ساسانی بود. اساساً به ناحیه پارس تعلق داشته است. آثاری که به زبان پهلوی تألیف شده، بیشتر آثار دینی زردشتی است.

ج) منظومه «درخت آسوریک» و «یادگار زریران» که هر دو اصل پارتی دارند. در میان اندرزنامه‌های منظوم جای دارند.

د) آثار ادبی منثور و منظوم زبان پهلوی، از میان رفته است، ولی ترجمه عربی و فارسی بعضی از آنها مانند «کلیله و دمنه» و «هزار و یک شب» در دست است که آنها هم دچار تغییرات فراوان شده‌اند.

(۱) «الف» و «ب» (۲) «ج» و «د» (۳) «ب» و «د» (۴) «الف» و «ج»

۳۴- همه گزینه‌ها درباره شعر قرن چهارم و پنجم درست است، به‌جز ...

(۱) اشعار داستانی و اندرزی در این دوره به وجود آمد و به پختگی قابل توجهی رسید.

(۲) قطعه‌های کوتاه نصیحت‌گونه سروده شدند که سپس کسانی مروزی قصیده تمام و کمال در این موضوع سرود.

(۳) اشعار مدحی، غنایی و حماسی رایج‌ترین اشعار این دوره هستند.

(۴) ابزار موعظه در خدمت شعر قرار گرفت و ناصر خسرو در آن چیره‌دست بود.

۳۵- کدام بیت از نظر قلمرو فکری با سه بیت دیگر متفاوت است؟

- (۱) جهان ای برادر نماند به کس
(۲) جهان یادگار است و ما رفتنی
(۳) هزار بار من این نکته کرده‌ام تحقیق
(۴) ما بدین در نه پی حشمت و جاه آمده‌ایم
- دل اندر جهان‌آفرین بند و بس
به گیتی نماند به جز مردمی
جهان و کار جهان جمله هیچ در هیچ است
از بد حادثه اینجا به پناه آمده‌ایم

۳۶- کدام بیت فاقد ستایش معشوق است؟

- (۱) نشاید که خوبان به صحرا روند
(۲) زهر نزدیک خردمندان اگرچه قاتل است
(۳) آنچه عیب است که در صورت زیبای تو هست؟
(۴) دگر به صورت هیچ آفریده دل ندهم
- همه کس شناسند و هر جا روند
چون ز دست دوست می‌گیری شفای عاجل است
و آن چه سحر است که در غمزه فتان تو نیست؟
که با تو صورت دیوار در نمی‌گنجد

۳۷- **نهایی** در کدام ابیات پیام اصلی بیت به درستی آمده است؟

- (الف) عجب در مستی ندارد هیچ فرقی با شراب
(ب) تا نمی در جویبار همت سرشار هست
(ج) نیست در دلبستگی‌ها نشئه‌ای در باده هم
(د) نیست از تدبیر می‌دادن به ما دیوانگان
- من نمی‌دانم چرا بدنام شد تنها شراب (رعایت آداب مستی)
کی کند صائب‌گذاری از در دل‌ها شراب (اتکا بر نفس)
هست با وارستگی دنیا و مافیها شراب (ناپایداری مستی)
کار روغن می‌کند بر آتش سودا شراب (شراب مرهم عاشق است).
- (۱) «الف» - «ب» (۲) «الف» - «د» (۳) «ب» - «ج» (۴) «ج» - «د»

۳۸- کدام بیت بیشترین قرابت معنایی را با عبارت زیر دارد؟

«پدر گفت: ای پسر! خیال محال از سر به در کن و پای قناعت در دامن سلامت کش که بزرگان گفته‌اند: دولت نه به کوشیدن است، چاره کم جوشیدن است.»

- (۱) کس نتواند گرفت دامن دولت به زور
(۲) زر نداری نتوان رفت به زور از در یار
(۳) آ ز بگذار و پادشاهی کن
(۴) ما آبروی فقر و قناعت نمی‌بریم
- کوشش بی‌فایده است و سمه بر ابروی کور
زور ده مرده چه باشد؟ زر یک مرده بیار
گردن بی‌طمع بلند بود
با پادشه بگوی که روزی مقدر است

۳۹- مفهوم کدام ابیات یکسان است؟

- (الف) خلوتم چراغان کن ای چراغ روحانی
(ب) به چنگ باز گیتی در چو بازت گشت سر پیسه
(ج) این جهان راه است و ما راهی و مرکب خوی ماست
(د) دستم نرسد به زلف چون شستش
(ه) ایا سرگشته دنیا مشو غره به مهر او
- ای ز چشمه نوشت چشم دل چراغانی
کنونت باز باید گشت از این بازی و طنّازی
رنجه گردد هر که از ما مرکبش هموار نیست
در پای از آن فتادام از دستش
که بس سرکش که اندر گور خشتی زیر سر دارد

- (۱) «ج» - «ه» (۲) «الف» - «د» (۳) «ه» - «ب» (۴) «ب» - «ج»

۴۰- کدام ابیات به ارزش بخشی عشق اشاره ندارند؟

- (الف) گو خاک تیره زر کن و سنگ سیاه سیم
(ب) شد آب تلخ گوهر شهوار در صدف
(ج) بدم بی عشق گمراهی، درآمد عشق ناگاهی
(د) دست از مس وجود چو مردان ره بشوی
(هـ) مس ملکت زر از آن گشت که وقف کف اوست
- (۱) «ب» - «ج» (۲) «ب» - «ه» (۳) «الف» - «ج» (۴) «الف» - «ه»

بسته دوم: آرایه‌های ادبی

۴۱- کدام گزینه فاقد سجع است؟

- (۱) از حمله‌های جند او وز زخم‌های تند او
(۲) جانا رخم زرد خواهی جانم پر از درد خواهی
(۳) بند این جام جفا جام وفا را برگیر
(۴) قسمت اگر زهر اگر مل بالین اگر خار اگر گل

۴۲- نوع سجع در کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) هر چه دل از خبر پرسید جان از عیان جواب داد تا دل با عیان بازگشت و خبر فرا آب داد.
(۲) شیرین را هنری نبوده که شیرین آمد. نه آن را علت بود و نه این را وسیلت.
(۳) چه خوش روزی که روز نهاد بنیاد دوستی است و چه عزیز وقتی که وقت گرفتن پیمان دوستی است.
(۴) من چه دانستم که صحبت تو مهینه قیامت است و عزّ وصال تو در ذلّ حیرت.

۴۳- در کدام ابیات به ترتیب، آرایه‌های «تشبیه، استعاره، سجع و تشخیص» وجود دارد؟

- (الف) آن سر اصلی نهان وان سر فرعی عیان
(ب) ای بر عذار مهوش آن زلف پرشکست
(ج) سنبلس غارت ایمان نکند چون نکند
(د) هم عفی الله مردم چشمم که با این ضعف دل
- (۱) «ب»، «د»، «ج»، «الف» (۲) «ب»، «د»، «الف»، «ج»
(۳) «ج»، «د»، «ب»، «الف» (۴) «د»، «ب»، «الف»، «ج»

۴۴- آرایه‌های شاخص بیت زیر با کدام گزینه مشترک است؟

- «خامش کنم فرمان کنم وین شمع را پنهان کنم»
(۱) به حق روی چو ماهت که چشم روشن کن
(۲) جمله گناه مجرمان چون برگ دی ریزان کند
(۳) چو جوش دیدی می‌دان که آتش است ز جان
(۴) کل چه کند شانه را؟ چونک ورا موی نیست
- شمعی که اندر نور او خورشید و مه پروانه شد
اگرچه جرم من از جمله خلق افزون ست
در گوش بدگویان خود عذر گنه تلقین کند
خروش دیدی می‌دان که شعله سوداست
پود چه کار آیدش؟ آنک ورا تار نیست

۴۵- آرایه‌های «تشبیه، استعاره، سجع و تشخیص» به ترتیب، در کدام ابیات یافت می‌شوند؟

- الف) سجود کرد تو را، آفتاب وقت غروب
ب) خط بر لب نوشش نگر چون مور بر تنگ شکر
ج) با چون منی نازک خیال ابرو کشیدن از ملال
د) گر صاحب چشم تری، گوهر به دامن پروری
- (۱) «ب» - «الف» - «د» - «ج»
(۲) «الف» - «ج» - «ب» - «د»
(۳) «د» - «الف» - «ج» - «ب»
(۴) «ج» - «ب» - «الف» - «د»

۴۶- تعداد تشبیه در کدام بیت درست نوشته شده است؟

- (۱) بس که می‌ریزد ز چشمم اشک می‌گون شمع‌وار
(۲) آرزوی یک دل از من در جهان حاصل نشد
(۳) از صدف لفظ خویش معنی چون در دهد
(۴) من به تو امیدوار تا بر شادی خورم

۴۷- کدام ابیات دارای استعاره‌اند؟

- الف) سزد اگر نکشد بی خاطر من به بهشت
ب) به کس مگوی که پایم به سنگ عشق برآمد
ج) در ملک عشق خطبه به نام دل است از آن
د) سرو بالای تو گر سوی چمن بخرامد
ه) ز جام عشق تو مستم چنان که بر رویت
- (۱) «الف» - «ب»
(۲) «الف» - «ج»
(۳) «ج» - «د»
(۴) «ب» - «ه»

۴۸- همه ابیات دارای یک تشبیه و حداقل دو استعاره هستند، به جز ...

- (۱) ای بهشتی‌پیکر از فردوس می‌آیی مگر
(۲) بر آتش دل ما ریز آب آتش‌فام
(۳) ای بسا دود جگر کز مهر رویت هر شبی
(۴) دیشب نگار مه‌وش خورشیدروی من

۴۹- کدام ابیات مزین به تشبیه و هر دو نوع استعاره هستند؟

- الف) نسترن پیرهن از رشک به تن چاک زده
ب) تیره‌رو سنبل از آن گشته که نبود او را
ج) گل که از فرط لطافت نبرد بار نسیم
د) گل سوری همه از شاخ گشوده است دهان
- (۱) «الف» - «ب»
(۲) «ب» - «ج»
(۳) «ج» - «د»
(۴) «الف» - «د»

۵۰- کدام بیت دارای استعاره است؟

- (۱) لعبت چشمم دمی دور نگرده ز اشک
(۲) گر تو به تیغم زنی کز نظرم دور شو
(۳) ای لب میگون تو هم شکر و هم شراب
(۴) موی تو و شخص من پرگه و پرشکن

- زان که نگیرد کنار مردم دریا ز آب
سایه نگرده جدا ذره‌ای از آفتاب
وی دل پر خون من هم نمک و هم کباب
چشم تو و بخت من مست می و مست خواب

بسته سوم: موسیقی شعر

۵۱- **نهایی** اوزان نوشته شده در مقابل همه مصراع‌ها «کاملاً» درست است؛ به جز:

- (۱) رفتیم که حلقه زخم پنهان ز چشم رقیب (مستفعلن فعلن مستفعلن فعلن یا مفعول مفتعلن مفعول مفتعلن)
- (۲) ترسم که بمیرد از فراغی که تو راست (مستفعلن فاعلات مستفعلن فعل یا مفعول مفاعله مفاعیل فَعْل)
- (۳) من وقف کرده‌ام به تو مر دل را (مستفعلن مفاعیل مفعولن یا مفعول فاعلات مفاعیلن)
- (۴) بفروز و بسوز پیش خویش امشب (مستفعلن فاعلات مفعولن یا مفعول مفاعله مفاعیلن)

۵۲- در کدام بیت، نوع هجاهای واژه «گلستان» با سایر ابیات تفاوت دارد؟

- (۱) چون مرا رانی ز کوی خود، مخوان یارا رقیب از گلستان گر رود بلبل، زغن گو هم مباش
- (۲) الا تا باد نوروزی بیاراید گلستان را و بلبل را به شبگیران خروش آید بر اوراقش
- (۳) آب دریا در گلستان آتشی افروخته‌ست ابر دود و لاله اخگر، خوید عکس و گل شرار
- (۴) تا که ابر بوستان گردد همی بی‌رنگ و بار هر شجر گردد همی در گلستان بی‌برگ و بر

۵۳- تقطیع هجایی کدام گزینه، با بیت زیر یکسان است؟

- «عقل این قدر از حریم وصلت
دریافت که در نمی‌توان یافت»
- (۱) گفתי سخن خود را با یار نباید گفت ای کاش توانستی گفتن سخنی با او
 - (۲) معشوق شهید عشق خود را با اشک بشوید و بموید
 - (۳) در عشق تو ز آب دیده خواجه را آخر بر هر کس آبرویی هست
 - (۴) جز دردسر از دُرْدکشی هیچ ندیدم افسوس که در بی‌خبری هم خبری نیست

۵۴- تعداد پایه‌های آوایی در کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- (۱) هم به چنبر گذار خواهد بود این رسن را اگر چه هست دراز
- (۲) بر در ارباب بی‌مروت دنیا چند نشینی که خواجه کی به در آید
- (۳) بدان ساعت که از تنگی رها گشتی شنوده‌ستی که چون بسیار بگرستی؟
- (۴) یاری ز صبر خواه که یاری نیست بهتر ز صبر مر تن تنها را

۵۵- نشانه‌های هجایی کدام مصراع درست است؟

- (۱) رقصان ز عدم به سوی هست آمد: --U-U-UU--
- (۲) در خزانه به مهر تو و نشانه توست: UU-U-U--UU-U-U
- (۳) بی‌دل و بی‌یار همچنان که تو دیدی: --UU-U-U--UU--
- (۴) فریاد در نهاد بنی‌آدم اوفتد: --U--UU-U-U--

۵۶- وزن کدام ابیات به ترتیب، ناهمسان و دارای دو دسته‌بندی هجایی است؟

الف) با دعای شبخیزان ای شکردهان مستیز	در پناه یک اسم است خاتم سلیمانی
ب) ز صدق آینه کردار صبح‌خیزان بود	که نقش طلعت خورشید یافت شام شما
ج) گفتم که دلا ز جان نیندیشی	گفتا که حق است اگر نیندیشم
د) بشکفت لاله چون رخ معشوقان	نرگس به سان دیده شیدا شد
هـ) بر گل سرخ از نم اوفتاده لالی	همچو عرق بر عذار شاهد غضبان
- (۱) «الف» - «ج» (۲) «الف» - «ه» (۳) «ب» - «د» (۴) «ب» - «ه»

۵۷- وزن کدام مصراع در مقابل آن درست ذکر شده است؟

- (۱) ترسم ای میوه درخت بلند: فاعلاتن فاعلاتن فعلن
 (۲) حال از دهان دوست شنیدن چه خوش بود: مستفعِلن مفاعِلن مستفعِلن فعل
 (۳) این زهر کشنده انگبین بخشد: مفعولُ مفاعِلن فعولن
 (۴) آنها کجا شدند و کجا اینها: مفعولُ فاعلاتن مفاعِلن

۵۸- وزن کدام بیت قابلیت دسته‌بندی هجایی به صورت همسان و ناهمسان را دارد؟

- (۱) ای سرو روان رخ بنما و قدمی نه
 بر چشم به حسرت نگرانی که مرا هست
 (۲) شور غم عشقش چنین حیف است پنهان داشتن
 در گوش نی رمزی بگو تا برکشد آواز را
 (۳) ای کاب زندگانی من در دهان توست
 تیر هلاک ظاهر من در کمان توست
 (۴) یک شمع از این مجلس صد شمع بگیراند
 گر مرده‌ای ور زنده هم زنده شوی با ما

۵۹- وزن کدام بیت «مفاعِلن فاعلاتن مفاعِلن فاعلاتن» است؟

- (۱) به تنگ همچو شرر از بقای خویشتم
 تمام چشم ز شوق فنای خویشتم
 (۲) به اختیار زدم دل به زلف یار، گره
 به کار خویش، فکندم به اختیار، گره
 (۳) دلی که در خم زلف تو شانه می‌طلبد
 چو طایری است که شب، آشیانه می‌طلبد
 (۴) خیال وصل توام ار نبود آب حیاتم
 فغان ز آتش سوز جگر دقیقه دقیقه

۶۰- کدام گزاره دربارهٔ رباعی زیر نادرست است؟

- هشیار سری بود ز سودای تو مست خوش آن‌که ز روی تو دلش رفت ز دست
 بی‌تو همه هیچ نیست در ملک وجود ور هیچ نباشد چو تو هستی همه هست

- (۱) وزن رباعی همواره قابلیت دسته‌بندی به صورت همسان و ناهمسان را دارد.
 (۲) الگوی حروف قافیه «مصوت + صامت + صامت» است.
 (۳) آرایه‌های مجاز، تشبیه و کنایه در رباعی مشهود است.
 (۴) رباعی با «این بحر وجود آمده بیرون ز نهفت / کس نیست که این گوهر تحقیق بسفت» تناسب مفهومی دارد.

درس اول: ذخیره دانشی
درس دوم: علوم اجتماعی
صفحه‌های ۲ تا ۱۸

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

جامعه‌شناسی (۳)

۶۱- به ترتیب چرا ما انسان‌ها مجبور نیستیم خودمان به تنهایی و جداگانه دانش لازم برای تک‌تک کنش‌هایمان را تولید کنیم و چگونه چنین دانشی در اختیارمان قرار می‌گیرد؟

- (۱) از آنجا که ما انسان‌ها با هم زندگی می‌کنیم - آن را از جهان‌های اجتماعی دیگر می‌گیریم.
- (۲) از آنجا که جهان‌های اجتماعی مختلف براساس هویت فرهنگی خود، تعاریف متفاوتی از دانش علمی دارند - جهان اجتماعی دانش عمومی را در اختیار ما قرار می‌دهد.
- (۳) از آنجا که ما انسان‌ها با هم زندگی می‌کنیم - جهان اجتماعی دانش عمومی را در اختیار ما قرار می‌دهد.
- (۴) از آنجا که جهان‌های اجتماعی مختلف براساس هویت فرهنگی خود، تعاریف متفاوتی از دانش علمی دارند - آن را از جهان‌های اجتماعی دیگر می‌گیریم.

۶۲- **نهایی** شکل زیر به یکی از دیدگاه‌ها درباره ارتباط میان دانش عمومی و دانش علمی اشاره دارد. با توجه به این دیدگاه، کدام گزینه درست است؟

- (۱) دانش علمی برای حفظ هویت خود باید از ورود دانش عمومی به قلمرو علم جلوگیری کند.
 - (۲) دانش‌ها کشف و بازخوانی واقعیت نیستند بلکه خلق و بازسازی آن هستند.
 - (۳) دانش علمی نسبت به دانش عمومی از اعتبار بیشتری برخوردار است.
 - (۴) دانش علمی به دانش تجربی محدود نمی‌شود بلکه دانش‌های عقلانی و وحیانی را نیز شامل می‌شود.
- ۶۳- به ترتیب چه زمانی زمینه برای پیدایش و رشد دانش علمی درباره آن فراهم می‌گردد و چه کسانی درباره مسائل و مشکلات جهان اجتماعی راه‌حل‌های صحیح دارند؟

- (۱) هر وقت در یک جامعه، مسئله خاصی مطرح می‌شود - افرادی که دانش عمومی دارند.
- (۲) هر وقت در جامعه تعارض علمی پیش می‌آید - افرادی که دانش علمی دارند.
- (۳) هر وقت در جامعه تعارض علمی پیش می‌آید - افرادی که دانش عمومی دارند.
- (۴) هر وقت در یک جامعه مسئله خاصی مطرح می‌شود - افرادی که دانش علمی دارند.

۶۴- کدام عبارت نادرست است؟

الف) هر آنچه افراد از تجربه‌های فردی و اجتماعی خود، مطالعات مدرسه‌ای و دانشگاهی می‌آموزند، ذخیره آگاهی یا ذخیره دانشی آن‌ها را شکل می‌دهد.

- ب) گاهی اعضای جهان اجتماعی برای حل تعارض میان دانش علمی و دانش عمومی ایده‌های جدیدی طرح می‌کنند.
- ج) در کنش‌های اجتماعی ما آگاهی‌ها و دانش‌هایی وجود دارد که به سبب عادت از نظر ما پنهان مانده‌اند.
- د) مطابق دیدگاهی که دانش عمومی را پایه و اساس هر دانشی می‌داند، دانش‌ها کشف و بازخوانی واقعیت هستند.

(۱) «د» (۲) «ج» (۳) «ب» (۴) «الف»

۶۵- **نهایی** علوم انسانی درباره کدام پدیده‌ها بحث می‌کند؟

- (۱) پدیده‌های مستقل از اهداف انسان‌ها
- (۲) فعالیت‌های غیرارادی انسان‌ها
- (۳) پدیده‌های مستقل از اراده انسان‌ها
- (۴) کنش‌های انسان و پیامدهای آن

۶۶- **نهایی** به ترتیب دورترین و نزدیکترین رویکردها در جامعه‌شناسی به علوم طبیعی کدام‌اند؟

- (۱) تبیینی و انتقادی (۲) انتقادی و تبیینی (۳) تفسیری و تبیینی (۴) تفسیری و انتقادی

۶۷- «جهان متجدد و جهان اسلام براساس هویت فرهنگی خود، تعاریف متفاوتی از دانش علمی دارند. جهان متجدد فقط علوم تجربی را علم می‌داند.

سرایت این رویکرد به جامعه ما که دانش علمی را به دانش تجربی محدود نمی‌بینند، در ذخیره دانشی ما تعارض‌هایی پدید آورده است»

الف) جهان اسلام علاوه بر دانش تجربی کدام دانش‌ها را به عنوان دانش علمی معتبر می‌داند؟

ب) کشور ما برای حل این تعارض در ذخیره دانشی کدام ایده جدید را طرح کرده است؟

- (۱) عقلانی و وحیانی - علوم انسانی و اجتماعی بومی (۲) فقط وحیانی - حذف علوم انسانی غربی
(۳) فقط عقلانی - علوم انسانی و اجتماعی اسلامی و ایرانی (۴) عقلانی و وحیانی - حذف علوم انسانی غربی

۶۸- با توجه به نمودار مقابل، کدام گزینه صحیح است؟

(۱) دانش‌ها نه کشف و بازخوانی واقعیت بلکه بازسازی واقعیت هستند که انسان‌ها برای سامان دادن به زندگی خود تولید می‌کنند.

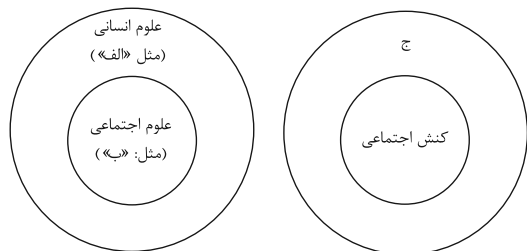
(۲) دانش علمی به دلیل امکان اعتباریابی، نسبت به دانش عمومی از اعتبار بیشتری برخوردار است.

(۳) دانش عمومی ضمن ریشه داشتن در دانش علمی، امکان انتقاد از آن را دارد، در حالی که این دو دانش رابطه متقابل دارند.

(۴) دانش علمی راه کشف واقعیت و تنها دانش معتبر است و دانش عمومی در مقابل دانش علمی از ارزش ناچیزی برخوردار است.

۶۹- مصداق‌های «الف، ب، ج» در شکل‌های زیر در کدام گزینه آمده است؟

(۱) جامعه‌شناسی - مردم‌شناسی - کنش فردی

(۲) تاریخ - روان‌شناسی - کنش انسانی

(۳) فلسفه - مردم‌شناسی - کنش اجتماعی

(۴) روان‌شناسی - جامعه‌شناسی - کنش انسانی

۷۰- کدام گزینه با عبارت زیر مرتبط است؟

«شکستن سنگ در معادن سنگ و تخریب ایمن‌سازه‌های عظیم با استفاده از دینامیت بدون آسیب رساندن به ساختمان‌های اطراف»

(۱) علوم اجتماعی با شناخت پدیده‌های اجتماعی به انسان‌ها امکان می‌دهند که آثار و پیامدهای پدیده‌های اجتماعی را پیش‌بینی کنند.

(۲) دانشمندان قواعد اجتماعی را کشف می‌کنند؛ آن‌ها با کشف این قواعد می‌توانند تأثیر اجتماعات بر زندگی ما را توضیح دهند.

(۳) علوم اجتماعی درباره فرصت‌ها و محدودیت‌های فناوری به انسان‌ها آگاهی می‌دهند و به آن‌ها کمک می‌کنند از طبیعت و علوم طبیعی استفاده کنند.

(۴) علوم اجتماعی با داوری درباره پدیده‌های اجتماعی و انتقاد از آن‌ها فرصت موضع‌گیری اجتماعی مناسب و صحیح را برای دانشمندان فراهم می‌آورند.

جامعه‌شناسی (۱)

در این بخش، از میان سؤالات جامعه‌شناسی (۱) و جامعه‌شناسی (۲) می‌توانید یک مجموعه را انتخاب کنید. می‌توانید به سؤالات ۷۱ تا ۸۰ «یا» به سؤالات ۸۱ تا ۹۰ پاسخ دهید. وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

اجزا و لایه‌های جهان اجتماعی،
جهان‌های اجتماعی، پیامدهای
جهان اجتماعی
(درس‌های ۴ تا ۶)
صفحه‌های ۲۹ تا ۵۴

۷۱- پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب کدام است؟

- تفاوت‌های جهان اجتماعی اسلام و جهان اجتماعی شبه‌جزیره عربستان جزء کدام دسته از تفاوت‌هاست؟

- «انسان تربیت‌پذیر است» مربوط به کدام لایه از نهاد تعلیم و تربیت است؟

- فرصت‌ها و محدودیت‌ها یا باید‌ها و نبایدهای جهان اجتماعی به چه صورتی محقق می‌شوند؟

(۱) تفاوت‌هایی که مربوط به لایه‌های سطحی جهان اجتماعی است - عقاید - حقوق و تکالیف افراد

(۲) تفاوت‌هایی که به ارزش‌های کلان، آرمان‌ها و اعتقادات اصلی باز گردد - عقاید - حقوق و تکالیف افراد

(۳) تفاوت‌های میان جهان‌های اجتماعی مختلف - ارزش‌ها - قفس آهنین

(۴) تفاوت‌هایی که درون یک جهان اجتماعی پذیرفته می‌شود - هنجارها - زوال عقلانیت ذاتی

۷۲- پدیده‌های اجتماعی زیر روی دو طیف خرد - کلان و عینی - ذهنی چه جایگاهی دارند؟

«فرهنگ، تصور من از معلم کلاس اول ابتدائی، شهر»

(۱) ذهنی و کلان - ذهنی و خرد - عینی و کلان (۲) عینی و کلان - ذهنی و خرد - عینی و خرد

(۳) ذهنی و خرد - عینی و خرد - ذهنی و کلان (۴) ذهنی و کلان - عینی و کلان - ذهنی و کلان

۷۳- کدام عبارت با کمانک مقابل خود ارتباط صحیحی ندارد؟

(۱) تأثیرات همه‌جانبه و فراگیر دارند و کمتر در معرض تغییر قرار می‌گیرند (لایه‌های عمیق جهان اجتماعی)

(۲) هیچ جامعه‌ای بی‌نیاز از آنها نیست ولی آنها برحسب شرایط در زمینه‌های مختلف قابل تغییراند (هنجارها و نمادها)

(۳) افراد انسانی بدون آب، غذا، سرپناه و امنیت قادر به ادامه زندگی نیستند (اهمیت نمادهای اجتماعی)

(۴) باور و اعتقاد انسان‌ها نسبت به اصل جهان، جایگاه انسان در آن و تفسیرشان از زندگی و مرگ خود (عمیق‌ترین پدیده‌های اجتماعی)

۷۴- چگونه یکی از مهم‌ترین انتقادات به خودمداری فرهنگ غرب و تصور ساده آن از سایر فرهنگ‌ها را مردم‌شناسان مطرح کردند؟

(۱) وظیفه مردم‌شناسی مطالعه جوامع شهری پیشرفته بود و جامعه‌شناسی به مطالعه جوامع ابتدایی می‌پرداخت.

(۲) جهان اجتماعی‌ای شکل می‌گیرد که نژادها، زبان‌ها و اموری از این دست را عناصر اصلی به شمار نمی‌آورد.

(۳) وقتی مردم‌شناسان با فرهنگ‌های غیرغربی مواجه شدند به پیچیدگی و عمق آنها و اشتباه جامعه‌شناسان غربی پی بردند.

(۴) جامعه‌شناسان غربی همه جوامع را متعلق به گذشته بشر می‌پنداشتند که در دوران کودکی خود باقی مانده‌اند.

۷۵- یک محقق جامعه‌شناسی، اندیشه‌های جامعه‌شناسانی مانند آگوست کنت، اسپنسر، دورکیم و مارکس را جمع‌آوری کرده است اما در میان مطالبی که

ارائه کرده است، نظرات گروه دیگری از جامعه‌شناسان را هم آورده است؛ کدامیک از مطالبی که ارائه داده است مربوط به کنت، اسپنسر و دیگر

اندیشمندان نام‌برده است؟

الف) همه جهان‌های اجتماعی شبیه یک نوع موجود زنده‌اند و تفاوتشان همانند تفاوتی است که آن موجود زنده در مراحل مختلف رشد خود از دوران

کودکی تا مراحل بزرگسالی پیدا می‌کند.

ب) فرهنگ‌ها و تمدن‌ها براساس آرمان‌ها و ارزش‌های خود، تحولاتی را دنبال می‌کنند و مسیرهای مختلفی را می‌پیمایند.

ج) جوامعی که به لحاظ تاریخی عقب‌مانده‌اند باید جوامع پیشرفته را الگوی حرکت خود قرار دهند.

د) جهان‌های اجتماعی مختلف با روابط متقابلی که دارند می‌توانند از تجربیات یکدیگر استفاده کنند.

(۴) «الف» و «ج»

(۳) «ب» و «د»

(۲) «ب» و «ج»

(۱) «الف» و «د»

۷۶- پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب کدام است؟

- چگونه می‌توان جهان‌های اجتماعی مختلف را ارزیابی کرد؟

- نظریه استعمار محصول کدام دیدگاه است؟

- هر جهان اجتماعی بر چه اساس افق‌های جدیدی برای انسان فراهم می‌کند؟

(۱) براساس آرمان‌ها و ارزش‌های آن‌ها - جهان‌های اجتماعی در طول هم - براساس هنجارها و نمادهای خود

(۲) براساس فرصت‌ها و محدودیت‌هایی که به دنبال می‌آورند - جهان‌های اجتماعی در عرض هم - براساس هنجارها و نمادهای خود

(۳) براساس فرصت‌ها و محدودیت‌هایی که به دنبال می‌آورند - جهان‌های اجتماعی در عرض هم - براساس عقاید و ارزش‌های خود

(۴) براساس آرمان‌ها و ارزش‌های آن‌ها - جهان‌های اجتماعی در طول هم - براساس عقاید و ارزش‌های خود

۷۷- هر یک از موارد «طبیعت هیچ‌گونه معنا، هدف و غایتی ندارد»، «محصول انحراف بشر از فرهنگ توحیدی» و «انسان دارای چهره‌ای ملکوتی» مربوط

به کدام جهان‌های اجتماعی است؟

(۱) دنیوی - دنیوی - توحیدی

(۳) دنیوی - اساطیری - معنوی

(۲) اساطیری - دنیوی - اساطیری

(۴) اساطیری - اساطیری - دنیوی

۷۸- بیت زیر از علامه اقبال لاهوری، کدام مطلب را یادآور می‌شود؟

«در نگاهش آدمی آب و گل است کاروان زندگی بی‌منزل است»

(۱) جهان اساطیری، طبیعت را قلمرو قدرت‌های فوق‌طبیعی می‌داند.

(۲) در فرهنگ سکولار جهان متجدد، جهان صرفاً از مواد و موجودات خامی ساخته شده است که همه در اختیار و کنترل بشرند.

(۳) علوم تجربی و فناوری حاصل از آن، قدرت پیش‌بینی و پیشگیری از حوادث و مسائل طبیعی را می‌دهد.

(۴) فرصت‌ها و محدودیت‌ها به یکدیگر وابسته‌اند و هیچ‌کدام بدون دیگری محقق نمی‌شوند.

۷۹- هر عبارت، به ترتیب با کدام مورد مرتبط است؟

- عقاید و ارزش‌های کلان

- رشد یا افول اقتصاد

(۱) تاریخ یکسان جهان‌های اجتماعی - فرهنگ و تمدن مناسب هر جهان اجتماعی

(۲) تنوع جهان‌های اجتماعی - تفاوت‌های درون یک جهان اجتماعی واحد

(۳) سرگذشت و سرنوشت یکسان جهان‌های اجتماعی - پدیده‌های سطحی جهان اجتماعی

(۴) تنوع جهان‌های اجتماعی - تفاوت‌های میان جهان‌های اجتماعی مختلف

۸۰- به ترتیب، پاسخ پرسش‌های زیر کدام است؟

- کنشگر بودن انسان در هر موقعیت چگونه نمود پیدا می‌کند؟

- عامل پیدایش جهان‌های اجتماعی مبتنی بر تبعیض نژادی چیست؟

- پیامدهای جهان اجتماعی، از چه طریقی دوام می‌آورند؟

- منظور از جهان متجدد چیست؟

(۱) ابتدا آن موقعیت را برای خود تعریف می‌کند، سپس در موقعیت دست به عمل می‌زند و پس از آن به آن معنا می‌دهد. - تنوع در هنجارها و

معرفت‌ها و همچنین نمادها و اراده - مشارکت اجتماعی افراد - غرب چهارصدسال اخیر

(۲) ابتدا آن موقعیت را برای خود تعریف می‌کند، سپس به آن معنا می‌دهد و در آن موقعیت دست به عمل می‌زند. - تنوع در هنجارها و معرفت‌ها و

همچنین نمادها و اراده - پیدایش آگاهی و اراده نوین - غرب بعد از رنسانس

(۳) ابتدا آن موقعیت را برای خود تعریف می‌کند، سپس به آن معنا می‌دهد و در آن موقعیت دست به عمل می‌زند. - تنوع در آگاهی و معرفت‌ها و

همچنین اراده و اختیار - مشارکت اجتماعی افراد - غرب بعد از رنسانس

(۴) ابتدا آن موقعیت را برای خود تعریف می‌کند، سپس در موقعیت دست به عمل می‌زند و بعد به آن معنا می‌دهد. - تنوع در آگاهی و معرفت‌ها و

همچنین اراده و اختیار - پیدایش آگاهی و اراده نوین - غرب چهارصدسال اخیر

جامعه‌شناسی (۲)

اگر به سؤال‌های ۷۱ تا ۸۰ پاسخ نداده‌اید، به سؤال‌های ۸۱ تا ۹۰ پاسخ دهید.

نمونه‌های فرهنگ جهانی ۲
 باورها و ارزش‌های بنیادین
 فرهنگ غرب، چگونگی تکوین
 فرهنگ معاصر غرب
 (درس‌های ۴ تا ۶)
 صفحه‌های ۲۷ تا ۵۴

۸۱- کدام گزینه به توانمندی‌های دین اسلام برای ساختن یک فرهنگ جهانی مطلوب اشاره ندارد؟

- (۱) اصول اعتقادی و ارزش‌های آن، اصول و ارزش‌های متغیری است.
- (۲) مربوط به یک عصر و نسل خاصی نیست.
- (۳) اصول و ارزش‌های آن مطابق با نظام آفرینش و موافق با فطرت آدمیان است.
- (۴) اصول اعتقادی آن جهان‌شمول است.

۸۲- تأثیر ارزش‌ها، هنجارها و رفتارهای جاهلی در دوران خلافت چگونه بود؟

- (۱) سازماندهی تدریجی اقتدار جامعه اسلامی براساس مناسبات قومی و قبیله‌ای
- (۲) مقاومت آشکار در برابر اسلام تا فتح مکه
- (۳) سرازیر شدن گروه‌های مختلف برای پذیرش اسلام به مدینه
- (۴) تشکیل حکومت اسلامی در مکه

۸۳- در رویکرد دنیوی، علم جدید چه وظیفه‌ای بر عهده دارد؟

- (۱) تسلط انسان بر طبیعت
- (۲) شناخت حقیقت عالم
- (۳) مسئولیت عبور انسان از ملک به ملکوت
- (۴) از بین رفتن اهمیت علوم تجربی

۸۴- هر یک از موارد زیر به ترتیب با چه موضوعی ارتباط دارند؟

- هدف استبداد استعماری از حذف مظاهر فرهنگ اسلامی
- نتیجه حضور یک وجود مقدس و متعالی در کانون هستی

- با حمایت قدرت‌های محلی توانستند بخشی از اروپای مسیحی را از تسلط کلیسا خارج سازند

- (۱) تأمین نیازهای اقتصادی و فرهنگی جهان غرب - هر موجودی در مقابل آن می‌تواند اصالت داشته باشد. - حرکت‌هایی که در تقابل با جریان دنیاگرا قرار می‌گرفتند.
- (۲) تأمین نیازهای نظامی و سیاسی جهان غرب - هر موجودی در مقابل آن می‌تواند اصالت داشته باشد. - حرکت‌هایی که با جریان دنیاگرا تقابل نداشتند.
- (۳) تأمین نیازهای اقتصادی و فرهنگی جهان غرب - هیچ موجودی در مقابل آن نمی‌تواند اصالت داشته باشد. - حرکت‌هایی که فقط با قدرت پاپ مخالفت داشتند.
- (۴) تأمین نیازهای نظامی و سیاسی جهان غرب - هیچ موجودی در مقابل آن نمی‌تواند اصالت داشته باشد. - حرکت‌هایی که رویکرد معنوی داشتند.

۸۵- در متن زیر چند عبارت درست است؟

«روشنگری در سده‌های هفدهم و هجدهم میلادی بیشتر شکل عقل‌گرایانه داشت. - روشنگری با رویکرد دنیوی اگر با شناخت عقلی همراه باشد، به دلیل اینکه حس و تجربه را نمی‌پذیرد، به دئیسم منجر می‌شود. - اومانیزم یعنی اعتقاد به خدایی که هیچ برنامه‌ای برای هدایت و سعادت بشر ندارد. - روشنگری در سده‌های نوزدهم و بیستم بیشتر شکل حس‌گرایانه پیدا کرد - از پایان قرن بیستم، با افول حس‌گرایی فرهنگ غرب گرفتار بحران معرفت‌شناختی شده است.

(۴) ۴

(۳) ۳

(۲) ۲

(۱) ۱

۸۶- عبارت درست در رابطه با روشنگری به معنای عام و نادرست در رابطه با روشنگری به معنای خاص کدام است؟

- (۱) عقل، وحی و تجربه روش‌هایی برای شناخت حقیقت هستند - روشی از معرفت و شناخت است که با دو مبنای سکولاریسم و اومانیزم همراه است.
- (۲) انبیای الهی از دیرباز برای روشنگری و برداشتن موانعی که راه را بر حقیقت بسته‌اند، آمده‌اند - کنار گذاشتن وحی و شهود در شناخت حقیقت، وجه مشترک عقل‌گرایی و حس‌گرایی است.
- (۳) ناظر به مبنای معرفت‌شناختی پذیرفته‌شده در فرهنگ غرب است - هنگامی که با شناخت حسی همراه باشد چون مرجعیت وحی را نمی‌پذیرد به دین بدون شریعت و مذهب ختم می‌شود.
- (۴) پدیده‌ای مدرن و مربوط به فرهنگ معاصر غرب نیست - ناظر به مبنای معرفت‌شناختی پذیرفته‌شده در فرهنگ غرب است و صورت‌های مختلفی از تجربه‌گرایی را در کمتر از صد سال پیدا کرده است.

۸۷- به ترتیب «ساخت تکیه دولت به فرمان ناصرالدین شاه» و «اعلام ممنوعیت حجاب توسط رضا خان» از مصادیق چیست؟

(۱) استبداد استعماری - استبداد ایلی و قومی

(۲) استبداد ایلی و قومی - استبداد استعماری

(۳) استبداد استعماری - استبداد استعماری

(۴) استبداد ایلی و قومی - استبداد ایلی و قومی

۸۸- هر یک از موارد زیر، به ترتیب مربوط به کدام بخش جدول زیر است؟

- تغییرات اجتماعی مربوط به انقلاب صنعتی و اندیشه‌های فلسفی روشنگری و رنسانس

- زمینه‌های عبور از اقتصاد کشاورزی ارباب - رعیتی

- جنگ‌های صلیبی، مواجهه اروپائیان با مسلمانان و فتح قسطنطنیه

انقلاب فرانسه	الف	زمینه‌های فرو ریختن اقتدار کلیسا
ب	رشد تجارت، کشف آمریکا و بالاگرفتن تب طلا	ج

(۱) ج - ب - الف (۲) ب - ج - الف (۳) الف - ج - ب (۴) ب - الف - ج

۸۹- به ترتیب در ارتباط با انواع سکولاریسم، عبارات «دیدار سران کشورهای اروپایی با پاپ» و «توجیه هنجارها و رفتارهای دینی با تفاسیر دنیوی» با کدام گزینه ارتباط دارند؟

(۱) اگر انسان به ابعاد دنیوی خود محدود بماند، گمراه می‌شود و حیاتی حیوانی یا پست‌تر از آن خواهد داشت. - افراد هوای نفسانی خود را دنبال می‌کنند ولی به صورت آشکار و رسمی اظهار نمی‌کنند بلکه در قالب مفاهیم دینی پنهان می‌کنند.

(۲) اومانیسم مهم‌ترین ویژگی انسان‌شناختی فرهنگ معاصر غرب است و به معنای اصالت انسان دنیوی و این جهانی است. - باورهایی را شامل می‌شود که بخش‌هایی از باورهای معنوی و دینی را در خدمت اهداف دنیوی و این جهانی قرار می‌دهد.

(۳) در فرهنگ دینی، آبادی دنیا هدف مستقلی نیست بلکه خود وسیله‌ای است در خدمت اهداف معنوی. - در رویکرد سکولار، همه ظرفیت‌های انسان متوجه آرمان‌ها و اهداف دنیوی و این جهانی می‌گردد.

(۴) رویکرد گزینشی جهان غرب به ابعاد معنوی و دینی جهان، سبب پیدایش و رشد برخی نهضت‌های جدید دینی شده است که از آن به عنوان پروتستان‌تیسیم یاد می‌شود. - در جهان غرب، دین‌داران ناگزیر هنجارها و رفتارهای دینی خود را توجیه دنیوی و این جهانی می‌کنند.

۹۰- کدام روند به درستی ترسیم شده است؟

(۱) فراهم شدن زمینه گسترش فلسفه‌های روشنگری ← پدید آمدن فرهنگ معاصر غرب ← رواج دنیاگرایی در سطح هنجارها و رفتارها ← انتقال سکولاریسم از لایه سطحی به لایه عمیق

(۲) پدید آمدن فرهنگ معاصر غرب ← فراهم شدن زمینه گسترش فلسفه‌های روشنگری ← انتقال سکولاریسم از لایه سطحی به لایه عمیق ← رواج دنیاگرایی در سطح هنجارها و رفتارها

(۳) انتقال سکولاریسم از لایه سطحی به لایه عمیق ← فراهم شدن زمینه گسترش فلسفه‌های روشنگری ← دنیاگرایی رایج در سطح هنجارها و رفتارها ← پدید آمدن فرهنگ معاصر غرب

(۴) دنیاگرایی رایج در سطح هنجارها و رفتارها ← فراهم شدن زمینه گسترش فلسفه‌های روشنگری ← انتقال سکولاریسم از لایه سطحی به لایه عمیق ← پدید آمدن فرهنگ معاصر غرب

روان‌شناسی رشد

(مقدمه، تعریف روان‌شناسی رشد،

...، ویژگی‌های رشد در دوره

کودکی)

صفحه‌های ۳۴ تا ۵۲

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

روان‌شناسی

۹۱- کدام یک از عبارت‌های زیر، درخصوص «روان‌شناسی رشد» درست است؟

الف) روان‌شناسی رشد تلاش می‌کند تغییراتی را که در طول زندگی از زمان تولد تا هنگام مرگ در آدمی رخ می‌دهد، مطالعه کند.

ب) برای شناسایی بهتر تغییرات رشدی، روان‌شناسان رشد تغییرات را به جنبه‌های مختلف تقسیم کرده‌اند.

ج) ارتباط افراد با دیگران و توجه به حقوق آن‌ها، به‌ترتیب در جنبه اجتماعی و اخلاقی رشد مورد بررسی قرار می‌گیرد.

د) فراخوانی زندگی که همان شناسایی و پیش‌بینی تغییرات در طول زندگی است، مورد توجه روان‌شناسان قرار دارد.

(۱) «الف» - «ب» (۲) «ب» - «ج» (۳) «ج» - «د» (۴) «د» - «الف»

۹۲- کدام گزینه نادرست است؟

(۱) بیت «صحبت نیک را ز دست مده / که مه و به شوی ز صحبت مه» نقش عامل محیطی را بر رشد نشان می‌دهد.

(۲) این که همه انسان‌ها در برخی از ویژگی‌های رشد شباهت دارند بیانگر این است که محیط تأثیر سازنده‌ای دارد.

(۳) دوقلوهای همسان دارای ویژگی‌های وراثتی یکسان هستند؛ زیرا هر دو از یک تخمک به وجود آمده‌اند.

(۴) بیت «هیچ صیقل نکو نداند کرد / آهنی را که بدگهر باشد» نقش عامل وراثتی را بر رشد نشان می‌دهد.

۹۳- موقعیت‌های زیر، بیانگر کدام مرحله از رشد می‌باشد؟

الف) پویا در آستانه ۱۵ سالگی است و خانواده او سعی می‌کنند با او مانند عضو بزرگ خانواده برخورد کنند.

ب) هلیای ۵ ساله به مهدکودک می‌رود و والدینش می‌کوشند با عمل و گفتار صحیح حس تقلیدپذیری‌اش را هدایت کنند.

ج) آتنا کودکی ۲ ساله است. براساس سخنان پیامبر گرامی (ص) نباید هیچگونه توقع اطاعت و فرمانبرداری از او داشت و باید آزادانه بازی کند.

(۱) نوجوانی - کودکی اول - کودکی دوم (۲) کودکی دوم - کودکی دوم - نوپا

(۳) نوجوانی - کودکی اول - کودکی اول (۴) کودکی دوم - کودکی اول - طفولیت

۹۴- کدام گزینه به‌درستی رابطه میان وراثت و عوامل بیرونی را در رشد انسان شرح می‌دهد؟

(۱) وراثت صفات صرفاً از طریق کروموزوم‌های پدری انجام می‌شود و عوامل روانی مانند استرس در این مسیر بی‌تأثیر هستند.

(۲) تعداد کروموزوم‌های نطفه با توجه به میزان آلودگی محیطی و تغذیه مادر، بین ۲۳ تا ۴۶ عدد در نوسان است.

(۳) صفات از طریق کروموزوم‌های هر دو والد (مادر و پدر) به ارث می‌رسند، اما در کنار آن، عواملی مانند تغذیه، داروها و حتی ارتباط معنوی نیز بر کیفیت رشد جنین تأثیر می‌گذارند.

(۴) وراثت صفات تنها به سن مادر وابسته است و داروها تنها پس از تولد بر روی کودک اثر می‌گذارند.

۹۵- کدام گزینه ارتباط بین مفاهیم را به‌درستی نشان می‌دهد؟

(۱) وظیفه روان‌شناسان رشد ← بررسی رشد از لحظه تولد تا پایان زندگی

(۲) روان‌شناسی رشد ← بررسی صرف دوران کودکی و نوجوانی

(۳) دوره کودکی ← اهمیت زیاد نسبت به دوره‌های بعدی

(۴) روان‌شناسی رشد ← بررسی رشد تا سن ۱۲ سالگی

۹۶- در یک مطالعه مربوط به رشد شناختی، سه کودک با ویژگی‌های سنی زیر مورد مشاهده قرار می‌گیرند:

کودک شماره ۱: ۵ ماهه که هنگام بازی، اسباب‌بازی مورد علاقه‌اش را کاملاً از دید خارج می‌کنند (پشت یک صفحه قرار می‌دهند).

کودک شماره ۲: ۴ ساله که بین یک سکه طلای کوچک (بسیار گران‌بها) و یک بادکنک بزرگ رنگی (ارزان) یکی را باید به‌عنوان هدیه انتخاب کند.

کودک شماره ۳: ۵ ساله که یک لیوان شربت را در دو ظرف هم‌حجم ولی با شکل‌های متفاوت (یکی بلند و باریک، دیگری کوتاه و پهن) به او نشان

می‌دهند.

بر اساس الگوهای عمومی رشد شناختی در دوران کودکی، کدام گزینه به‌درستی رفتار هر سه کودک را پیش‌بینی کرده است؟

(۱) کودک ۱: گریه می‌کند و به دنبال اسباب‌بازی می‌گردد / کودک ۲: سکه طلا را انتخاب می‌کند / کودک ۳: هر دو ظرف را برابر می‌داند.

(۲) کودک ۱: نگاه را برمی‌گرداند و جست‌وجو نمی‌کند / کودک ۲: بادکنک بزرگ را انتخاب می‌کند / کودک ۳: ظرف بلند و باریک را انتخاب می‌کند.

(۳) کودک ۱: دستش را به پشت صفحه دراز می‌کند / کودک ۲: بادکنک بزرگ را انتخاب می‌کند / کودک ۳: ظرف کوتاه و پهن را انتخاب می‌کند.

(۴) کودک ۱: به سمت جای قبلی اسباب‌بازی می‌خزد / کودک ۲: سکه طلا را انتخاب می‌کند / کودک ۳: ظرف بلند و باریک را انتخاب می‌کند.

۹۷- در یک موقعیت بازی، کودکی ۳ ساله به عمد اسباب‌بازی را پرتاب می‌کند. مادر با لحنی اغراق‌آمیز و بلند می‌گوید: «ته! این کار رو نکن!» کودک

لبخند می‌زند و پرتاب را با شوق بیشتری تکرار می‌کند. اما در موقعیتی دیگر، همین کودک هنگام زمین‌خوردن و شکستن تصادفی گلدان، اگر مادر

سکوت کند و واکنشی نشان ندهد، دچار اضطراب و گریه‌های طولانی می‌شود.

با استناد به اصول رشد هیجانی در کودکی، کدام تحلیل درباره تفاوت رفتار کودک در این دو موقعیت، دقیق‌ترین تبیین را ارائه می‌دهد؟

(۱) در موقعیت اول، هیجان مادر از نوع ساده و زیستی است؛ بنابراین کودک آن را به‌درستی درک نمی‌کند، ولی در موقعیت دوم به دلیل پیچیدگی

حادثه، هیجان مادر از نوع مرکب شده و کودک رفتار خود را اصلاح می‌کند.

(۲) واکنش کودک در موقعیت اول نشان‌دهنده ناتوانی در تشخیص هیجان خشم از هیجان محبت است، در حالی که در موقعیت دوم، سکوت مادر

باعث شکل‌گیری هیجان مرکب ترحم در کودک می‌شود.

(۳) آنچه رفتار کودک را شکل می‌دهد، صرفاً خودِ رویداد (پرتاب یا شکستن) نیست، بلکه فرایند جهت‌دهی هیجانی از طریق تفسیر واکنش مادر و

بازخورد محیطی اوست که حتی می‌تواند یک واکنش تنبیهی را به پاداش تعبیر کند.

(۴) تکرار رفتار در موقعیت اول، ناشی از غلبه نظام پردازش فردی کودک بر واکنش محیطی است؛ ولی در موقعیت دوم، فقدان بازخورد محیطی،

باعث می‌شود که هیجان ساده خشم به هیجان مرکب پشیمانی تعمیم یابد.

۹۸- فرض کنید بر اساس اصل رشد حرکتی «از درشت به ظریف»، یک مربی قصد دارد به کودکی نحوه بسته‌بندی کردن یک هدیه را آموزش دهد.

کدام یک از ترتیب‌های آموزشی زیر، به‌وضوح برخلاف این اصل رشدی محسوب می‌شود و احتمالاً باعث خستگی و دلسردی کودک می‌گردد؟

(۱) ابتدا از کودک می‌خواهیم کاغذ کادو را با کف دست روی میز صاف کند تا چین‌های بزرگ آن گرفته شود، سپس از او می‌خواهیم با ناخن انگشت

شصت، لبه‌های کاغذ را برای تا کردن دقیق، خطاندازی کند.

(۲) ابتدا از کودک می‌خواهیم با تمام دست، روبان پهن را دور جعبه بکشد و فشار دهد، سپس از او می‌خواهیم با دو انگشت، گره کوچک پاپیون را

محکم ببندد.

(۳) ابتدا از کودک می‌خواهیم با یک موچین، برچسب تزیینی بسیار ریز را از روی کاغذ جدا کرده و دقیقاً روی گوشه جعبه بچسباند، و سپس از او

می‌خواهیم جعبه را با دو دست بلند کرده و درون کیسه بزرگ کادو قرار دهد.

(۴) ابتدا از کودک می‌خواهیم جعبه را با دو دست گرفته و به آرامی تکان دهد تا محتویات داخل آن جا بیفتد، سپس با یک ماژیک، نام گیرنده را با

حروف درشت روی جعبه بنویسد.

۹۹- پاسخ صحیح هر یک از سؤال‌های زیر، در کدام گزینه به‌درستی آمده است؟

الف) کدام رفتار را می‌توان از ابتدایی‌ترین علائم رشد اجتماعی کودک دانست؟

ب) ترس از غریبه معمولاً در چه سنی بروز می‌یابد؟

ج) بازی کودکان در سنین اولیه دوره کودکی، معمولاً چه ویژگی‌ای دارد؟

د) تغییر بازی کودکان در سنین بالاتر، بیانگر کدام نوع رشد است؟

(۱) الف) ترس از غریبه - ب) ۲ تا ۳ ماهگی - ج) بازی مشترک - د) رشد اخلاقی

(۲) الف) لبخند اجتماعی - ب) ۷ تا ۸ ماهگی - ج) بازی در کنار یکدیگر با فعالیت‌های انفرادی - د) رشد اجتماعی

(۳) الف) لبخند اجتماعی - ب) ۸ تا ۹ ماهگی - ج) بازی انفرادی - د) رشد شناختی

(۴) الف) بازی قاعده‌مند - ب) ۶ تا ۷ ماهگی - ج) بازی در کنار یکدیگر - د) رشد اجتماعی

۱۰۰- کدام یک از گزینه‌های زیر در ارتباط با عبارت بیان شده، صحیح است؟

«سارا ۶ ساله است. هنگامی که متوجه می‌شود دوستش از گم‌شدن مداد رنگی‌هایش ناراحت شده است، مدادهای خود را با او تقسیم می‌کند تا

دوستش خوشحال شود.»

(۱) چون سارا صرفاً برای خوشحال کردن دوستش به او کمک کرده است بنابراین نمی‌توان رفتار او را اخلاقی دانست.

(۲) رفتار سارا نشان می‌دهد که کودکان در این سن، عمل اخلاقی را صرفاً به دلیل درست بودن آن و بدون توجه به انگیزه انجام می‌دهند.

(۳) رفتار سارا را نمی‌توان اخلاقی دانست؛ زیرا کودکان در این سن هنوز توانایی تشخیص رفتارهای اخلاقی از غیراخلاقی را به دست نیاورده‌اند و این

توانایی در بزرگسالی شکل می‌گیرد.

(۴) رفتار سارا نمونه‌ای از عمل اخلاقی است، اما انگیزه او برای انجام این عمل می‌تواند با انگیزه فردی بزرگسال برای انجام همان رفتار متفاوت باشد.

کتاب‌های آیة انسانیت را

پیماهای تمرین کنید

۸۴۵۱

www.kanoon.ir

www.kanoonbook.ir

دفترچه شماره (۲)

صبح جمعه

۱۴۰۵/۸/۱

آزمون ۱ آبان ماه ۱۴۰۵

آزمون اختصاصی دوازدهم انسانی

۹۰ سؤال در ۸۰ دقیقه

ساعت ۹:۴۰ تا ۱۱ صبح

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	وضعیت پاسخ‌گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	اجباری	عربی، زبان قرآن (۳) و (۱)	۲۰	۱۰۱	۱۲۰	۲۰
۲	اجباری	تاریخ و جغرافیا (۳)	۱۰	۱۲۱	۱۳۰	۱۰
۳	انتخابی	تاریخ (۱) و جغرافیای ایران	۱۰	۱۳۱	۱۴۰	۱۰
		تاریخ و جغرافیا (۲)	۱۰	۱۴۱	۱۵۰	
۴	اجباری	فلسفه دوازدهم	۱۰	۱۵۱	۱۶۰	۱۰
۵	اجباری	منطق	۱۰	۱۶۱	۱۷۰	۱۰
۶	اجباری	فلسفه یازدهم	۱۰	۱۷۱	۱۸۰	۱۰
۷	اجباری	اقتصاد	۱۰	۱۸۱	۱۹۰	۱۰

کانال انسانی‌ها
در پیام‌رسان «بله»
برای عضویت، کد
روبه‌رو را اسکن کنید.

فیلم تحلیل آموزشی
سؤالات آزمون امروز
برای مشاهده فیلم‌ها در سایت کانون،
کد روبه‌رو را با دوربین تلفن همراه خود
اسکن کنید.

پدیدآوردگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	حسین ابراهیم نژاد، محمد اسدی، محمد بحیرایی، ابوالفضل بهاری، عارف بهرام نیا، محمد پردل نظامی، احمد حسن زاده فرد، علی حسینی نوه، محمد حمیدی، رضا خان بابائی، شکیب رجبی، هادی فولادی، علی قهرمان زاده، عباس مالکی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، حسن اصحابی، محسن اصغری، عزیز الیاسی پور، سعید جعفری، سید محسن رضوی، رضا رنجبری، الهام محمدی، یاسین مهدیان، هومن نمازی، اکبر یحیوی
جامعه‌شناسی	امیرمهدی افشار، ریحانه امینی، آریتا بیدقی، جواد جلیلیان، علیرضا حیدری، امیرحسین خزایی، مریم خسروی دهنوی، فاطمه رضائیان، یاسین سعدی، سینا غلامی، مهرداد کرمی، سید آرش مرتضائی فر، محمد مهدی یعقوبی
روان‌شناسی	هانا احمدزاده، محمد حبیبی، محمدعرفان فرهادی، نگین مرسلی
عربی زبان قرآن	محمود بادبرین، عمار تاجبخش، ابوطالب درانی، محمدرضا سوری، امیرحسین شکوری، کامران عبداللهی، حمیدرضا قائدامینی، مرتضی کاظم‌شیرودی، روح‌الله گلشن، سید محمدعلی مرتضوی، پیروز وجان، محمد مهدی یعقوبی
تاریخ و جغرافیا	علیرضا آزادی‌زاده، راضیه ابراهیمی نژاد، فاطمه احمدی، علیرضا پدرام، مریم خسروی دهنوی، یاسین سعدی، علیرضا سالمی، عاطفه طاهر، حامد صفرخانیان، فاطمه عزیزی، مهدی کاردان، محمد مهدی یعقوبی
فلسفه و منطق	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، مجید پیرحسینلو، پرگل رحیمی، موسی سپاهی، کیمیا طهماسبی، الهه فاضلی، فرهاد قاسمی نژاد، محمد قربانی، امیرمحمد قلعه‌کاهی، علی معزی، فیروز نژادنجف
اقتصاد	آفرین ساجدی، سارا شریفی، مهدی ضیائی، مهدی کاردان، محمدحسین متولی

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	عباس مالکی عرشیا محمدی	مسئول درس: ابراهیم نوری ویراستار: معصومه صنعت‌کار، سجاد سلیمی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی فرهاد علی‌نژاد	سیدعلیرضا احمدی فرهاد علی‌نژاد	محمد مشهدیان محمد مهدی اسلامی	مسئول درس: فریبا رنوقی ویراستار: محسن جمشیدی، مهشید سعیدی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی فر	سید آرش مرتضائی فر	—	مسئول درس: سجاد حقیقی پور ویراستار: سیدمجتبی رضازاده
روان‌شناسی	محمد حبیبی	محمد حبیبی	سینا غلامی ملیکا ذاکری	مسئول درس: محمدصدرا پنجه‌پور ویراستار: مریم عابدی، محمدحسن سعیدی
عربی زبان قرآن	احسان کلاته عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویش‌علی ابراهیمی	مسئول درس: لیلا ایزدی ویراستار: امیررضا علیزاده، وجیهه نجفی
تاریخ و جغرافیا	محمد مهدی یعقوبی	محمد مهدی یعقوبی	علیرضا سالمی فاطمه عزیزی	مسئول درس: محمدصدرا پنجه‌پور ویراستار: محمدحسن سعیدی
فلسفه و منطق	محمد قربانی	فرهاد علی‌نژاد	امیرمحمد قلعه‌کاهی هادی حاجی‌زاده	مسئول درس: سوگند بیگلری ویراستار: محمدحسین صادق پور
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	سینا غلامی	مسئول درس: سجاد حقیقی پور ویراستار: سیدمجتبی رضازاده

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصور خاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

دانش آموزان رشته علوم و معارف اسلامی، سؤالات اختصاصی «عربی» (ضمیمه انتهای دفترچه) را از مسؤل حوزه دریافت کنید.

عربی زبان قرآن (۳) و (۱)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

بسته اول: ترجمه و مفهوم

عربی (۳):

مِنَ الْأَشْعَارِ الْمَنْسُوبَةِ إِلَى الْإِمَامِ عَلِيٍّ (ع)
(متن و قواعد درس ۱)
صفحه‌های ۱ تا ۱۰

عربی (۱):

مَطَرُ السَّمَكَ / أَلْتَعَائِشُ السَّلْمَى
(درس‌های ۳ و ۴)
صفحه‌های ۳۱ تا ۶۶

■ عَيْنُ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ فِي التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ (۱۰۱ - ۱۱۰)

۱۰۱- ﴿إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا وَ الشَّمْسُ وَ الْقَمَرُ رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ . . .﴾:

- (۱) همانا من یازده ستاره، خورشید و ماه را دیدم. آن‌ها را در برابرم سجده‌کنان دیدم!
- (۲) من قطعاً یازده ستاره، خورشید و ماه را مشاهده کردم. آن‌ها در برابر من سجده کردند!
- (۳) ما یازده سیاره، خورشید و ماه را مشاهده کردیم. آن‌ها را در برابر خود در حال سجده دیدیم!
- (۴) بی‌گمان من یازده سیاره را در آسمان و خورشید و ماه را دیدم. آن‌ها در برابرم سجده‌کنان بودند!

۱۰۲- عَيْنُ الصَّحِيحِ:

- (۱) ﴿فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ ...﴾: پس صبر می‌کنم؛ قطعاً وعده خداوند حق است!
- (۲) ﴿قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾: گفت همانا من به آنچه نمی‌دانید، داناترم!
- (۳) ﴿وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَ الْحِكْمَةَ﴾: و به آن‌ها کتاب و حکمت می‌آموزد!
- (۴) ﴿وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً ...﴾: و آبی را از آسمان فرومی‌فرستیم!

۱۰۳- ﴿قَدْ كُلُّ مَنَا مَا نُحْسِنُهُ فَعَلِينَا أَنْ نَقُومَ بِوَاجِبَاتِنَا بِأَحْسَنَ مَا نَسْتَطِيعُ لِأَنَّ لِلرَّجَالِ عَلَى الْأَفْعَالِ أَسْمَاءً!﴾:

- (۱) ارزش هر کدام از ما به کاری است که آن را خوب انجام می‌دهیم، پس بر ما واجب است که با بهترین چیزی که می‌توانیم به وظایف خود بپردازیم چرا که انسان‌ها با عملکردها، نام‌هایی دارند!
- (۲) ارزش همه ما به آن کاری است که خوب انجامش می‌دهیم، پس بر ماست که با آنچه می‌توانیم و به بهترین شکل، به وظایف خود بپردازیم چرا که مردان با کارها، نام‌هایی دارند!
- (۳) ارزش هر یک از ما به کاری است که آن را خوب انجام می‌دهیم، پس بر ما لازم است که با بهترین چیزی که می‌توانیم وظایف خود را انجام دهیم چرا که نام انسان‌ها، به کارهایشان است!
- (۴) ارزش هر کدام از ما به کاری است که آن را به بهترین شکل انجام می‌دهیم، پس بر ما واجب است تا به خوبی به وظایف خود بپردازیم چرا که انسان‌ها با عملکردها، نام‌هایی دارند!

۱۰۴- « أَيُّهَا الطَّلَابُ الْأَعْزَاءُ، اسْتَمْعُوا إِلَى كَلَامٍ فِيهِ شَيْءٌ مِنَ الْحِكْمَةِ وَتَعَلَّمُوا وَاعْلَمُوا لِمَنْ يَطْلُبُونَهَا مِنْكُمْ، لِأَنَّهَا نُورٌ لِلْحَيَاةِ وَ سَبَبٌ لِلنَّجَاحِ!»: ای دانش آموزان عزیز،...

(۱) به سخنی گوش دهید که در آن چیزی از حکمت است، آن را آموزش دهید و به کسانی که آن را از شما می‌طلبند بیاموزید؛ زیرا آن روشنایی زندگی و دلیلی برای موفقیت است!

(۲) به کلامی که در آن چیزی از حکمت است گوش فرا دهید، آن را یاد دهید و به کسانی که آن را از شما می‌طلبند آموزش دهید؛ زیرا آن نوری برای زندگی و علتی برای موفقیت است!

(۳) سخنی را بشنوید که در آن حکمتی بوده است، آن را یاد بگیرید و به کسانی که آن را از شما طلب می‌کنند یاد دهید؛ زیرا آن نوری برای زندگی و علتی برای موفقیت است!

(۴) به سخنی که در آن چیزی از حکمت است گوش فرا دهید، آن را بیاموزید و به کسانی که آن را از شما می‌طلبند آموزش دهید؛ زیرا آن نوری برای زندگی و دلیلی برای موفقیت است!

۱۰۵- « إِنَّ سَبَبَ عَقَائِدِ الْآخَرِينَ فِي أَيِّ مُجْتَمَعٍ سَيُؤَدِّي إِلَى زَوَالِ التَّعَايُشِ السَّلَامِيِّ بَيْنَهُمْ فَابْتَغُوا عَنْ ذَلِكَ الْعَمَلِ الْقَبِيحَ!»:

(۱) دشنام دادن به عقیده‌های دیگران در هر جامعه‌ای به از بین رفتن همزیستی مسالمت‌آمیز میان آن‌ها خواهد انجامید پس باید از آن کار ناپسند دوری کنند!

(۲) دشنام دادن به عقاید دیگران در هر جامعه‌ای منجر به از بین رفتن همزیستی مسالمت‌آمیز بین آن‌ها خواهد شد پس از آن کار زشت دوری کنید!

(۳) او به عقاید دیگران در هر جامعه‌ای دشنام داد پس موجب از بین رفتن زندگی مسالمت‌جویانه بین آن‌ها می‌شود، بنابراین باید از آن کار زشت دوری کند!

(۴) دشنام دادن به عقیده‌های دیگران در هر یک از جوامع منجر به از بین رفتن همزیستی مسالمت‌جویانه خواهد شد پس از آن کار ناپسند دوری کنید!

۱۰۶- **نهایی** عَيْنَ الصَّحِيحِ:

(۱) لَا يَحْزَنُكَ قَوْلُ الَّذِينَ لَا يَتَعَقَّلُونَ!: سخنان کسانی که تعقل نمی‌کنند، تو را ناراحت نکند!

(۲) إِنَّ كُلَّ امْرِئٍ خُلِقَ مِنْ طِينَةٍ وَ لَمْ يَخْلُقْ مِنْ تُحَاسٍ أَوْ ذَهَبٍ!: بی‌شک هر انسانی از تکه گلی خلق شده و از مس یا طلا آفریده نشده است!

(۳) أَيُّهَا الْإِخْوَةُ، إِنَّمَا الْفَخْرُ لِعَقْلِ ثَابِتٍ لَا لِلْمَالِ وَ النَّسَبِ!: ای برادرها، تنها افتخار آدمی به خرد استوار است نه به ثروت و تبارش!

(۴) لَمْ أَصَافِرْ بِالطَّائِرَةِ، لَأَنَّ بَطَاقَتَهَا غَالِيَةٌ جَدًّا!: با هواپیما سفر نکردم، برای اینکه بلیت‌ها واقعاً گران شده است!

۱۰۷- عَيْنَ المفهوم الصحيح: « ففُزْ بِعلم و لا تَطْلُبْ به بدلاً / فالتَّاسُ موتى و أهلُ العلم أحياء »

- (۱) من اشتغل بطلب العلم نال الخلود المعنوي الذي لا يُعادلُه شيء، بينما تَفْقِدُ حياة الغافلين عَن المعرفة معناها الحقيقي!
- (۲) الإنسان يقدِّر على ترجيح منافع الدُّنيا على العلم حينما يكون بقاءه الجسماني مَرهوناً بِكسب هذه المنافع!
- (۳) الموتُ يَشْمَلُ الجميعَ على حدِّ سواء، ولكنَّ أهل العلم يَسْتَطِيعُونَ تأخيرَ أَجلهم بِسبب بصيرتهم في أمور الحياة!
- (۴) غايةُ الحياة هي كسبُ الفضائل المتنوعة، فَمَنْ جَمَعَ بينَ العلم و غيره من النعم نجا من الهلاك الحتمي!

۱۰۸- عَيْنَ الصحيح في مفهوم العبارة: « ليت فصل الربيع طويل في بلدنا! »

- (۱) التَّمَنِّي في هذه العبارة يدلُّ على أَنَّ الربيع لا يأتي إلى هذا البلد و لا يشعرُ أهله بِجمال هذا الفصل!
- (۲) تدلُّ الجملةُ على أَنَّ فصلَ الربيع قد بدأ في بلد المُتكلِّم، و أهلُ البلد ينتظرونَ نهايته بِصبر!
- (۳) يطلبُ المُتكلِّم بِشكل حتمي أن تكونَ جميعُ فصول السَّنة في وطنه مثلَ أيام فصل الربيع!
- (۴) إنَّ قائلَ هذه العبارة يطلبُ زيادةَ أيام الربيع، ولكنَّ هذا الفصل قصيرٌ في بلاده في الواقع!

۱۰۹- عَيْنَ العبارة التي تُبَيِّنُ المفهوم الدقيق لقوله تعالى:

﴿ كُلَّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ ﴾

- (۱) يَمْدَحُ اللهُ هؤلاء لأنَّ الفرحَ بما عندهم مِنَ العقيدة يُؤدِّي إلى تقوية الروابط بين أفراد الحزب و يَجْلِبُ لَهُم الأُنسَ و السَّعادة!

- (۲) تُشِيرُ الآيةُ إلى حالة الغرور الفكري و النَّعْصَب؛ حيثُ يَعْتَقِدُ كُلُّ جَمَاعَةٍ أَنَّ ما عندها مِنَ الآراء هو الحقُّ المُطلق، و يَنشَغِلُونَ بِهذا عَن البَحْثِ عَنِ الحقِّ!

- (۳) إِنَّ القرآنَ الكريم يُوكِّدُ على أَهميَّة التَّعَدُّدِيَّة؛ فَمِنَ الطَّبِيعِيِّ أن يسعى كُلُّ حِزْبٍ لترويجِ مَنهجهِ الخاصِّ الَّذي يُسَعِدُ النَّاسَ!
- (۴) يَقْصِدُ القرآنُ أَنَّ كُلَّ طائفة تَفْرَحُ بِمكاسبِها المادِّيَّة و تُفَوِّذُها في الدُّنيا؛ لِذَا يَجِبُ على الإنسان أن يَبْحَثَ عَنِ فَرْحِ أَكْبَرِ

في الحياة الآخرة!

۱۱۰- عین الخطأ (في المفهوم):

- (۱) لا تَجْتَمِعُ خَصْلَتَانِ فِي مُؤْمِنٍ؛ الْبُخْلُ وَ الْكِذْبُ! : الْإِيمَانُ يَمْنَعُ اجْتِمَاعَ الْبُخْلِ وَ الْكِذْبِ فِي الشَّخْصِ الْمُؤْمِنِ!
- (۲) الْمُؤْمِنُ مَنْ آمَنَهُ النَّاسُ عَلَى دِمَائِهِمْ وَ أَمْوَالِهِمْ! : مَنْ عَلَّامُ الْمُؤْمِنِ أَنَّ النَّاسَ آمَنُوا بِهِ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَ أَمْوَالِهِمْ!
- (۳) ﴿ إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَ أَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ ﴾ : إِنَّ اللَّهَ رَبُّ الْأُمَّةِ الْوَاحِدَةِ فَقَطْ، فَعَلَيْنَا عِبَادَتَهُ!
- (۴) النَّاسُ نِيَامٌ؛ فَإِذَا مَاتُوا انْتَبَهَوْا! : الْإِنْسَانُ فِي هَذِهِ الْحَيَاةِ كَالنَّائِمِ وَ بِالْمَوْتِ يَعْرِفُ حَقَائِقَ الدُّنْيَا!

بسته دوم: درك مطلب و قواعد

■ ■ اقرأ النص التالي ثم أجب عن الأسئلة (۱۱۱ - ۱۱۵) بما يناسب النص:

يرى كثير من الناس أنَّ الثروة هي المعيار الأول لقيمة الإنسان في المجتمع، بينما يميل آخرون إلى إنكار أي دور للمال في بناء المكانة الإنسانية. غير أنَّ نظرة عميقة إلى حقيقة الأمر تكشف أنَّ المال ليس صفة ذاتية تضاف إلى جوهر الإنسان فترفع من قدره، بل هو مُضخَّم لما هو موجود في باطنه. فإنَّ الغنى لا يمنح الجاهل حكمة، و لا يجعل البخيل كريماً، بل يفضح حقيقة أخلاق المرء حين يمنحه القدرة على التصرف بلا قيود.

فالإنسان الكريم إذا امتلك المال اتسعت دائرة إحسانه و تحوّلت ثروته إلى أداة لخدمة الآخرين و تقدّم مجتمعه، في حين أنَّ صاحب النفس الضعيفة قد يزيده المال طغياناً و تكبراً. إذن، إنَّ المال لا يمكن أن يرفع قيمة الإنسان أو يخفضها؛ إنّما تكمن القيمة الحقيقية في حسن استخدام القدرة، و الثروة ليست إلا امتحاناً عملياً يكشف معدن الإنسان و يظهر ما كان مخفياً في أعماقه.

۱۱۱- عین الخطأ: (حسب النص)

- (۱) المال في أصله أمر محايد لا يرفع قيمة الإنسان الإنسانية و لا يخفضها بذاته!
- (۲) يعتبر النصُّ الثروة سبباً هاماً قد يُغيّر جوهر الإنسان الجاهل إلى إنسان حكيم!
- (۳) المال يُعدُّ عاملاً يكشفُ عن باطن الإنسان و أخلاقه الحقيقية عند امتلاكه!
- (۴) اتساع دائرة إحسان المرء بالمال يعتمدُ على مروءة نفسه قبل امتلاكه الثروة!

۱۱۲- « الْمَالُ مُضَحَّمٌ لِمَا هُوَ فِي بَاطِنِ الْإِنْسَانِ، لِأَنَّهُ . . . »؛ عَيِّنِ الصَّحِيحَ:

(۱) يَجْعَلُ كُلَّ مَنْ يَمْتَلِكُهُ شَخْصاً كَرِيماً يَسْعَى لِيُخْدِمَةَ الْمُجْتَمَعِ وَ مُوَاطِنِيهِ!

(۲) يُعْطِيهِ الْقُدْرَةَ عَلَى إِظْهَارِ خِصَالِهِ، سَوَاءً كَانَتْ كَرَمًا أَوْ كِبَرًا، بِلا قِيود!

(۳) يَمْنَعُ أَصْحَابَ النَّفُوسِ الضَّعِيفَةِ مِنْ مِمَارَسَةِ الطُّغْيَانِ وَ التَّكَبُّرِ!

(۴) يَفْرِضُ عَلَى جَمِيعِ أَفْرَادِ الْمُجْتَمَعِ احْتِرَامَ الْغَنِيِّ وَ طَاعَتَهُ!

۱۱۳- إِلَى أَيِّ مَوْضُوعٍ يُشِيرُ النَّصُّ؟

(۱) الثَّرْوَةُ كَأَدَاةٍ لِكَشْفِ الْجَوْهَرِ الْبَشَرِيِّ وَ اخْتِبَارِهِ! (۲) النَّفْيُ الْمُطْلَقُ لِأَهْمِيَّةِ الْمَالِ فِي الْحَيَاةِ الْمَعَاصِرَةِ!

(۳) التَّكَبُّرُ وَ الطُّغْيَانُ كَنَتِجَةُ لَامْتِلَاكِ الثَّرْوَةِ! (۴) دَوْرُ الْقِنَاعَةِ فِي الْحِفَازِ عَلَى طَهَارَةِ النَّفْسِ الْإِنْسَانِيَّةِ!

■ عَيِّنِ الصَّحِيحَ فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ (۱۱۴ وَ ۱۱۵)

۱۱۴- « الْأَوَّلُ - تَكْشِفُ - دَوْرَ - امْتَلِكْ »:

(۱) الأول: اسم؛ من الأعداد الأصلية - مذكر (مؤنثه: الأولى) / صفة و موصوفها: المعيار

(۲) تكشف: مضارع - مؤنث غائب - مجرد ثلاثي، دون حرف زائد / خبر للحروف المشبهة بالفعل

(۳) دور: اسم - مفرد مذكر - جمعه للتكسير: «أدوار» - نكرة / صفة، و موصوفها: أي

(۴) امتهلك: فعل ماض - للمفرد المذكر الغائب - مزيد ثلاثي؛ مصدره: تملك / فعل، و الجملة فعلية

۱۱۵- « تَحَوَّلَتْ - تَقَدَّمَ - لَا يُمْكِنُ - اسْتِخْدَامُ »:

(۱) تحوّلت: فعل ماض - للمفرد - مزيد ثلاثي بحرف زائد واحد / فعل، و الجملة فعلية

(۲) تقدّم: اسم - مفرد مذكر - مصدر من الأفعال المزيدة؛ فعله الماضي: قدّم - مضاف

(۳) لا يمكن: مضارع - مزيد ثلاثي من باب افعال؛ حروفه الأصلية: م ك ن / خبر للحروف المشبهة بالفعل

(۴) استخدام: مصدر من باب استفعال، و له ثلاثة حروف أصلية و حرفان زائدان / مضاف إليه، و مضافه: حسن

■ عین المناسب للجواب في الأسئلة التالية (١١٦ - ١٢٠)

١١٦- عین الصّحیح حول الأفعال الّتي تحتها خطّ:

- (١) تَعَلَّمَ السَّبَّاحَةُ حَتَّى لَا تَغْرُقَ: بَابُهُ ← تَفْعِيلٌ، مصدره ← تعلیم
- (٢) أَنْتِ تُحَسِّنِينَ إِلَى زَمِيلَاتِكَ: بَابُهُ ← تَفْعِيلٌ، مصدره ← تحسین
- (٣) هَذِهِ الْأَسْمَاكُ تَتَسَاقَطُ مِنَ السَّمَاءِ: بَابُهُ ← تَفَاعُلٌ، مصدره ← تَسَاقَطَ
- (٤) هُمْ انْتَصَرُوا فِي الْمُبَارَاةِ الْعَلَمِيَّةِ: بَابُهُ ← إِنْفَعَالٌ، مصدره ← إِنْتَصَارَ

١١٧- عین فعلاً مزيداً ليس فيه حرف «التاء» زائداً:

- (١) تَجَاهَلَكَ وَلَيْكَ الْحَمِيمُ فَشَعَرْتَ بِالْحَقَارَةِ وَحَزَنْتَ كَثِيراً!
 - (٢) يَنْتَفِعُ النَّاسُ بِأَنْعَمِ اللَّهِ لَكِنْ بَعْضُهُمْ لَا يَشْكُرُونَهُ عَلَيْهَا!
 - (٣) لَا يَتْرَكُنِي أَصْدِقَائِي عِنْدَ الشَّدَائِدِ لِأَنَّهُمْ مِنَ الشَّبَابِ الْأَوْفِيَاءِ!
 - (٤) تُرْعِنِي مُدْرَسَتِي فِي الْمَحَافِظَةِ عَلَى أَدَاءِ الصَّلَاةِ فِي وَقْتِهَا!
- ١١٨- **نهای** عین عبارة جاء فيها حرفان من الحروف المشبهة بالفعل:

- (١) إِنْ تَتَعَلَّمَ الْعِلْمَ يَنْفَعَكَ، وَ أَظَنَّ أَنَّ الْجَهْدَ سَبَبُ النَّجَاحِ، لَكِنْ يَحْتَاجُ إِلَى صَبْرٍ طَوِيلٍ!
- (٢) إِنْ الْأَدَبُ زِينَةٌ لِلْإِنْسَانِ، وَ الْعِلْمُ نُورٌ يُضِيءُ الطَّرِيقَ، وَلَكِنَّ الْجَهْلَ ظِلَامٌ يُهْلِكُ صَاحِبَهُ!
- (٣) أُرِيدُ أَنْ أَنْجَحَ فِي الْإِمْتِحَانِ لِأَنَّنِي مُجْتَهِدٌ، وَ كَانَ أَخِي عَالِماً مَشْهُوراً!
- (٤) لَيْتَ الطَّلَّابَ يَجْتَهِدُونَ دَائِماً، فَإِنْ اجْتَهِدُوا نَجَحُوا فِي حَيَاتِهِمْ!

١١٩- عین الكلمة الّتي تكمل جملة ما قبلها:

- (١) إِنَّ الْعِلْمَ أَحْسَنُ مِنَ الْمَالِ،
- (٢) وَ نَعْلَمُ أَنَّ لِلْعَالَمِ أَصْدِقَاءَ كَثِيرِينَ،
- (٣) وَلَكِنَّ لِصَاحِبِ الْمَالِ أَعْدَاءَ كَثِيرِينَ،
- (٤) هَذَا هُوَ الْفَرْقُ بَيْنَ الْعِلْمِ وَ الْمَالِ!

١٢٠- عین ما لا يدلّ على نفي كامل:

- (١) قَدْ يُحْمَلُ الشَّابُّ مَا لَا طَاقَةَ لَهُ بِهِ!
- (٢) قَالَ الْعَجُوزُ: لَا خَيْرَ فِي مَجَالَسَةِ الْكَذَّابِينَ!
- (٣) لَا التَّقَاتُ لَنَا إِلَى آرَاءِ الْآخَرِينَ!
- (٤) أَجَابَتْ الْأَخْتُ: لَا، ذَهَبَ إِلَى سَوْقِ الْمَدِينَةِ!

تاریخ (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

درس اول: تاریخ‌نگاری و منابع دوره معاصر
درس دوم: ایران و جهان در آستانه
دوره معاصر
(تا پایان هنر و معماری)
صفحه‌های ۱ تا ۲۴

۱۲۱- **پایان** چند مورد از عبارت‌های زیر درست است؟

- (الف) خاوری شیرازی از منتقدان تملق‌گویی بوده و نخستین کسی است که واقعیت قتل امیرکبیر را بازتاب داده است.
(ب) انقلاب فرانسه، تأثیر عمیقی بر دگرگونی بینش مورخان ایرانی داشت.
(ج) تاریخ‌گیتی‌گشا اثر میرزا محمدصادق موسوی، از جمله منابع تاریخ‌نگاری سنتی و میراث تاریخی به‌شمار می‌رود.
(د) ترجمه آثار اروپایی در زمان عباس میرزا با تأسیس دارالفنون و دارالطباعة گسترش یافت.
- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۱۲۲- هریک از گزاره‌های زیر، به‌ترتیب مربوط به کدام منبع تاریخی در دوره معاصر است؟

- (الف) این آثار حاوی اطلاعات ارزشمندی درباره اوضاع سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی و شرح حال رجال دوره معاصر هستند که به‌ندرت در سایر منابع یافت می‌شود.
(ب) از نظر مطالعه تاریخ اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی اهمیت فوق‌العاده‌ای دارند و حاوی اطلاعات ارزشمندی درباره موضوعات اقتصادی هستند.
(ج) یک روش پژوهشی تاریخی برنامه‌ریزی شده برای جمع‌آوری و نگهداری اطلاعات تاریخی از حافظه افرادی است که خود در وقایعی شرکت داشته‌اند یا از نزدیک شاهد آن وقایع بوده‌اند.

- (۱) خاطرات - سفرنامه‌ها - تاریخ شفاهی
(۲) نشریات - اسناد و منابع آرشیوی - خاطرات
(۳) کتب تاریخی - سفرنامه‌ها - خاطرات
(۴) خاطرات - اسناد و منابع آرشیوی - تاریخ شفاهی

۱۲۳- کدام یک از موارد زیر نادرست است؟

- (الف) نادر و سپاه تحت فرمان او در چندین جنگ بر ارتش قدرتمند روسیه پیروز شدند و سرزمین‌های اشغال شده ایران را آزاد کردند.
(ب) پس از تسلط افغان‌ها بر اصفهان، نادر به همراه فتحعلی‌خان قاجار به تهماسب یکی از پسران شاه سلطان حسین پیوست و در نخستین گام خراسان را تصرف کردند.
(ج) نادرشاه افشار سرانجام هنگامی که مشغول سرکوب شورشی در خراسان بود، با توطئه نزدیکان و سردارانش کشته شد.
(د) نادرشاه در نخستین گام برای رسیدن به پادشاهی، اسماعیل دوم را به بهانه بی‌کفایتی از سلطنت خلع کرد و سپس بزرگان کشور، علما و سران ایل‌ها و طوایف را به شورای دشت مغان فراخواند و شرایطی را برای پذیرفتن سلطنت مطرح کرد.

- (۱) «الف» و «د» (۲) «د» و «ب» (۳) «ج» و «الف» (۴) «ب» و «ج»

۱۲۴- **پایان** کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) با شکست لطفعلی‌خان از آقامحمدخان قاجار و مرگ او، سلسله زندیه منقرض شد.
(۲) اشتباهات نظامی و روی‌گردانی عده‌ای از درباریان، دلیل سقوط لطفعلی‌خان بود.
(۳) با مرگ کریم‌خان، عده‌ای از طایفه زند برای رسیدن به تاج و تخت به رقابت پرداختند.
(۴) آخرین فرمانروای زند، گرچه شجاعت و لیاقت داشت، اما بین مردم محبوبیتی نداشت.

۱۲۵- با توجه به موقعیت‌های تاریخی زیر، کدام گزینه صحیح نیست؟

- (الف) در شهر ماه تاجران بسیاری را می‌بینی که مشغول داد و ستد با مردم هستند و حتی کالاها را به مناطق دیگر تجارت می‌کنند.
(ب) با اینکه باید در کنار پدرم می‌ماندم و با او گندم برداشت می‌کردیم؛ اما نه محصولی به بار آمد و نه به من اجازه کشاورزی داده شد.
(ج) در راه نجف هستم... دیگر نمی‌توانستم در شهر خود بمانم، چرا که شورشیان تمام پایتخت را تصرف کردند و به کسی امان ندادند.
- (۱) فرد «الف» در زمان نادرشاه افشار در شهر مشهد زندگی می‌کرد.
(۲) فرد «ج» از علما و طلبایی است که از هجوم افغان‌ها جان سالم به در برده بودند و به عتبات عالیات مهاجرت کردند.
(۳) فرد «ب» در زمان افشاریان می‌زیست و به‌دلیل تأمین نیروی نظامی جنگ‌های نادرشاه، مجبور به ترک کشاورزی شد.
(۴) افراد «الف» و «ب» در زمان خود، شاهد شکل‌گیری و تداوم نهضت بازگشت ادبی بودند.

درس اول: شهرها و روستاها
صفحه‌های ۱ تا ۲۰

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

جغرافیا (۳)

۱۲۶- با توجه به موارد زیر، کدام گزینه به موضوع درستی اشاره کرده است؟

الف) توسعه کالبدی شهر رشت به واسطه بازار با نواحی پیرامون

ب) بررسی محل دقیق روستای هولوکو و بررسی شرایط جغرافیایی مؤثر در شکل‌گیری آن

ج) گسترش شهر قاهره به سبب دسترسی به عوامل طبیعی و انسانی پیرامون آن

د) دسترسی شهر اهواز به شبکه ارتباطی خط راه‌آهن و ایجاد موقعیت مناسب برای رونق تجارت

۱) «الف» همانند «ج» و برخلاف «ب» و «د» به مفهوم موقعیت اشاره دارد.

۲) «ج» همانند «د» و بر خلاف «الف» و «ب» به مفهوم مقر اشاره دارد.

۳) «ب» همانند «ج» و برخلاف «الف» و «د» به مفهوم هسته اولیه اشاره دارد.

۴) «ج» همانند «د» و بر خلاف «الف» و «ب» به مفهوم موقعیت اشاره دارد.

۱۲۷- کدام گزینه، ارتباط میان جمعیت، خدمات و حوزه نفوذ سکونتگاه‌ها را در چارچوب سلسله‌مراتب سکونتگاهی بهتر بیان می‌کند؟

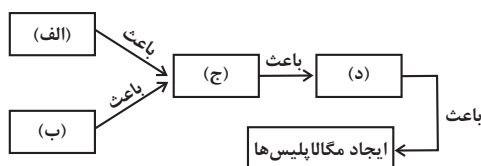
۱) با افزایش جمعیت سکونتگاه، تعداد و تنوع خدمات بیشتر می‌شود و سکونتگاه می‌تواند در برخی عملکردها، حوزه نفوذ گسترده‌تری داشته باشد.

۲) با افزایش جمعیت سکونتگاه، تعداد و تنوع خدمات کمتر می‌شود و حوزه نفوذ آن نیز محدودتر خواهد شد.

۳) با کاهش جمعیت سکونتگاه، تعداد و تنوع خدمات بیشتر می‌شود و حوزه نفوذ آن افزایش می‌یابد.

۴) تعداد و تنوع خدمات با میزان جمعیت سکونتگاه تغییری نمی‌کند و برای بررسی حوزه نفوذ نیز، تنها به آستانه جمعیتی نفوذ توجه می‌شود.

۱۲۸- کدام گزینه، به ترتیب برای تکمیل موارد «الف»، «ب»، «ج» و «د» مناسب است؟

۱) توسعه تجارت جهانی - تمرکز مراکز مالی و پولی - گسترش مادرشهرها - حومه‌نشینی

۲) تمرکز مراکز مالی و پولی - تمرکز جمعیت شهری - حومه‌نشینی - گسترش مادرشهرها

۳) گسترش وسایل حمل و نقل - افزایش شهرنشینی - گسترش حومه‌نشینی - ایجاد مناطق مادرشهری

۴) توسعه اقتصاد جهانی - گسترش وسایل حمل و نقل - ایجاد مناطق مادرشهری - افزایش حومه‌نشینی

۱۲۹- **نهایی** کدام گزینه به ترتیب، عبارت‌های زیر را کامل می‌کند؟

الف) در سده نوزدهم و نیمه اول قرن بیستم در کشورهای توسعه‌یافته و صنعتی اروپا و آمریکای شمالی، به دنبال ... مهاجرت از روستاها به شهرها

رخ داد.

ب) ... سبب می‌شود، شهر محل انباشت سرمایه، تولید کالاهای کارخانه‌ای و تمرکز فعالیت‌های اقتصادی باشد.

ج) منظور از ... روندی اقتصادی - اجتماعی است که طی آن شیوه‌های زندگی، رفتار و عملکردها، ارزش‌ها و مظاهر شهری در روستاها و بین

روستانشینان رواج می‌یابد.

۱) توسعه صنایع کارخانه‌ای - مبادله نابرابر بین شهر و روستا - شهرگرایی

۲) بروز تحولات صنعتی و ورود کشورها به عصر نوسازی - توسعه کارخانه‌ها و رشد بخش خدمات - شهرگرایی

۳) توسعه صنایع کارخانه‌ای - توسعه کارخانه‌ها و رشد بخش خدمات - شهرنشینی

۴) بروز تحولات صنعتی و ورود کشورها به عصر نوسازی - مبادله نابرابر بین شهر و روستا - شهرنشینی

۱۳۰- **نهایی** کدام موارد از علل شهرنشینی سریع است؟

الف) تبدیل تهران به مادرشهر ملی

ب) سرمایه‌گذاری و توسعه کارخانه‌ها و تجهیزات و زیرساخت‌ها در شهرها

ج) تغییر در الگوی پراکندگی جمعیت

د) انهدام کشاورزی در ایران پس از اصلاحات ارضی و مهاجرت روستاییان

۱) «ج» و «الف» ۲) «د» و «ج»

۳) «ب» و «د» ۴) «الف» و «ب»

تاریخ (۱)

در این بخش می‌توانید از بین سؤالات تاریخ (۱) و جغرافیای ایران و یا تاریخ (۲) و جغرافیای (۲) یک مجموعه را انتخاب کنید.
می‌توانید به سؤالات ۱۳۱ تا ۱۴۰ «یا» به سؤالات ۱۴۱ تا ۱۵۰ پاسخ دهید.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

فصل دوم: جهان در
عصر باستان
(درس‌های ۴ تا ۶)
صفحه‌های ۲۹ تا ۶۰

۱۳۱- کدام گزینه شامل عبارت‌های صحیح است؟

- الف) مردمان پیش از تاریخ، از استخوان و چوب برای ابزارسازی استفاده می‌کردند.
ب) آگدی‌ها با لشکرکشی‌های پیاپی به سرزمین‌های همجوار و غارت و ویران کردن آنها، بر قلمرو و ثروت خود افزودند.
ج) به گمان برخی باستان‌شناسان، سومریان مخترع خط بوده‌اند و نخستین نوشته‌های جهان متعلق به آنان است.
د) در نتیجه تولید مازاد بر نیاز و داد و ستد کالاها، نخستین روستاها به‌عنوان سکونت‌گاه‌های دائم ایجاد شدند.
- ۱) «الف» و «ب» ۲) «ب» و «د» ۳) «الف» و «ج» ۴) «د» و «ج»

۱۳۲- مورخی، یافته‌های خود را درباره مصر باستان، بدین‌گونه انتشار داده است؛ کدام‌یک از نتایج یافته‌های او را نادرست می‌دانید؟

- ۱) مردم مصر، خدایان خود را مهربان‌تر و دوستانه‌تر از خدایان سومری می‌پنداشتند.
۲) یکی از دستاوردهای برجسته تمدن مصر باستان، ابداع خط‌های هیروگلیف و دموتیک بود.
۳) مصریان، نحوه ساخت پاپیروس را از سومری‌ها آموخته و تغییراتی در آن ایجاد کردند.
۴) مصریان مردمی صبور و فرمان‌بر بودند و آموزه‌های دینی، آنان را به اطاعت بی‌چون و چرا می‌خواند.

۱۳۳- کدام مورد به یکی از ویژگی‌های حکومت هان در چین باستان اشاره دارد؟

- ۱) در اواخر دوران حکومت وی، چین دچار آشوب و جنگ داخلی شد.
۲) با هدف رونق اقتصاد، مقیاس وزن‌ها، اندازه‌ها و عیار سکه‌ها یکسان‌سازی شد.
۳) در دوران حکومت وی، آیین بودا به چین نفوذ کرد و به‌تدریج بر آیین کنفوسیوس برتری یافت.
۴) آزمون‌های مختلف برای اثبات صلاحیت و استعداد افراد برای کسب مقام‌های دولتی در این دوره رایج شد.

۱۳۴- در خصوص ترتیب وقایع زیر، کدام گزینه به‌درستی نگارش یافته است؟

الف) عصر تاریکی

ب) جنگ‌های پلوپونزی

ج) مهاجرت طوایف بیابانگرد از دشت‌های اروپای شرقی به شبه‌جزیره یونان

د) جنگ‌های بزرگ بین دولت-شهرهای یونانی و حکومت هخامنشیان

ه) عصر شکوفایی مردم‌سالاری در آتن

و) اولین دوره بازی‌های المپیک

- ۱) «ج» پیش از «الف» و «و» پس از «ب» رخ داده است؛ در حالی که «ب» و «د»، به موازی هم در یک قرن رخ داده‌اند.
۲) «ب» و «د» در بازه زمانی کمتری، تقریباً به موازات «ه» رخ دادند و «الف» پیش از «و» و پس از «ج» رخ داده است.
۳) «و» پس از «الف» و «ب» رخ داده است و «ج» پیش از «ه» و «د» به وقوع پیوسته است.
۴) «ج» مقدم‌ترین و پایان «ه» مؤخرترین واقعه است که در بین آن‌ها به ترتیب «الف»، «ب»، «و» و «د» رخ داده است.

۱۳۵- در ارتباط با «روم باستان»، کدام موارد نادرست است؟

- الف) نخستین اقدام گروهی از اقوام هند و اروپایی که به شبه‌جزیره ایتالیا وارد شدند، تشکیل دولت-شهری مستقل در آن شبه‌جزیره بوده است.
ب) نتیجه سیاست‌های توسعه‌طلبانه جمهوری رم در خارج از مرزهای ایتالیا، تسلط آن بر دریای مدیترانه و سرزمین‌های پیرامون آن بود.
ج) دو عامل گسترش امپراطوری روم به سمت شرق و برتری یافتن ممالک شرقی در نظر امپراطورها، زمینه انتقال نهادهای اداری امپراتوری روم به مناطق شرقی را فراهم کرد.
د) شمار زیاد بردگان در کنار اختلاف میان فقیر و ثروتمند در نهایت به قیام بردگان به رهبری اسپارتاکوس انجامید که این قیام پس از دو سال سرکوب شد.

ه) از اقدامات امپراطور کنستانتین، می‌توان به تقسیم امپراطوری روم به دو بخش شرقی و غربی، برگزیدن شهر بیزانتیوم به پایتختی و اعلام دین مسیحیت به‌عنوان دین رسمی امپراطوری اشاره کرد.

- ۱) «الف» و «ج» ۲) «ب» و «د» ۳) «الف» و «ه» ۴) «ب» و «ه»

جغرافیای ایران

فصل دوم: جغرافیای طبیعی ایران

(درس‌های ۳ و ۴)

صفحه‌های ۱۳ تا ۲۳

۱۳۶- «ایران در جنوب دریای خزر و شمال خلیج فارس قرار گرفته است و موقعیت جغرافیایی مشخصی دارد.» کدام گزینه دقیق‌تر، نوع اطلاعات موجود در

این عبارت را بیان می‌کند؟

(۱) کل عبارت به موقعیت مطلق ایران اشاره دارد؛ زیرا مکان دقیق ایران روی کره زمین مشخص شده است.

(۲) کل عبارت به موقعیت نسبی ایران اشاره دارد؛ زیرا جایگاه ایران نسبت به پدیده‌های پیرامون بیان شده است.

(۳) بخش نخست عبارت مربوط به موقعیت مطلق و بخش دوم مربوط به موقعیت نسبی است.

(۴) بخش نخست عبارت مربوط به موقعیت نسبی و بخش دوم مربوط به موقعیت مطلق است.

۱۳۷- با توجه به توضیحات زیر، موارد ... به‌ترتیب با ... دارند.

(الف) حدود ۶۶ درصد ذخایر نفت جهان و ۲۸ درصد ذخایر گاز طبیعی را در خود جای داده است.

(ب) مهم‌ترین آبراهه استراتژیک در تجارت جهان محسوب می‌شود.

(ج) ۹۰٪ از خاویار جهان را تأمین می‌کند و به بازار مصرف ۳۰۰ میلیون نفری آسیای میانه دسترسی دارد.

(د) بزرگ‌ترین پهنه آبی محصور در خشکی است و از منابع نفت و گاز بهره‌مند است.

(۱) «الف» و «ج» - خلیج فارس و دریای خزر، مطابقت و مغایرت (۲) «ج» و «د» - خلیج فارس و دریای خزر، مغایرت و مطابقت

(۳) «ب» و «د» - تنگه هرمز و دریای خزر، مطابقت و مغایرت (۴) «الف» و «ب» - خلیج فارس و تنگه هرمز، مطابقت و مغایرت

۱۳۸- کدام گزینه نادرست است؟

(۱) نقشه ناهمواری‌های ایران، نشان می‌دهد که بخش اعظم سرزمین ما را نواحی مرتفع و کوهستانی تشکیل می‌دهد.

(۲) پس از آخرین تحولات در دوران سوم زمین‌شناسی، طی دوره «سنوزوئیک» ناهمواری‌های کشور ایران شکل نهایی یافته و از آن پس تحت تأثیر عوامل فرسایش تغییر شکل می‌یابند.

(۳) ناهمواری‌های کشور ما بر تشکیل اجتماعات انسانی، نوع معیشت مردم و حتی بر تاریخ کشور ما، پیروزی و ناکامی‌های تاریخی نیز تأثیرگذار بوده است.

(۴) تعداد سکونتگاه‌های شهری و روستایی در ایران در مناطق پایکوهی بیشتر و جمعیت در آن‌ها متراکم‌تر است.

۱۳۹- کدام گزینه نادرست نیست؟

(۱) مثلث سه‌گانه منطقه کوهستانی مرکزی ایران، شامل کوه جغتای و رشته‌کوه بشاگرد و گردنه آوج می‌شود.

(۲) فعالیت‌های آتش‌فشانی در دوره کواترنر، سبب شکل‌گیری قلّه دماوند در رشته‌کوه البرز شده است.

(۳) ریزش‌های جوی شدید، کوه‌های منطقه شرق و جنوب شرقی ایران را دچار فرسایش می‌کند.

(۴) رشته‌کوه‌های ارسباران و آلاداغ از ناهمواری‌هایی هستند که بیش از ۱۵۰۰ متر از سطح دریاهای آزاد ارتفاع دارند.

۱۴۰- با توجه به گزاره‌های زیر، کدام گزینه به‌درستی تدوین شده است؟

(الف) سرزمین‌های همواری هستند که از یک طرف به کوه‌ها و از طرف دیگر به دریاها و دریاچه‌ها منتهی می‌شوند.

(ب) در هنگام چین‌خوردگی‌ها و در حد فاصل تاقدیس‌ها (در میان ناودیس‌ها)، ایجاد شده‌اند.

(ج) سرزمین‌های هموار یا نسبتاً همواری هستند که حصاری کوهستانی، آن‌ها را فرا گرفته است.

(د) حاصل انحلال مواد آهکی و هموار شدن زمین‌ها هستند.

(ه) بر اثر انباشت مواد حاصل از فرسایش در نواحی پست به وجود آمده است.

(۱) «ج» تعریف دشت را بیان می‌کند و موارد «ه» و «ب»، به‌ترتیب علت شکل‌گیری دشت لوت و دشت ارژن هستند.

(۲) «الف» تعریف دشت را بیان می‌کند و موارد «د» و «ه»، به‌ترتیب علت شکل‌گیری دشت نهاوند و دشت لوت هستند.

(۳) «ج» تعریف دشت را بیان می‌کند و موارد «د» و «ب»، به‌ترتیب علت شکل‌گیری دشت ارژن و دشت کاکان هستند.

(۴) «الف» تعریف دشت را بیان می‌کند و موارد «ه» و «د»، به‌ترتیب علت شکل‌گیری ماهی‌دشت و دشت نهاوند هستند.

فصل دوم: ظهور اسلام
(درس‌های ۴ تا ۶)
صفحه‌های ۳۰ تا ۶۵

اگر به سؤال‌های ۱۳۱ تا ۱۴۰ پاسخ نداده‌اید، به سؤال‌های ۱۴۱ تا ۱۵۰ پاسخ دهید.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

تاریخ (۲)

۱۴۱- کدام یک از گزاره‌های زیر درباره وقایع پس از پیمان عقبه دوم و استقرار در مدینه نادرست است؟

- (الف) هجرت به مدینه و اقامت دائمی در آن، تا پیش از فتح مکه در سال ۸ هجری، یکی از شروط بیعت با پیامبر (ص) و پذیرش اسلام شمرده می‌شد.
(ب) پیامبر برای ساخت مسجدالنبی، قطعه زمینی را که متعلق به دو یتیم بود، از آنان به عنوان هدیه پذیرفت.
(ج) اهل صفه گروهی از مهاجران تنگدست بودند که در ایوانی مسقف در کنار مسجد پیامبر ساکن شدند و ارتباط نزدیکی با ایشان داشتند.
(د) زمین‌هایی که مهاجران برای ساخت خانه در اختیار گرفتند، همگی بخشش‌هایی از سوی اهالی مدینه (انصار) بود.
- (۱) «ب» و «ج» (۲) «ب» و «د» (۳) «الف» و «د» (۴) «ج» و «د»

۱۴۲- کدام گزینه شامل عبارت‌های نادرست درباره وقایع پس از پیمان صلح حدیبیه است؟

- (الف) پس از پیمان صلح حدیبیه، حضرت محمد (ص) سران امپراتوری‌ها و دولت‌های بزرگ را به اسلام دعوت کرد.
(ب) در سال‌های هفتم و هشتم هجری، تعدادی از حاکمان محلی مانند عمان، بحرین، نجران و یمن یا به اسلام گرویدند یا با بستن پیمان و پرداخت جزیه، تابع حکومت مدینه شدند.
(ج) فتح مکه در ماه شوال سال هشتم هجری به صورت مسالمت‌آمیز انجام شد و کعبه از بت‌ها پاک‌سازی گردید.
(د) مورخان سال دهم هجری را به دلیل اسلام آوردن قبیله‌های مختلف، سال وفود نامیده‌اند.
- (۱) «الف» و «ب» (۲) «ب» و «ج» (۳) «ج» و «د» (۴) «الف» و «د»

۱۴۳- با توجه به موارد زیر، کدام گزینه صحیح است؟

الف) سال ۲۹ هجری (ب) سال ۳۹ هجری (ج) سال ۱۹ هجری

- (۱) در زمان «الف»، در جریان محاصره شهر ایلیا، خلیفه وقت از مدینه به شام رفت.
(۲) در زمان «ج»، برخی مسلمانان، از جمله طلحه و زبیر به شیوه توزیع برابر بیت‌المال اعتراض کردند.
(۳) در زمان «ب»، برخی از صحابه پیامبر همچون ابوذر غفاری و عمار یاسر، نسبت به رفتار منصوبان خلیفه اعتراض کردند.
(۴) در زمان «الف» و «ج»، درآمدهای فراوانی از سرزمین‌های ثروتمندی که فتح شده بود به خزانه مسلمانان در مدینه سرازیر شد.

۱۴۴- کدام خلیفه اموی، نیروی دریایی را توسعه داد و هدف وی از این اقدام چه بود؟

- (۱) معاویه - تسلط بر دریاها و سرخ و مدیترانه و حفاظت از بازرگانی دریایی جهان اسلام
(۲) معاویه - فتح جزایر دریای مدیترانه و پایان دادن به حاکمیت مطلق رومیان بر آن دریا
(۳) عبدالملک بن مروان - فتح جزایر دریای مدیترانه و پایان دادن به حاکمیت مطلق رومیان بر آن دریا
(۴) عبدالملک بن مروان - تسلط بر دریاها و سرخ و مدیترانه و حفاظت از بازرگانی دریایی جهان اسلام

۱۴۵- کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) خاندان اموی تا سال ۴۲۲ هجری قمری، به صورت مستقل از عباسیان بر اندلس حکومت کردند.
(۲) داعیان بدون اسم بردن از فرد خاص، مردم را به حکومت آل محمد (ص) فرا می‌خواندند.
(۳) ابومسلم با فتح شهرهای مختلف خراسان، سرانجام ابوالعباس سفاح را به خلافت رساند.
(۴) پس از امام سجاد (ع)، به تدریج مبارزه با جریان‌های فکری منحرف رو به افول رفت.

فصل دوم: نواحی طبیعی

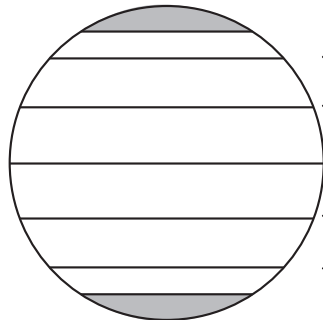
(درس‌های ۳ و ۴)
صفحه‌های ۱۹ تا ۵۲

جغرافیا (۲)

۱۴۶- کدام گزینه درباره علت تفاوت دمای نواحی مختلف زمین درست است؟

- ۱) هرچه از استوا به سمت قطب‌ها حرکت کنیم، زاویه تابش خورشید، مایل‌تر می‌شود و در نتیجه دما افزایش می‌یابد.
- ۲) حرکت وضعی زمین باعث می‌شود همه نقاط زمین در طول شبانه‌روز، مقدار یکسانی انرژی خورشیدی دریافت کنند.
- ۳) هرچه تابش خورشید مایل‌تر باشد، انرژی دریافتی در واحد سطح کاهش می‌یابد و در نتیجه دما می‌تواند کمتر باشد.
- ۴) افزایش ارتفاع از سطح زمین باعث افزایش دما می‌شود، زیرا نواحی مرتفع به خورشید نزدیک‌ترند.

۱۴۷- با توجه به تصویر پراکندگی کمربندهای فشار روی کره زمین، کدام گزینه به مفهوم درستی اشاره دارد؟

- ۱) جهت وزش باد به‌طور عمده، از کمر بند شماره «۱» به سمت کمر بند شماره «۲» است.
- ۲) بیابان نامیب به دلیل قرارگیری در مجاورت کمر بند شماره «۳» و عدم صعود هوا ایجاد شده است.
- ۳) احتمال بیابانی شدن یک منطقه فرضی بر اثر توزیع فشار، در کمر بند شماره «۴» بیشتر از کمر بند شماره «۳» است.
- ۴) بیابان گبی به دلیل نزدیکی به کمر بند شماره «۱»، تحت تأثیر مراکز فشار و فرونشست هوای سرد و سنگین ایجاد شده است.

۱۴۸- در خصوص بارش و انواع آن، مجموع عبارت‌های کدام گزینه صحیح است؟

- ۱) نواحی استوایی و آسیای موسمی بیش از ۱۵۰۰ میلی‌متر در سال بارندگی دارند. - نواحی هرچه از اقیانوس‌ها و دریاها دورتر باشند، رطوبت آن‌ها کمتر و خشکی هوایشان بیشتر است. - توده هوای مرطوب ابتدا باید تا ارتفاع معینی بالا رود، سپس سرد شود تا به نقطه اشباع برسد و پس از تشکیل ابر، بارد. - بیشتر بارندگی‌های بهاری و پاییزی از نوع بارندگی همرفتی هستند.
- ۲) بیابان‌ها، کمتر از ۵۰ یا ۱۰۰ میلی‌متر در سال بارندگی دارند. - نواحی هرچه از اقیانوس‌ها و دریاها دورتر باشند، رطوبت آن‌ها بیشتر و خشکی هوایشان کمتر است. - توده هوای مرطوب ابتدا باید تا ارتفاع معینی بالا رود، سپس به نقطه اشباع برسد تا سرد شود و پس از تشکیل ابر، بارد. - در بارندگی کوهستانی، کوهستان‌ها مانع حرکت توده هوای مرطوب به‌طور افقی می‌شوند.
- ۳) بیابان‌ها، کمتر از ۵۰ یا ۱۰۰ میلی‌متر در سال بارندگی دارند. - نواحی هرچه به اقیانوس‌ها و دریاها نزدیک‌تر باشند، رطوبت آن‌ها بیشتر و خشکی هوایشان کمتر است. - توده هوای مرطوب ابتدا باید تا ارتفاع معینی بالا رود، سپس سرد شود تا به نقطه اشباع برسد و پس از تشکیل ابر، بارد. - بارندگی سیکلونی بیشتر در محل جبهه‌ها به وجود می‌آید.
- ۴) نواحی استوایی و آسیای موسمی بیش از ۱۵۰۰ میلی‌متر در سال بارندگی دارند. - نواحی هرچه به اقیانوس‌ها و دریاها نزدیک‌تر باشند، رطوبت آن‌ها کمتر و خشکی هوایشان بیشتر است. - توده هوای مرطوب ابتدا باید تا ارتفاع معینی بالا رود، سپس به نقطه اشباع برسد تا سرد شود و پس از تشکیل ابر، بارد. - در بارندگی ناهموازی، توده هوا در امتداد دامنه کوه به طرف قله بالا می‌رود و هنگام صعود، دمای آن افزایش می‌یابد و در انتها موجب بارش می‌شود.

۱۴۹- صحیح یا غلط بودن عبارت‌های زیر، به ترتیب در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

- الف) دو عامل مهم فرسایش در کوهستان‌ها، آب‌های جاری و یخچال‌ها هستند.
- ب) دره‌های V شکل معمولاً بر اثر فرسایش یخچالی طی هزاران سال پدید آمده‌اند.
- ج) «کارست» پدیده خوردگی و انحلال سنگ‌های گرانیتی است.
- د) در کوهستان‌ها با توجه به شرایط آب و هوایی و شیب زمین، پیوسته هوازدگی فیزیکی رخ می‌دهد.
- ه) غارهای علی صدر همدان و کتله‌خور زنجان، نمونه‌هایی از اشکال فرسایشی کارستی هستند.

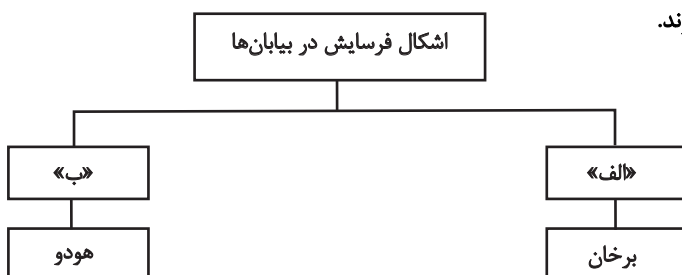
۴) ص - ص - ص - ص - غ - غ

۳) غ - غ - ص - ص - غ - ص

۲) ص - غ - غ - غ - ص

۱) ص - غ - غ - ص - غ

۱۵۰- با توجه به تصویر ارائه شده، ... به ترتیب با موارد «الف» و «ب»، ... دارند.

۱) تلماسه‌ها و ستون‌های سنگی - مطابقت و مغایرت

۲) دشت‌های ریگی و کلت‌ها - مطابقت و مغایرت

۳) ستون‌های سنگی و تلماسه‌ها - مطابقت و مغایرت

۴) کلت‌ها و چاله‌های بادی - مغایرت و مطابقت

هستی و چیستی، جهان ممکنات
(درس‌های ۱ و ۲)
صفحه‌های ۱ تا ۱۲

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

فلسفه دوازدهم

۱۵۱- کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) سؤال «این چیست؟» درباره دو شیء ممکن است جواب یکسانی داشته باشد، درحالی‌که آن دو شیء دو فرد جداگانه‌اند.
- (۲) امکان ادراک ماهوی پدیده‌ها در ذهن، دلیلی بر حضور عینی و واقعی آن‌ها در جهان خارج به شمار نمی‌رود.
- (۳) در حمل اولی ذاتی، اتحاد مفهومی میان موضوع و محمول برقرار است و نیازی به اثبات خارج از ذات نیست.
- (۴) ذهن در مواجهه با هر مفهومی، دو حیث متمایز را انتزاع می‌کند که هیچ‌یک جزء مادی آن مفهوم نیستند.

۱۵۲- **نهایی** نوع حمل از نظر ذاتی یا غیرذاتی بودن محمول برای موضوع در کدام گزینه، مانند «حمل ناطق بر انسان» است؟

- (۱) حمل جسم نامی بر درخت
- (۲) حمل شیرین بر سفید
- (۳) حمل کاتب بر انسان
- (۴) حمل مثلث بر شکل

۱۵۳- کدام گزینه درباره پیامدهای منطقی فرض «عینیت یا جزئیت وجود برای ماهیت» نادرست است؟

- (۱) سلب وجود از هر شیء واجد چیستی، مستلزم سلب شیء از خود و تناقض آشکار می‌گردد.
- (۲) نیازمندی ماهیات امکانی به علت برای خروج از حد تساوی و رسیدن به هستی منتفی می‌شد.
- (۳) امکان داشت که ماهیتی را تصور کنیم، حال آنکه از هستی یا نیستی آن غافل باشیم.
- (۴) تصور ماهیت در ذهن، ملازم با بروز آثار و خاصیت‌های خارجی و منشأ اثر بودن آن پدیده می‌شد.

۱۵۴- اگر مفهوم اول را به مفهوم دوم نسبت دهیم و مفهوم سوم را از مفهوم چهارم سلب کنیم، در کدام گزینه هر دو حمل «وجوبی» خواهد بود؟

- (۱) دارای بعد و خط - شریک خدا و موجود
- (۲) خندان و انسان - سه پاره خط و مثلث
- (۳) واجب‌الوجود بالذات و موجود - دایره و مربع
- (۴) ممکن‌الوجود و دیو - عدد فرد و پنج

۱۵۵- در کدام قضیه، با تغییر نسبت، رابطه میان موضوع و محمول از نظر نسبت‌های سه‌گانه ثابت باقی می‌ماند؟

- (۱) پنج‌ضلعی منتظم دارای پنج زاویه برابر است.
- (۲) یکی از پرچالش‌ترین سوخت‌ها در کشور بنزین است.
- (۳) جیوه یک عنصر فلزی و در دمای اتاق به شکل مایع است.
- (۴) مجموع زاویه‌های داخلی مثلث سه قائمه است.

۱۵۶- **نتیجه** در قضایای زیر به ترتیب چه رابطه‌ای بین محمول و موضوع برقرار است؟

«شریک‌الباری ممتنع‌الوجود است - انسان ناطق نیست - وجود خداوند غیرامکانی است»

(۱) وجوبی - امتناعی - امتناعی (۲) وجوبی - امتناعی - وجوبی

(۳) امتناعی - وجوبی - وجوبی (۴) وجوبی - امکانی - امتناعی

۱۵۷- کدام عبارت درباره «رابطه وجود با موضوعات مختلف» درست است؟

(۱) اموری که رابطه ذات آنها با وجود ضروری است، به هیچ وجه امکان معدوم شدن ندارند.

(۲) اموری که رابطه ذات آنها با وجود امتناعی است، با ظهور علت مناسب موجود می‌شوند.

(۳) اموری که رابطه ذات آنها با وجود وجوبی است، ممکن است به دلیل وجود مانع محقق نشوند.

(۴) اموری که رابطه ذات آنها با وجود ضروری نیست، هرگز توانایی موجود شدن در خارج را ندارند.

۱۵۸- **نتیجه** کدام گزینه به لحاظ ذاتش باید معدوم باشد؟

(۱) اژدهای هفت‌سر (۲) دایره منظم‌الاضلاع

(۳) نهنگ آتش‌خوار (۴) اسب تک‌شاخ

۱۵۹- کدام عبارت مفهوم «ممتنع‌الوجود» را دقیق‌تر توضیح داده است؟

(۱) مفهومی که تصور آن غیرممکن است. (۲) آن چه که حمل هستی بر آن ممکن نیست.

(۳) چیزی که هرگز وجود نداشته و نخواهد داشت. (۴) آن چه که فقط وجود خیالی یا فرضی داشته باشد.

۱۶۰- کدام گزینه درباره حقیقتی که ذاتاً با وجود رابطه ضروری دارد، عبارت صحیحی را بیان نمی‌کند؟

(۱) می‌توان برهه‌ای از زمان را تصور کرد که وجود از این حقیقت منفک بوده است.

(۲) وجود داشتن این حقیقت در گرو هستی بخشی موجود دیگری نبوده است.

(۳) با ماهیتی که ذاتاً ممکن‌الوجود است هیچ مصداق مشترکی در جهان خارج ندارد.

(۴) محال ممکن است چنین حقیقتی تاکنون در جهان خارج به وجود نیامده باشد.

لفظ و معنا

(درس ۲)

صفحه‌های ۱۱ تا ۱۹

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

منطق

۱۶۱- کدام عبارت درست است؟

(۱) از آنجا که برای بیان افکار و اندیشه‌های خود به دیگران از الفاظ استفاده می‌کنیم، قواعد منطق تابع قواعد زبان است.

(۲) فقط خطاهایی که در حوزه زبان و الفاظ پیش می‌آیند، در علم منطق مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرند.

(۳) چون خطا در الفاظ می‌تواند موجب خطای اندیشه شود، در منطق به مبحث الفاظ توجه می‌شود.

(۴) در علم منطق، اصول کلی به همراه قواعد صرفی و نحوی هر زبانی مورد بررسی قرار می‌گیرند.

۱۶۲- کدام مورد درباره «اشتراک لفظ» درست است؟

(۱) مشترک لفظی به کلمه‌ای اطلاق می‌شود که با نگارش و خوانش یکسان بیانگر چند معنای کاملاً متفاوت باشد.

(۲) بیت «کار پاکان را قیاس از خود مگیر / گرچه ماند در نبشتن شیر و شیر» نمونه‌ای از ایجاد مغالطه اشتراک لفظ است.

(۳) در مغالطه اشتراک لفظ، یک واژه تنها دارای یک معنای واحد است، اما از آن در کاربردهای گوناگون استفاده می‌شود.

(۴) اشتراک لفظ پدیده‌ای منحصر به برخی زبان‌هاست که در آنها چند معنای مختلف با یک لفظ واحد بیان می‌شوند.

۱۶۳- در کدام گزینه، زمینه بروز «مغالطه اشتراک لفظ» وجود ندارد؟

(۱) دهمین و آخرین فصل این کتاب درباره فلسفه زندگی است. (۲) از این رستوران تا سیر نخوری، بیرون نمی‌روی!

(۳) فردا حتماً برای رفتن به روستا با اسب بیایید. (۴) علی و محمد سه سال اختلاف سنی دارند.

۱۶۴- در کدام گزینه هر سه عبارت مشخص‌شده دارای دلالت التزامی است؟

(۱) قبل از غذا دست‌هایت را بشور — مدیر مدرسه مردی جوان است — داور در مسابقه دیروز سر تیم را برید.

(۲) علی مثل شیر شجاع است — آرایشگر با تبغ سرم را برید — کشور ایران روی گسل قرار دارد.

(۳) از دستش آب نمی‌چکد — از بس به تو گفتم زانم مو درآورد — دل او مثل دریا است.

(۴) از دست خسته شدم — خانه دوستم را دزد زد — این کشتی‌گیر ببر مازندران است.

۱۶۵- نوع دلالت لفظ «حیوان» بر معنای خود در کدام گزینه با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

(۱) انسان در تعریف منطقی و حقیقت وجودی خود، حیوان است. (۲) عقاب پرنده‌ای شکاری است که نوعی حیوان به شمار می‌رود.

(۳) راننده خطاکار با نادیده گرفتن جان عابران، یک حیوان واقعی است. (۴) یوزپلنگ پستانداری سریع است که گونه‌ای از حیوان می‌باشد.

۱۶۶- در کدام گزینه، «مغالطه توسل به معنای ظاهری» رخ داده است؟

- (۱) راننده به مسافران گفت نگران این پیچ نباشید و سپس خم شد و پیچی را که روی کف ماشین افتاده بود برداشت.
- (۲) شهردار به مردم وعده داد روشنایی را به کانون خانه‌هایتان باز می‌گردانیم، اما دستور داد به هر خانوار یک چراغ‌قوه تحویل دهند.
- (۳) حاکم پس از خیانت سردارش گفت تو را حتماً اعدام خواهم کرد و پس از گذشت یک سال دستور داد او را با خوراندن سم بکشند.
- (۴) مجتبی به دوستش گفت اگر بازی را ببریم پول ساندویچ را حساب می‌کنم و پس از پیروزی در مسابقه، هزینه غذا را پرداخت کرد.

۱۶۷- در میان موارد زیر، چند مورد به وقوع «مغالطه شیوه نگارش کلمات» منجر می‌شود؟

(الف) نوشتن «خاهر» به جای «خواهر» در یک انشا

(ب) استفاده از واژه «سوگند خوردن» به جای «قسم یاد کردن» در متن قرارداد

(ج) نوشتن «او اسیر بند است» به جای «او اسیر پند است» و ایجاد سوء تفاهم در دادگاه

(د) عدم قرار دادن علامت تعجب در انتهای یک عبارت کنایی و طنزآمیز در پیام‌رسان متنی

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۱۶۸- کدام گزینه دارای زمینه مغالطه «ابهام در مرجع ضمیر» است؟

- (۱) کارآگاه مدارک متهم را بررسی کرد درحالی که متهم آنها را داخل پاکتی مهر و موم شده قرار داده بود.
- (۲) مدیر مدرسه پرونده دانش‌آموز را به والدینش تحویل داد پیش از آنکه والدین دفتر را ترک کنند.
- (۳) سهراب با شتاب به سمت رستم دوید درحالی که خنجرش را از غلاف بیرون کشیده بود.
- (۴) استاد مقاله دانشجوی را خواند و یادداشت‌هایی برای اصلاح آن روی برگه نوشت.

۱۶۹- کدام عبارت نادرست است؟

- (۱) مغالطه شیوه نگارش کلمات منحصر به زبان مکتوب است و در زبان گفتاری و شفاهی واقع نمی‌شود.
- (۲) وجود مشترک لفظی در یک گزاره، به‌خودی‌خود به معنای وقوع قطعی مغالطه در استدلال نیست.
- (۳) دلالت التزامی، انتقال دلالت لفظ از معنای اصلی به لازمه بیرونی عقلی، عرفی یا عادی است.
- (۴) هرگونه جابه‌جایی میان انواع دلالت‌ها، نمونه‌ای از مغالطه توسل به معنای ظاهری محسوب می‌شود.

۱۷۰- در کدام گزینه امکان بروز مغالطه ذکر شده وجود ندارد؟

- (۱) معلم علی را تحسین کرد. (شیوه نگارش کلمات)
- (۲) تلویزیون ما سوخت. (توسل به معنای ظاهری)
- (۳) او شیر است. شیر شجاع است. (اشتراک لفظ)
- (۴) مسعود از برادرش تحصیل کرده‌تر است، او لیسانس دارد. (ابهام در مرجع ضمیر)

ریشه و شاخه‌های فلسفه

فلسفه و زندگی

(درس‌های ۲ و ۳)

صفحه‌های ۱۲ تا ۲۷

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

فلسفه یازدهم

۱۷۱- در کدام عبارت، فقط به «بخش ریشه‌ای فلسفه» پرداخته شده است؟

- ۱) سقراط می‌گوید انسان باید به درون خویش بازگردد، حقیقت وجودی خود را بشناسد و دربارهٔ باورها و شیوهٔ درست زیستن پرسش کند.
- ۲) ارسطو می‌گوید شناخت انسان از حواس آغاز می‌شود و سپس عقل با انتزاع کلیات از امور محسوس، به معرفت و علم حقیقی می‌رسد.
- ۳) از دید ارسطو، خیر انسان در زندگی مطابق با فضیلت است و فضیلت اخلاقی در انتخاب آگاهانهٔ حد میانه میان افراط و تفریط پدید می‌آید.
- ۴) به نظر افلاطون، زیبایی حقیقی مفهومی جاودانه است و انسان می‌تواند با گذر از زیبایی‌های محسوس، به درک حقیقت خود زیبایی برسد.

۱۷۲- برای بررسی دو مسئلهٔ زیر، به‌ترتیب کدام حوزهٔ فلسفه مناسب‌تر است؟

- آیا انسان می‌تواند با تکیه بر توانایی‌های شناختی خود، به شناخت واقعیت جهان دست یابد؟

- آیا می‌توان مبنای ارزشمندی فضایل انسانی را وابسته به سود و زیان حاصل از آن‌ها دانست؟

- ۱) معرفت‌شناسی - فلسفهٔ اخلاق
- ۲) هستی‌شناسی - معرفت‌شناسی
- ۳) فلسفهٔ اخلاق - هستی‌شناسی
- ۴) معرفت‌شناسی - هستی‌شناسی

۱۷۳- اینکه از فلسفه‌های افلاطون و کانت و سایر فلاسفه، فلسفهٔ تربیت ویژه‌ای پدید می‌آید و بر اساس آن نظام تربیتی خاصی حاصل می‌شود، مؤید کدام

عبارت است؟

- ۱) ممکن است شخصی که انسان را تک‌بعدی می‌داند در هنگام روان‌درمانی مراجعان خود تأثیر بُعد غیرمادی را در رفتار آنان تبیین کند.
- ۲) رابطهٔ بین فلسفه و علوم مختلف به این صورت است که یکی تشکیل‌دهندهٔ اساس و شالودهٔ دیگری است.
- ۳) آنچه که رابط فلسفه‌های مضاف با بخش اصلی فلسفه محسوب می‌شود، شاخه‌های مختلف دانش است.
- ۴) مکاتب مختلفی که در علوم تربیتی وجود دارد هر کدام ریشهٔ یک مکتب فلسفی خاص محسوب می‌شوند.

۱۷۴- هر دو عبارت موجود در کدام گزینه جزء دیدگاه‌های یک گروه دربارهٔ اصالت فرد یا جامعه در فلسفهٔ علوم اجتماعی است؟

- ۱) معتقد به مالکیت خصوصی، تقدم منافع جامعه بر منافع افراد
- ۲) جامعه را فراتر از یک گروه دانستن، عضویت در تعاونی‌های اقتصادی
- ۳) نیازمندی جامعه به افراد، تحصیل در مدارس دولتی
- ۴) اعتقاد به سوسیالیسم در سیاست، توجه به نظامی جهت تأمین آزادی‌های فردی

۱۷۵- کدام عبارت دربارهٔ «باورهای بنیادین انسان» درست است؟

- ۱) انسان در تمام موقعیت‌ها صرفاً بر اساس باورهای بنیادین خود تصمیم می‌گیرد و عمل می‌کند.
- ۲) باورهایی که با استدلال و دلیل پذیرفته شده باشند، همواره معقول، منطقی و درست هستند.
- ۳) دستیابی به شخصیت مستقل و آزاداندیشی در گرو ساختن بنیان‌های فکری توسط خود فرد است.
- ۴) باورهایی که ریشه در عادت و انتقال نسلی دارند، به‌طور قطع غیرمنطقی و نادرست هستند.

۱۷۶- در کدام گزینه باور شکل گرفته، محصول «اندیشیدن فیلسوفانه» است؟

- (۱) امیر به دلیل ترس از سرزنش جامعه، عقایدی را که با آنها مخالف است به زبان می آورد.
- (۲) المیرا آزمون آزمایشی را بر اساس تبلیغات رسانه‌ای و معرفی بلاگرها انتخاب کرده است.
- (۳) علی با تحلیل‌های خودش از اطلاعات در دسترس به این باور باطل رسیده که «اخلاق امری کاملاً بی‌ارزش است».
- (۴) نرگس نظریه نسبیت را تکرار می‌کند تا در جمع دوستان خود فردی باکلاس و به‌روز جلوه کند.

۱۷۷- با توجه به مبحث «فواید تفکر فلسفی»، درستی یا نادرستی عبارت زیر و علت آن در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

«اگر باوری طی نسل‌های پیاپی در جامعه پذیرفته شده باشد، تفکر فلسفی صرفاً عادت و پذیرش عمومی را دلیل کافی برای قبول یا رد آن نمی‌داند، بلکه آن را با ترازوی عقل می‌سنجد.»

- (۱) درست است؛ زیرا تفکر فلسفی با سنجش عقلانی باورهای سنتی، زمینه‌رهایی از عادت‌های نامعقول را فراهم می‌سازد.
- (۲) درست است؛ زیرا هر باوری که نسل‌های متوالی آن را پذیرفته باشند، حتماً فاقد پشتوانه عقلی است و باید طرد شود.
- (۳) نادرست است؛ زیرا تفکر فلسفی پذیرش همگانی و تداوم نسلی یک عقیده را شرط لازم برای درستی و منطقی بودن آن می‌داند.
- (۴) نادرست است؛ زیرا تفکر فلسفی صرفاً به افشای مغالطه‌ها می‌پردازد و درباره باورهای رایج جامعه داوری نمی‌کند.

۱۷۸- عبارات «نداشتن پشتوانه عقلی برای اندیشه‌ها» و «شکل‌گیری باور بر اساس خیال» به ترتیب می‌تواند فقدان کدام ثمره «زندگی بر اساس فهم

فلسفی» را نشان دهد؟

- (۱) استقلال در تفکر - رها شدن از عادت‌های غیرمنطقی
- (۲) رها شدن از عادت‌های غیرمنطقی - استقلال در تفکر
- (۳) رها شدن از عادت‌های غیرمنطقی - دوری از مغالطه‌ها
- (۴) استقلال در تفکر - دوری از مغالطه‌ها

۱۷۹- کدام بیت به مفهوم «وابستگی و اسارت در بند عادات و تعصبات غیرمنطقی» در تمثیل غار افلاطون اشاره دارد؟

- (۱) خلق را تقلیدشان بر باد داد / ای دو صد لعنت بر این تقلید باد
- (۲) گفت و گو آیین درویشی نبود / ور نه با تو ماجراها داشتیم
- (۳) صورت ظاهر فنا گردد بدان / عالم معنی بماند جاودان
- (۴) بی‌پیر مرو تو در خرابات / هرچند سکندر زمانی

۱۸۰- کدام گزینه را با توجه به «تمثیل غار افلاطون» نمی‌توان بیان کرد؟

- (۱) به محض مشاهده نور و روبه‌رو شدن با واقعیت نادرستی توهمات و دروغ‌ها آشکار می‌شود.
- (۲) وجود یک آموزگار و راهنما لازمه و شرط رسیدن به شناخت و دریافت معرفت حقیقی است.
- (۳) کسب شناخت و معرفت درست یک امر تدریجی است و به صورت دفعی و ناگهانی حاصل نمی‌شود.
- (۴) حقیقت‌گایی با صرف سخن و حرف به دیگران منتقل نمی‌شود و آن‌ها خود باید کشف آن را تجربه کنند.

اقتصاد

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

اصول انتخاب در کسب و کار

(درس‌های ۱ تا ۳)

صفحه‌های ۱ تا ۳۳

۱۸۱- هر یک از موارد زیر، به‌ترتیب مربوط به کدام «سازمان تولید» است؟

الف) مسئولیت تصمیم‌های مهم کسب‌وکار بر عهده یک نفر است و سود حاصل از فعالیت نیز متعلق به همان فرد است.

ب) مالکیت کسب‌وکار میان افرادی تقسیم شده و هر فرد متناسب با میزان مالکیت خود در سود و زیان آن سهیم است.

ج) اعضای یک کسب‌وکار، صرف‌نظر از میزان سرمایه‌ای که تأمین کرده‌اند، در تصمیم‌گیری از حق رأی یکسان برخوردارند.

د) نهادهای قانونی است که با هدف انجام مأموریتی غیرسودآور و در زمینه‌هایی مانند امور خیریه، آموزش یا توسعه علمی تشکیل شده است.

(۱) شخصی - تعاونی - شرکتی - غیرانتفاعی

(۲) شخصی - شرکتی - تعاونی - غیرانتفاعی

۱۸۲- کدام ویژگی مشترک کارآفرینان موفق در افراد کارآفرین زیر به‌ترتیب برجسته‌تر است؟

- آقای سعیدی اشتیاق و توانایی حل مسئله را دارد.

- خانم موسوی بسیار دلگرم و مطمئن به موفقیت اقتصادی است.

- خانم مدنی در راه‌اندازی کسب‌وکار جدید از نظم و پایداری تحسین‌برانگیزی برخوردار است.

- آقای جدیدی با شجاعت و تدبیر، پس‌انداز خود را برای راه‌اندازی فعالیت اقتصادی جدید هزینه می‌کند.

(۱) تیزبین - پرانگیزه - سازمان‌دهنده - خوش‌بین

(۲) تیزبین - پرانگیزه - خوش‌بین - سازمان‌دهنده - نوآور

۱۸۳- یک واحد تولید کفش با ۱۰ نیروی کار، به شرح زیر فعالیت می‌کند. با توجه به درآمد و هزینه‌های آن، سود واقعی این واحد تولیدی چقدر است؟

الف: خرید مواد اولیه در هر ماه $\frac{1}{8}$ سرمایه فیزیکی

ب: دستمزد ماهیانه هر کارگر ۴ میلیون تومان

ج: هزینه آب، برق، گاز و اجاره ماهیانه، معادل ۲۵ درصد دستمزد کارگران در سال

د: سرمایه فیزیکی (تجهیزات تولید)، معادل ۸۰۰ میلیون تومان

ه: ماهیانه ۱۵۰۰ جفت کفش تولید و با قیمت ۶۰۰ هزار تومان فروخته می‌شود.

و: هزینه فرصت (هزینه پنهان) کارفرما برای شاغل شدن در یک شرکت مهندسی، ماهیانه ۲۰ میلیون تومان است.

(۱) ۶,۶۴۰,۰۰۰,۰۰۰

(۲) ۷,۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰

(۳) ۶,۸۸۰,۰۰۰,۰۰۰

(۴) ۶,۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰

۱۸۴- داریوش ۳ میلیارد تومان سرمایه دارد. بین راه‌اندازی شرکت خدمات مهندسی، سازمان بورس اوراق بهادار و بانک می‌خواهد تصمیم‌گیری کند، اگر

در سال ۳۵۰ مشتری درخواست خدمات بکنند با فرض ثبات هزینه‌ها، هزینه فرصت سرمایه‌گذاری در سازمان بورس اوراق بهادار برای داریوش چند میلیون تومان خواهد بود؟

- سود سالانه بانک ۲۵ درصد

- متوسط سود سهام اوراق بهادار ۲۰ درصد

- سود معاملاتی سهام به طور متوسط ۱۵ درصد

- قیمت خدمات مهندسی در هر بار مراجعه مشتری یک میلیون و ۵۰۰ هزار تومان است.

۸۵۰ (۴)

۵۷۰ (۳)

۷۵۰ (۲)

۵۲۵ (۱)

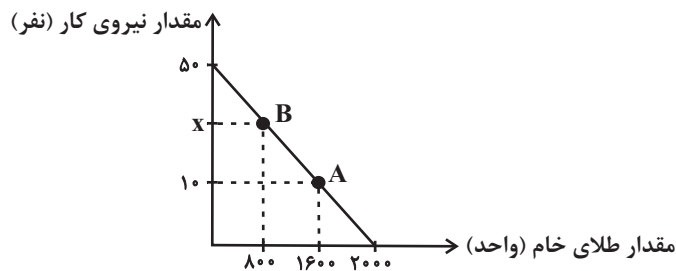
۱۸۵- یک طلاساز برای تولید خود، به دو نهاده اصلی طلای خام و نیروی کار نیاز دارد. صاحب این کارگاه صرفاً ۸۵۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان برای فراهم کردن این

دو نیاز اصلی در اختیار دارد. با توجه به نمودار قید بودجه زیر و اطلاعات بیان شده، کدام گزینه پاسخ درستی به پرسش‌های زیر است؟

الف) هزینه فرصت حرکت از نقطه A به نقطه B چند تومان است؟

ب) تعداد نیروی کاری که می‌توان در نقطه B استخدام کرد، چند نفر است؟

(قیمت هر واحد از طلای خام ۴۲۵,۰۰۰ تومان - حقوق هر کارگر ۱۷,۰۰۰,۰۰۰ تومان)

(۱) ۳۴۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان - ۴۵ نفر

(۲) ۴۲۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان - ۳۰ نفر

(۳) ۴۲۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان - ۴۵ نفر

(۴) ۳۴۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان - ۳۰ نفر

۱۸۶- کدام مورد درباره موضوع بهترین انتخاب با توجه به قوانین تصمیم‌گیری، درست است؟

الف) منابعی که در اختیار افراد قرار دارد، پایان‌ناپذیر نیست و همچنین هر چیز نیز دارای محدودیت در استفاده است. (هزینه فرصت)

ب) هنگامی که مقدار مشخص و محدودی پول برای خرج کردن داریم، به دلیل محدود بودن بودجه، ناچاریم بین گزینه‌های خود «بده - بستان» کنیم. (قید بودجه)

ج) هزینه‌هایی که پرداخت شده و دیگر قابل بازگرداندن نیستند، نباید بر انتخاب و تصمیم فعلی ما تأثیر داشته باشند. (هزینه‌های هدررفته)

د) زمانی که شما برای تعطیلات به جایی سفر می‌کنید، مجبورید انتخاب کنید که چند روز می‌خواهید آنجا بمانید. (کمپایی منابع)

(۴) «ب» - «د»

(۳) «ب» - «ج»

(۲) «الف» - «ج»

(۱) «الف» - «د»

۱۸۷- آقای اسدی با خرید ۴۰۰ سهم از یک شرکت سهامی در پایان سال ۲۷۵ میلیون تومان سود برده است. اگر کل سهام شرکت ۸۰۰۰ سهم باشد،

خانم اصغری با مالکیت ۱۸ درصد از سهام شرکت، در پایان سال چه مقدار سود خواهد کرد؟

(۱) ۵۵۰ میلیون تومان (۲) ۹۹۰ میلیون تومان

(۳) ۵۰۰ میلیون تومان (۴) ۸۲۰ میلیون تومان

۱۸۸- عبارت‌های زیر به ترتیب به کدام اشتباه‌های رایج در تصمیم‌گیری اشاره دارند؟

الف) فردی پس از خرید بلیت یک مسابقه، متوجه می‌شود به دلیل بیماری توان رفتن ندارد؛ اما چون پول بلیت را پرداخت کرده است، با وجود حال نامساعد خود به مسابقه می‌رود.

ب) جوانی که برای خرید یک تلفن همراه بسیار گران‌قیمت، بدون داشتن پس‌انداز و با گرفتن وام‌های سنگین، حاضر است تمام درآمد ماهیانه خود را صرف بازپرداخت اقساط آن کند.

ج) صاحب یک فروشگاه، با وجود کاهش مشتریان حضوری و موفقیت فروش اینترنتی رقبا، حاضر نیست روش فروش خود را تغییر دهد و همچنان فقط به فروش حضوری ادامه می‌دهد.

(۱) توجه به هزینه‌های هدررفته — اعتماد به نفس بیش از حد — چسبیدن به وضعیت فعلی

(۲) بی‌صبری زیاد — اعتماد به نفس بیش از حد — خودرأی بودن

(۳) توجه به هزینه‌های هدررفته — بی‌صبری زیاد — چسبیدن به وضعیت فعلی

(۴) چسبیدن به وضعیت فعلی — اعتماد به نفس بیش از حد — توجه به هزینه‌های هدررفته

۱۸۹- کدام گزینه درباره علم اقتصاد و مسئله انتخاب، صحیح است؟

(۱) مسئله انتخاب فقط در کسب‌وکارها و هنگام تصمیم‌گیری برای میزان تولید مطرح می‌شود.

(۲) از آنجا که منابع کمیاب‌اند، علم اقتصاد به افراد و کسب‌وکارها در انتخاب بهترین گزینه کمک می‌کند.

(۳) مسئله انتخاب زمانی ایجاد می‌شود که منابع کافی برای تأمین تمام نیازها و خواسته‌ها وجود داشته باشد.

(۴) برای انجام انتخاب درست، توجه به منافع گزینه‌ها کافی است و نیازی به بررسی هزینه‌ها نیست.

۱۹۰- در یک کارگاه تولید پوشاک، موارد زیر وجود دارد:

الف) زمینی که کارگاه در آن احداث شده است.

ب) کارگری که با دستگاه‌های دوخت کار می‌کند.

ج) دستگاه‌های برش و دوخت کارگاه

د) تجربه و مهارت کارگر در تنظیم دستگاه‌ها و دوخت لباس

ه) پارچه‌ای که برای تولید لباس خریداری شده است.

کدام گزینه دسته‌بندی صحیح موارد بالا را نشان می‌دهد؟

(۱) الف و ه: منابع طبیعی / ب: نیروی کار / ج: سرمایه فیزیکی / د: سرمایه انسانی

(۲) الف: منابع طبیعی / ب و د: نیروی کار / ج: سرمایه فیزیکی / ه: سرمایه انسانی

(۳) الف: منابع طبیعی / ب: سرمایه انسانی / ج و ه: سرمایه فیزیکی / د: نیروی کار

(۴) الف: سرمایه فیزیکی / ب: نیروی کار / ج: سرمایه انسانی / د و ه: منابع طبیعی

صبح جمعه

۱۴۰۵/۸/۱

آزمون ۱ آبان ماه ۱۴۰۵

سوالات اختصاصی دوازدهم علوم و معارف اسلامی

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سوالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	وضعیت پاسخ‌گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	اجباری	عربی، زبان قرآن (۳) و (۱)	۲۰	۱۹۱	۲۱۰	۲۰
۲	اجباری	تاریخ و جغرافیا (۳)	۱۰	۲۱۱	۲۲۰	۱۰
۳	انتخابی	تاریخ (۱) و جغرافیای ایران	۱۰	۲۲۱	۲۳۰	۱۰
		تاریخ و جغرافیا (۲)	۱۰	۲۳۱	۲۴۰	

پدیدآورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
عربی زبان قرآن	محمود بادبرین، عمار تاجبخش، ابوطالب درانی، محمدرضا سوری، کامران عبداللهی، حمیدرضا قائدامینی، مرتضی کاظم‌شیرودی، رضا معصومی، سید محمدعلی مرتضوی، پیروز وجان، محمد مهدی یعقوبی
تاریخ و جغرافیا	علیرضا آزادی‌زاده، راضیه ابراهیمی‌نژاد، فاطمه احمدی، علیرضا پدram، مریم خسروی دهنوی، علیرضا رضایی، یاسین ساعدی، علیرضا سالمی، عاطفه طاهر، حامد صفرخانیان، فاطمه عزیزی، علی‌محمد کریمی، مهدی کاردان، جواد میربلوکی، میلاد هوشیار، محمد مهدی یعقوبی

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

عربی زبان قرآن (۳) و (۱)

باسخ گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

عربی (۳):
درس‌های ۱ و ۲
صفحه‌های ۱ تا ۳۰

عربی (۱):
درس‌های ۳ تا ۵
صفحه‌های ۲۹ تا ۷۰

بسته اول: ترجمه و مفهوم

■ عین الأنسب للجواب في الترجمة أو المفهوم (۱۹۱ - ۲۰۰)

۱۹۱- نهایی ﴿ إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا وَ الشَّمْسَ وَ الْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ . . . ﴾:

- (۱) همانا من یازده ستاره، خورشید و ماه را دیدم. آن‌ها را در برابرم سجده‌کنان دیدم!
- (۲) من قطعاً یازده ستاره، خورشید و ماه را مشاهده کردم. آن‌ها در برابر من سجده کردند!
- (۳) ما یازده سیاره، خورشید و ماه را مشاهده کردیم. آن‌ها را در برابر خود در حال سجده دیدیم!
- (۴) بی‌گمان من یازده سیاره را در آسمان و خورشید و ماه را دیدم. آن‌ها در برابرم سجده‌کنان بودند!

۱۹۲- عین الصّحیح:

- (۱) ﴿ فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ ... ﴾: پس صبر می‌کنم؛ قطعاً وعده خداوند حق است!
- (۲) ﴿ قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴾: گفت همانا من به آنچه نمی‌دانید، داناترم!
- (۳) ﴿ وَ يُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَ الْحِكْمَةَ ﴾: و به آن‌ها کتاب و حکمت می‌آموزد!
- (۴) ﴿ وَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً ... ﴾: و آبی را از آسمان فرومی‌فرستم!

۱۹۳- نهایی « قَدَرُ كُلِّ مِنَّا مَا نُحْسِنُهُ فَعَلِينَا أَنْ نَقُومَ بِوَاجِبَاتِنَا بِأَحْسَنَ مَا نَسْتَطِيعُ لِأَنَّ لِلرِّجَالِ عَلَى الْأَفْعَالِ أَسْمَاءً! »:

- (۱) ارزش هر کدام از ما به کاری است که آن را خوب انجام می‌دهیم، پس بر ما واجب است که با بهترین چیزی که می‌توانیم به وظایف خود بپردازیم چرا که انسان‌ها با عملکردها، نام‌هایی دارند!
- (۲) ارزش همه ما به آن کاری است که خوب انجامش می‌دهیم، پس بر ماست که با آنچه می‌توانیم و به بهترین شکل، به وظایف خود بپردازیم چرا که مردان با کارها، نام‌هایی دارند!
- (۳) ارزش هر یک از ما به کاری است که آن را خوب انجام می‌دهیم، پس بر ما لازم است که با بهترین چیزی که می‌توانیم وظایف خود را انجام دهیم چرا که نام انسان‌ها، به کارهایشان است!
- (۴) ارزش هر کدام از ما به کاری است که آن را به بهترین شکل انجام می‌دهیم، پس بر ما واجب است تا به خوبی به وظایف خود بپردازیم چرا که انسان‌ها با عملکردها، نام‌هایی دارند!

۱۹۴- « أَيُّهَا الطَّلَابُ الْأَعْزَاءُ، اسْتَمْعُوا إِلَى كَلَامٍ فِيهِ شَيْءٌ مِنَ الْحِكْمَةِ وَتَعَلَّمُوا وَ عِلْمُهَا لِمَنْ يَطْلُبُونَهَا مِنْكُمْ، لِأَنَّهَا نُورٌ لِلْحَيَاةِ وَ سَبَبٌ لِلنَّجَاحِ!»: ای دانش آموزان عزیز،...

(۱) به سخنی گوش دهید که در آن چیزی از حکمت است، آن را آموزش دهید و به کسانی که آن را از شما می‌طلبند بیاموزید؛ زیرا آن روشنایی زندگی و دلیلی برای موفقیت است!

(۲) به کلامی که در آن چیزی از حکمت است گوش فرا دهید، آن را یاد دهید و به کسانی که آن را از شما می‌طلبند آموزش دهید؛ زیرا آن نوری برای زندگی و علتی برای موفقیت است!

(۳) سخنی را بشنوید که در آن حکمتی بوده است، آن را یاد بگیرید و به کسانی که آن را از شما طلب می‌کنند یاد دهید؛ زیرا آن نوری برای زندگی و علتی برای موفقیت است!

(۴) به سخنی که در آن چیزی از حکمت است گوش فرا دهید، آن را بیاموزید و به کسانی که آن را از شما می‌طلبند آموزش دهید؛ زیرا آن نوری برای زندگی و دلیلی برای موفقیت است!

۱۹۵- « إِنَّ سَبَبَ عَقَائِدِ الْآخَرِينَ فِي أَيِّ مُجْتَمَعٍ سَيُؤَدِّي إِلَى زَوَالِ التَّعَايُشِ السَّلَامِيِّ بَيْنَهُمْ فَابْتَغُوا عَنْ ذَلِكَ الْعَمَلِ الْقَبِيحَ!»:

(۱) دشنام دادن به عقیده‌های دیگران در هر جامعه‌ای به از بین رفتن همزیستی مسالمت‌آمیز میان آن‌ها خواهد انجامید پس باید از آن کار ناپسند دوری کنند!

(۲) دشنام دادن به عقاید دیگران در هر جامعه‌ای منجر به از بین رفتن همزیستی مسالمت‌آمیز بین آن‌ها خواهد شد پس از آن کار زشت دوری کنید!

(۳) او به عقاید دیگران در هر جامعه‌ای دشنام داد پس موجب از بین رفتن زندگی مسالمت‌جویانه بین آن‌ها می‌شود، بنابراین باید از آن کار زشت دوری کند!

(۴) دشنام دادن به عقیده‌های دیگران در هر یک از جوامع منجر به از بین رفتن همزیستی مسالمت‌جویانه خواهد شد پس از آن کار ناپسند دوری کنید!

۱۹۶- **نهایی عَيْنَ الصَّحِيحِ:**

(۱) لَا يَحْزَنُكَ قَوْلُ الَّذِينَ لَا يَتَعَقَّلُونَ!: سخنان کسانی که تعقل نمی‌کنند، تو را ناراحت نکند!

(۲) إِنَّ كُلَّ امْرِئٍ خُلِقَ مِنْ طِينَةٍ وَ لَمْ يَخْلُقْ مِنْ تُحَاسٍ أَوْ ذَهَبٍ!: بی‌شک هر انسانی از تکه گلی خلق شده و از مس یا طلا آفریده نشده است!

(۳) أَيُّهَا الْإِخْوَةُ، إِنَّمَا الْفَخْرُ لِعَقْلِ ثَابِتٍ لَا لِلْمَالِ وَ النَّسَبِ!: ای برادرها، تنها افتخار آدمی به خرد استوار است نه به ثروت و تبارش!

(۴) لَمْ أَصَافِرْ بِالطَّائِرَةِ، لِأَنَّ بِطَاقَتِهَا غَالِيَةً جَدًّا!: با هواپیما سفر نکردم، برای اینکه بلیت‌ها واقعاً گران شده است!

۱۹۷- عَيْنَ المفهوم الصحيح: « ففُزْ بِعلم و لا تَطْلُبْ به بدلاً / فالنَّاسُ موتى و أهلُ العلم أحياء »

- (۱) من اشتغل بطلب العلم نال الخلود المعنوي الذي لا يُعادلُه شيء، بينما تَفْقَدُ حياة الغافلين عَن المعرفة معناها الحقيقي!
- (۲) الإنسان يَقْدِرُ على ترجيح منافع الدُّنيا على العلم حينما يكون بقاءه الجسماني مَرهوناً بِكسب هذه المنافع!
- (۳) الموتُ يَشْمَلُ الجميعَ على حدِّ سواء، ولكنَّ أهل العلم يَسْتَطِيعُونَ تأخيرَ أَجلهم بِسبب بصيرتهم في أمور الحياة!
- (۴) غايةُ الحياة هي كَسْبُ الفضائل المُتنوعة، فَمَنْ جَمَعَ بينَ العلم و غيره من النِّعم نجا من الهلاك الحتمي!

۱۹۸- عَيْنَ الصحيح في مفهوم العبارة: « ليت فصل الربيع طويل في بلدنا! »

- (۱) التَّمَنِّي في هذه العبارة يدلُّ على أَنَّ الربيع لا يأتي إلى هذا البلد و لا يشعرُ أهله بِجمال هذا الفصل!
- (۲) تَدُلُّ الجملةُ على أَنَّ فصلَ الربيع قد بدأ في بلد المُتكلِّم، و أهلُ البلد ينتظرونَ نهايته بِصبر!
- (۳) يطلبُ المُتكلِّم بِشكل حتمي أن تكونَ جميعُ فصول السَّنة في وطنه مثلَ أيام فصل الربيع!
- (۴) إِنَّ قائلَ هذه العبارة يطلبُ زيادةَ أيام الربيع، ولكنَّ هذا الفصل قصيرٌ في بلاده في الواقع!

۱۹۹- عَيْنَ العبارة التي تُبَيِّنُ المفهوم الدقيق لقوله تعالى:

﴿ كُلَّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ ﴾

- (۱) يَمْدَحُ الله هؤلاء لأنَّ الفَرَحَ بِما عندهم مِنَ العقيدة يُؤدِّي إلى تقوية الروابط بين أفراد الحزب و يَجْلِبُ لَهُم الأُنسَ و السَّعادة!

- (۲) تُشِيرُ الآيةُ إلى حالة الغرور الفكري و النَّعْصَب؛ حيثُ يَعْتَقِدُ كُلُّ جَمَاعَةٍ أَنَّ ما عندها مِنَ الآراءِ هُوَ الحقُّ المُطلقُ، و يَنشَغِلُونَ بِهذا عَن البَحْثِ عَنِ الحقِّ!

- (۳) إِنَّ القرآنَ الكريم يُوكِّدُ على أَهمِّيَّةِ التَّعَدُّدِيَّة؛ فَمِنَ الطَّبِيعِيِّ أن يسعى كُلُّ حِزْبٍ لترويجِ مَنهجِهِ الخاصِّ الَّذي يُسَعِدُ النَّاسَ!
- (۴) يَقْصِدُ القرآنُ أَنَّ كُلَّ طائفةٍ تَفْرَحُ بِمكاسبِها المادِّيَّة و تُفَوِّذُها في الدُّنيا؛ لِذا يَجِبُ على الإنسان أن يَبْحَثَ عَنِ فَرَحٍ أَكْبَرَ

في الحياة الآخرة!

۲۰۰- عین الخطأ (في المفهوم):

- (۱) لا تَجْتَمِعُ خَصْلَتَانِ فِي مُؤْمِنٍ؛ الْبُخْلُ وَ الْكِبْدُ! : الْإِيمَانُ يَمْنَعُ اجْتِمَاعَ الْبُخْلِ وَ الْكِبْدِ فِي الشَّخْصِ الْمُؤْمِنِ!
- (۲) الْمُؤْمِنُ مَنْ آمَنَهُ النَّاسُ عَلَى دِمَائِهِمْ وَ أَمْوَالِهِمْ! : مَنْ عَلَّامُ الْمُؤْمِنِ أَنَّ النَّاسَ آمَنُوا بِهِ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَ أَمْوَالِهِمْ!
- (۳) ﴿ إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَ أَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ ﴾ : إِنَّ اللَّهَ رَبُّ الْأُمَّةِ الْوَاحِدَةِ فَقَطْ، فَعَلَيْنَا عِبَادَتَهُ!
- (۴) النَّاسُ نِيَامٌ؛ فَإِذَا مَاتُوا انْتَبَهَوْا! : الْإِنْسَانُ فِي هَذِهِ الْحَيَاةِ كَالنَّائِمِ وَ بِالْمَوْتِ يَعْرِفُ حَقَائِقَ الدُّنْيَا!

بسته دوم: درك مطلب و قواعد

■ ■ ■ اقرأ النص التالي ثم أجب عن الأسئلة (٢٠١ - ٢٠٥) بما يناسب النص:

يرى كثير من الناس أنَّ الثروة هي المعيار الأول لقيمة الإنسان في المجتمع، بينما يميل آخرون إلى إنكار أي دور للمال في بناء المكانة الإنسانية. غير أنَّ نظرة عميقة إلى حقيقة الأمر تكشف أنَّ المال ليس صفة ذاتية تضاف إلى جوهر الإنسان فترفع من قدره، بل هو مُضخَّم لما هو موجود في باطنه. فَإِنَّ الغنى لا يمنح الجاهل حكمة، و لا يجعل البخيل كريماً، بل يفضح حقيقة أخلاق المرء حين يمنحه القدرة على التصرف بلا قيود.

فالإنسان الكريم إذا امتلك المال اتسعت دائرة إحسانه و تحوّلت ثروته إلى أداة لخدمة الآخرين و تقدّم مجتمعه، في حين أنَّ صاحب النفس الضعيفة قد يزيده المال طغياناً و تكبراً. إذن، إنَّ المال لا يمكن أن يرفع قيمة الإنسان أو يخفضها؛ إنّما تكمن القيمة الحقيقية في حسن استخدام القدرة، و الثروة ليست إلا امتحاناً عملياً يكشف معدن الإنسان و يظهر ما كان مخفياً في أعماقه.

۲۰۱- عین الخطأ: (حسب النص)

- (۱) المال في أصله أمر محايد لا يرفع قيمة الإنسان الإنسانية و لا يخفضها بذاته!
- (۲) يعتبر النص الثروة سبباً هاماً قد يُغيّر جوهر الإنسان الجاهل إلى إنسان حكيم!
- (۳) المال يُعدّ عاملاً يكشف عن باطن الإنسان و أخلاقه الحقيقية عند امتلاكه!
- (۴) اتساع دائرة إحسان المرء بالمال يعتمد على مروءة نفسه قبل امتلاكه الثروة!

۲۰۲- « الْمَالُ مُضَحَّمٌ لِمَا هُوَ فِي بَاطِنِ الْإِنْسَانِ، لِأَنَّهُ . . . »؛ عَيِّنِ الصَّحِيحَ:

(۱) يَجْعَلُ كُلَّ مَنْ يَمْتَلِكُهُ شَخْصاً كَرِيماً يَسْعَى لِيُخْدِمَةَ الْمُجْتَمَعِ وَ مُوَاطِنِيهِ!

(۲) يُعْطِيهِ الْقُدْرَةَ عَلَى إِظْهَارِ خِصَالِهِ، سَوَاءً كَانَتْ كَرَمًا أَوْ كِبَرًا، بِلا قَيْود!

(۳) يَمْنَعُ أَصْحَابَ النَّفُوسِ الضَّعِيفَةِ مِنْ مِمَارَسَةِ الطُّغْيَانِ وَ التَّكَبُّرِ!

(۴) يَفْرُضُ عَلَى جَمِيعِ أَفْرَادِ الْمُجْتَمَعِ احْتِرَامَ الْغَنِيِّ وَ طَاعَتَهُ!

۲۰۳- إِلَى أَيِّ مَوْضُوعٍ يُشِيرُ النَّصُّ؟

(۱) الثَّرْوَةُ كَأَدَاةٍ لِكَشْفِ الْجَوْهَرِ الْبَشَرِيِّ وَ اخْتِبَارِهِ! (۲) النَّفْيُ الْمُطْلَقُ لِأَهْمِيَّةِ الْمَالِ فِي الْحَيَاةِ الْمَعَاصِرَةِ!

(۳) التَّكَبُّرُ وَ الطُّغْيَانُ كَنَتِجَةُ لَامْتِلَاكِ الثَّرْوَةِ! (۴) دَوْرُ الْقَنَاعَةِ فِي الْحِفَافِ عَلَى طَهَارَةِ النَّفْسِ الْإِنْسَانِيَّةِ!

■ عَيِّنِ الصَّحِيحَ فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ (٢٠٤ وَ ٢٠٥)

۲۰۴- « الْأَوَّلُ - تَكْشِفُ - دَوْرَ - اِمْتَلِكْ »:

(۱) الْأَوَّلُ: اِسْمٌ؛ مِنْ الْأَعْدَادِ الْأَصْلِيَّةِ - مَذْكَرٌ (مَوْثَقُهُ: الْأَوَّلَى) / صِفَةٌ وَ مَوْصُوفُهَا: الْمَعْيَارُ

(۲) تَكْشِفُ: مُضَارِعٌ - مَوْثَقٌ غَائِبٌ - مَجْرَدٌ ثَلَاثِي، دَوْنُ حَرْفِ زَائِدٍ / خَبَرٌ لِلْحُرُوفِ الْمَشْبَهَةِ بِالْفِعْلِ

(۳) دَوْرٌ: اِسْمٌ - مَفْرُودٌ مَذْكَرٌ - جَمْعُهُ لِلتَّكْسِيرِ: «أَدْوَارٌ» - نَكْرَةٌ / صِفَةٌ، وَ مَوْصُوفُهَا: أَيْ

(۴) اِمْتَلِكْ: فِعْلٌ مَاضٍ - لِلْمَفْرُودِ الْمَذْكَرِ الْغَائِبِ - مَزِيدٌ ثَلَاثِي؛ مَصْدَرُهُ: تَمَلُّكٌ - صَحِيحٌ وَ سَالِمٌ / فِعْلٌ، وَ الْجُمْلَةُ فِعْلِيَّةٌ

۲۰۵- « تَحَوَّلَتْ - تَقَدَّمَ - لَا يُمْكِنُ - اِسْتِخْدَامٌ »:

(۱) تَحَوَّلَتْ: فِعْلٌ مَاضٍ - مَزِيدٌ ثَلَاثِي بِحَرْفِ زَائِدٍ وَاحِدٌ - مَعْتَلٌّ أَجُوفٌ / فِعْلٌ، وَ الْجُمْلَةُ فِعْلِيَّةٌ

(۲) تَقَدَّمَ: اِسْمٌ - مَفْرُودٌ مَذْكَرٌ - مَصْدَرٌ مِنَ الْأَفْعَالِ الْمَزِيدَةِ؛ فِعْلُهُ الْمَاضِي: قَدَّمَ - مُضَافٌ

(۳) لَا يُمْكِنُ: مَزِيدٌ ثَلَاثِي مِنْ بَابِ أَفْعَالٍ؛ حُرُوفُهُ الْأَصْلِيَّةُ: مَ ك ن - صَحِيحٌ وَ سَالِمٌ / خَبَرٌ لِلْحُرُوفِ الْمَشْبَهَةِ بِالْفِعْلِ

(۴) اِسْتِخْدَامٌ: مَصْدَرٌ مِنْ بَابِ اسْتِفْعَالٍ، وَ لَهُ ثَلَاثَةُ حُرُوفٍ أَصْلِيَّةٍ وَ حُرُوفَانِ زَائِدَانِ / مُضَافٌ إِلَيْهِ، وَ مُضَافُهُ: حُسْنٌ

■ عین المناسب للجواب في الأسئلة التالية (٢٠٦ - ٢١٠)

٢٠٦- عین الصّحیح حول الأفعال الّتي تحتها خطّ:

- (١) تَعَلَّمَ السَّبَاحَةُ حَتَّى لَا تَغْرُقَ: بَابُهُ ← تَفْعِيلٌ، مصدره ← تعلیم
- (٢) أَنْتِ تُحَسِّنِينَ إِلَى زَمِيلَاتِكَ: بَابُهُ ← تَفْعِيلٌ، مصدره ← تحسین
- (٣) هَذِهِ الْأَسْمَاكُ تَتَسَاقَطُ مِنَ السَّمَاءِ: بَابُهُ ← تَفَاعُلٌ، مصدره ← تَسَاقَطَ
- (٤) هُمْ انْتَصَرُوا فِي الْمُبَارَاةِ الْعِلْمِيَّةِ: بَابُهُ ← إِنْفَعَالٌ، مصدره ← إِنْتَصَارَ

٢٠٧- عین فعلاً مزيداً ليس فيه حرف «التاء» زائداً:

- (١) تَجَاهَلَكَ وَلَيْكَ الْحَمِيمُ فَشَعَرْتَ بِالْحَقَارَةِ وَ حَزَنْتَ كَثِيراً!
- (٢) يَنْتَفِعُ النَّاسُ بِأَنْعَمِ اللَّهِ لَكِنْ بَعْضُهُمْ لَا يَشْكُرُونَهُ عَلَيْهَا!
- (٣) لَا يَتْرَكُنِي أَصْدِقَائِي عِنْدَ الشَّدَائِدِ لِأَنَّهُمْ مِنَ الشَّبَابِ الْأَوْفِيَاءِ!
- (٤) تُرْغَبُنِي مُدْرَسَتِي فِي الْمَحَافِظَةِ عَلَى أَدَاءِ الصَّلَاةِ فِي وَقْتِهَا!

٢٠٨- عین «من» ليس معرفة:

- (١) لَنْ يَنَالَ الْعِزَّ مَنْ لَا يَنَادِي اللَّهَ!
- (٢) مَنْ يَنَادِي اللَّهَ حِينَما يَحْزَنُ قَلْبُهُ!
- (٣) لَا تَطْعُ مَنْ لَا يَنَادِي رَبَّهُ أَبَداً!
- (٤) هُنَاكَ مَنْ يَفْرَحُ بِنَدَاءِ اللَّهِ تَعَالَى!

٢٠٩- عین ما فيه الفعل المعتلّ المثل و المعتلّ الأجوف معاً:

- (١) لَمَّا رَأَيْتُنِي مَعْلَمَتِي صَافَحْتَنِي بِإِحْتِرَامٍ!
- (٢) يَجِبُ عَلَيْكَ أَنْ تُشَارِكَ فِي جِهَادِ النَّفْسِ!
- (٣) مَنْ يَكُنْ لَاتِقاً فِي أُمُورِهِ يَصِلْ إِلَى الدَّرَجَاتِ الْعَالِيَةِ!
- (٤) إِنَّ الْمُؤْمِنَ لَا يَبْأَسُ وَ إِنْ رَأَى الظُّلْمَ مُسَيِّطِراً عَلَى الْعَالَمِ!

٢١٠- عین الخطأ للفراغين : «ما من خير ، ثوابه!»

- (١) تصنعاً - تجداً
- (٢) تصنع - توجد
- (٣) أصنع - أجد
- (٤) تصنعن - تجدن

درس‌های ۱ تا ۳
(تا پایان «هنر و معماری»)
صفحه‌های ۱۲ تا ۵۰

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

تاریخ (۳)

۲۱۱- **تهیه** چند مورد از عبارت‌های زیر درست است؟

- (الف) خاوری شیرازی از منتقدان تملق‌گویی بوده و نخستین کسی است که واقعیت قتل امیرکبیر را بازتاب داده است.
(ب) انقلاب فرانسه، تأثیر عمیقی بر دگرگونی بینش مورخان ایرانی داشت.
(ج) تاریخ گیتی‌گشا اثر میرزا محمدصادق موسوی، از جمله منابع تاریخ‌نگاری سنتی و میراث تاریخی به‌شمار می‌رود.
(د) ترجمه آثار اروپایی در زمان عباس میرزا با تأسیس دارالفنون و دارالطباعة گسترش یافت.
- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۲۱۲- هریک از گزاره‌های زیر، به‌ترتیب مربوط به کدام منبع تاریخی در دوره معاصر است؟

- (الف) این آثار حاوی اطلاعات ارزشمندی درباره اوضاع سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی و شرح حال رجال دوره معاصر هستند که به‌ندرت در سایر منابع یافت می‌شود.
(ب) از نظر مطالعه تاریخ اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی اهمیت فوق‌العاده‌ای دارند و حاوی اطلاعات ارزشمندی درباره موضوعات اقتصادی هستند.
(ج) یک روش پژوهشی تاریخی برنامه‌ریزی شده برای جمع‌آوری و نگهداری اطلاعات تاریخی از حافظه افرادی است که خود در وقایع شرکت داشته‌اند یا از نزدیک شاهد آن وقایع بوده‌اند.

- (۱) خاطرات - سفرنامه‌ها - تاریخ شفاهی
(۲) نشریات - اسناد و منابع آرشیوی - خاطرات
(۳) کتب تاریخی - سفرنامه‌ها - خاطرات
(۴) خاطرات - اسناد و منابع آرشیوی - تاریخ شفاهی

۲۱۳- کدام یک از موارد زیر نادرست است؟

- (الف) نادر و سپاه تحت فرمان او در چندین جنگ بر ارتش قدرتمند روسیه پیروز شدند و سرزمین‌های اشغال شده ایران را آزاد کردند.
(ب) پس از تسلط افغان‌ها بر اصفهان، نادر به همراه فتحعلی‌خان قاجار به تهماسب یکی از پسران شاه سلطان حسین پیوست و در نخستین گام خراسان را تصرف کردند.
(ج) نادرشاه افشار سرانجام هنگامی که مشغول سرکوب شورشی در خراسان بود، با توطئه نزدیکان و سردارانش کشته شد.
(د) نادرشاه در نخستین گام برای رسیدن به پادشاهی، اسماعیل دوم را به بهانه بی‌کفایتی از سلطنت خلع کرد و سپس بزرگان کشور، علما و سران ایل‌ها و طوایف را به شورای دشت مغان فراخواند و شرایطی را برای پذیرفتن سلطنت مطرح کرد.

- (۱) «الف» و «د» (۲) «د» و «ب» (۳) «ج» و «الف» (۴) «ب» و «ج»

۲۱۴- **تهیه** کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) با شکست لطفعلی‌خان از آقامحمدخان قاجار و مرگ او، سلسله زندیه منقرض شد.
(۲) اشتباهات نظامی و روی‌گردانی عده‌ای از درباریان، دلیل سقوط لطفعلی‌خان بود.
(۳) با مرگ کریم‌خان، عده‌ای از طایفه زند برای رسیدن به تاج و تخت به رقابت پرداختند.
(۴) آخرین فرمانروای زند، گرچه شجاعت و لیاقت داشت، اما بین مردم محبوبیتی نداشت.

۲۱۵- با توجه به موقعیت‌های تاریخی زیر، کدام گزینه صحیح نیست؟

- (الف) در شهر ماه تاجران بسیاری را می‌بینی که مشغول داد و ستد با مردم هستند و حتی کالاها را به مناطق دیگر تجارت می‌کنند.
(ب) با اینکه باید در کنار پدرم می‌ماندم و با او گندم برداشت می‌کردیم؛ اما نه محصولی به بار آمد و نه به من اجازه کشاورزی داده شد.
(ج) در راه نجف هستم... دیگر نمی‌توانستم در شهر خود بمانم، چرا که شورشیان تمام پایتخت را تصرف کردند و به کسی امان ندادند.
- (۱) فرد «الف» در زمان نادرشاه افشار در شهر مشهد زندگی می‌کرد.
(۲) فرد «ج» از علما و طلابی است که از هجوم افغان‌ها جان سالم به در برده بودند و به عتبات عالیات مهاجرت کردند.
(۳) فرد «ب» در زمان افشاریان می‌زیست و به‌دلیل تأمین نیروی نظامی جنگ‌های نادرشاه، مجبور به ترک کشاورزی شد.
(۴) افراد «الف» و «ب» در زمان خود، شاهد شکل‌گیری و تداوم نهضت بازگشت ادبی بودند.

درس اول: شهرها و روستاها
صفحه‌های ۱ تا ۲۰

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

جغرافیا (۳)

۲۱۶- با توجه به موارد زیر، کدام گزینه به موضوع درستی اشاره کرده است؟

الف) توسعه کالبدی شهر رشت به واسطه بازار با نواحی پیرامون

ب) بررسی محل دقیق روستای هولوکو و بررسی شرایط جغرافیایی مؤثر در شکل‌گیری آن

ج) گسترش شهر قاهره به سبب دسترسی به عوامل طبیعی و انسانی پیرامون آن

د) دسترسی شهر اهواز به شبکه ارتباطی خط راه‌آهن و ایجاد موقعیت مناسب برای رونق تجارت

۱) «الف» همانند «ج» و برخلاف «ب» و «د» به مفهوم موقعیت اشاره دارد.

۲) «ج» همانند «د» و بر خلاف «الف» و «ب» به مفهوم مقر اشاره دارد.

۳) «ب» همانند «ج» و برخلاف «الف» و «د» به مفهوم هسته اولیه اشاره دارد.

۴) «ج» همانند «د» و بر خلاف «الف» و «ب» به مفهوم موقعیت اشاره دارد.

۲۱۷- کدام گزینه، ارتباط میان جمعیت، خدمات و حوزه نفوذ سکونتگاه‌ها را در چارچوب سلسله‌مراتب سکونتگاهی بهتر بیان می‌کند؟

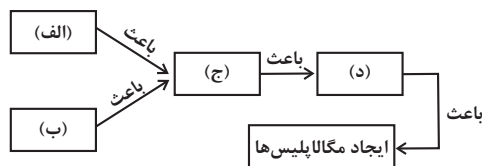
۱) با افزایش جمعیت سکونتگاه، تعداد و تنوع خدمات بیشتر می‌شود و سکونتگاه می‌تواند در برخی عملکردها، حوزه نفوذ گسترده‌تری داشته باشد.

۲) با افزایش جمعیت سکونتگاه، تعداد و تنوع خدمات کمتر می‌شود و حوزه نفوذ آن نیز محدودتر خواهد شد.

۳) با کاهش جمعیت سکونتگاه، تعداد و تنوع خدمات بیشتر می‌شود و حوزه نفوذ آن افزایش می‌یابد.

۴) تعداد و تنوع خدمات با میزان جمعیت سکونتگاه تغییری نمی‌کند و برای بررسی حوزه نفوذ نیز، تنها به آستانه جمعیتی نفوذ توجه می‌شود.

۲۱۸- کدام گزینه، به ترتیب برای تکمیل موارد «الف»، «ب»، «ج» و «د» مناسب است؟

۱) توسعه تجارت جهانی - تمرکز مراکز مالی و پولی - گسترش مادرشهرها - حومه‌نشینی

۲) تمرکز مراکز مالی و پولی - تمرکز جمعیت شهری - حومه‌نشینی - گسترش مادرشهرها

۳) گسترش وسایل حمل و نقل - افزایش شهرنشینی - گسترش حومه‌نشینی - ایجاد مناطق مادرشهری

۴) توسعه اقتصاد جهانی - گسترش وسایل حمل و نقل - ایجاد مناطق مادرشهری - افزایش حومه‌نشینی

۲۱۹- **نهایی** کدام گزینه به ترتیب، عبارت‌های زیر را کامل می‌کند؟

الف) در سده نوزدهم و نیمه اول قرن بیستم در کشورهای توسعه‌یافته و صنعتی اروپا و آمریکای شمالی، به دنبال ... مهاجرت از روستاها به شهرها رخ داد.

ب) ... سبب می‌شود، شهر محل انباشت سرمایه، تولید کالاهای کارخانه‌ای و تمرکز فعالیت‌های اقتصادی باشد.

ج) منظور از ... روندی اقتصادی - اجتماعی است که طی آن شیوه‌های زندگی، رفتار و عملکردها، ارزش‌ها و مظاهر شهری در روستاها و بین روستانشینان رواج می‌یابد.

۱) توسعه صنایع کارخانه‌ای - مبادله نابرابر بین شهر و روستا - شهرگرایی

۲) بروز تحولات صنعتی و ورود کشورها به عصر نوسازی - توسعه کارخانه‌ها و رشد بخش خدمات - شهرگرایی

۳) توسعه صنایع کارخانه‌ای - توسعه کارخانه‌ها و رشد بخش خدمات - شهرنشینی

۴) بروز تحولات صنعتی و ورود کشورها به عصر نوسازی - مبادله نابرابر بین شهر و روستا - شهرنشینی

۲۲۰- **نهایی** کدام موارد از علل شهرنشینی سریع است؟

الف) تبدیل تهران به مادرشهر ملی

ب) سرمایه‌گذاری و توسعه کارخانه‌ها و تجهیزات و زیرساخت‌ها در شهرها

ج) تغییر در الگوی پراکندگی جمعیت

د) انهدام کشاورزی در ایران پس از اصلاحات ارضی و مهاجرت روستاییان

۱) «ج» و «الف» ۲) «د» و «ج»

۳) «ب» و «د» ۴) «الف» و «ب»

درس‌های ۴ تا ۶
صفحه‌های ۳۲ تا ۵۸

در این بخش می‌توانید از بین سؤالات تاریخ (۱) و جغرافیای ایران و یا تاریخ (۲) و جغرافیای (۲) یک مجموعه را انتخاب کنید.
می‌توانید به سؤالات ۱۳۱ تا ۱۴۰ «یا» به سؤالات ۱۴۱ تا ۱۵۰ پاسخ دهید.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

تاریخ (۱)

۲۲۱- کدام گزینه از دلایل توصیه پیامبر (ص) به مسلمانان برای هجرت به حبشه بود؟

(۱) عدالت‌خواهی پادشاه حبشه

(۲) آشنایی مسلمانان با سرزمین حبشه

(۳) درایت و شجاعت جعفر بن ابی طالب

(۴) عدم نفوذ زیاد ایران و روم در حبشه

۲۲۲- به سبب وقوع کدام حادثه در سال دهم بعثت، رسول خدا (ص) این سال را سال «عام‌الحرز» نامیدند؟

(۱) آغاز تحریم مسلمانان

(۲) وفات خدیجه و ابوطالب

(۳) اخراج ایشان از مکه

(۴) تشدید آزار و اذیت مشرکان

۲۲۳- کدام گزینه در مورد ترتیب وقوع حوادث زمان پیامبر (ص) از ولادت تا بعثت به درستی بیان شده است؟

(۱) وفات آمنه، مادر پیامبر (ص) ← سپرده شدن پیامبر (ص) به حلیمه ← رفتن به شام ← شرکت در جنگ فجار

(۲) وفات عبدالله، پدر پیامبر (ص) ← سپرده شدن پیامبر (ص) به حلیمه ← بازگشت پیامبر (ص) به مکه ← وفات آمنه و شروع سرپرستی

عبدالمطلب بر آن حضرت

(۳) وفات آمنه، مادر پیامبر (ص) ← وفات ابوطالب و شروع سرپرستی عبدالمطلب ← وفات عبدالمطلب ← رفتن به سفر شام

(۴) وفات عبدالله، پدر پیامبر (ص) ← سپرده شدن پیامبر (ص) به عبدالمطلب در خارج از مکه ← وفات آمنه، مادر پیامبر (ص) ← بازگشت پیامبر

(ص) به مکه

۲۲۴- کدام گزینه از مهم‌ترین محورهای پیمان عمومی مدینه می‌باشد؟

(۱) تغییر فرهنگ جاهلی مبتنی بر پیمان‌های قبیله‌ای

(۲) آزادی یهودیان در پیروی و عمل بر اساس دین خود

(۳) ایجاد روحیه تعاون و همکاری میان انصار و مهاجران

(۴) هشدار به یهودیان مدینه برای خودداری از اقدامات موزیانه

۲۲۵- به گفته مورخان نقش حضرت علی (ع) در از بین بردن پرچم‌داران شرک در کدام نبرد، زمینه‌ساز جرئت مسلمانان در غلبه بر مشرکان شد؟

(۴) خیبر

(۳) خندق

(۲) احد

(۱) بدر

جغرافیای ایران

فصل دوم: جغرافیای طبیعی ایران

(درس‌های ۳ و ۴)

صفحه‌های ۱۳ تا ۲۳

۲۲۶- «ایران در جنوب دریای خزر و شمال خلیج فارس قرار گرفته است و موقعیت جغرافیایی مشخصی دارد.» کدام گزینه دقیق‌تر، نوع اطلاعات موجود در این عبارت را بیان می‌کند؟

(۱) کل عبارت به موقعیت مطلق ایران اشاره دارد؛ زیرا مکان دقیق ایران روی کره زمین مشخص شده است.

(۲) کل عبارت به موقعیت نسبی ایران اشاره دارد؛ زیرا جایگاه ایران نسبت به پدیده‌های پیرامون بیان شده است.

(۳) بخش نخست عبارت مربوط به موقعیت مطلق و بخش دوم مربوط به موقعیت نسبی است.

(۴) بخش نخست عبارت مربوط به موقعیت نسبی و بخش دوم مربوط به موقعیت مطلق است.

۲۲۷- با توجه به توضیحات زیر، موارد ... به‌ترتیب با ... دارند.

(الف) حدود ۶۶ درصد ذخایر نفت جهان و ۲۸ درصد ذخایر گاز طبیعی را در خود جای داده است.

(ب) مهم‌ترین آبراهه استراتژیک در تجارت جهان محسوب می‌شود.

(ج) ۹۰٪ از خاویار جهان را تأمین می‌کند و به بازار مصرف ۳۰۰ میلیون نفری آسیای میانه دسترسی دارد.

(د) بزرگ‌ترین پهنه آبی محصور در خشکی است و از منابع نفت و گاز بهره‌مند است.

(۱) «الف» و «ج» - خلیج فارس و دریای خزر، مطابقت و مغایرت (۲) «ج» و «د» - خلیج فارس و دریای خزر، مغایرت و مطابقت

(۳) «ب» و «د» - تنگه هرمز و دریای خزر، مطابقت و مغایرت (۴) «الف» و «ب» - خلیج فارس و تنگه هرمز، مطابقت و مغایرت

۲۲۸- کدام گزینه نادرست است؟

(۱) نقشه ناهمواری‌های ایران، نشان می‌دهد که بخش اعظم سرزمین ما را نواحی مرتفع و کوهستانی تشکیل می‌دهد.

(۲) پس از آخرین تحولات در دوران سوم زمین‌شناسی، طی دوره «سنوزوئیک» ناهمواری‌های کشور ایران شکل نهایی یافته و از آن پس تحت تأثیر عوامل فرسایش تغییر شکل می‌یابند.

(۳) ناهمواری‌های کشور ما بر تشکیل اجتماعات انسانی، نوع معیشت مردم و حتی بر تاریخ کشور ما، پیروزی و ناکامی‌های تاریخی نیز تأثیرگذار بوده است.

(۴) تعداد سکونتگاه‌های شهری و روستایی در ایران در مناطق پایکوهی بیشتر و جمعیت در آن‌ها متراکم‌تر است.

۲۲۹- کدام گزینه نادرست نیست؟

(۱) مثلث سه‌گانه منطقه کوهستانی مرکزی ایران، شامل کوه جغتای و رشته‌کوه بشاگرد و گردنه آوج می‌شود.

(۲) فعالیت‌های آتش‌فشانی در دوره کواترنر، سبب شکل‌گیری قلّه دماوند در رشته‌کوه البرز شده است.

(۳) ریزش‌های جوی شدید، کوه‌های منطقه شرق و جنوب شرقی ایران را دچار فرسایش می‌کند.

(۴) رشته‌کوه‌های ارسباران و آلاداغ از ناهمواری‌هایی هستند که بیش از ۱۵۰۰ متر از سطح دریاهای آزاد ارتفاع دارند.

۲۳۰- با توجه به گزاره‌های زیر، کدام گزینه به‌درستی تدوین شده است؟

(الف) سرزمین‌های همواری هستند که از یک طرف به کوه‌ها و از طرف دیگر به دریاها و دریاچه‌ها منتهی می‌شوند.

(ب) در هنگام چین‌خوردگی‌ها و در حد فاصل تاقدیس‌ها (در میان ناودیس‌ها)، ایجاد شده‌اند.

(ج) سرزمین‌های هموار یا نسبتاً همواری هستند که حصاری کوهستانی، آن‌ها را فرا گرفته است.

(د) حاصل انحلال مواد آهکی و هموار شدن زمین‌ها هستند.

(ه) بر اثر انباشت مواد حاصل از فرسایش در نواحی پست به وجود آمده است.

(۱) «ج» تعریف دشت را بیان می‌کند و موارد «ه» و «ب»، به‌ترتیب علت شکل‌گیری دشت لوت و دشت ارژن هستند.

(۲) «الف» تعریف دشت را بیان می‌کند و موارد «د» و «ه»، به‌ترتیب علت شکل‌گیری دشت نهاوند و دشت لوت هستند.

(۳) «ج» تعریف دشت را بیان می‌کند و موارد «د» و «ب»، به‌ترتیب علت شکل‌گیری دشت ارژن و دشت کاکان هستند.

(۴) «الف» تعریف دشت را بیان می‌کند و موارد «ه» و «د»، به‌ترتیب علت شکل‌گیری ماهی‌دشت و دشت نهاوند هستند.

درس‌های ۴ تا ۶
صفحه‌های ۲۸ تا ۵۶

اگر به سؤال‌های ۱۳۱ تا ۱۴۰ پاسخ ن داده‌اید، به سؤال‌های ۱۴۱ تا ۱۵۰ پاسخ دهید.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

تاریخ (۲)

۲۳۱- کدام یک از گزینه‌های زیر را می‌توان به رافع بن لیث منتسب دانست؟

- (۱) او که ظالم و بیدادگر بود، از طرف هارون، حاکم خراسان شد.
- (۲) با آغاز قیام وی، مخالفان خلیفه در ماوراءالنهر به وی پیوستند.
- (۳) مأمون به توصیه او از رفتن به بغداد عذر خواست.
- (۴) او برای جلب رضایت امام رضا (ع) برای ولایتعهدی عازم مدینه شد.

۲۳۲- خطر واقفیه برای جریان شیعه در زمان امامت امام رضا (ع) ناشی از کدام موضوع بود؟

- (۱) این گروه بحث‌های کلامی جدی را مطرح می‌کردند که باعث گمراهی نومسلمانان می‌شد.
- (۲) شیعیان اموال زیادی را به برخی از سران آنان که وکیلان امام کاظم (ع) بودند، سپرده بودند.
- (۳) برخی از این افراد در بیت‌الحکمه جهت ترجمه حضور داشتند و عقاید خود را ترویج می‌کردند.
- (۴) این گروه از سوی خلفای عباسی همواره حمایت می‌شد و حکومت با مخالفان آنان برخورد می‌کرد.

۲۳۳- در دوران امامت امام رضا (ع) کدام یک از فرقه‌های زیر، بحث‌های کلامی گسترده در مورد توحید و اصل وجود خداوند مطرح می‌کردند؟

- (۱) غالیان
- (۲) واقفی‌ها
- (۳) زندیقان
- (۴) مُرَجَّئه

۲۳۴- کدام گزینه درباره زندگی امام جواد (ع) صحیح است؟

- (۱) یکی از رخدادهای فکری عصر ایشان حمایت حکومت عباسی از اصحاب حدیث بود.
- (۲) امام جواد (ع) به دستور معتصم به همراهی دختر مأمون به بغداد منتقل شد.
- (۳) یکی از ویژگی‌های بارز دوره ایشان، گسترش قیام و جنبش‌های مخالف با حکومت است.
- (۴) دوره دوم زندگی امام جواد (ع) با مأمون خلیفه عباسی مصادف بود.

۲۳۵- کدام گزینه در ارتباط با اوضاع سیاسی دوران امام هادی (ع) نادرست تدوین شده است؟

- (۱) محمد بن قاسم از نوادگان امام سجاد (ع) بود که قیام او از طالقان آغاز شد و در زمان متوکل در زندان به شهادت رسید.
- (۲) بعد از میدان دادن معتصم به ترک‌ها، آن‌ها خیلی زود مناصب حکومتی را به دست گرفتند در حالی که هیچگونه آشنایی با امور حکومتی و اداری نداشتند و تمام توجهشان به جنگ و کشتار بود.
- (۳) والیات منصوب عباسیان نسبت به مردم ظلم و ستم بسیار روا داشتند و به انباشت ثروت می‌پرداختند. آنان با پرداخت رشوه مناصب حکومتی را از وزیران می‌خریدند.
- (۴) اوج فساد و ظلم در زمان مستعین عباسی بود. سیاست وی، بر خشونت و بدرفتاری نسبت به علویان و شیعیان قرار داشت و آن‌ها را به شدت در تنگنای اقتصادی قرار می‌داد.

فصل دوم: نواحی طبیعی

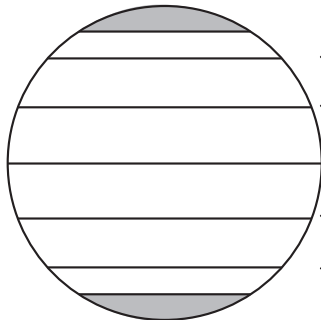
(درس‌های ۳ و ۴)
صفحه‌های ۱۹ تا ۵۲

جغرافیا (۲)

۲۳۶- کدام گزینه درباره علت تفاوت دمای نواحی مختلف زمین درست است؟

- ۱) هرچه از استوا به سمت قطب‌ها حرکت کنیم، زاویه تابش خورشید، مایل‌تر می‌شود و در نتیجه دما افزایش می‌یابد.
- ۲) حرکت وضعی زمین باعث می‌شود همه نقاط زمین در طول شبانه‌روز، مقدار یکسانی انرژی خورشیدی دریافت کنند.
- ۳) هرچه تابش خورشید مایل‌تر باشد، انرژی دریافتی در واحد سطح کاهش می‌یابد و در نتیجه دما می‌تواند کمتر باشد.
- ۴) افزایش ارتفاع از سطح زمین باعث افزایش دما می‌شود، زیرا نواحی مرتفع به خورشید نزدیک‌ترند.

۲۳۷- با توجه به تصویر پراکندگی کمربندهای فشار روی کره زمین، کدام گزینه به مفهوم درستی اشاره دارد؟

- ۱) جهت وزش باد به‌طور عمده، از کمر بند شماره «۱» به سمت کمر بند شماره «۲» است.
- ۲) بیابان نامیب به دلیل قرارگیری در مجاورت کمر بند شماره «۳» و عدم صعود هوا ایجاد شده است.
- ۳) احتمال بیابانی شدن یک منطقه فرضی بر اثر توزیع فشار، در کمر بند شماره «۴» بیشتر از کمر بند شماره «۳» است.
- ۴) بیابان گبی به دلیل نزدیکی به کمر بند شماره «۱»، تحت تأثیر مراکز فشار و فرونشست هوای سرد و سنگین ایجاد شده است.

۲۳۸- در خصوص بارش و انواع آن، مجموع عبارت‌های کدام گزینه صحیح است؟

- ۱) نواحی استوایی و آسیای موسمی بیش از ۱۵۰۰ میلی‌متر در سال بارندگی دارند. - نواحی هرچه از اقیانوس‌ها و دریاها دورتر باشند، رطوبت آن‌ها کمتر و خشکی هوایشان بیشتر است. - توده هوای مرطوب ابتدا باید تا ارتفاع معینی بالا رود، سپس سرد شود تا به نقطه اشباع برسد و پس از تشکیل ابر، بارد. - بیشتر بارندگی‌های بهاری و پاییزی از نوع بارندگی همرفتی هستند.
- ۲) بیابان‌ها، کمتر از ۵۰ یا ۱۰۰ میلی‌متر در سال بارندگی دارند. - نواحی هرچه از اقیانوس‌ها و دریاها دورتر باشند، رطوبت آن‌ها بیشتر و خشکی هوایشان کمتر است. - توده هوای مرطوب ابتدا باید تا ارتفاع معینی بالا رود، سپس به نقطه اشباع برسد تا سرد شود و پس از تشکیل ابر، بارد. - در بارندگی کوهستانی، کوهستان‌ها مانع حرکت توده هوای مرطوب به‌طور افقی می‌شوند.
- ۳) بیابان‌ها، کمتر از ۵۰ یا ۱۰۰ میلی‌متر در سال بارندگی دارند. - نواحی هرچه به اقیانوس‌ها و دریاها نزدیک‌تر باشند، رطوبت آن‌ها بیشتر و خشکی هوایشان کمتر است. - توده هوای مرطوب ابتدا باید تا ارتفاع معینی بالا رود، سپس سرد شود تا به نقطه اشباع برسد و پس از تشکیل ابر، بارد. - بارندگی سیکلونی بیشتر در محل جبهه‌ها به وجود می‌آید.
- ۴) نواحی استوایی و آسیای موسمی بیش از ۱۵۰۰ میلی‌متر در سال بارندگی دارند. - نواحی هرچه به اقیانوس‌ها و دریاها نزدیک‌تر باشند، رطوبت آن‌ها کمتر و خشکی هوایشان بیشتر است. - توده هوای مرطوب ابتدا باید تا ارتفاع معینی بالا رود، سپس به نقطه اشباع برسد تا سرد شود و پس از تشکیل ابر، بارد. - در بارندگی ناهموازی، توده هوا در امتداد دامنه کوه به طرف قله بالا می‌رود و هنگام صعود، دمای آن افزایش می‌یابد و در انتها موجب بارش می‌شود.

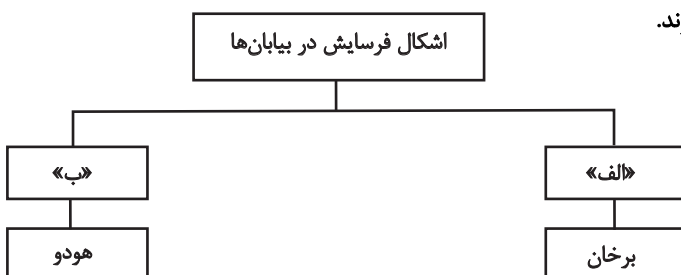
۲۳۹- صحیح یا غلط بودن عبارت‌های زیر، به ترتیب در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

- الف) دو عامل مهم فرسایش در کوهستان‌ها، آب‌های جاری و یخچال‌ها هستند.
- ب) دره‌های V شکل معمولاً بر اثر فرسایش یخچالی طی هزاران سال پدید آمده‌اند.
- ج) «کارست» پدیده خوردگی و انحلال سنگ‌های گرانیتی است.
- د) در کوهستان‌ها با توجه به شرایط آب و هوایی و شیب زمین، پیوسته هوازدگی فیزیکی رخ می‌دهد.
- ه) غارهای علی صدر همدان و کتله‌خور زنجان، نمونه‌هایی از اشکال فرسایشی کارستی هستند.

- ۱) ص - غ - غ - ص - غ - ص - ص - ص - ص - غ (۴) ۲) ص - غ - غ - غ - ص - غ - غ - غ - غ - ص (۳) ۳) غ - غ - ص - غ - ص - غ - ص - ص - ص - غ (۴)

۲۴۰- با توجه به تصویر ارائه‌شده، ... به ترتیب با موارد «الف» و «ب»، ... دارند.

- ۱) تلماسه‌ها و ستون‌های سنگی - مطابقت و مغایرت
- ۲) دشت‌های ریگی و کلت‌ها - مطابقت و مغایرت
- ۳) ستون‌های سنگی و تلماسه‌ها - مطابقت و مغایرت
- ۴) کلت‌ها و چاله‌های بادی - مغایرت و مطابقت

دفترچه سؤال

آزمون هوش و استعداد
(دوره دوم)
۱ آبان

تعداد کل سؤالات آزمون: ۲۰
زمان پاسخ‌گویی: ۳۰ دقیقه

گروه فنی تولید

حمید لنجان‌زاده اصفهانی	مسئول آزمون
حامد کریمی	مسئول دفترچه
محیا اصغری	مدیر گروه مستندسازی
علیرضا همایون‌خواه	مسئول درس مستندسازی
بیتا مرادی، پریا اقبالی	ویراستاران مستندسازی
حمید اصفهانی، فاطمه راسخ، حامد کریمی، حمید گنجی، رامتین شمشکی، فرزاد شیرمحمدلی	طراحان
معصومه روحانیان	حروف‌چینی و صفحه‌آرایی
حمید عباسی	ناظر چاپ

برای مشاهده پاسخ‌ها، به صفحه شخصی خود در سایت کانون مراجعه کنید.

استعداد تحلیلی

بر اساس متن زیر به چهار پرسشی که در پی می‌آید پاسخ دهید.

نظام‌های آموزش عالی در شرق آسیا، به‌ویژه در کشورهایی مانند چین، ژاپن و کره جنوبی، از ساختارهای نسبتاً منسجم و رقابتی برخوردارند، به شکلی که در بسیاری از دانشگاه‌های آن‌ها بر کیفیت آموزشی و پژوهشی تأکید می‌شود. دانشگاه‌ها در این کشورها عمدتاً در قالب مؤسسات دولتی و خصوصی فعالیت می‌کنند. دانشگاه‌های دولتی، به‌ویژه دانشگاه‌های بزرگ و پژوهش‌محور، از بودجه‌های عمومی و در برخی موارد از طرح‌های پژوهشی و راهبردی ملی بهره می‌برند و شماری از آن‌ها جایگاه بالایی در رتبه‌بندی‌های جهانی نیز دارند. منابع مالی دانشگاه‌ها همچنین ممکن است از همکاری با صنایع، قراردادهای پژوهشی و فعالیت‌های تجاری تأمین شود. پذیرش در برخی از این دانشگاه‌ها رقابتی است؛ برای مثال، در چین، آزمون «گائوکائو» یکی از مهم‌ترین مسیرهای ورود به دانشگاه به شمار می‌رود. در ارزیابی اعضای هیئت علمی نیز شاخص‌هایی مانند کیفیت و تعداد پژوهش‌ها، انتشار مقاله در نشریات معتبر و جذب منابع پژوهشی، در کنار معیارهای دیگر، مورد توجه قرار می‌گیرد. این نظام‌های رقابتی، با وجود فشار تحصیلی و شغلی شایان توجه، به رشد توانمندی‌های علمی و پژوهشی و تربیت نیروهای متخصص کمک کرده‌اند.

در مقایسه نظام‌های آموزشی شرق آسیا با نظام آموزش عالی ایران، نخست باید گفت هر دو از آزمون‌های ورودی سراسری و رقابت میان داوطلبان بهره می‌برند، اما همچنین باید گفت در ساختار تأمین مالی و ارتباط دانشگاه با صنعت تفاوت‌هایی وجود دارد. در برخی کشورهای شرق آسیا، همکاری دانشگاه‌ها با بخش خصوصی و صنایع و استفاده از قراردادهای پژوهشی، نقش شایان توجهی در تأمین منابع و کاربردی‌سازی پژوهش دارد. در ایران نیز این نوع همکاری‌ها وجود دارد، اما سهم و گستره آن‌ها یکسان نیست. همچنین، در برخی کشورهای شرق آسیا پیوند میان آموزش دانشگاهی و نیازهای بازار کار از طریق همکاری با بخش خصوصی و برنامه‌های کارآموزی و حرفه‌ای تقویت شده است. در ایران نیز، می‌باید با توجه به شرایط و ساختارهای داخلی، این تجربه‌ها آموخته و به کار گرفته شود.

۲۵۱- برای ارزیابی هیئت علمی در دانشگاه‌های شرق آسیا، کدام مورد در بند نخست متن بیان نشده است؟

(۱) مقالات منتشرشده در نشریات معتبر

(۲) تعداد فعالیت‌های پژوهشی

(۴) جذب منابع پژوهشی

(۳) رضایت دانشجو از استاد

۲۵۲- طبق متن بالا، تفاوت‌های نظام آموزش عالی در ایران و در شرق آسیا در کدام مورد کمتر است؟

(۲) نحوه تأمین نیازهای مالی و رابطه آن با دولت

(۱) آزمون‌های ورودی سراسری

(۴) همکاری با بخش خصوصی در برنامه‌های کارآموزی

(۳) ارتباط با صنایع

۲۵۳- با اطلاعات متن بالا به کدام پرسش(ها) می‌توان پاسخ داد؟

الف) آیا رقابت در نظام‌های آموزشی عالی ممکن است به پیشرفت علمی و پژوهشی کمک کند؟

ب) چه شاخص‌هایی برای سنجش کیفیت فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیئت علمی در کشورهای شرق آسیا مطرح است؟

ج) آیا در آزمون ورودی گائوکائو، سهمیه یا سهمیه‌هایی برای برخی افراد یا اقشار تعریف شده است؟

(۲) ب، ج

(۱) فقط الف

(۴) فقط ج

(۳) الف، ب

۲۵۴- کدام گزینه رابطه بین دو بخش مشخص شده متن را بهتر نشان می‌دهد؟

- (۱) بخش نخست تصحیح‌کننده تصویری است که بخش دوم از اندیشه‌هایی خارج از متن برداشت کرده است.
- (۲) بخش دوم مدعای بخش نخست را رد کرده ولی شکل درست آن را گسترش داده است.
- (۳) بخش نخست محدودکننده بند بالا به موضوعی تخصصی‌تر و بخش دوم تعمیم‌دهنده مجدد آن است.
- (۴) بخش دوم شرح‌دهنده هدف کاری است که بخش نخست بیان کرده است.

۲۵۵- «دوران حیات دایناسورها، از حدود ۲۳۰ تا ۶۶ میلیون سال پیش، چنان بوده که فاصله میان نخستین و آخرین دایناسور، بسیار بیشتر از فاصله

میان انقراض آخرین آن‌ها و ظهور انسان‌های مدرن است. به زبان ساده، از نظر زمانی، ما به دوران انقراض دایناسورها بسیار نزدیک‌تر هستیم تا به دوران آغاز ظهور آن‌ها.» متن در پی بیان چه موضوعی است؟

- (۱) دایناسورها جاندارانی نبودند که در یک بازه کوتاه بر این کره خاکی زندگی کرده باشند، بلکه مدتی بسیار طولانی اینجا بوده‌اند.
- (۲) مدت بسیار طولانی حیات دایناسورها بر زمین، آکنده از حوادث متفاوت اعم از ایجاد و انقراض جاندارانی دیگر بوده است.
- (۳) دایناسورها جاندارانی نبودند که در یک بازه طولانی بر این کره خاکی زندگی کرده باشند، بلکه مدتی بسیار کوتاه اینجا بوده‌اند.
- (۴) بسیاری به نادرستی تصور می‌کنند در فاصله میان دوران زندگی دایناسورها و انسان، جانداران دیگری منقرض نشده‌اند.

۲۵۶- فیلم «دارودسته نیویورکی‌ها» با ارائه تصویری از جرم و جنایت سده‌های پیشین در امریکا، تلاش می‌کند پیوندی را که در بستر شکل‌گیری جوامع

امروزی میان رفتارهای خشونت‌آمیز گروه‌های سازمان‌یافته قدیم و خوی وحشیانه برخی گروه‌های مدرن وجود دارد، نشان دهد. این اثر همچنین با بازنمایی دقیق درگیری‌های قدرت، نشان می‌دهد که چگونه خشونت نه تنها یک پدیده اجتماعی، بلکه گاهی یک ابزار بقا و گسترش نفوذ در ساختارهای بی‌قانون است. فیلم با روایت این خشونت، در واقع به بررسی تضاد میان آرمان‌های دموکراتیک و واقعیت‌های خشن و بی‌رحمانه در تاریخ سازندگان و توسعه‌دهندگان قدرت در ایالات متحده امریکا می‌پردازد.

کدام گزینه از متن بالا به درستی برداشت می‌شود؟

- (۱) نمی‌توان از گذشته خشن یک جامعه، ریشه‌های خشونت امروزی آن را توجیه کرد یا لزوم آن را نتیجه گرفت.
- (۲) قانون بد، همواره بهتر از نبودن قانون است و برای پیشرفت جامعه، لازم است همه گروه‌ها تابع قوانین باشند.
- (۳) آنچه امروزه ایالات متحده امریکا آرمان خود می‌نامد، لزوماً با ریشه‌های تاریخی و اجتماعی آن سازگار نیست.
- (۴) فیلم‌های سینمایی ممکن است علاوه بر بازنمایی واقعیت، با سیاه‌نمایی، واقعیت‌ها را به شکلی مایوس‌کننده‌تر ارائه کنند.

۲۵۷- «متنبی» شاعر بزرگ عرب بود که با اشعار پرکشش و خودبزرگ‌بینی متمایزش، تأثیری عمیق بر شعر فارسی، به‌ویژه در دوران بلوغ ادبی سعدی

گذاشت. سعدی در بازآفرینی مفاهیم حماسی و اخلاقی، از قدرت واژگانی و آهنگ پرطنین سبک متنبی الهام گرفت، هرچند که آن را با ظرافت و سادگی ایرانی پیوند زد. در میان منتقدان، دو دیدگاه وجود دارد: موافقان او، قدرت بیان و توانایی او را در تجسم عظمت انسانی ستایش می‌کنند، در حالی که مخالفان، خوی خودبزرگ‌بینانه و تکیه بیش از حد او بر «من» شاعر را مایه کاستی از تواضع و صفا در شعر می‌دانند.

کدام گزینه از متن بالا به درستی استنباط می‌شود؟

- (۱) فروتنی متنبی در سروده‌های خود، بیش از آن چیزی است که سعدی در اشعارش از خود ارائه می‌کند.
- (۲) موافقان متنبی، وجود نامحدود خوی خودبزرگ‌بینانه را در شعر ستایش می‌کنند و آن را مایه عظمت شعر می‌شمارند.
- (۳) سعدی را نمی‌توان شاگردی در مکتب متنبی دانست، ولی همچنین نمی‌توان منکر تأثیرپذیری او از وی شد.
- (۴) سعدی شخصی را در ادبیات فارسی پیش از خود نمی‌یافت که به اندازه متنبی خودبزرگ‌بینی داشته باشد.

بین شش بازیگر با شماره‌های ۱ تا ۶، باید چهار تن انتخاب کنیم که هر کدام یکی از شخصیت‌های «س»، «ش»، «ص»، «ض» را که با همین ترتیب وارد صفحه نمایش می‌شوند، بازی کنند. در این باره می‌دانیم:

الف) از بین شماره‌های ۵ و ۶، یکی باید انتخاب شود تا نقش «ش» را بازی کند.

ب) شماره‌های ۱ و ۲ همزمان انتخاب نمی‌شوند.

ج) شماره بازیگر نقش «ض» قطعاً از شماره بازیگر نقش «ص» بیشتر است ولی از نظر زوج و فرد، با آن یکسان است.

د) اگر بازیگر شماره «۴» انتخاب شود، باید حتماً قبل از بازیگر شماره ۱ وارد صفحه شود، هرچند لزوماً بلافاصله نیست.

بر این اساس به چهار پرسش بعدی پاسخ دهید.

۲۵۸- اگر بازیگر شماره ۱ را برای نقش «س» انتخاب کنیم ...

(۱) «ص» قطعاً ۵ است. (۲) «ص» ۵ یا ۶ است.

(۳) «ض» قطعاً ۵ است. (۴) «ض» ۵ یا ۶ است.

۲۵۹- اگر بازیگر نقش «س»، بازیگر شماره ۶ باشد ...

(۱) «ص» قطعاً ۱ است. (۲) «ص» ممکن است ۱ یا ۳ باشد.

(۳) «ض» قطعاً ۱ است. (۴) «ض» ممکن است ۱ یا ۳ باشد.

۲۶۰- دو بازیگر کدام گزینه را نمی‌توان همزمان از نمایش کنار گذاشت؟

(۱) ۱ و ۴ (۲) ۱ و ۵

(۳) ۲ و ۳ (۴) ۲ و ۶

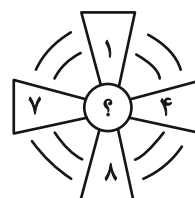
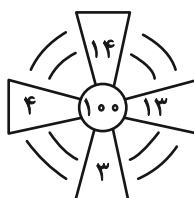
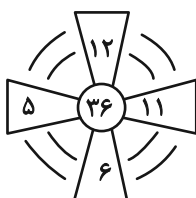
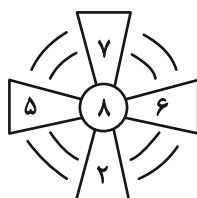
۲۶۱- کدام بازیگر، کدام نقش را قطعاً نمی‌گیرد؟

(۱) «ص»، ۲ (۲) «ص»، ۴

(۳) «س»، ۵ (۴) «س»، ۴

* در چهار پرسش بعدی، رابطه‌ای منطقی بین عددها در الگوی صورت سؤال وجود دارد. بر اساس این رابطه، عدد جایگزین علامت سؤال را تعیین کنید.

۲۶۲-

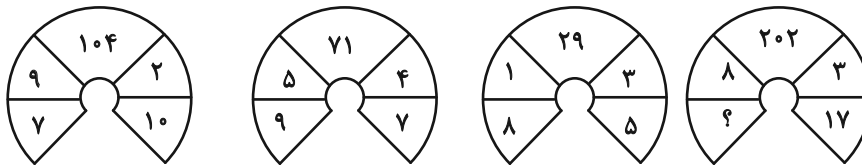
(۲) ۲۴

(۱) ۲۰

(۴) ۳۲

(۳) ۲۸

-۲۶۳

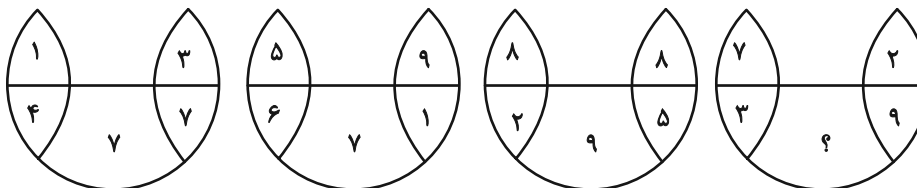
۲۲ (۲)

۲۴ (۴)

۲۱ (۱)

۲۳ (۳)

-۲۶۴

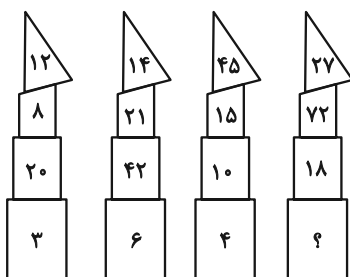
۲ (۲)

۴ (۴)

۱ (۱)

۳ (۳)

-۲۶۵

۸ (۱)

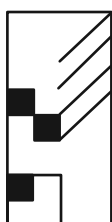
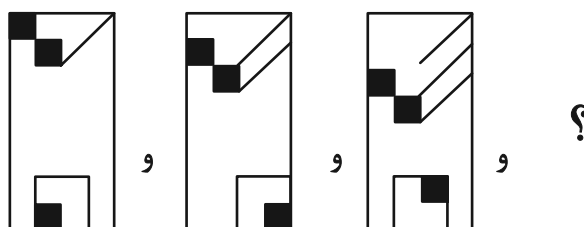
۹ (۲)

۱۰ (۳)

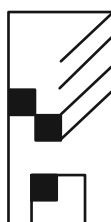
۱۱ (۴)

* در پنج پرسش بعدی، رابطه‌ای منطقی بین شکل‌های صورت سؤال هست. بر اساس این روابط رابطه گزینۀ جایگزین علامت سؤال را انتخاب کنید.

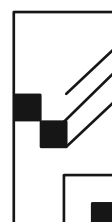
-۲۶۶

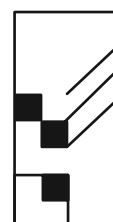
(۴)

(۳)

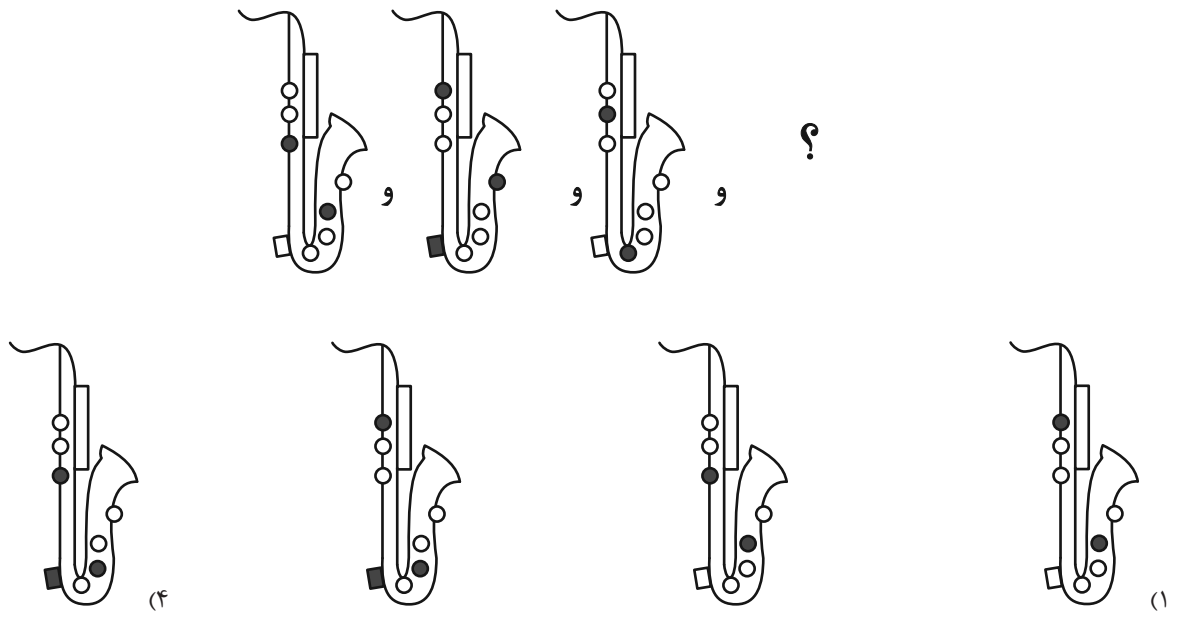

(۲)

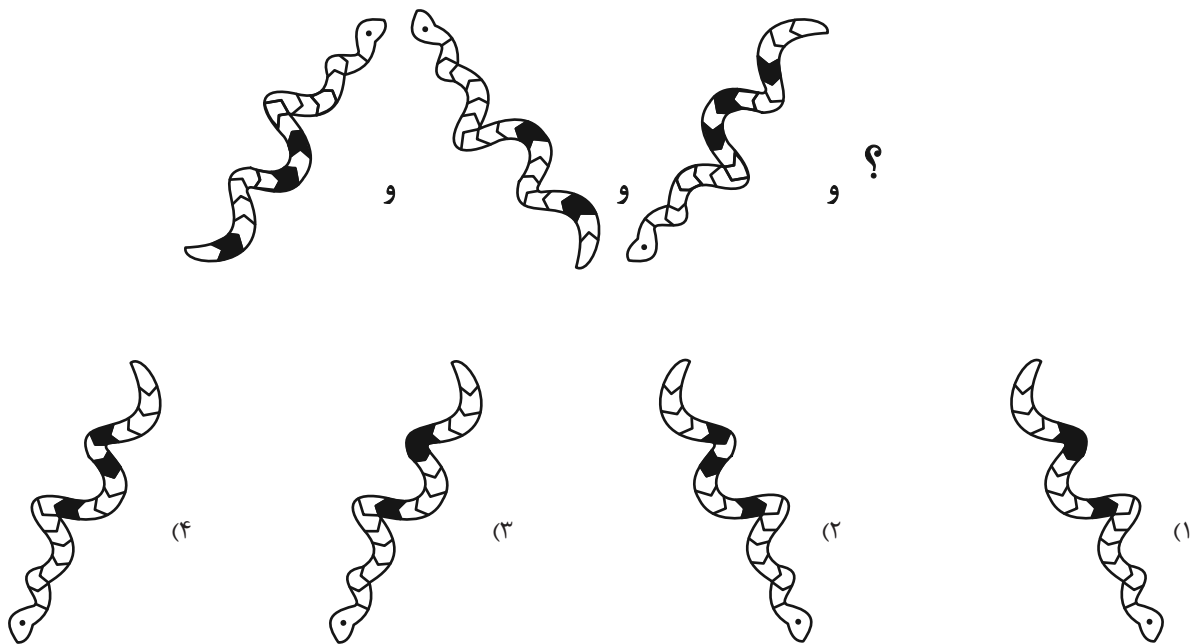

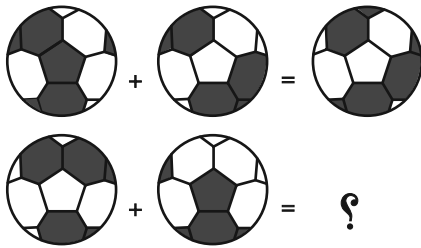
(۱)

۲۶۷-

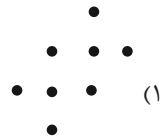
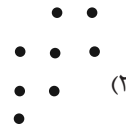
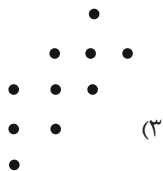
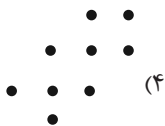
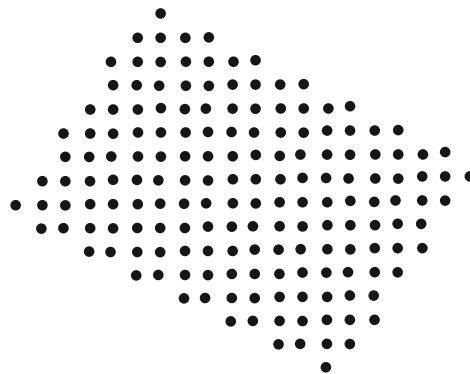

۲۶۸-

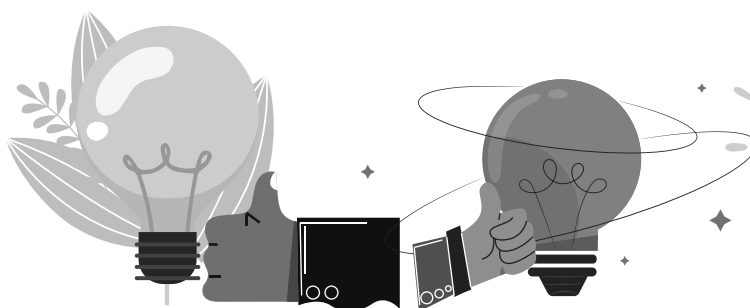
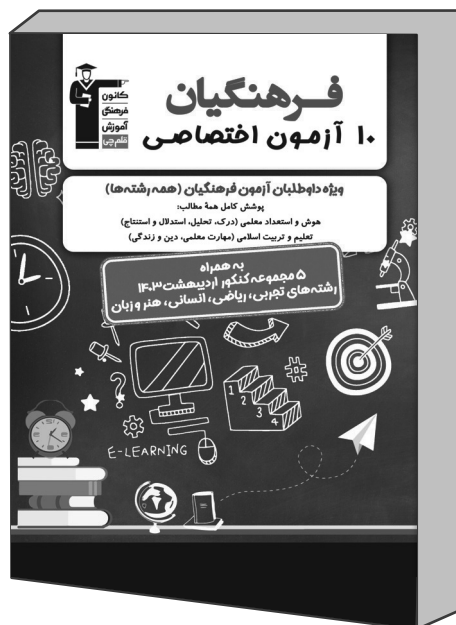

۲۷۰- شکل زیر از تکرار کدام گزینه حاصل شده است؟

منابع مناسب هوش و استعداد

دوره دوم

دانش آموز عزیز، سؤالات عمومی از شماره ۲۷۱ شروع می شود، دقت
نمایید تا گزینه ها را به درستی وارد پاسخ برگ کنید.

دفترچه سؤال ؟

عمومی دوازدهم

رشته انسانی

۱ آبان ماه ۱۴۰۵

تعداد سؤالات و زمان پاسخ گویی آزمون

نام درس	تعداد سؤال	شماره سؤال	وقت پیشنهادی
فارسی ۳	۱۰	۲۷۱ - ۲۸۰	۱۰
دین و زندگی ۳	۱۰	۲۸۱ - ۲۹۰	۱۰
زبان انگلیسی ۳	۱۰	۲۹۱ - ۳۰۰	۱۰
جمع دروس عمومی	۳۰	—	۳۰

مراجعه به ترتیب حروف الفبا

فارسی	حسن افتاده، حسین پرهیزگار، نازنین فاطمه حاجیلو، سعید جعفری، ابوالفضل عباس زاده، الهام محمدی
دین و زندگی	محسن بیاتی، محمد رضایی نقاد، محسن رحمانی، فردین سماقی، مرتضی محسنی کبیر، میثم هاشمی
زبان انگلیسی	رحمت اله استیری، آرمین رحمانی، عقیل محمدی روش

گزینه گران و ویراستاران به ترتیب حروف الفبا

نام درس	مسئول درس	گزینه گر	گروه ویراستاری	رتبه برتر	مسئول درس های مستند سازی
فارسی	نازنین فاطمه حاجیلو	نازنین فاطمه حاجیلو	محسن اصغری	—	فریبا رنوفی
دین و زندگی	بهنام رسولی	بهنام رسولی	امیرمهدی افشار محمدفرحان فخاریان	محمدفرحان فخاریان	سجاد حقیقی پور، سیدمجتبی رضازاده
اقلیت های مذهبی	دبورا حاتانیان	دبورا حاتانیان	معصومه شاعری	—	—
زبان انگلیسی	رحمت اله استیری	رحمت اله استیری	محسن رحمانی، فاطمه نقدی	—	سپهر اشتیاقی

مدیران گروه	الهام محمدی
مسئول دفترچه	معصومه شاعری
مستند سازی و مطابقت با مصوبات	مدیر: مجیا اصغری، مسئول دفترچه: فریبا رنوفی
حروف نگار و صفحه آرا	زهرا تاجیک
ناظر چاپ	سوران نعیمی

گروه آزمون

بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام)

آدرس دفتر مرکزی: خیابان انقلاب - بین صبا و فلسطین - پلاک ۹۲۳ - تلفن چهار رقمی: ۰۲۱-۶۴۶۳

۱۰ دقیقه

فارسی ۳

فارسی ۳

ستایش / ادبیات تعلیمی

درس ۱ تا پایان درس ۲

صفحه ۱۰ تا صفحه ۲۳

۲۷۱- عبارت‌های زیر به ترتیب مربوط به کدام واژه‌ها است؟

- حالتی که در آن احساس بیگانگی و ملاحظه و رودربایستی نباشد
- حرکت به سوی مقصدی برای به دست آوردن چیزی
- مال کسی را به عنوان وثیقه گرفتن و نزد خود نگه داشتن
- کسی که دیگری، فرمان او را می‌برد.

(۲) انبساط، قدوم، غرامت، وظیفه

(۱) مراقبت، قدوم، گرو، مطیع

(۴) مراقبت، اکراه، غرامت، وظیفه

(۳) انبساط، پویدن، گرو، مطاع

۲۷۲- در کدام گزینه، غلط املایی یافت نمی‌شود؟

- (۱) گویند که بتی در آب روشنایی ستاره می‌دید. پنداشت که ماهی است؛ قصدی می‌کرد تا بگیرد و هیچ نمی‌یافت.
- (۲) گفت گر بدین حال تو را محتسب اندر بازار ببند، بگیرد و حد زند.
- (۳) خواب و خُرت ز مرتبه خویشت، دور کرد
- (۴) هر گه که یکی از بندگان گنهگار پریشان‌روزگار، دستِ انابت به امیدِ اجابت به درگاه حق بردارد، ایزدِ تعالی در او نظر نکند. باز بخواند؛ باز اعراض فرماید.

۲۷۳- واژه مشخص شده در مصراع «گفت: ای بیهوده‌گو، حرف کم و بسیار نیست» با کدام واژه مشخص شده در گزینه‌های زیر، نقش دستوری یکسانی دارد؟

(۱) گفت از بهر غرامت، جامه‌ات بیرون کنم

(۲) اطفال شاخ را به قدوم موسم ربیع، کلاه شکوفه بر سر نهاده است.

(۳) وظیفه روزی به خطای مُنکر نبرد.

(۴) تخم خرمایی به تربیتش نخل باسقی گشته است.

۲۷۴- کاربرد معنایی «ردیف» در مصراع دوم کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) بگفتا جان‌فروشی در ادب نیست
- (۲) گفت می‌باید تو را تا خانه قاضی برم
- (۳) زاهد ظاهرپرست از حال ما آگاه نیست
- (۴) گفت: «می بسیار خوردی زان، چنین بی خود شدی»
- بگفت از عشق‌بازان این عجب نیست
- گفت رو صبح آی قاضی نیمه‌شب بیدار نیست
- در حق ما هر چه گوید جای هیچ اکراه نیست
- گفت: «ای بیهوده‌گو حرف کم و بسیار نیست»

۲۷۵- کدام بیت‌ها، مصداقی برای «مناظره» هستند؟

- (الف) بگفت او آن من شد زو مکن یاد
- (ب) ای مرغ سحر عشق ز پروانه بیاموز
- (پ) مشکلی دارم ز دانشمند مجلس باز پرس
- (ت) نخستین بار گفتش کز کجایی
- بگفت این کی کند بیچاره فرهاد
- کان سوخته را جان شد و آواز نیامد
- توبه‌فرمایان چرا خود توبه کمتر می‌کنند؟
- بگفت از دار ملک آشنائی

(۴) ب، پ

(۳) ب، ت

(۲) الف، ت

(۱) الف، ب

۲۷۶- هریک از آرایه‌های ستون (ب) به ترتیب به کدام ابیات ستون (الف) مربوط می‌شوند؟ (یک آرایه اضافی است.)

ستون (الف)	ستون (ب)
۱- بگفتا: «دل ز مهرش کی کنی پاک؟» / بگفت: «آنگه که باشم، خفته در خاک»	الف) کنایه
۲- چو عاجز گشت خسرو در جوابش / نیامد بیش پرسیدن صوابش	ب) مجاز
۳- ابر و باد و مه و خورشید و فلک در کارند / تا تو نانی به کف آری و به غفلت نخوری	ج) جناس
	د) سجع

(۱) الف، ج، د (۲) ب، ج، الف (۳) ج، د، ب (۴) ج، د، الف

۲۷۷- کدام گزینه، تکمیل‌کننده بیت زیر است؟

«.....
بالله کز آفتاب فلک، خوبتر شوی»

- (۱) از پای تا سرت، همه نور خدا شود
(۲) وجه خدا اگر شودت منظر نظر
(۳) گر نور عشق حق به دل و جانت اوفتد
(۴) یک دم غریق بحر خدا شو گمان مبر

۲۷۸- با توجه به بیت زیر، به ترتیب پاسخ مناسب پرسش‌ها در کدام گزینه آمده است؟

«ای مرغ سحر عشق ز پروانه بیاموز
الف) مفهوم نمادین «پروانه» مشابه کدام واژه در بیت «گر کسی وصف او ز من پرسد/ بی‌دل از بی‌نشان چه گوید باز» است؟

- ب) با توجه به مصراع دوم، شرط اصلی «عشق حقیقی» چیست؟
(۱) بی‌نشان - جان‌فشانی و ایثار در عشق
(۲) بی‌نشان - بی‌ادعایی و رازداری در عشق
(۳) بی‌دل - جان‌فشانی و ایثار در عشق
(۴) بی‌دل - بی‌ادعایی و رازداری در عشق

۲۷۹- مفاهیم «اعتراف بنده به درماندگی، یگانه‌پرستی، بخشنده‌گی، خواست و مشیت الهی» به ترتیب از ابیات کدام گزینه دریافت می‌شود؟ (یک بیت اضافی است.)

الف) لب و دندان سنایی همه توحید تو گوید
ب) همه عزّی و جلالی، همه علمی و یقینی
ج) نتوان وصف تو گفتن که تو در وصف نگنجی
د) همه درگاه تو پویم، همه از فضل تو جویم
ه) همه غیبی تو بدانی، همه عیبی تو بپوشی
مگر از آتش دوزخ بودش روی رهایی
همه نوری و سروری، همه جودی و جزایی
نتوان شبه تو گفتن که تو در وهم نیایی
همه توحید تو گویم که به توحید سزایی
همه بیشی تو بکاهی، همه کمّی تو فزایی

(۱) الف، د، ه ب (۲) ج، د، ب، ه (۳) ه الف، ب، د (۴) ج، الف، ه ب

۲۸۰- نثر ساده و روان قسمت‌های مشخص‌شده، در تمام گزینه‌ها کاملاً صحیح است به‌جز ...

- (۱) عاکفان کعبه جلالش به تقصیر عبادت معترف که ما عَبَدْنَاکَ حقّ عبادتک: آن‌چنان که شایسته تو بود؛ تو را عبادت نکردیم.
(۲) یکی از صاحب‌دلان که از این معاملت بازآمد، یکی از یاران به طریق انبساط گفت: یکی از عارفان که نمازش تمام شد ...
(۳) شفیّع مطاع نبی کریم/ قسیم جسیم نسیم وسیم: زیبا و خوش‌اندام
(۴) عصارة تاکی به قدرت او شهد فایق شده و تخم خرمایی به تربیتش نخل باسق گشته: دانه خرمایی به پرورش خداوند، نخل بلندی شده است.

۱۰ دقیقه

دین و زندگی ۳

هستی‌بخش، یگانه بی‌همتا

درس ۱ تا پایان درس ۲

صفحه ۲ تا صفحه ۲۶

دین و زندگی ۳

دانش‌آموزان اقلیت‌های مذهبی، شما می‌توانید در صورت این که حضوری امتحان می‌دهید سؤالات مربوطه را از مسئول حوزه دریافت کنید و در صورتی که آنلاین امتحان می‌دهید، سؤال‌ها را دانلود کنید.

۲۸۱- بیت «ذات نابافته از هستی، بخش / چون تواند که بود هستی‌بخش» مربوط به کدام موضوع است؟

(۱) مقدمه اول نیازمندی جهان به خدا در پیدایش (۲) مقدمه اول نیازمندی جهان به خدا در بقا

(۳) مقدمه دوم نیازمندی جهان به خدا در بقا (۴) مقدمه دوم نیازمندی جهان به خدا در پیدایش

۲۸۲- با تفکر در خود و اشیای پیرامونمان چه وجه اشتراکی را می‌یابیم و دلیل آن چیست؟

(۱) واجب الوجود بودن - وجودمان از خودمان بوده و همواره خواهد بود.

(۲) واجب الوجود بودن - وجودمان از خودمان نبوده و نیست.

(۳) پدیده بودن - وجودمان از خودمان نبوده و نیست.

(۴) پدیده بودن - وجودمان از خودمان بوده و همواره خواهد بود.

۲۸۳- کدام عبارت پاسخ سؤال «چگونه می‌توان خدا را دید؟» می‌باشد و از کدام نوع دیدن با عنوان «از برترین هدف‌های زندگی» یاد شده است؟

(۱) «لا تُدْرِکُهُ الابصار» - قلبی و ملاقات با خدا (۲) «و هو یدرک الابصار» - عینی و ملاقات با خدا

(۳) «لا تُدْرِکُهُ الابصار» - عینی و ملاقات با خدا (۴) «و هو یدرک الابصار» - قلبی و ملاقات با خدا

۲۸۴- براساس مفاد کدام آیه، هر موجودی در حد خودش تجلی خداوند و نشانگر حکمت، قدرت، رحمت و سایر صفات الهی است؟

(۱) «ما رَأَيْتُ شَيْئاً الا و رَأَيْتُ اللهَ قَبْلَهُ و بَعْدَهُ و مَعَهُ» (۲) «اللهم لا تكلنی الى نفسی طرفه عین ابداً»

(۳) «تفکروا فی کل شیءٍ و لا تفکروا فی ذات الله» (۴) «الله نور السماوات و الارض»

۲۸۵- با توجه به مراتب توحید، آیه شریفه «ولله ما فی السماوات و ما فی الارض ...» پس از کدام مرتبه توحیدی قرار می‌گیرد؟

(۱) توحید در مالکیت (۲) توحید در خالقیت

(۳) توحید در ربوبیت (۴) توحید در ولایت

۲۸۶- کدام گزینه در مورد توحید نادرست است؟

- (۱) خداوند در قرآن کریم، همه اعمال فردی انسان‌ها را بر مدار توحید قرار داده است.
- (۲) توحید سرلوحه دعوت همه پیامبران (ع) بوده است.
- (۳) در اسلام بدون اعتقاد به توحید، تنها اعتقادات اجتماعی فرد مورد پذیرش است.
- (۴) توحید به معارف دینی، حیات می‌بخشد.

۲۸۷- در کدام گزینه هر دو قسمت صحیح است؟

- (۱) کلمه ربّ ۹۰۰ بار در قرآن آمده است. - واژه الله بیشترین فراوانی را در میان اسمای الهی دارد.
 - (۲) عبارت ربّ العالمین بیش از ۹۰۰ بار در قرآن آمده است. - واژه رب بیش از ۴۰ بار در قرآن ذکر شده است.
 - (۳) توحید در ربوبیت به این معناست که موجودات نقشی در تدبیر سایر مخلوقات ندارند. - واژه ربّ بیشترین فراوانی را در میان اسمای الهی دارد.
 - (۴) ربّ به معنای مالک و صاحب اختیاری است، که تدبیر و پرورش مخلوق به دست اوست. - کلمه ربّ بیش از ۹۰۰ بار در قرآن آمده است.
- ۲۸۸- این که در قرآن کریم آمده است که وزیر سلیمان، آصف بن برخیا، در یک لحظه تخت بلقیس را از مسافتی طولانی منتقل می‌کند، نشان‌دهنده

چیست؟

- (۱) انسان موحد همه اثرگذاری‌ها را به عنایت خداوند کریم می‌داند.
 - (۲) انسان می‌تواند با طیّ مراتب بندگی به اذن خداوند به توانایی‌هایی در عالم امکان برسد.
 - (۳) انسان‌ها می‌توانند با قبول اثر مخلوقات، آثار و نتایج را از خداوند، نه مستقل و بی‌نیاز از او بدانند.
 - (۴) خداوند به برخی از انسان‌ها فراتر از راه‌های مادی عطا می‌کند تا انسان را به مرتبه شکرگزاری برساند.
- ۲۸۹- آنجا که حضرت عیسی (ع) می‌فرماید: «من برایتان از خاک پرنده‌ای می‌سازم و در آن می‌دمم» به کدام مرتبه توحید اشاره دارد و ارتباط آن با اذن

و اجازه الهی چگونه است؟

- (۱) توحید در ربوبیت - در کنار آن
- (۲) توحید در ربوبیت - در راستای آن
- (۳) توحید در مالکیت - در کنار آن
- (۴) توحید در مالکیت - در راستای آن

۲۹۰- خاستگاه اصلی تفکر جریان تکفیری در این که هر مسلمانی مانند آن‌ها نمی‌اندیشد، مشرک و کافر است، چیست؟

- (۱) اعتقاد نادرست آنان درباره توحید و شرک
- (۲) تنفر مردم جهان به دین اسلام راستین
- (۳) طلب دعا و شفیع قراردادن پیامبران (ع) و معصومین (ع)
- (۴) واجب بودن کشتن کسی که مانند آنان نمی‌اندیشد

زبان انگلیسی ۳

PART A: Vocabulary & Grammar

Directions: Choose the word or phrase (1), (2), (3), or (4) that best completes each sentence. Then mark the correct choice on your answer sheet.

Sense of Appreciation

درس ۱

صفحة ۱۵ تا صفحه ۳۰

291-I think if you ... to a special meeting, you should wear your best clothes.

1) are invited	2) were inviting
3) invite	4) invited

292-Reading these amazing books ... to all the students in the class who want to create a promising future for themselves.

1) recommends	2) recommend
3) is recommended	4) are recommended

293-Ali was as fluent as anyone else when it came to speaking English, and that was why he ... the job.

1) was offered	2) has offered
3) offers	4) offered

294-The company made a/an ... donation to the local school so that children could buy new books.

1) generous	2) accidental
3) ordinary	4) religious

295-A long walk in the fresh air and a good conversation with a friend can ... my sadness completely.

1) develop	2) invent
3) cure	4) boost

296-Under the ... of final exams, many students forget to eat properly and end up feeling exhausted.

1) strength	2) inspiration
3) instance	4) pressure

PART B: Reading Comprehension

Directions: Read the following passage and answer the questions by choosing the best choice (1), (2), (3), or (4). Then mark the correct choice on your answer sheet.

Every child needs to know that they have things that make them unique and special. But when you compare your kids, this message gets lost. Even just complimenting one child in front of another can make them wonder if they measure up. Comparisons between two children often backfire and cause the child who is being compared to the “golden child” to just give up and refuse to try any longer.

Additionally, kids naturally want to please their parents and when you compare them to each other, this increases their anxiety and stress levels and lowers their self-esteem, especially when they start to believe that their sibling is better than they are.

Instead of making comparisons, be sure you are consistently pointing out the positives in each child. For instance, you might comment on how hard one child worked on a project and comment on how thoughtful another child was when they created a card for a sick friend. If you do it, both children will not assume that you are happier with the other sibling, and this gives them endless energy to do their best to satisfy their parents.

297- What is the best title for the passage?

- 1) Kids with High Anxiety and Stress Levels
- 2) Kids Want to Be Unique and Special
- 3) Avoid Comparing Your Children
- 4) Children and Lost Messages

298- Which of the following best describes the meaning of the “golden child”, as used in paragraph 1?

- 1) Children who are always being compared.
- 2) Children who are unique and special.
- 3) Kids whose parents seem to love them more.
- 4) Kids who give up and refuse to try.

299- According to the passage, if children feel that they are not unique and special, they will most likely

- 1) lose the message
- 2) feel anxious and worried
- 3) hate their sibling
- 4) try harder to please their parents

300- What does the underlined word “it” in paragraph 3 refer to?

- 1) Pointing out the positives in each child
- 2) Creating a card for a sick friend
- 3) Comparing the children with each other
- 4) Being happier with the other child

کتاب‌های آی‌اس‌سی را

پیمان‌های تمرین کنید

۸۴۵۱

www.kanoon.ir

www.kanoonbook.ir

پاسخنامه

دوازدهم انسانی

۱ آبان ماه ۱۴۰۵

سؤالاتی که با نشانگر **نهایی** مشخص شده‌اند، مشابه سؤالات امتحانات نهایی هستند. با تمرین این دسته از سؤالات می‌توانید در امتحانات نهایی عملکرد بهتری داشته باشید.

بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام) ۶۴۶۳-۰۲۱

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلمچی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

پدیدآوردگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	حسین ابراهیم نژاد، محمد اسدی، محمد بحیرایی، ابوالفضل بهاری، عارف بهرام نیا، محمد پردل نظامی، احمد حسن زاده فرد، علی حسینی نوه، محمد حمیدی، رضا خان بابائی، شکیب رجبی، هادی فولادی، علی قهرمان زاده، عباس مالکی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، حسن اصحابی، محسن اصغری، عزیز الیاسی پور، سعید جعفری، سید محسن رضوی، رضا رنجبری، الهام محمدی، یاسین مهدیان، هومن نمازی، اکبر یحیوی
جامعه‌شناسی	امیرمهدی افشار، ریحانه امینی، آریتا بیدقی، جواد جلیلیان، علیرضا حیدری، امیرحسین خزایی، مریم خسروی دهنوی، فاطمه رضائیان، یاسین سعدی، سینا غلامی، مهرداد کرمی، سید آرش مرتضائی فر، محمد مهدی یعقوبی
روان‌شناسی	هانا احمدزاده، محمد حبیبی، محمدعرفان فرهادی، نگین مرسلی
عربی زبان قرآن	محمود بادبرین، عمار تاجبخش، ابوطالب درانی، محمدرضا سوری، امیرحسین شکوری، کامران عبداللہی، حمیدرضا قائدامینی، مرتضی کاظم‌شیرودی، روح‌الله گلشن، سید محمدعلی مرتضوی، پیروز وجان، محمد مهدی یعقوبی
تاریخ و جغرافیا	علیرضا آزادی‌زاده، راضیه ابراهیمی نژاد، فاطمه احمدی، علیرضا پدرام، مریم خسروی دهنوی، یاسین سعدی، علیرضا سالمی، عاطفه طاهر، حامد صفرخانیان، فاطمه عزیزی، مهدی کاردان، محمد مهدی یعقوبی
فلسفه و منطق	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، مجید پیرحسینلو، پرگل رحیمی، موسی سپاهی، کیمیا طهماسبی، الهه فاضلی، فرهاد قاسمی نژاد، محمد قربانی، امیرمحمد قلعه‌کاهی، علی معزی، فیروز نژادنجف
اقتصاد	آفرین ساجدی، سارا شریفی، مهدی ضیائی، مهدی کاردان، محمدحسین متولی

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	عباس مالکی عرشیا محمدی	مسئول درس: ابراهیم نوری ویراستار: معصومه صنعت‌کار، سجاد سلیمی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی فرهاد علی نژاد	سیدعلیرضا احمدی فرهاد علی نژاد	محمد مشهدیان محمد مهدی اسلامی	مسئول درس: فریبا رنوقی ویراستار: محسن جمشیدی، مهشید سعیدی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی فر	سید آرش مرتضائی فر	—	مسئول درس: سجاد حقیقی پور ویراستار: سیدمجتبی رضازاده
روان‌شناسی	محمد حبیبی	محمد حبیبی	سینا غلامی ملیکا ذاکری	مسئول درس: محمدصدرا پنجه‌پور ویراستار: مریم عابدی، محمدحسن سعیدی
عربی زبان قرآن	احسان کلاته عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	مسئول درس: لیلا ایزدی ویراستار: امیررضا علیزاده، وجیهه نجفی
تاریخ و جغرافیا	محمد مهدی یعقوبی	محمد مهدی یعقوبی	علیرضا سالمی فاطمه عزیزی	مسئول درس: محمدصدرا پنجه‌پور ویراستار: محمدحسن سعیدی
فلسفه و منطق	محمد قربانی	فرهاد علی نژاد	امیرمحمد قلعه‌کاهی هادی حاجی‌زاده	مسئول درس: سوگند بیگلری ویراستار: محمدحسین صادق پور
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	سینا غلامی	مسئول درس: سجاد حقیقی پور ویراستار: سیدمجتبی رضازاده

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصور خاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

ریاضی و آمار (۳)

۱- گزینه «۱»

(امیر مسن زاده فر)

برای سفر از شهر A به شهر C باید متوجه شویم چند مسیر وجود دارد، از A به B به دو طریق می توان رفت و از B به شهر C به سه طریق و طبق اصل ضرب تعداد کل حالت های سفر از شهر A به شهر C برابر $2 \times 3 = 6$ مسیر می باشد.

تذکر: به جهت حرکت در جاده ها توجه کنید.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۲ و ۴)

۲- گزینه «۴»

(علی قهرمان زاده)

$$\begin{aligned} 16 \times 18 (15! + 16 \times 15!) &= (n+10)! \\ \Rightarrow 16 \times 18 ((15!) + \underbrace{(1+16)}) &= (n+10)! \\ &17 \end{aligned}$$

$$\Rightarrow 16 \times 18 \times 15! \times 17 = (n+10)!$$

$$\Rightarrow 18! = (n+10)! \Rightarrow n+10 = 18$$

$$n = 8 \Rightarrow \left(\frac{8}{2}\right)! = 4! = 24$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه ۵)

۳- گزینه «۲»

(علی حسینی نوه)

از آنجایی که در این انتخاب کردن، جابه جایی کتاب های انتخاب شده اهمیت دارد و حالت جدید بوجود می آورد پس با فرمول ترتیب تعداد حالات مختلف را حساب می کنیم:

$$p(n, r) = \frac{n!}{(n-r)!}$$

$$p(6, 3) = \frac{6!}{(6-3)!} = \frac{6!}{3!} = \frac{6 \times 5 \times 4 \times 3!}{3!} = 120$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۶ تا ۸)

۴- گزینه «۲»

(مهم اسری)

ابتدا شرط «مریم قبل از سارا» را در نظر می گیریم. از ۵ جایگاه، ۲ جایگاه را برای مریم و سارا انتخاب می کنیم:

$$\binom{5}{2} = 10$$

چون مریم باید قبل از سارا باشد، ترتیب آن ها مشخص است. سه نفر باقیمانده نیز:

$$3! = 6$$

۶ حالت در جایگاه های باقی مانده قرار می گیرند. پس:

$$10 \times 6 = 60$$

حالا حالت هایی را که علی و رضا کنار هم هستند را حذف می کنیم، دو نفر کنار هم می توانند در ۴ جفت جایگاه قرار بگیرند و خودشان نیز ۲ ترتیب دارند. برای مریم و سارا از ۳ جایگاه باقی مانده، ۲ جایگاه انتخاب می کنیم:

$$4 \times 2 \times \binom{3}{2} = 24$$

بنابراین:

$$60 - 24 = 36$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۸ تا ۱۱)

۵- گزینه «۳»

(هاری فولادی)

می دانیم $\binom{n}{k}$ برابر تعداد زیرمجموعه ای k عضوی مجموعه n عضوی است.

بین ۴ عضو خواسته شده، تکلیف دو عضو a و b مشخص شده و باید در زیرمجموعه باشند. بنابراین باید دو عضو دیگر انتخاب کنیم که دارای حالات زیر است.

۱) d باشد اما c نباشد: برای عضو چهارم باید از بین {e, f} یکی را

$$\binom{2}{1} = 2 \text{ انتخاب کنیم.}$$

۲) c باشد و d نباشد: در این حالت نیز باید یکی از بین {e, f} انتخاب

$$\binom{2}{1} = 2 \text{ کنیم.}$$

۳) c و d همزمان نباشد (هیچ کدام نباشند) در این حالت زیرمجموعه به صورت {a, b, ..., ...} است که باید ۲ عضو باقی مانده را از بین {e, f}

$$\binom{2}{2} = 1 \text{ انتخاب کنیم.}$$

$$2 + 2 + 1 = 5 \text{ جواب نهایی:}$$

روش دوم: متمم عبارت «c و d با هم نباشند» برابر است با c و d هر دو با هم باشند.

در زیر مجموعه {a, b, ..., ...} باید ۲ عضو انتخاب کنیم که c و d

$$\binom{2}{2} \text{ هستند.}$$

کل زیر مجموعه ای که نیاز به ۲ عضو دیگر دارند برابر است با: باید از

$$\binom{4}{2} = 6 \text{ مجموعه } \{f, e, c, d\} \text{ دو عضو انتخاب کنیم.}$$

$$\binom{4}{2} - \binom{2}{2} = 6 - 1 = 5 \text{ جواب نهایی}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۸ تا ۱۱)

۶- گزینه «۴»

(عباس مالکی)

فضای نمونه تمام اعداد زوج ممکن به صورت زیر است:

۳ حالت $\rightarrow 0, 2, 4 =$ یک رقمی

۹ حالت $\rightarrow \frac{3}{1, 2, 4} \times \frac{3}{0, 2, 4} =$ دو رقمی

۳۶ حالت $\rightarrow \frac{3}{1, 2, 4} \times \frac{4}{0, 1, 2, 4} \times \frac{3}{0, 2, 4} =$ سه رقمی

۱۴۴ حالت $\rightarrow \frac{3}{1, 2, 4} \times \frac{4}{0, 1, 2, 4} \times \frac{4}{0, 1, 2, 4} \times \frac{3}{0, 2, 4} =$ چهار رقمی

مجموع $= 3 + 9 + 36 + 144 = 192$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۲ تا ۱۴)

۷- گزینه «۳»

(معمد پردل نظامی)

در تعداد پرتاب ۲ سکه: $2^2 = 4$ حالت داریم.

در تعداد پرتاب ۳ سکه: $2^3 = 8$ حالت داریم:

$n(s) = 3 \times 4 + 3 \times 8 = 36$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۲ تا ۱۴)

۸- گزینه «۱»

(عارف بهرام‌نیا)

کافی است از بین ۶ عدد ۴ تا انتخاب کنیم و طبق خواسته مسئله می‌چینیم.

$$\binom{6}{4} = \binom{6}{2} = \frac{6 \times 5}{2} = 15$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۸ تا ۱۱)

۹- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

فضای نمونه پرتاب یک تاس عبارت است از: $S = \{1, 2, 3, 4, 5, 6\}$ و پیشامدهای A ، B و C عبارتند از:

$$A = \{2, 4, 6\}, B = \{3, 6\}, C = \{2, 3, 5\}$$

پیشامد « A یا B رخ دهد ولی C رخ ندهد» یعنی $(A \cup B) - C$ و

$$A \cup B = \{2, 3, 4, 6\} \Rightarrow (A \cup B) - C = \{4, 6\}$$

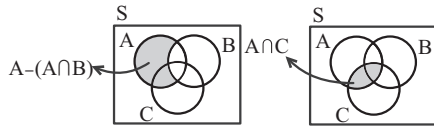
داریم:

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۱۹)

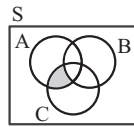
۱۰- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمانه‌ای - کنگور سراسری دی ۱۴۰۱)

در دو شکل زیر، مجموعه‌های $A \cap C$ و $A - (A \cap B)$ مشخص شده‌اند.

پس $(A - (A \cap B)) \cap (A \cap C)$ به صورت زیر است:

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه ۱۸)

ریاضی و آمار (۱)

۱۱- گزینه «۱»

(معمد پردل نظامی)

$$\frac{\text{وزن مس}}{\text{وزن سایر فلزات}} = 6 \Rightarrow \begin{cases} \text{وزن سایر فلزات} = x \\ \text{وزن مس} = 6x \end{cases}$$

$$\text{وزن ظرف میوه} = x + 6x = 7x$$

$$\frac{6}{8} = \frac{\text{وزن مس}}{\text{وزن ظرف}} \Rightarrow \frac{6}{8} = \frac{6x}{7x + 200} \Rightarrow \frac{6}{8} = \frac{6x}{7x + 200}$$

$$48x = 42x + 1200 \Rightarrow 6x = 1200 \Rightarrow x = 200 \text{ گرم}$$

$$\text{وزن ظرف اولیه} = 7x = 1400$$

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دوم، صفحه ۳۵)

۱۲- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

با استفاده از اتحاد جمله مشترک، مخرج کسر طرف راست تساوی را تجزیه می‌کنیم:

$$\frac{x+1}{x-4} = \frac{x^2 - kx - 5}{x^2 - 3x - 4} \Rightarrow \frac{x+1}{x-4} = \frac{x^2 - kx - 5}{(x+1)(x-4)}$$

با فرض $x \neq 4$ ، عبارت $x - 4$ را از طرفین تساوی ساده می‌کنیم:

$$\frac{x+1}{1} = \frac{x^2 - kx - 5}{x+1} \xrightarrow{\text{طرفین وسطین}} (x+1)^2 = x^2 - kx - 5$$

$$\Rightarrow x^2 + 2x + 1 = x^2 - kx - 5 \Rightarrow 2x + 1 = -kx - 5$$

$$\Rightarrow 2x + kx = -6 \Rightarrow (k+2)x = -6 \Rightarrow x = -\frac{6}{k+2}$$

(ممر اسری)

۱۵- گزینه «۳»

فرض می‌کنیم شیر B استخر را در x ساعت پر می‌کند، پس شیر A این کار را در x-۱۵ ساعت انجام می‌دهد. حالا داریم:

$$\frac{1}{x-15} + \frac{1}{x} = \frac{1}{4} \Rightarrow \frac{1}{x-15} + \frac{1}{x} = \frac{1}{4}$$

دو طرف را در $4x(x-15)$ ضرب می‌کنیم:

$$4x(x-15) \cdot \frac{1}{(x-15)} + 4x(x-15) \cdot \frac{1}{x} = 4x(x-15) \cdot \frac{1}{4}$$

$$\Rightarrow 4x + 4(x-15) = x(x-15)$$

$$\Rightarrow 4x + 4x - 60 = x^2 - 15x \Rightarrow x^2 - 19x + 60 = 0$$

$$\xrightarrow{\text{جمله مشترک}} (x-20)(x-3) = 0$$

$$x = 20 \checkmark \text{ یا } x = 3 \times$$

دقت کنید $x=3$ مورد قبول نیست، چون در این صورت زمان پر کردن شیر A منفی می‌شود. پس شیر B به تنهایی در ۲۰ ساعت استخر را پر می‌کند.

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دوم، صفحه ۳۶)

(ممر اسری)

۱۶- گزینه «۱»

طبق توصیف سؤال:

فاصله عدد متناظر با x از x، برابر ۲ است.

همچنین عدد متناظر باید بزرگتر از x باشد.

پس برای هر x، تنها عدد ممکن $x+2$ است. بنابراین:

$$f(-2) = 0, f(-1) = 1, f(0) = 2$$

$$f(1) = 3, f(2) = 4$$

که هر عضو دامنه دقیقاً یک خروجی دارد؛ پس رابطه تابع است.

و برد آن برابر مجموعه $\{0, 1, 2, 3, 4\}$ است که شامل ۵ عضو است.

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۵۲ تا ۵۴)

(ممر ممیری)

۱۷- گزینه «۲»

این رابطه در صورتی تابع نیست که مؤلفه‌های اول زوج‌های مرتب با هم برابر بوده ولی مؤلفه‌های دوم برابر نباشند. یعنی:

$$3a = a+1 \Rightarrow 2a = 1 \Rightarrow a = \frac{1}{2} \quad (1)$$

$$a-1 \neq b \xrightarrow{(1)} \frac{1}{2} - 1 \neq b \Rightarrow b \neq -\frac{1}{2}$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۴۰ تا ۴۶)

برای آنکه معادله جواب نداشته باشد، دو حالت زیر را می‌توان در نظر گرفت:

حالت اول: اگر مخرج کسر $x = -\frac{6}{k+2}$ صفر شود، مقدار x وجود ندارد،

پس:

$$k+2=0 \Rightarrow k=-2$$

حالت دوم: اگر جواب $x = -\frac{6}{k+2}$ برابر با ریشه‌های مخرج معادله اصلی

باشد، قابل قبول نیست. ریشه‌های مخرج $x=-1$ و $x=4$ هستند:

$$\xrightarrow{x=4} 4 = -\frac{6}{k+2} \Rightarrow k+2 = -\frac{6}{4} = -\frac{3}{2} \Rightarrow k = -\frac{3}{2} - 2 = -\frac{7}{2}$$

$$\xrightarrow{x=-1} -1 = -\frac{6}{k+2} \Rightarrow k+2 = 6 \Rightarrow k = 4$$

بنابراین به ازای سه مقدار k، معادله جواب ندارد.

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دوم، صفحه ۳۵)

۱۳- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های)

ابتدا مخرج کسر سمت راست تساوی را با استفاده از اتحاد جمله مشترک

$$x^2 - x - 20 = (x-5)(x+4)$$

تجزیه می‌کنیم:

بنابراین ک.م.م مخرج‌ها برابر با $(x-5)(x+4)$ است، آن را در طرفین

تساوی ضرب می‌کنیم:

$$\frac{x-2}{x-5} + \frac{x-1}{x+4} = \frac{x^2 + 5x + 8}{(x-5)(x+4)} \xrightarrow{\times (x-5)(x+4)}$$

$$(x+4)(x-2) + (x-5)(x-1) = x^2 + 5x + 8$$

$$\Rightarrow x^2 + 2x - 8 + x^2 - 6x + 5 = x^2 + 5x + 8$$

$$\Rightarrow 2x^2 - 4x - 3 = x^2 + 5x + 8 \Rightarrow x^2 - 9x - 11 = 0$$

$$\Rightarrow \text{مجموع جواب‌ها} : S = -\frac{b}{a} = -\frac{(-9)}{1} = 9$$

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دوم، صفحه ۳۴)

۱۴- گزینه «۳»

(ممر بهیرایی)

رابطه‌ای از مجموعه A به مجموعه B تابع است که به هر عضو مجموعه

A دقیقاً یک عضو از مجموعه B را نسبت دهد.

هر عدد طبیعی دقیقاً یک مجذور دارد، پس رابطه گزینه «۳» تابع است.

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه ۴۶)

ریاضی و آمار (۲)

(عباس مالکی)

۲۱- گزینه «۴»

$$\left. \begin{aligned} a^2 + 1 = 10 &\Rightarrow a^2 = 9 \Rightarrow \begin{cases} a_1 = -3 \\ a_2 = 3 \end{cases} \\ a^2 + 2a - 3 = 0 &\Rightarrow (a+3)(a-1) = 0 \Rightarrow \begin{cases} a_1 = 1 \\ a_2 = -3 \end{cases} \end{aligned} \right\} \Rightarrow a = -3$$

$$a + b = 3 \xrightarrow{a=-3} b - 3 = 3 \Rightarrow b = 6 \\ \Rightarrow b - a = 6 - (-3) = 9$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۰ تا ۳۲)

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

۲۲- گزینه «۳»

ضابطه تابع همانی $f(x) = x$ است و ضابطه تابع ثابت $f(x) = k$ است، پس تابعی که طول و عرض آن برابر باشد و برد آن فقط شامل یک عدد باشد، هم همانی است و هم ثابت، که این دو ویژگی در تابع گزینه «۳» دیده می‌شود.

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه ۳۱)

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

۲۳- گزینه «۱»

ورودی و خروجی تابع همانی با هم برابرند، بنابراین داریم:

$$f(3-4k) = 5k-11 \xrightarrow{f(x)=x} 3-4k = 5k-11 \\ \Rightarrow 14 = 9k \Rightarrow k = \frac{14}{9}$$

$$f(k+3) = k+3 = \frac{14}{9} + 3 = \frac{14+27}{9} = \frac{41}{9}$$

بنابراین داریم:

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه ۳۲)

(مسین ابراهیم‌نژاد)

۲۴- گزینه «۳»

چون f تابع ثابت است، پس:

$$f(5) = 3 \text{ و چون } g \text{ تابع همانی است، پس } g(3) = 3$$

$$f(5) - g(3) = 3 - 3 = 0$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۵ تا ۳۳)

(عباس مالکی)

۲۵- گزینه «۳»

$$n^2 - 1 = 2n + 7 \Rightarrow n^2 - 2n - 8 = 0 \Rightarrow (n-4)(n+2) = 0$$

$$\Rightarrow \begin{cases} n_1 = 4 \\ n_2 = -2 \end{cases}$$

$$\begin{cases} n = 4 \Rightarrow n = 2m \Rightarrow 4 = 2m \Rightarrow m = 2 \Rightarrow nm = 2 \times 4 = 8 \\ n = -2 \Rightarrow n = 2m \Rightarrow -2 = 2m \Rightarrow m = -1 \end{cases}$$

غقی

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه ۳۲)

۱۸- گزینه «۳»

(ممر ممیری)

$$\{a, 1, 2\} = \text{مجموعه دامنۀ تابع}$$

$$\{2, (a+b), 3\} = \text{مجموعه برد تابع}$$

$$\Rightarrow \begin{cases} a = 3 \\ a + b = 1 \xrightarrow{a=3} 3 + b = 1 \Rightarrow b = -2 \end{cases}$$

$$\Rightarrow 3b + a \xrightarrow{\frac{b=-2}{a=3}} = 3(-2) + 3 = -6 + 3 = -3$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۳۹ و ۵۲)

(عباس مالکی)

۱۹- گزینه «۱»

$$(2, 6), (2, a^2 + a) \Rightarrow a^2 + a = 6 \Rightarrow a^2 + a - 6 = 0$$

$$\Rightarrow (a+3)(a-2) = 0 \Rightarrow \begin{cases} a_1 = -3 \\ a_2 = 2 \end{cases}$$

اگر $a = 2$ در نظر بگیریم، دیگر مجموعه A تابع نخواهد بود، چرا که دو خروجی برای ورودی ۲ دارد.

$$\Rightarrow a = -3 \xrightarrow{\text{بازنویسی}} A = \{(2, 6), (-3, 7), (2, 6), (-3, b+1)\}$$

$$\Rightarrow b+1 = 7 \Rightarrow b = 6$$

$$\Rightarrow a+b = 6 + (-3) = 3$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه ۳۹)

(ابوالفضل بویاری)

۲۰- گزینه «۲»

f یک تابع است، پس مولفه‌های دوم زوج مرتب‌های $(3, 2y-4), (3, 7x)$ باید با هم برابر باشند:

$$2y - 4 = 7x \Rightarrow 2y - 7x = 4$$

حال دامنه هر دو تابع را مشخص می‌کنیم:

$$D_f = \{3, -x+6\}, D_g = \{3, 2y\}$$

برای اینکه هر دو دامنه یکی باشد، باید $3y = -x+6$ قرار دهیم:

$$3y = -x+6 \Rightarrow 3y+x=6$$

$$7x \times \begin{cases} 2y-7x=4 \\ 3y+x=6 \end{cases}$$

$$\Rightarrow 2y-7x=4$$

$$21y+7x=42$$

$$23y=46 \Rightarrow y=2$$

$$3y+x=6 \Rightarrow 3(2)+x=6 \Rightarrow x=0$$

ثلاث x به اضافه نصف y برابر است با:

$$\frac{1}{3}x + \frac{1}{2}y \Rightarrow \frac{1}{3}(0) + \frac{1}{2}(2) = 1$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۵۰ تا ۵۲)

مقدار $f(\sqrt{5}-1)$ از ضابطه بالا به دست می‌آید:

$$f(\sqrt{5}-1) = (\sqrt{5}-1+1)^2 - 9 \\ = 5 - 9 = -4$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه ۳۳)

۲۹- گزینه «۲»

(شکلیب ریعی)

چون تابع f همانی است، پس باید به فرم $f(x) = x$ باشد. پس باید ضریب x^2 و عدد ثابت برابر صفر شوند همچنین ضریب x یک شود، پس:

$$2a - 4 = 0 \Rightarrow a = 2$$

$$b - 1 = 1 \Rightarrow b = 2$$

$$5 + c = 0 \Rightarrow c = -5$$

همچنین چون g ثابت است، پس باید تمام خروجی‌ها یکی باشند، پس $d = \sqrt{5}$ است.

$$\Rightarrow \frac{2+2+(-5)}{\sqrt{5}} = \frac{-1}{\sqrt{5}}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۵ تا ۳۲)

۳۰- گزینه «۲»

(رضا قانباتانی)

$$\frac{A}{C} = \frac{B}{D} \quad \text{اگر } f(x) = \frac{Ax+B}{Cx+D} \text{ تابع ثابت باشد، آنگاه}$$

$$\frac{a}{4} = \frac{f}{a} \Rightarrow a^2 = 16 \Rightarrow a = \pm 4$$

از طرفی نمودار f بالای محور x هاست، پس مقدار ثابت باید مثبت باشد پس $a = 4$ مورد قبول است.

$$\left. \begin{aligned} f(x) &= \frac{4x+4}{4x+4} = 1 \text{ در نتیجه } a = 4 \text{ اگر} \\ f(x) &= \frac{-4x+4}{4x-4} = -1 \text{ در نتیجه } a = -4 \text{ اگر} \end{aligned} \right\}$$

$g(x) = (a+b)x + \frac{c}{x}$ چون تابع همانی است، بنابراین:

$$\left. \begin{aligned} 4+b=1 &\Rightarrow b=-3 \\ c=0 &\Rightarrow \frac{c}{x}=0 \end{aligned} \right\}$$

تابع $h(x) = kf(x) + ax - b$ در $x=2$ محور x ها را قطع می‌کند، یعنی $h(2) = 0$ و از طرفی می‌دانیم $f(x) = 1$ و $a = 4$ و $b = -3$

$$h(2) = k(1) + 4(2) - (-3)$$

$$\Rightarrow 0 = k + 8 + 3 \Rightarrow k = -11$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۵ تا ۳۲)

۲۶- گزینه «۴»

(احمد حسن زاده‌فرد)

ابتدا حاصل $f(3)$ و $f(2)$ را حساب می‌کنیم.

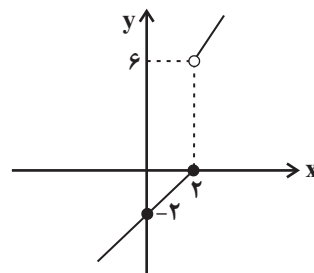
$$\left. \begin{aligned} f(3) &= 3k+2 \\ f(2) &= 2-k \end{aligned} \right\} \Rightarrow 3k+2+2-k=8$$

$$2k+4=8 \Rightarrow k=2$$

بنابراین $f(x) = \begin{cases} 2x+2, & x > 2 \\ x-2, & x \leq 2 \end{cases}$ است و با رسم می‌توان برد این تابع

را بدست آورد.

با توجه به نمودار اعداد صحیح $\{1, 2, 3, 4, 5, 6\}$ در برد تابع f نمی‌باشند.

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۷ تا ۳۳)

۲۷- گزینه «۲»

(رضا قانباتانی)

به کمک نقطه‌یابی می‌توان مقادیر y هر ضابطه را حدس زد:

$$f(x) = 2x + 3 \xrightarrow{x < 1} f(1) = 5, f(0) = 3$$

$$y_1 < 5$$

$$f(x) = x^2 - 2 \xrightarrow{1 \leq x \leq 3} f(1) = -1, f(2) = 2, f(3) = 7$$

$$-1 \leq y_2 \leq 7$$

$$f(x) = 7 - x \xrightarrow{x > 3} f(3) = 4, f(4) = 3$$

$$\Rightarrow y_3 < 4$$

اجتماع y ها $y \leq 7$ برد

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۲ و ۳۳)

۲۸- گزینه «۳»

(علی قهرمان‌زاده)

با توجه به اینکه f یک تابع است، پس مقدار $x = \sqrt{3} - 1$ در هر دو ضابطه باید یکسان باشد.

$$x^2 + 2x + 1 + a = (x+1)^2 + a \xrightarrow{x=\sqrt{3}-1}$$

$$(\sqrt{3}+1-1)^2 + a = 3 + a$$

$$-2\sqrt{3} - 2\sqrt{3}x \xrightarrow{x=\sqrt{3}-1} -2\sqrt{3} - 2\sqrt{3}(\sqrt{3}-1)$$

$$= -2\sqrt{3} - 6 + 2\sqrt{3} = -6$$

$$3 + a = -6$$

$$a = -9$$

علوم و فنون ادبی (۳) و (۱)

۳۱- گزینه «۱»

(مفسن اصغری)

بیت صورت سؤال و توضیحات این گزینه مربوط به «ادیب‌الممالک فراهانی» است.

سایر گزینه‌ها مربوط به شاعران دیگر از دوره بیداری هستند:

گزینه «۲»: محمدتقی بهار (ملک‌الشعرا)

گزینه «۳»: ایرج میرزا

گزینه «۴»: عارف قزوینی

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۶ تا ۱۸)

۳۲- گزینه «۳»

(سعید جعفری)

«با روی کار آمدن سلسله قاجار و تثبیت حکومت مرکزی در ایران، بازگشت به شیوه و الگوی گذشتگان در ادبیات، پروتق‌تر از گذشته بود. عبدالوهاب نشاط، انجمن ادبی نشاط را تأسیس کرد؛ پس از آن انجمن ادبی خاقان به ریاست فتحعلی‌شاه در تهران تشکیل شد. هدف این انجمن رهایی بخشیدن شعر فارسی از تباهی و انحطاط اواخر دوره صفوی و دوره‌های بعد از آن بود، اما برای رسیدن به این هدف، راهی جز تقلید از آثار پیشینیان در پیش نگرفتند.»

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه ۱۲)

۳۳- گزینه «۳»

(مفسن اصغری)

تشریح موارد نادرست:

الف) زبان پارسی، در دوره اشکانیان رایج بود و تا اوایل دوره ساسانی نیز آثاری به این زبان، تألیف می‌شده است.

ج) منظومه «درخت آسوریک» و «یادگار زیران» که هر دو اصل پارسی دارند، در میان اندرزنامه‌های منثور جای دارند.

(علوم و فنون ادبی (۱)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۳۹ و ۴۰)

۳۴- گزینه «۱»

(حسن اصفایی)

سرایش اشعار داستانی و اندرزی در این دوره آغاز شد، اما شعر حکمی و اندرزی در واقع در دوران سلجوقی به شکوفایی رسید.

(علوم و فنون ادبی (۱)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه ۳۳)

۳۵- گزینه «۴»

(عزیز الیاسی‌پور)

مفهوم گزینه‌های «۱ تا ۳»: ناپایداری دنیا و بی‌اعتباری جاه و مقام

مفهوم بیت گزینه «۴»: پناه‌جویی

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی و مفهوم، ترکیبی)

۳۶- گزینه «۱»

(هومن نمازی)

شاعر در این بیت صرفاً به این نکته اشاره دارد که زیبارویان نباید در انتظار باشند و با افراد مختلف معاشرت کنند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: شاعر می‌گوید معشوق اگر زهر هم بدهد مانند نوش‌دارو است و باعث شفا یافتن می‌شود.

گزینه «۳»: مصراع اول پرسش انکاری و نوعی سؤال بلاغی است؛ یعنی هیچ عیبی در صورت زیبای تو نیست.

گزینه «۴»: به‌صورت پنهانی چهره معشوق را برتر از همه زیبایی‌ها می‌داند و بقیه را مانند نقش دیوار و بی‌ارزش.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه ۵۰)

۳۷- گزینه «۱»

(سید علیرضا امیری)

الف) غرور و عجب در هنگام مستی همانند خود شراب، بدنام و مذموم است.
ب) تا زمانی که شخص همت و اراده داشته باشد، از کسی شراب طلب نمی‌کند.

ج) شراب و هر دل‌بستگی دنیایی، شادی و نشئه‌ای به همراه ندارد، بلکه وارستگی از دنیا همه چیز را خوشایند می‌کند.

د) شراب، سودا و دیوانگی عشق را می‌افزاید.

(علوم و فنون ادبی (۱) و (۳)، مفهوم، ترکیبی)

۳۸- گزینه «۴»

(حسن اصفایی)

عبارت منثور صورت سؤال دارای مفاهیم تقدیرگرایی و دعوت به قناعت است، زیرا شاعر معتقد است دولت و خوشبختی با تلاش به دست نمی‌آید که این باور مفهوم قضا و قدر را در خود دارد.

مفاهیم ابیات:

گزینه «۱»: تقدیرگرایی

گزینه «۲»: برتری پول بر قدرت (جوی زر بهتر از پنجاه من زور)

گزینه «۳»: دعوت به قناعت

گزینه «۴»: تقدیرگرایی و قناعت پیشه‌کردن

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه ۵۴)

۳۹- گزینه «۳»

(هومن نمازی)

مورد الف) شاعر در حال مدح معشوق است.

مورد ب) در این بیت شاعر دنیا را چو بازی پنداشته است که با انسان در نبرد است و او را پیر و فرتوت و در نهایت نابود می‌سازد. پس نباید از او گریخت و کار خود را سامان بدهد.

مورد ج) این بیت به خلق و خوی مناسب داشتن در جهانی که ماندگار است و میان انسان‌هایی که فناپذیر هستند سفارش می‌کند.

مورد د) پیام بیت این است که دسترسی به معشوق دشوار است؛ شست یعنی قُلاب یا دام.

مورد هـ) مانند مورد «ب» هشدار می‌دهد که به دنیا گرفتار نشویم.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه ۵۱)

۴۰- گزینه «۲»

(سید علیرضا احمدی)

مفهوم بیت «ب»: ارزش در خود نگریستن و سفر به درون خود است.
مفهوم بیت «ه»: بیت مدحی است و در مدح یکی از بزرگان و پادشاهان سروده شده است.

(علوم و فنون ادبی (۱) و (۳)، مفهوم، ترکیبی)

۴۱- گزینه «۳»

(اکبر بیوی)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: جند، تند
گزینه «۲»: زرد، درد، کرد
گزینه «۴»: مل، گل

(علوم و فنون ادبی، بیان لفظی)

۴۲- گزینه «۳»

(رضا رنبری)

گزینه «۳»: ارکان سجع: «بنیاد» و «پیمان» ← سجع متوازن، چون فقط در وزن مشترک هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ارکان سجع: «جواب» و «آب» ← سجع مطرف، چون فقط در حروف پایانی مشترک‌اند و وزنشان یکسان نیست.

گزینه «۲»: ارکان سجع: «علت» و «وسیلت» ← سجع مطرف، چون فقط در حروف پایانی مشترک‌اند و وزنشان یکسان نیست. (فعل «بود» در پایان جمله دوم به قرینه فعل قبل حذف شده است.)

گزینه «۴»: ارکان سجع: «قیامت» و «حیرت» ← سجع مطرف، چون فقط در حروف پایانی مشترک‌اند و وزنشان یکسان نیست. (فعل «است» در پایان جمله دوم به قرینه فعل قبل حذف شده است.)

نکته «۱»: حذف فعل (به قرینه لفظی یا معنایی) در جملات مسجع، اشکالی در برقراری سجع پدید نمی‌آورد و مهم حضور کلمات غیر تکراری هم‌آهنگ در پایان جملات است.

نکته «۲»: در مواردی، بعد از سجع‌ها، یک یا چند واژه یکسان می‌آیند و نقش «ردیف» را بازی می‌کنند. (مانند «ردیف» در شعر)

یادآوری: سجع: یکسان‌بودن دو واژه در وزن، در واج (یا واج‌های) پایانی، یا در هر دوی آن‌ها «سجع» نامیده می‌شود. آرایه سجع در کلامی دیده می‌شود که حداقل دو جمله باشد، زیرا سجع‌ها باید در پایان دو جمله بیایند تا آرایه سجع پدید آید. درست مانند قافیه که در پایان مصراع‌ها یا بیت‌ها می‌آید.

ارکان سجع: به کلماتی که سبب ایجاد آرایه سجع می‌شوند، «ارکان سجع» می‌گوییم.

متن مسجع: نثر و شعری که سجع در آن به کار برود، «مسجع» نامیده می‌شود.

انواع سجع: سجع سه شکل دارد: متوازن (فقط هم‌وزن)، مُطَرَف (فقط یکسان بودن واج یا واج‌های پایانی) و متوازی (هم‌وزن و یکسان بودن واج‌های پایانی)

(علوم و فنون ادبی، بدیع لفظی)

۴۳- گزینه «۲»

(الحام ممدی)

بیت «ب»: تشبیه: «عذار مهوش»: عذار (مشبه)، مه (مشبه‌به)، وش (ادات تشبیه) / مصراع اول به مصراع دوم تشبیه شده است:

آن زلف پرشکست بر عذار (مشبه)، چون (ادات تشبیه)، زنگی که در شب مشعلی به دست گرفته باشد (مشبه‌به)

بیت «د»: «گلاب» استعاره از «اشک»

بیت «الف»: سجع میان واژگان «نهان، عیان، جهان» وجود دارد.

بیت «ج»: «سنبل» استعاره از «مو و گیسوان معشوق» است که شاعر آن را غارتگر ایمان می‌داند و «لب» را مددکننده جان؛ بنابراین تشخیص دارد.

(علوم و فنون ادبی، بیان و بدیع)

۴۴- گزینه «۳»

(الحام ممدی)

آرایه‌های مشترک میان دو بیت «واژه‌آرایی» (تکرار)، «تشبیه و سجع» است. بیت صورت سؤال: سجع: میان واژگان «فرمان، پنهان» تشبیه: «خورشید و مه» به «پروانه» تشبیه شده‌اند. / تکرار: «شمع» و «کنم»

بیت گزینه «۳»: سجع: میان واژگان «می‌دان و جان» تشبیه: «شعله سودا» و «خروش شعله سودا» / تکرار: «دیدنی» و «می‌دان»

(علوم و فنون ادبی، بیان و بدیع)

۴۵- گزینه «۲»

(یاسین مهریان)

تشبیه: «الف»: تشبیه مرجخ و پنهان «معشوق» به «آفتاب»
استعاره: «ج»: «وحشی‌غزال» استعاره مصرحه از معشوق
سجع: «ب»: «نگر، شکر و پر»

تشخیص: «د»: «گریه‌کردن ابر» تشخیص است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: بیت «ج»، فاقد تشخیص است. توجه داشته باشید که «ای وحشی‌غزال»، تشخیص ندارد؛ زیرا «وحشی‌غزال» استعاره از معشوق است و شاعر در واقع، معشوق خودش را صدا زده و مورد خطاب قرار داده، نه غزال وحشی را. [غزال = نوعی آهو]

گزینه «۳»: بیت «ب» نیز فاقد تشخیص است؛ زیرا تنها زمانی تشخیص داریم که ویژگی یا عمل انسانی‌ای به چیز بی‌جانی نسبت داده باشیم. در این بیت، «مورچه‌ای که روی بار شکر راه می‌رود» و «طوطی‌ای که بر روی شکرستان، بال و پرش را می‌پرواند»، آرایه تشخیص ندارد. منظور از هر دو عبارت نیز، توصیف سبیل تازه‌رویده معشوقش بر روی لبش است. گزینه «۴»: بیت «ب»، فاقد استعاره است؛ زیرا با تشبیه مرکب روبه‌رو هستیم. در تشبیه مرکب، شاعر یک منظره یا صحنه را، به منظره یا صحنه دیگری تشبیه می‌کند. در این بیت، شاعر تصویر «خط بر لب نوش (سبیل روی لب)» را به «مورچه‌ای که روی شکر است» و «طوطی‌ای که بر روی شکرستان، بال و پرش را می‌پرواند» مانند کرده است.

(علوم و فنون ادبی، بیان و بدیع)

۴۶- گزینه «۴»

(سیر علیرضا احمدری)

تشبیه در ابیات گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ۱- اشک می‌گون / ۲- شمع‌وار / ۳- خون لعل (آتش دل استعاره از عشق است و چشم ساغر اضافه استعاره است).
گزینه «۲»: ۱- من گویی جواب سائل هستم (انگار من مانند پاسخ به گدایان، معیار ناامیدی هستم).
گزینه «۳»: ۱- صدف لفظ / ۲- معنی چون در / ۳- گوهر شعر / ۴- کان دل (کان: معدن)
گزینه «۴»: ۱- بر شادی (بر: میوه) / ۲- اندوه به تخم مانند شده است.
(علوم و فنون ادبی، بیان)

۴۷- گزینه «۲»

(سیر علیرضا احمدری)

الف: «گل» استعاره مصرحه از یار

ج: «زر» استعاره از چهره

تشریح سایر گزینه‌ها:

ب: «سنگ عشق» اضافه تشبیهی است.
د: «سرو بالا» اضافه تشبیهی است. «چمن» هم مجاز از «باغ و بوستان» است، نه استعاره.
ه: «جام عشق» اضافه تشبیهی است.

(علوم و فنون ادبی، بیان)

۴۸- گزینه «۴»

(سیر علیرضا احمدری)

نگار استعاره مصرحه از یار / تشبیهات: ۱- نگار مهوش ۲- خورشیدرو (تشبیه درون‌واژه‌ای)

تشریح سایر ابیات:

گزینه «۱»: «عقیق جان‌فزایت» استعاره مصرحه از لب معشوق و «آب کوثر» (اعتبار و آبروی چشمه کوثر) اضافه استعاره و استعاره مکنیه / تشبیه مرجح لب یار به چشمه کوثر (لب یار باعث رفتن آبروی چشمه کوثر می‌شود، یعنی لب یار در جان‌بخشی و جان‌فزایی مانند چشمه کوثر است؛ بلکه هم برتر از آن)
گزینه «۲»: «آتش دل» استعاره مصرحه از عشق و «آب آتش‌فام» استعاره مصرحه از شراب / تشبیه: آب آتش‌فام

توضیح نکته درسی:

واژه «فام» می‌تواند دو معنا داشته باشد. از یک سو معنای «رنگ» (همانطور که در بیت گزینه «۲» آمده است «آب آتش‌فام» به معنای آب آتش‌رنگ یا همان سرخ است که استعارتاً معنای شراب می‌دهد و فام، وجه شبه است و از سوی دیگر معنای «مانند» می‌دهد که در این صورت ادات تشبیه است.
گزینه «۳»: استعاره‌ها: ۱- دود جگر (اضافه استعاره) ۲- شمع عالم‌تاب (استعاره مصرحه از خورشید) ۳- شبستان (استعاره از آسمان تاریک) / مهر رو (اضافه تشبیهی)

(علوم و فنون ادبی، بیان)

۴۹- گزینه «۴»

(سیر علیرضا احمدری)

الف: استعاره مکنیه: فعل «چاک زده» و «دیده» برای گل نسترن استفاده شده است. / استعاره مصرحه: صنم (یار) / تشبیه: گل‌رخسار
ب: استعاره مکنیه: تیره‌روبی برای گل سنبل استفاده شده است. / استعاره مصرحه: - / تشبیه: ترجیح طره (موی پیشانی) یار بر گل سنبل (تشبیه مرجح)

ج: استعاره مکنیه: بار بردن برای گل استفاده شده است. / استعاره مصرحه:

- / تشبیه: بار نسیم

د: استعاره مکنیه: فعل «دهان گشوده است» برای گل سوری استفاده شده است. / استعاره مصرحه: بت (یار) / تشبیه: ترجیح رخ یار بر گل سوری (تشبیه مرجح)

(علوم و فنون ادبی، بیان)

۵۰- گزینه «۴»

(سیر علیرضا احمدری)

مست بودن چشم و خواب بودن بخت دارای تشخیص و استعاره هستند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: لعبت چشم: اضافه تشبیهی

گزینه «۲»: مصراع دوم فاقد تشخیص است.

گزینه «۳»: ای [کسی که] لب می‌گون تو هم چون شراب و شکر است، و ای [کسی که] دل پر خون من [برای تو] مثل نمک و کباب است.

(علوم و فنون ادبی، بیان)

۵۱- گزینه «۳»

(رضا رنجبری)

بررسی وزن گزینه «۳»:

پایه‌های آوایی	مَن	وَقَفْ	کَر	دِ	ءَم	بِ	تْ
نشانه‌های هجایی	-	U	-	U	-	U	U
دسته‌بندی اول	مستغعلن		مفاعِل				

پایه‌های آوایی	مَر	دَل	رَا
نشانه‌های هجایی	-	-	-
دسته‌بندی اول	مفعولن		

نکته: اوزانی که با رکن عروضی مفعول (U--) شروع می‌شوند را می‌توان دو صورت دسته‌بندی هجایی کرد. اما دقت کنید که دو وزن «مستغعلن مستغعلن مستغعلن مستغعلن» و «مستغعلن مستغعلن مستغعلن فاعِل» با الگوی (U--) شروع می‌شوند، ولی دو برش هجایی ندارند. این دو وزن در اکثر سؤال‌ها به عنوان دام تستی به کار می‌روند تا شما را دچار اشتباه بکنند. همچنین بدانید که در تعیین مرز پایه‌ها و نیز دسته‌بندی هجاها، نظم همسان، بر ناهمسان ترجیح دارد و وزن بیت را بهتر نشان می‌دهد.

(علوم و فنون ادبی (۱۳)، موسیقی شعر)

۵۲- گزینه «۴»

(رضا رنجبری)

گاهی با توجه به وزن عروضی یک بیت، برخی واژه‌ها تلفظ متفاوتی پیدا می‌کنند و همین امر، بر نوع الگوی هجایی آن‌ها نیز تأثیر می‌گذارد. «گلستان» نمونه‌ای از این واژه‌ها است که می‌توانیم آن را در یک سروده، به دو صورت تلفظ کنیم: گُلستان (U-) و گُلستان (-U-). با این توضیح، می‌بینیم که فقط در گزینه «۴»، این واژه به صورت «گُلستان» هجابندی و تلفظ می‌شود.

بررسی وزن گزینه «۴»:

پایه‌های آوایی	هَر	شَ	جَر	گَر	دَد	هَد	مِی	دَر
نشانه‌های هجایی	-	U	-	-	-	U	-	-

پایه‌های آوایی	گُل	سِ	تَان	بِی	بَر	گُ	بَر
نشانه‌های هجایی	-	U	-	-	-	U	-

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) الگوی هجایی بیت به صورت «U - - - U - - - U - - - U - - - U» است و گلستان را باید به شکل «U - -» هجابندی کنیم.

(۲) الگوی هجایی بیت به صورت «U - - - U - - - U - - - U - - - U» است و گلستان را باید به شکل «U - -» هجابندی کنیم.

(۳) الگوی هجایی بیت به صورت «U - - - U - - - U - - - U - - - U» است و گلستان را باید به شکل «U - -» هجابندی کنیم.

نکته: از این واژه‌ها می‌توان به «خِضَر (خِضِر)، خِیَوَان (خِیَوَان)، گِلِستان (گِلِستان)، نیم (نِیم)، بود (بُود)، طَرَف (طَرَف)، تُرَش (تُرَش) و ...» اشاره کرد.

(علوم و فنون ادبی (۱)، موسیقی شعر)

۵۳- گزینه «۲»

الگوی هجایی بیت صورت سؤال و گزینه «۲»:

صورت سؤال	پایه‌های آوایی	عَق	لِین	قَ	دَ
گزینه «۲»	مَع	شَو	قِ	شَ	
نشانه‌های هجایی	-	-	U	U	U

صورت سؤال	پایه‌های آوایی	رَز	حَ	رِی	مِ	وَص	لَت
گزینه «۲»	هَیْد	دِ	عِش	قِ	خُد	را	
نشانه‌های هجایی	-	U	-	U	-	-	-

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) U U - - - - U U - -

(۳) - - - U - U - U U - -

توجه: تفاوت این گزینه با بیت صورت سؤال، فقط در یک هجای بلند است که آن هم در پایان مصراع آمده.

(۴) - - U U - - U U - - U U - -

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

۵۴- گزینه «۲»

(سیر مفسر رضوی)

وزن گزینه «۲» ناهمسان و «مفتعلن فاعلاتن مفتعلن فع» است که ۴ پایه آوایی دارد. توجه کنید که «فع» در انتها، خود، یک پایه محسوب می‌شود، هرچند تک‌هجایی! تقطیع مصراع دوم:

مفتعلن	فاعلاتن	مفتعلن	فع
چَن دُن شِی	نِی کِ خَا جِ	کِی بَ دَ رَا	یَد

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: هم به چن بر / گدا / ر خا / هد بود: فاعلاتن / مفتعلن / فع‌لن، یعنی ۳ پایه

گزینه «۳»: ب دان ساع / ک از تن گی / ر ها گش تی: مفتعلن / مفتعلن / مفتعلن، یعنی ۳ پایه (توجه: این وزن پربسامدی نیست. معمولاً می‌بینیم در پایه سوم «فعلون» یا «مفاعلی» آمده است، یعنی حالت محذوف).

گزینه «۴»: یا ری ز / صبر خا ه / ک یا ری نیست: مفعول / فاعلاتن / مفتعلن، یعنی ۳ پایه (توجه: این وزن به صورت «مستفعلن مفاعیل مفعولن» هم قابل دسته‌بندی است که آن هم ۳ پایه دارد).

(علوم و فنون ادبی (۱) و (۳)، موسیقی شعر)

۵۵- گزینه «۳»

(سیر مفسر رضوی)

پیشنهاد می‌شود در این نوع سؤالات به جای دست به تقطیع شدن، ابتدا وزن کل مصراع را تشخیص دهید و بعد علایم هجایی را با وزنی که تشخیص داده‌اید مقایسه کنید!

گزینه «۱»: رقصان ز عدم به سوی هست آمد:

مفعول / مفاعلن / مفتعلن

- - - U / - U - U / U - -

اما علایم هجایی این گزینه در پایه آخر «U - -» مرقوم شده، یعنی یک هجا کمتر، پس اشتباه است.

گزینه «۲»: در خزانه به مهر تو و نشانه‌ی توست:

مفاعلن / فاعلاتن / مفاعلن / فعلن:

- U U / - U - U / - - U U / - U - U

اما علایم هجایی این گزینه در رکن آخر فاعلاتن یا «U U - -» مرقوم شده، یعنی یک هجا بیشتر، پس اشتباه است. در حقیقت علایم هجایی این گزینه، صورت همسان دولختی این وزن را نشان می‌دهد، یعنی دوبار مفاعلن فاعلاتن کامل.

گزینه «۳»: بی‌دل و بی‌یار همچنان که تو دیدی:

مفتعلن / فاعلاتن / مفتعلن / فع

- / - U U - / U - U - / - U U -

که کاملاً منطبق بر علایم درج شده در این گزینه است.

گزینه «۴»: فریاد در نهاد بنی آدم اوفتد:

مفعول / فاعلاتن / مفاعیل / فاعلن

- U - / U - U - / U - U - / U - -

اما در گزینه «۴»، پایه آخر «- -» ذکر شده، پس نادرست است. (او فیر تد = U -)

(علوم و فنون ادبی (۱) و (۳)، موسیقی شعر)

۵۶- گزینه «۳»

(اکبر یحوی)

بررسی موارد:

الف: فاعلاتن مفعولن فاعلاتن مفعولن (فاعلن مفاعیلن فاعلن مفاعیلن) ← از اوزان دولختی و دارای دو دسته‌بندی هجایی

ب: مفاعلن فاعلاتن مفاعلن فعلن ← از اوزان ناهمسان

ج: مفعول مفاعلن مفاعیلن (مستفعلن فاعلاتن مفعولن) ← از اوزان ناهمسان و دارای دو دسته‌بندی هجایی

د: مفعول فاعلاتن مفاعیلن (مستفعلن مفاعیل مفعولن) ← از اوزان ناهمسان و دارای دو دسته‌بندی هجایی

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن (همسان) قابلیت دسته‌بندی هجایی دوگانه را ندارد.

گزینه «۳»: مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن (ناهمسان) و بنابر دسته‌بندی هجایی متفاوت: مستفعلن مفاعل مستفعلن فعل (ناهمسان)

گزینه «۴»: مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن (همسان) و بنابر دسته‌بندی هجایی متفاوت: مستفعلن مفعولن مستفعلن مفعولن (همسان)

توضیح نکته درسی:

اوزانی که دسته‌بندی هجایی دوگانه‌ای دارند:

مفعول مفاعیلن فاعولن = مستفعلن فاعلات فعلن (هر دو ناهمسان)

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن = مستفعلن مفاعل مستفعلن فعل (هر دو ناهمسان)

مفعول مفاعیل مفاعیل فعل = مستفعلن مستفعلن مستفعلن فعل (هر دو ناهمسان)

مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن = مستفعلن مفعولن مستفعلن مفعولن (هر دو همسان)

مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن = مستفعلن فاعولن مستفعلن فاعولن (هر دو همسان)

مفعول مفاعیل مفاعیل فاعولن = مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن (اولی ناهمسان و دومی همسان)

(علوم و فنون ادبی (۱) و (۳)، موسیقی شعر)

۵۹- گزینه «۴»

(سید علیرضا امیری)

مفاعیلن (خ یا ل و ص) فاعلاتن (ل یا ت ام ار) مفاعیلن (ن بو ذ آ) فاعلاتن (ب ح یا تم)

مفاعیلن (ف غان ز آ) فاعلاتن (ت ش سو ز) مفاعیلن (ج گر ذ قی) فاعلاتن (ق ذ قی ق)

هجای هشتم مصراع دوم در تقطیع هجایی کوتاه است، ولی بنا بر ضرورت وزن شعر، بلند تلفظ می‌شود. این مورد را در درس پنجم علوم و فنون ادبی ۳ تحت عنوان اختیارات زبانی خواهیم خواند.

(علوم و فنون ادبی (۱)، موسیقی شعر)

۶۰- گزینه «۴»

(سید علیرضا امیری)

بیت صورت گزینه «۴» به نامعلوم بودن ماهیت دنیا و هستی اشاره دارد، ولی رباعی پیامی عاشقانه دارد و دنیا را بدون یار، نیست و نابود فرض می‌کند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: وزن رباعی همواره قابلیت دسته‌بندی به صورت همسان و ناهمسان را دارد. صورت همسان آن «مستفعلن مستفعلن مستفعلن فعل» است و صورت ناهمسان آن «مفعول مفاعیل مفاعیل فعل» است.

گزینه «۲»: واژه‌های مست، دست و هست هم قافیه هستند و حروف اصلی قافیه «ست» است که متشکل از یک مصوت و دو صامت است.

گزینه «۳»: «روی» مجاز از کل وجود / «ملک وجود» تشبیه بلیغ اضافی و «دل کسی رفتن» کنایه از عاشق شدن است.

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر، بیان و مفهوم)

هـ: مفتعلن فاعلات مفتعلن فَع ← از اوزان ناهمسان

بنابراین، ابیات «ب و د» به ترتیب دارای وزن ناهمسان و دو دسته‌بندی هجایی هستند؛ پس پاسخ گزینه «۳» (ب - د) است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

۵۷- گزینه «۴»

(سید محسن رضوی)

وزن‌واژه‌ها و تقطیع مطابق آنها در همه گزینه‌ها به شرح زیر است:

گزینه «۱»: ترسم ای میوه درخت بلند: فاعلاتن مفاعیلن فعلن

فاعلاتن				مفاعیلن				فعلن			
-	U	-	-	-	U	-	-	U	U	-	-
ت	ر	س	م	م	ی	و	ی	د	ر	خ	ب
لند											

در خوانش صحیح، حذف همزه واژه «ای» و تغییر کمیت هجای «ی» در «میوه‌ی» به هجای بلند عیان می‌شود!

گزینه «۲»: حال از دهان دوست شنیدن چه خوش بود: مستفعلن مفاعیلن مستفعلن فعل

مستفعلن				مفاعل			
-	-	U	-	-	U	U	-
ح	ا	ز	د	ه	ا	ن	د
ش							

مستفعلن				فعل	
-	-	U	-	U	-
ن	ی	د	ن	خ	ب
و					

پس رکن دوم، «مفاعل» است، نه مفاعیلن!

گزینه «۳»: این زهر کشنده انگبین بخشد

مفعول				مفاعیلن				مفاعیلن			
-	-	U	-	U	-	-	U	-	-	-	-
ا	ی	ن	ر	ک	ش	ن	د	ا	ن	ب	خ
شد											

پس پایه آخر «مفاعیلن»، نه «فعلولن». در حقیقت وزن بیت در انتها یک هجا بیشتر دارد.

گزینه «۴»: آنها کجا شدند و کجا اینها

مفعول				فاعلات				مفاعیلن			
-	-	U	-	U	-	-	U	-	-	-	-
ا	ن	ه	ا	ک	ج	ا	ش	ن	د	ک	ا

که دقیقاً همان وزن مذکور در گزینه «۴» است. پیشنهاد می‌شود به تشخیص سمعی و تسلط بر پایه‌های وزن گزینه‌های «۳» و «۴» توجه بیشتری کنید.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

۵۸- گزینه «۱»

(سید علیرضا امیری)

وزن بیت گزینه «۱»، «مفعول مفاعیل مفاعیل فاعولن» است - که وزنی است ناهمسان - و بنابر دسته‌بندی هجایی متفاوت می‌توانیم وزن «مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن» - که وزنی همسان است - را برای آن در نظر بگیریم.

جامعه‌شناسی (۳)

۶۱- گزینه «۳»

(سید آرش مرتضائی‌فر)

از آنجا که ما انسان‌ها با هم زندگی می‌کنیم، مجبور نیستیم خودمان به تنهایی و جداگانه، دانش لازم برای تک‌تک کنش‌هایمان را تولید کنیم. جهان اجتماعی؛ یعنی جامعه و فرهنگی که در آن زندگی می‌کنیم دانش لازم برای زندگی یا همان دانش عمومی را در اختیار ما قرار می‌دهد.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه ۴)

۶۲- گزینه «۲»

(آزیتا بیرقی)

گزینه «۱» مربوط به دیدگاه اول و گزینه‌های «۳» و «۴» مربوط به دیدگاه سوم است.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه ۸)

۶۳- گزینه «۴»

(پواد فلیلیان)

هر وقت در یک جامعه مسئله خاصی مطرح می‌شود، زمینه برای پیدایش و رشد دانش علمی درباره آن نیز فراهم می‌گردد.

افرادی که درباره مسائل و مشکلات دانش علمی دارند از شناختی دقیق برخوردارند و می‌توانند برای آنها راه‌حل‌های صحیح پیدا کنند.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه‌های ۵ و ۶)

۶۴- گزینه «۱»

(ریحانه امینی)

مطابق آن دیدگاه، دانش‌ها کشف و بازخوانی واقعیت نیستند بلکه خلق و بازسازی آن هستند.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه‌های ۳، ۶ و ۸)

۶۵- گزینه «۴»

(مهم‌مهری یعقوبی)

هر علمی درباره موضوع خاصی بحث می‌کند. علوم انسانی درباره کنش‌های انسان و آثار و پیامدهای آن بحث می‌کند.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه ۱۱)

۶۶- گزینه «۲»

(یاسین ساعدی)

در جامعه‌شناسی براساس دوری و نزدیکی به علوم طبیعی، رویکردهای مختلفی شکل گرفته است. جامعه‌شناسی تبیینی، جامعه‌شناسی تفسیری و جامعه‌شناسی انتقادی سه رویکرد اصلی جامعه‌شناسی‌اند.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه ۱۶)

۶۷- گزینه «۱»

(سینا غلامی)

دانش علمی در جهان اسلام منحصر و محدود به دانش تجربی نیست و علاوه بر علم تجربی، علوم عقلانی و وحیانی را نیز در بر می‌گیرد. ایده علوم انسانی و اجتماعی بومی (اسلامی و ایرانی) در کشور ما در ارتباط با حل تعارض مطرح شده است.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه‌های ۶ و ۷)

۶۸- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

نمودار نشان می‌دهد که دانش علمی به دانش تجربی محدود نمی‌شود بلکه دانش‌های فراتجربی را نیز شامل می‌شود. دانش عمومی نیز دانش غیرموشق و نامعتبر نیست بلکه کم و بیش در آن دانش‌های حقیقی و صحیح نیز وجود دارد. دانش علمی به دلیل امکان اعتباریابی، نسبت به دانش عمومی از اعتبار بیشتری برخوردار است. دانش علمی ضمن ریشه داشتن در دانش عمومی امکان انتقاد از دانش عمومی و تصحیح آن را نیز دارد.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه ۸)

۶۹- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

- کنش اجتماعی بخشی از کنش انسانی است.

- موضوع علوم انسانی، عام‌تر از موضوع علوم اجتماعی است و علوم اجتماعی خود بخشی از علوم انسانی محسوب می‌شوند ولی برخی علوم انسانی در زمره علوم اجتماعی نیستند. روان‌شناسی نمونه‌ای از علوم انسانی و جامعه‌شناسی نمونه‌ای از علوم اجتماعی‌اند.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه ۱۱)

۷۰- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

تصاویر صفحه ۱۴ کتاب درسی با متن صفحه قبل خود کاملاً ارتباط مفهومی داشته و مراد از این تصاویر این بوده که نشان دهند علوم اجتماعی با داورى درباره علوم طبیعی، درباره فرصت‌ها و محدودیت‌های فناوری به انسان‌ها آگاهی می‌دهد و به آن‌ها کمک می‌کنند از طبیعت و علوم طبیعی (بدون آسیب رساندن به دیگر ساختمان‌ها) به شیوه صحیح استفاده کنند.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

جامعه‌شناسی (۱)

۷۱- گزینه «۲»

(سید آرش مرتضائی‌فر)

- تفاوت‌هایی که به ارزش‌های کلان، آرمان‌ها و اعتقادات اصلی بازگردد، از نوع تفاوت میان جهان‌های اجتماعی مختلف است. چنین تفاوت‌هایی که مربوط به لایه‌های عمیق جهان اجتماعی و عناصر محوری باشد، آن را به جهان اجتماعی دیگری تبدیل می‌کند.

- «انسان تربیت‌پذیر است» مربوط به لایه عقاید از نهاد تعلیم و تربیت است.

- فرصت‌ها و محدودیت‌ها یا بایدها و نبایدهای جهان اجتماعی به صورت حقوق و تکالیف افراد ظاهر می‌شوند.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۳۵، ۴۱ و ۵۰)

۷۲- گزینه «۱»

(مهراد کرمی)

فرهنگ یکی از پدیده‌های اجتماعی کلان است که ملموس و عینی نیست بلکه ذهنی است.

تصور از معلم یک پدیده خرد و ذهنی است.

شهر یکی از پدیده‌های اجتماعی کلان است و عینی است.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۳۱ و ۳۲)

۷۳- گزینه «۳»

(امیر حسین فزایی)

وقتی اجزا و لایه‌های جهان اجتماعی را در ارتباط با هم در نظر بگیریم، «نهادهای اجتماعی» آشکار می‌شوند. افراد انسانی بدون آب، غذا، سرپناه، امنیت، رابطه با دیگران، دوستی، احساس رضایت از زندگی، حقیقت‌جویی، پرستش و ... قادر به ادامه زندگی نیستند. برای تأمین نیازهای جهان اجتماعی و افراد، راه‌های متفاوتی وجود دارد؛ ولی معمولاً در هر جهان اجتماعی، نوع خاصی از این روش‌ها پذیرفته می‌شود و قابل قبول است. در هر جهان اجتماعی این کار به کمک نهادهای اجتماعی صورت می‌گیرد.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه ۳۴)

۷۴- گزینه «۳»

(ریحانه امینی)

در جهان غرب نوعی تقسیم کار میان جامعه‌شناسان و مردم‌شناسان شکل گرفته بود. وظیفه جامعه‌شناسی، مطالعه جوامع صنعتی و شهری پیشرفته (جوامع غربی) بود و مردم‌شناسی به مطالعه جوامع ساده و ابتدایی می‌پرداخت. جامعه‌شناسان غربی، جوامع ابتدایی را متعلق به گذشته بشر می‌پنداشتند که در دوران کودکی یعنی مراحل اولیه رشد خود باقی مانده‌اند. (جوامع غیرغربی) وقتی مردم‌شناسان بنا به وظیفه حرفه‌ای خود، با فرهنگ‌های غیرغربی مواجه شدند، به پیچیدگی و عمق آنها و اشتباه جامعه‌شناسان غربی پی بردند. از این رو یکی از مهم‌ترین انتقادات به خودمداری فرهنگ غرب و تصور ساده آن از سایر فرهنگ‌ها را مردم‌شناسان مطرح کردند.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه ۳۹)

۷۵- گزینه «۴»

(فاطمه رضائیان)

موارد «الف» و «ج» مربوط به نگاه خطی به جوامع و موارد «ب» و «د» مربوط به دیدگاه عرضی است.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۴۲ و ۴۳)

۷۶- گزینه «۴»

(ریحانه امینی)

- جهان‌های اجتماعی مختلف را می‌توان براساس آرمان‌ها و ارزش‌های آنها و نیز فرصت‌ها و محدودیت‌هایی که به دنبال می‌آورند ارزیابی کرد.
- نظریه استعمار محصول دیدگاه خطی به جوامع (جهان‌های اجتماعی در طول هم) است.
- هر جهان اجتماعی براساس عقاید و ارزش‌های خود، افق‌ها و ظرفیت‌های جدیدی برای انسان فراهم می‌کند و ممکن است ظرفیت‌ها و توانمندی‌های دیگر بشر را نادیده بگیرد.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۴۳ و ۴۸)

۷۷- گزینه «۳»

(سید آرش مرتضائی‌فر)

موارد به ترتیب مربوط به جهان‌های دنیوی، اساطیری و معنوی است.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه ۵۱)

۷۸- گزینه «۲»

(ریحانه امینی)

در جهان متجدد عناصر معنوی و مقدس طرد می‌شوند. جهان صرفاً از مواد و موجودات خامی ساخته شده است که همه در اختیار و کنترل بشرند؛ به وسیله او به کار گرفته می‌شوند؛ دگرگون می‌شوند؛ به مصرف می‌رسند و هیچ‌گونه قداستی ندارند.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه ۵۲)

۷۹- گزینه «۲»

(آزیتا بیرقی)

عبارت «اول»: تنوع جهان‌های اجتماعی

عبارت «دوم»: تفاوت‌های درون یک جهان اجتماعی واحد

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۴۰ و ۴۱)

۸۰- گزینه «۳»

(امیرمهری افشار)

- انسان‌ها در هر موقعیتی که قرار می‌گیرند، ابتدا آن موقعیت را برای خود تعریف می‌کنند و به آن معنا می‌دهند و سپس در آن موقعیت دست به عمل می‌زنند.
- تنوع آگاهی و معرفت انسان‌ها و همچنین تنوع اراده و اختیار آنها، سبب پیدایش جهان‌های اجتماعی مختلف می‌شود.
- هر جهان اجتماعی تا زمانی که از طریق مشارکت اجتماعی افراد پابرجاست، پیامدهای آن نیز باقی است.
- منظور از جهان متجدد، غرب بعد از رنسانس یعنی جهان غرب چهارصدسال اخیر است.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۴۰، ۴۷ و ۵۰)

جامعه‌شناسی (۲)

۸۱- گزینه «۱»

(سید آرش مرتضائی‌فر)

اصول اعتقادی و ارزش‌های اسلام، اصول و ارزش‌های ثابتی است که همه انبیاء در طول تاریخ برای تبلیغ و ترویج آنها مبعوث شده‌اند.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه ۲۷)

۸۲- گزینه «۱»

(یاسین ساعدی)

در دوران خلافت، ارزش‌ها، هنجارها و رفتارهای جاهلی دوباره در جامعه اسلامی نمایان شد و به تدریج قدرت در جامعه اسلامی را براساس روابط قبیله‌ای و عشیره‌ای شکل داد.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه ۲۹)

۸۳- گزینه «۱»

(مریم فسروی دهنوی)

علم جدید با رویکرد دنیوی خود، دیگر وظیفه شناخت حقیقت عالم و مسئولیت عبور انسان را از ملک به ملکوت بر عهده نداشت؛ بلکه به تدریج به ابزار تسلط انسان بر طبیعت تبدیل شد و از این جهت به دستاوردهای شگرفی نائل آمد.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه ۵۱)

۸۴- گزینه «۳»

(مهمبره‌ری یعقوبی)

- استبداد استعماری به دلیل اینکه در سایه قدرت و سلطه جهان غرب عمل می‌کرد، برای تأمین نیازهای اقتصادی و فرهنگی جهان غرب، چاره‌ای جز حذف مظاهر فرهنگ اسلامی نداشت.

- اومانیزم از نتایج منطقی سکولاریسم است. اگر در کانون هستی یک وجود مقدس و متعالی باشد، هیچ موجودی در مقابل آن نمی‌تواند اصالت داشته باشد و همه موجودات از جمله انسان، آیات و نشانه‌های او خواهند بود.

- حرکت‌های اعتراض‌آمیز مذهبی (پروتستانتیسم) در جهت اصلاح دینی پدید آمدند. بخشی از این حرکت‌ها فقط با قدرت پاپ مخالفت داشتند و با جریان دنیاگرا تقابل نداشتند. بخشی دیگر رویکرد معنوی داشتند و در تقابل با جریان دنیاگرا قرار گرفتند. حرکت‌های نوع اول با حمایت قدرت‌های محلی توانستند بخشی از اروپای مسیحی را از تسلط کلیسا خارج سازند.

(پایانه‌شناسی (۲)، ترکیبی، صفحه‌های ۳۹ و ۴۷)

۸۵- گزینه «۳»

(سینا غلامی)

- روشنگری با رویکرد دنیوی اگر با شناخت عقلی همراه باشد، به دلیل اینکه وحی را نمی‌پذیرد، به دئیسم منجر می‌شود.

- دئیسم یعنی اعتقاد به خدایی که هیچ برنامه‌ای برای هدایت و سعادت بشر ندارد.

(پایانه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه ۴۲)

۸۶- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمانه‌ای - کنگور قارچ از کشور ۹۸)

- روشنگری در معنای عام خود، پدیده‌ای مدرن و مربوط به فرهنگ معاصر غرب نیست. انبیای الهی از دیرباز برای روشنگری و از بین بردن موانعی آمده‌اند که راه را بر حقیقت بسته‌اند. در فرهنگ دینی اسلام، عقل، وحی و تجربه روش‌های شناخت حقیقت‌اند. روشنگری در این معنا، اگر با هستی‌شناسی و انسان‌شناسی دینی همراه باشد، با استفاده از وحی، عقل و تجربه، تفسیری دینی از انسان و جهان ارائه می‌دهد.

- روشنگری در معنای خاص، به مبنای معرفت‌شناسی پذیرفته‌شده در فرهنگ غرب گفته می‌شود و روشی از معرفت و شناخت است که با سکولاریسم و اومانیزم همراه شده است. این روش در طول بیش از چهارصد سال فرهنگ جدید غرب، شکل‌های مختلفی پیدا کرده است که وجه مشترک همه آن‌ها کنار گذاشتن وحی و شهود در شناخت حقیقت است. روشنگری با رویکرد دنیوی، اگر با شناخت عقلی همراه باشد، به دلیل این که وحی را نمی‌پذیرد به دئیسم منجر می‌شود. دئیسم یعنی اعتقاد به خدایی که هیچ برنامه‌ای برای هدایت و سعادت بشر ندارد.

(پایانه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۴۱ و ۴۲)

۸۷- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

استبداد قومی می‌کوشید با رعایت ظواهر اسلامی ظاهر دینی خود را حفظ کند (ساخت تکیه دولت توسط ناصرالدین شاه). استبداد استعماری چاره‌ای جز حذف مظاهر فرهنگ اسلامی نداشت (ممنوعیت حجاب)

(پایانه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه ۳۱)

۸۸- گزینه «۴»

(آریتا بیدری)

تغییرات اجتماعی مربوط به انقلاب صنعتی و اندیشه‌های فلسفی روشنگری و رنسانس ← انقلاب فرانسه (ب)

فراهم شدن زمینه‌های عبور از اقتصاد کشاورزی ارباب- رعیتی ← رشد تجارت، کشف آمریکا و بالا گرفتن تب طلا (الف)

جنگ‌های صلیبی، مواجهه اروپاییان با مسلمانان و فتح قسطنطنیه ← ایجاد زمینه‌های فروریختن اقتدار کلیسا (ج)

(پایانه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۴۷ و ۵۳)

۸۹- گزینه «۴»

(امیرمهری افشار)

سکولاریسم پنهان: شامل باورها و فلسفه‌هایی است که ابعاد معنوی هستی را نفی نمی‌کنند؛ بلکه بخش‌هایی از باورهای معنوی و دینی را در خدمت اهداف دنیوی و این‌جهانی قرار می‌دهند و از توجه یا عمل به بخش‌های دیگر سر باز می‌زنند.

رویکرد گزینشی جهان غرب به ابعاد معنوی و دینی جهان، سبب پیدایش و رشد برخی نهضت‌های جدید دینی شده است که از آن با عنوان پروتستانتیسم یاد می‌شود. مانند دیدار سران کشورهای اروپایی با پاپ در جهان غرب.

در جهان غرب سکولاریسم به صورت جهان‌بینی غالب درآمده است؛ به گونه‌ای که دین‌داران؛ ناگزیر هنجارها و رفتارهای دینی خود را توجیه دنیوی و این‌جهانی می‌کنند. مانند توجیه هنجارها و رفتارهای دینی با تفاسیر دنیوی.

(پایانه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه ۳۸)

۹۰- گزینه «۴»

(علیرضا هیدری)

دنیاگرایی رایج در سطح هنجارها، رفتارها و زندگی مردم، زمینه گسترش فلسفه‌های روشنگری را فراهم آورد و فلسفه‌های روشنگری، سکولاریسم را از لایه‌های سطحی فرهنگ غرب به لایه‌های عمیق آن تسری داد و فرهنگ معاصر غرب را پدید آورد.

(پایانه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه ۵۰)

روان‌شناسی

۹۱- گزینه «۲»

(معمد عرفان فراهاری)

«الف»: نادرست است؛ روان‌شناسی رشد تلاش می‌کند تغییراتی را که در طول زندگی از زمان انعقاد نطفه تا هنگام مرگ در آدمی رخ می‌دهد، مطالعه کند.

«د»: نادرست است؛ فراخوانی زندگی به معنای طول زندگی یا دامنه زندگی است، نه شناسایی پیش‌بینی تغییرات در طول زندگی.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه ۳۷)

۹۲- گزینه «۲»

(معمد عرفان فراهاری)

زمانی که گفته می‌شود همه انسان‌ها در برخی از ویژگی‌ها شباهت دارند به نقش وراثت و ریش اشاره دارد؛ چون محیط همه انسان‌ها یکسان نیست که ویژگی‌های مشترک ایجاد کند.

تشریح گزینه‌های درست:

گزینه «۱»: مفهوم بیت این است که همنشینی با افراد خوب را از دست نده، چرا که در اثر همنشینی با آن‌ها تو هم خوب می‌شوی که نقش عامل محیطی بر رشد را نشان می‌دهد.

گزینه «۳»: دوقلوهای همسان دارای ویژگی‌های وراثتی یکسان هستند؛ زیرا هر دو از یک تخمک به وجود آمده‌اند و الزاماً هم‌جنس نیستند.

گزینه «۴»: مفهوم بیت این است که آهنی که ذاتش بد باشد با هیچ تلاشی به گوهر ارزشمندی تبدیل نخواهد شد که نقش عامل وراثت بر رشد را نشان می‌دهد.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۳۸ تا ۴۲)

۹۳- گزینه «۳»

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱۲ سالگی هم‌زمان با شروع بلوغ جنسی، آغاز دوره نوجوانی می‌باشد. (رد گزینه‌های ۲ و ۴)

بازه زمانی ۲ تا ۷ سالگی را کودکی اول می‌نامند. در این مرحله نباید از فرزند توقع اطاعت و فرمانبری داشت و باید سعی کرد با عمل و گفتار صحیح از حس تقلیدش بهره برد. (رد گزینه ۱)

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه ۳۴)

۹۴- گزینه «۳»

(معمد مبینی)

گزینه «۳» کاملاً با دو بخش اساسی متن کتاب درسی همخوانی دارد: اول اینکه صفات از طریق کروموزوم‌های هر دو والد (۲۳+۲۳) به ارث می‌رسند، و دوم اینکه عوامل محیطی و روانی (مانند تغذیه، داروها و ارتباط معنوی) به‌صراحت در متن به‌عنوان عوامل مؤثر بر کیفیت رشد قبل از تولد ذکر شده‌اند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: دارای دو خطای آشکار است:

۱- صفات منحصرأ از طریق پدر منتقل نمی‌شوند، بلکه سهم دقیقاً ۵۰-۵۰ از مادر و پدر است.

۲- کتاب درسی صریحاً فشار روانی (استرس) را یکی از عوامل تأثیرگذار بر رشد معرفی می‌کند، در حالی که این گزینه آن را بی‌تأثیر می‌داند.

گزینه «۲»: دچار اشتباه مفهومی در مورد کروموزوم‌هاست. متن کتاب تعداد کروموزوم‌های نطفه طبیعی را به‌صورت قطعی ۴۶ عدد اعلام می‌کند و

عوامل محیطی (مانند آلودگی و تغذیه) را تنها بر چگونگی و کیفیت رشد مؤثر می‌داند، نه بر تعداد کروموزوم‌ها. تعداد کروموزوم‌ها در نوسان نیست.

گزینه «۴»: دارای دو خطای اساسی است:

۱- وراثت صفات به سن مادر وابسته نیست، بلکه به کروموزوم‌های هر دو والد بستگی دارد (سن مادر فقط یکی از عوامل محیطی مؤثر بر رشد است، نه عامل وراثت).

۲- متن کتاب به‌وضوح اشاره دارد که داروها بر رشد قبل از تولد (دوران جنینی) تأثیر می‌گذارند، نه فقط پس از تولد.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه ۳۵)

۹۵- گزینه «۳»

(هاثا امیرزاده)

- منظور از رشد در دوره کودکی، از زمان تولد تا ۱۱_۱۲ سالگی است. (رد گزینه ۴)

- بسیاری بر این باورند که روان‌شناسی رشد فقط خصوصیات دوره کودکی را بررسی می‌کند، در حالی که روان‌شناسی رشد مطالعه علمی انسان از زمان انعقاد نطفه تا پایان زندگی است. (رد گزینه‌های ۱ و ۲)

- این دوره سنی (دوره کودکی)، نسبت به سایر دوره‌های بعدی رشد، اهمیت زیادی دارد.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه ۳۵)

۹۶- گزینه «۲»

(معمد مبینی)

کودک ۱ (۵ ماهه): وقتی شیء کاملاً از دید خارج می‌شود، او آن را فراموش می‌کند و جست‌وجو نمی‌کند؛ چون هنوز درک نکرده که اشیاء پس از ناپدید شدن همچنان وجود دارند.

کودک ۲ (۴ ساله): کودکان این سن بیشتر جذب اندازه و ظاهر فیزیکی می‌شوند تا ارزش واقعی؛ بنابراین بادکنک بزرگ را به سکه طلای کوچک ترجیح می‌دهند.

کودک ۳ (۵ ساله): کودکان تا قبل از دبستان تحت تأثیر ویژگی ظاهری اشیاء قرار می‌گیرند؛ بنابراین کودک به جای توجه به حجم واقعی، فقط به بلندی ظرف نگاه می‌کند و فکر می‌کند ظرف بلندتر، آب بیشتری دارد؛ پس ظرف بلند و باریک را انتخاب می‌کند.

نتیجه: هر سه رفتار نشان می‌دهد که در سال‌های اولیه، کودکان تحت تأثیر ظاهر و ویژگی‌های محسوس قرار می‌گیرند، نه مفاهیم انتزاعی مانند ارزش یا حجم واقعی.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه ۳۸)

۹۷- گزینه «۳»

(معمد مبینی)

رفتار کودک در موقعیت اول نشان می‌دهد که او واکنش مادر را نه به‌عنوان بازخورد منفی (نهی)، بلکه به‌عنوان یک هیجان جذاب و مثبت تفسیر کرده است. این دقیقاً همان فرایند «جهت‌دهی هیجانی از طریق دریافت واکنش دیگران» است که در متن کتاب درسی به آن اشاره شده؛ یعنی کودک با توجه به واکنش مادر، به هیجان خود (و رفتارش) معنا می‌بخشد، حتی اگر آن معنا برخلاف قصد مادر باشد.

علت نادرستی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: نادرست است؛ زیرا هیجان مادر در موقعیت اول «ساده و زیستی» محسوب نمی‌شود و در موقعیت دوم نیز سکوت مادر به‌معنای مرکب بودن هیجان او نیست. همچنین خود واقعه به‌تنهایی تعیین‌کننده نوع هیجان کودک نیست.

عربی زبان قرآن (۳) و (۱)

۱۰۱- گزینه «۱»

(ممدرفضا قاندامینی - اصفهان)

«إِنِّي»: همانا من، بی گمان من، قطعاً من (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «رَأَيْتُ» (صیغه متکلم وحده): دیدم (رد گزینه ۳) / «أُحَدِّثُكَ»: یازده / «كُتِبَ» و الشَّمْسُ والقمر: ستاره، خورشید و ماه / «رَأَيْتَهُمُ»: آن‌ها را دیدم (رد سایر گزینه‌ها) / «سَاجِدِينَ»: سجده‌کنان (رد گزینه ۲)

در گزینه «۴»، «در آسمان» و «بودند» اضافی آمده است. (رد گزینه ۴)

(ترجمه)

۱۰۲- گزینه «۳»

(ابوطالب درانی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «إصْبِرْ»: (فعل امر مخاطب) صبر کن
گزینه «۲»: «أَعْلَمْ»: (فعل مضارع متکلم وحده) می‌دانم
گزینه «۴»: «أَنْزَلَ»: (فعل ماضی غایب) فروفرستاد

(ترجمه)

۱۰۳- گزینه «۱»

(عمار تاجفیش)

«قَدَّرَ»: ارزش / «كُلَّ مَنَّا»: هر کدام از ما، هر یک از ما (رد گزینه ۲) / «تَحْسِنُهُ»: آن را خوب انجام می‌دهیم (رد گزینه ۴) / «فَعَلِينَا»: پس بر ما واجب است / «أَنْ نَقُومَ بِه»: که بپردازیم به ... / «وَأَجِبَانَا»: وظایف خود / «بِأَحْسَنِ مَا نَسْتَطِيعُ»: با بهترین چیزی که می‌توانیم (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «لَأَنْ لِلرَّجَالِ»: چرا که انسان‌ها ... دارند (رد گزینه ۳) / «عَلَى الْأَفْعَالِ أَسْمَاءُ»: با عملکردها، نام‌هایی (رد گزینه ۳)

(ترجمه)

۱۰۴- گزینه «۴»

(معمود باربرین - یاسوج)

«اسْتَمَعُوا»: گوش فرا دهید (رد گزینه ۳) / «كَلَامٍ فِيهِ شَيْءٌ مِنَ الْحِكْمَةِ»: سخنی که در آن چیزی از حکمت است (رد گزینه ۳) / «تَعَلَّمُوها»: آن را بیاموزید (یاد بگیرید) (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «عَلِّمُوها»: آن را آموزش دهید (یاد بدهید) / «لَمَنْ يَطْلُبُونَهَا مِنْكُمْ»: به کسانی که آن را از شما می‌طلبند / «نُورٌ لِلْحَيَاةِ وَ سَبَبٌ لِلنَّجَاحِ»: نوری برای زندگی و دلیلی برای موفقیت است (رد گزینه ۱)

(ترجمه)

۱۰۵- گزینه «۲»

(پیروز وپان - گنبد کاووس)

«سَبَّ عَقَائِدَ الْآخَرِينَ»: دشنام دادن به عقاید دیگران (رد گزینه ۳) / «فِي أَيْ مُجْتَمَعٍ»: در هر جامعه‌ای (رد گزینه ۴) / «سَيُؤَدِّي إِلَى»: منجر به ... خواهد شد (رد گزینه ۳) / «إِبْتَدَعُوا»: دوری کنید، دور شوید (رد گزینه‌های ۱ و ۳)

گزینه «۲»: نادرست است؛ زیرا کتاب این موضوع را بیان نکرده که کودک توانایی تشخیص خشم از محبت را ندارد. همچنین سکوت مادر منجر به شکل‌گیری «ترحم» در کودک نمی‌شود.

گزینه «۴»: نادرست است؛ زیرا در موقعیت اول، «غلبه نظام پردازش فردی» مطرح نیست (کودک تابع تفسیر خود از واکنش محیط است، نه پردازش کاملاً درونی). همچنین در موقعیت دوم، فقدان بازخورد محیطی لزوماً به تعمیم خشم به پشیمانی ختم نمی‌شود و این استدلال، علیت نادرستی را نشان می‌دهد.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۴۹ و ۵۰)

۹۸- گزینه «۳»

(مهمربیبی)

در گزینه «۳»، ترتیب آموزش کاملاً معکوس است. کودک ابتدا مجبور به انجام یک حرکت ظریف (کار با موچین و برداشتن برچسب ریز) می‌شود که نیازمند هماهنگی دقیق انگشتان است؛ در حالی که هنوز عضلات درشت او برای فعالیت اصلی (بلند کردن جعبه) کنترل نشده‌اند. این دقیقاً برخلاف قاعده رشدی «ابتدا درشت، سپس ظریف» است و در دنیای واقعی باعث شکست اولیه و ناامیدی کودک می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

هر سه گزینه به‌درستی از الگوی «اول کنترل عضلات بزرگ و هماهنگی دست‌ها، سپس کنترل عضلات ریز و دقیق انگشتان» پیروی کرده‌اند.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه ۴۷)

۹۹- گزینه «۲»

(نگین مرسلی)

الف) از ابتدایی‌ترین علائم رشد اجتماعی: لبخند اجتماعی که در حدود ۲-۳ ماهگی بروز می‌یابد.

ب) ترس از غریبه معمولاً در حدود ۷ تا ۸ ماهگی رخ می‌دهد.

ج) در سنین اولیه، کودکان در کنار هم بازی می‌کنند، اما هرکدام بازی انفرادی خود را دارند.

د) قاعده‌مند و مشترک شدن بازی در سنین بالاتر بیانگر رشد اجتماعی است.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۵۰ و ۵۱)

۱۰۰- گزینه «۴»

(نگین مرسلی)

تشریح گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»: در رشد درک اخلاقی، اخلاقی بودن یک رفتار لزوماً به معنای آن نیست که فرد فقط به دلیل درست بودن آن رفتار را انجام دهد. کودکان نیز می‌توانند رفتارهای اخلاقی داشته باشند، اما ممکن است انگیزه آنان با انگیزه افراد بزرگسال متفاوت باشد.

گزینه «۲»: در این سن، کودکان ممکن است یک رفتار را اخلاقی بدانند، اما انگیزه انجام آن رفتار نیز در نحوه شکل‌گیری درک اخلاقی آنان اهمیت دارد. سارا به دوستش برای خوشحال کردن او کمک می‌کند؛ درحالی‌که ممکن است فرد بزرگسال همان رفتار را به دلیل درست و اخلاقی بودن آن انجام دهد.

گزینه «۳»: کودکان می‌توانند رفتارهایی را اخلاقی یا درست تلقی کنند؛ نکته این است که درک آنان از اخلاق و انگیزه‌ها هنوز با درک بزرگسالان یکسان نیست زیرا برای اخلاق یک فرایند تدریجی و پیچیده طی می‌شود.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۵۱ و ۵۲)

نکات مهم درسی:

«إِبْتَعِدُوا»: (فعل امر جمع مذکر مخاطب) دوری کنید
«إِبْتَعِدُوا»: (فعل ماضی برای جمع مذکر غایب) دوری کردند

(ترجمه)

۱۰۶- گزینه «۲»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: لا یَحْزَنُک: نباید تو ناراحت کند / قول: سخن
گزینه «۳»: إِنَّمَا الْفَخْرُ: افتخار تنها ... / عقلی ثابت (موصوف و صفت نکره):
خِردی استوار / التَّسَبُّ: تبار / در عبارت عربی ذکر شده، معادلی برای «آدمی»
نیامده است.
گزینه «۴»: بِطَاقَتِهَا: بلیتش / غالية: گران است

(ترجمه)

۱۰۷- گزینه «۱»

ترجمه صورت سؤال: «دانش را به دست بیاور و جایگزینی برای آن مجو؛ زیرا
مردم مرده‌اند و اهل دانش زنده‌اند!»
مناسب‌ترین مفهوم در گزینه «۱» آمده است: «هر کس به طلب دانش
بپردازد، به جاودانگی معنوی می‌رسد که چیزی هم‌ارز آن نیست؛ در حالی که
زندگی افراد غافل از معرفت، معنای حقیقی خود را از دست می‌دهد!»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: «انسان هنگامی می‌تواند منافع دنیا را بر علم ترجیح دهد که
بقای جسمانی‌اش به کسب این منافع وابسته باشد!» (نامناسب)
گزینه «۳»: «مرگ همه را یکسان فرا می‌گیرد، ولی اهل علم به دلیل
بصیرتشان در امور زندگی می‌توانند اجل خود را به تأخیر بیندازند!»
(نامناسب)
گزینه «۴»: «غایت زندگی، کسب فضیلت‌های گوناگون است؛ پس هر کس
علم و دیگر نعمت‌ها را با هم جمع کند، از نابودی حتمی نجات می‌یابد!»
(نامناسب)

(مفهوم)

۱۰۸- گزینه «۴»

ترجمه صورت سؤال: «کاش فصل بهار در سرزمین ما طولانی باشد!»
مناسب‌ترین مفهوم در گزینه «۴» آمده است: «گوینده این عبارت می‌خواهد
روزهای بهار زیاد شود، اما این فصل در واقع در سرزمین او کوتاه است!»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «آرزو در این عبارت نشان می‌دهد که بهار به این سرزمین
نمی‌آید و اهالی آن، زیبایی این فصل را حس نمی‌کنند!» (نامناسب)
گزینه «۲»: «جمله نشان می‌دهد که فصل بهار در سرزمین گوینده آغاز شده
است و اهالی آن سرزمین، با شکیبایی در انتظار پایان آن هستند!»
(نامناسب)

گزینه «۳»: «گوینده به‌طور قطعی می‌خواهد تمامی فصل‌های سال در وطن
او، مانند روزهای فصل بهار باشند!» (نامناسب)

(مفهوم)

۱۰۹- گزینه «۲»

(سید ممبر علی مرتضوی)

ترجمه صورت سؤال: «هر گروهی به آن چیزی که دارند، خوشحال هستند!»
مناسب‌ترین مفهوم در گزینه «۲» آمده است: «آیه به وضعیت غرور فکری و
تعصب اشاره دارد؛ به‌طوری که هر گروهی می‌پندارد آنچه از نظرات که نزد
خود دارد، حق مطلق است و با این کار، از جستجوی حقیقت باز می‌ماند!»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «خداوند اینان را ستایش می‌کند؛ چرا که شادمانی به عقیده‌ای
که دارند، باعث تقویت روابط میان افراد گروه می‌شود و برایشان انس و
خوشبختی به ارمغان می‌آورد!» (نامناسب)

گزینه «۳»: «همانا قرآن کریم بر اهمیت تکرگرای تأکید می‌ورزد؛ چرا که
طبیعی است هر گروهی برای ترویج روش ویژه خود که مردم را خوشبخت
می‌کند، تلاش نماید!» (نامناسب)

گزینه «۴»: «مقصود قرآن این است که هر فرقه‌ای به دستاوردهای مادی و
نفوذ خود در دنیا دل خوش است؛ از این‌رو، انسان باید در پی شادمانی
بزرگ‌تری در زندگی آخرت باشد!» (نامناسب)

(مفهوم)

۱۱۰- گزینه «۳»

(ممبر موری یعقوبی)

ترجمه عبارات: بی‌گمان این امت شماسه؛ امتی یگانه و من پروردگارتان
هستم؛ پس مرا بپرستید. - همانا خداوند فقط پروردگار یک امت است، پس
بر ماست که او را بپرستیم.
می‌دانیم خداوند، پروردگار همه جهانیان است و پروردگار یک امت یا گروه
خاص نیست. (در این آیه، بر وحدت امت اسلامی تأکید شده است.)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: دو ویژگی در مؤمن جمع نمی‌شود: بخل و دروغ - ایمان مانع از
جمع شدن بخل و دروغ در شخص مؤمن می‌شود. (صحیح)

گزینه «۲»: مؤمن کسی است که مردم او را در مورد خون‌ها و اموال خویش
امین بدانند. - از نشانه‌های مؤمن این است که مردم در مورد جان‌ها و
مال‌هایشان به وی اعتماد کنند. (صحیح)

گزینه «۴»: مردم خوانند؛ پس هرگاه بمیرند بیدار می‌شوند. - انسان در این
زندگی مانند شخص خوابیده است و با مرگ، به حقایق دنیا پی می‌برد.

(صحیح)

(مفهوم)

ترجمه متن درک مطلب:

بسیاری از مردم معتقدند که ثروت، معیار نخست برای ارزش انسان در جامعه است، در حالی که دیگران تمایل دارند به این که هرگونه نقش پول در ساخت جایگاه انسانی را انکار کنند. با این حال، نگاهی عمیق به حقیقت امر آشکار می‌سازد که پول صفتی ذاتی نیست که به جوهر انسان افزوده شود و مقام او را بالا ببرد، بلکه بزرگ‌نمای آن چیزی است که در درون او وجود دارد. چرا که ثروت به فرد نادان حکمت نمی‌بخشد و فرد خسیس را بخشنده نمی‌کند، بلکه حقیقت اخلاق فرد را، آنگاه که به او قدرت عمل بدون محدودیت می‌دهد، آشکار می‌سازد.

انسان بخشنده، اگر صاحب مال شود، دایره نیکی‌اش گسترده‌تر شده و ثروتش به ابزاری برای خدمت به دیگران و پیشرفت جامعه‌اش بدل می‌شود؛ در حالی که در فرد دارای نفس ضعیف، ثروت ممکن است سرکشی و تکبر او را افزایش دهد. بنابراین، پول نمی‌تواند ارزش انسان را بالا یا پایین ببرد؛ ارزش حقیقی تنها در استفاده خوب از قدرت است و ثروت جز آزمونی عملی نیست که جوهر وجودی انسان را آشکار کرده و آنچه را که در اعماقش پنهان بوده، نمایان می‌سازد.

۱۱۱- گزینه ۲»

(سیر ممبر علی مرتضوی)

«متن، ثروت را دلیل مهمی می‌شمارد که ممکن است جوهر انسان نادان را به انسانی حکیم تبدیل کند!» (نادرست؛ ثروت جوهر انسان را عوض نمی‌کند!)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: پول در اصل خود امری خنثی است که ارزش انسانی انسان را بالا نمی‌برد و آن را به ذات خویش پایین نمی‌آورد! (صحیح)
گزینه «۳»: پول عاملی شمرده می‌شود که هنگام دارا بودن آن، باطن انسان و اخلاق حقیقی او را آشکار می‌سازد! (صحیح)
گزینه «۴»: گسترش دایره نیکی فرد با پول، پیش از به دست آوردن ثروت، به کرامت نفس او وابسته است! (صحیح)

(درک مطلب)

۱۱۲- گزینه ۲»

(سیر ممبر علی مرتضوی)

پول، بزرگ‌نمای آن چیزی است که در باطن انسان وجود دارد، زیرا
گزینه «۲»: به او قدرت می‌دهد تا خصلت‌هایش را، خواه بخشنده‌گی باشد یا تکبر، بدون هیچ قید و بندی آشکار کند!

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: هر کس را که آن را در اختیار داشته باشد، به فردی بخشنده تبدیل می‌کند که برای خدمت به جامعه و هم‌وطنانش می‌کوشد! (نادرست)
گزینه «۳»: صاحبان نفس‌های ضعیف را از سرکشی و تکبر کردن باز می‌دارد! (نادرست)

گزینه «۴»: بر تمام افراد جامعه واجب می‌کند که ثروتمند را محترم بدارند و از او اطاعت کنند! (نادرست)

(درک مطلب)

۱۱۳- گزینه ۱»

(سیر ممبر علی مرتضوی)

متن به این موضوع اشاره می‌کند: ثروت به عنوان ابزاری برای آشکار کردن جوهر انسانی و آزمون آن!

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: نفی مطلق اهمیت پول در زندگی امروزی! (نامناسب)

گزینه «۳»: تکبر و سرکشی به عنوان نتیجه داشتن ثروت! (نامناسب)

گزینه «۴»: نقش قناعت در حفظ پاکی نفس انسانی! (نامناسب)

(درک مطلب)

۱۱۴- گزینه ۲»

(سیر ممبر علی مرتضوی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: من الأعداد الأصلية (نادرست) ← من الأعداد الترتيبية

گزینه «۳»: صفة، و موصوفها (نادرست) ← مضاف الیه و مضافه

گزینه «۴»: مصدره: تَمَلَّك (نادرست) ← مصدره: امْتَلَاك

(تفلیل صرفی و اعراب)

۱۱۵- گزینه ۳»

(سیر ممبر علی مرتضوی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مزید ثلاثی بحرف زائد واحد (نادرست) ← مزید ثلاثی بحرفین زائدين («تحوَّلَتْ» فعل ماضی از باب تَفَعَّل است)

گزینه «۲»: فعله الماضی: قَدَّمَ (نادرست) ← فعله الماضی: تَقَدَّمَ («تَقَدَّمَ» مصدر از باب تَفَعَّل است)

گزینه «۴»: حرفان زائدان (نادرست) ← ثلاثة حروف زائدة (باب استفعال، سه حرف زائد دارد)

(تفلیل صرفی و اعراب)

۱۱۶- گزینه ۳»

(مرتضی کاظم شیروزی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «تَعَلَّمَ» امر باب تَفَعَّل و مصدر آن «تَعَلَّمَ» است.

گزینه «۲»: «تُحَسِّنِينَ» مضارع باب إفعال و مصدر آن «إحسان» است.

گزینه «۴»: «انْتَصَرُوا» ماضی باب اِفْتِعَال و مصدر آن «إنتصار» است.

(فعل ثلاثی مزید)

۱۱۷- گزینه ۴»

(ممد رضا قانرازمینی - اصفهان)

در گزینه «۴»، حرف «ت» در «تُرْعَب» از حروف مضارعه است و حرف زائد فعل محسوب نمی‌شود. «تُرْعَب» فعل مضارع و ثلاثی مزید از باب «تَفَعَّل» به معنای «ترغیب می‌کند» است.

تکات مهم درسی:

حرف «ت» در افعال ثلاثی مزید از باب‌های «إِسْتِفْعَال»، «إِفْتِعَال»، «تَفَعَّل»، «تَفَاعُل» حرف زائد فعل محسوب می‌شود.

تاریخ (۳)

۱۲۱- گزینه «۱»

(عاطفه طاهر)

تشریح عبارت‌های نادرست:

الف) میرزا محمدجعفر خورموجی از مورخان عصر ناصری، از منتقدان تملق‌گویی بود و نخستین کسی است که واقعیت قتل امیرکبیر را بازتاب داده است.

ب) انقلاب مشروطه، تأثیر عمیقی بر دگرگونی بینش مورخان ایرانی داشت و توجه آنان را به ابعاد گوناگون رویدادهای تاریخی به‌ویژه نقش مردم جلب کرد.

د) ذیل برنامه‌های اصلاحی عباس میرزا (ولیعهد فتحعلی شاه) ترجمه آثار اروپایی به‌تدریج آغاز شد و سپس در زمان ناصرالدین شاه با تأسیس مدرسه دارالفنون و ایجاد دارالطباعه دولتی و دارالترجمه همایونی گسترش یافت.

(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه‌های ۲، ۳، ۵ و ۶)

۱۲۲- گزینه «۱»

(مهمدموری یعقوبی)

تشریح گزاره‌ها:

الف) خاطرات، حاوی اطلاعات ارزشمندی درباره اوضاع سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی و شرح حال رجال دوره معاصر است، که به‌ندرت در سایر منابع یافت می‌شود.

ب) سفرنامه‌ها از نظر مطالعه تاریخ اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی اهمیت فوق‌العاده‌ای دارند و حاوی اطلاعات ارزشمندی درباره موضوع‌های اقتصادی، مسائل اجتماعی و مباحث فرهنگی هستند.

ج) تاریخ شفاهی، یک روش پژوهشی تاریخی برنامه‌ریزی شده برای جمع‌آوری و نگهداری اطلاعات تاریخی از حافظه افرادی است که خود در وقایعی شرکت داشته‌اند یا از نزدیک شاهد آن وقایع بوده‌اند.

(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه‌های ۹ و ۱۵)

۱۲۳- گزینه «۱»

(مهری کاردارن)

تشریح موارد نادرست:

الف) سپاه تحت فرمان نادر در چندین جنگ بر ارتش قدرتمند عثمانی پیروز شد و سرزمین‌های اشغال‌شده ایران را آزاد کرد، روس‌ها نیز با مشاهده توان نظامی نادر و جنگجویانش، پیش از برخورد نظامی، نیروهای خود را از ایران بیرون بردند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: حرف «ت» در «تجاهل» حرف زائد فعل است. «تجاهل» فعل ماضی و ثلاثی مزید از باب «تَفَاعُل» است.

گزینه «۲»: حرف «ت» در «بَنْتَفِعُ» حرف زائد فعل است. «بَنْتَفِعُ» فعل مضارع و ثلاثی مزید از باب «إِفْتِعَال» است.

گزینه «۳»: حرف «ت» در «لا یترک» نخستین حرف اصلی فعل است. دقت کنید «لا یترک» مضارع منفی، ثلاثی مجرد و بدون حرف زائد است. (فعل ثلاثی مزید)

۱۱۸- گزینه «۲»

(امیرحسین شکوری)

در گزینه «۲»، دو حرف از حروف مشبّهة بالفعل وجود دارد: اِنْ - لَکِنْ

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «اِنْ» (بر سر فعل آمده - اگر) و «لَکِنْ» (بدون تشدید - ولی) جزء حروف مشبّهة بالفعل نیستند؛ در این عبارت فقط «اَنْ» از حروف مشبّهة بالفعل است - حرف ۱

گزینه «۳»: «اَنْ» (بر سر فعل آمده - که) و «کَانَ» (از افعال ناقصه - بود) جزء حروف مشبّهة بالفعل نیستند؛ «لَآنَ» زیرا «لَ» (اَنْ) از حروف مشبّهة بالفعل است - حرف ۱

گزینه «۴»: «اَلِیت» از حروف مشبّهة بالفعل است، اما دقت کنید در «فَإِنْ»، «اِنْ» شرطیه (بر سر فعل آمده - اگر) جزء حروف مشبّهة بالفعل نیست - حرف ۱

(حروف مشبّهة بالفعل)

۱۱۹- گزینه «۳»

(کتاب تاک - کنکور سراسری ۹۸)

سؤال، کلمه‌ای را می‌خواهد که برای تکمیل جمله قبلش آمده باشد. از بین حروف مشبّهة بالفعل «لَکِنْ» برای کامل کردن جمله قبلش به‌کار می‌رود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «اِنْ» برای تأکید جمله به‌کار می‌رود.

گزینه «۲»: «اَنْ» برای ایجاد ارتباط بین دو عبارت به‌کار می‌رود.

گزینه «۴»: در این عبارت، هیچ‌یک از حروف مشبّهة نیامده است.

(حروف مشبّهة بالفعل)

۱۲۰- گزینه «۴»

(روح‌الله گلشن)

در گزینه «۴»، بلافاصله پس از «لا» ویرگول آمده، ضمناً کلمه پس از آن (ذهب) هم فعل است؛ بنابراین «لا» از نوع نفی جنس نیست، بلکه از نوع جوابیه است. (ترجمه عبارت: نه، به بازار شهر رفت.)

تشریح سایر گزینه‌ها:

به‌ترتیب، حرف «لا» در «لا طاقه» هیچ توانی»، «لا خیر» هیچ خبری» و «لا التفات» هیچ توجهی» از نوع «نفی جنس» است که بر نفی کامل دلالت دارد. («لا» ی نفی هُئِس)

د) نادرشاه نخست، تیماسب دوم را به بهانه بی کفایتی از سلطنت خلع کرد. سپس بزرگان کشور، علما و سران ایلها و طوایف را به شورای دشت مغان فراخواند و شرایطی را برای پذیرفتن سلطنت مطرح کرد.

(تاریخ (۳)، ایران و جهان در آستانه دوره معاصر، صفحه‌های ۱۶، ۱۷ و ۱۹)

۱۲۴- گزینه «۴»

(علیرضا آزادی زاده)

لطفعلی خان، آخرین فرمانروای زند، گرچه لیاقت، شجاعت و محبوبیت نسبی در بین مردم داشت، اما به دلیل اشتباهات نظامی و رویگردانی عده‌ای از درباریان، از آقا محمدخان قاجار شکست خورد.

(تاریخ (۳)، ایران و جهان در آستانه دوره معاصر، صفحه ۲۱)

۱۲۵- گزینه «۱»

(فاطمه عزیزی)

الف) در دوره کریم خان زند، اقداماتی برای بهبود وضع کشاورزی و بازرگانی صورت گرفت و شهرهای شیراز و بندر بوشهر، به مراکز مهم تجارت داخلی و خارجی تبدیل شدند.

ب) تداوم جنگ‌های داخلی و خارجی در زمان نادرشاه افشار، سبب کاهش شدید نیروی انسانی در بخش کشاورزی به دلیل نیاز تشکیلات نظامی به نیروی رزمنده شد.

ج) در پی سقوط صفویه، مدارس و حوزه‌های علمیة اصفهان و شهرهای دیگر تعطیل شدند یا از رونق افتادند. عده‌ای از علما و طلاب که از هجوم افغان‌ها جان سالم به در برده بودند، به عتبات عالیات مهاجرت کردند.

تکنا: مهم‌ترین تحول ادبی در دوره زندیه، شکل‌گیری انجمن‌های ادبی است. در این انجمن‌های ادبی که کانون اصلی بیشتر آن‌ها اصفهان است، نهضت بازگشت ادبی شکل می‌گیرد. جریان ادبی بازگشت در دوره‌های افشاریه و قاجاریه نیز ادامه یافت.

(تاریخ (۳)، ایران و جهان در آستانه دوره معاصر، صفحه ۲۲)

جغرافیا (۳)

۱۲۶- گزینه «۴»

(مریم فسروی دهنوی)

منظور از موقعیت یک شهر یا روستا، وضعیت آن سکونتگاه نسبت به پدیده‌های پیرامون خود و همچنین جایگاه آن در سطح ناحیه است.

دسترسی شهر اهواز به شبکه ارتباطی خط راه‌آهن و ایجاد موقعیت مناسب برای رونق تجارت و گسترش شهر قاهره به سبب دسترسی به عوامل طبیعی و انسانی پیرامون آن (عبارت‌های «ج» و «د»)، به مفهوم موقعیت اشاره می‌کنند.

(جغرافیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه‌های ۲ تا ۴)

۱۲۷- گزینه «۱»

(راضیه ابراهیمی نژاد)

با حرکت از قاعده به سمت رأس هرم سلسله مراتب، جمعیت سکونتگاه‌ها بیشتر و تعداد و تنوع خدمات آن‌ها نیز بیشتر می‌شود. همچنین سکونتگاه‌های بزرگ‌تر می‌توانند خدمات بیشتری به ساکنان خود و حتی روستاها و شهرهای همجوار ارائه دهند. بنابراین با افزایش جمعیت و تعداد و تنوع خدمات، حوزه نفوذ برخی عملکردهای سکونتگاه نیز می‌تواند گسترده‌تر باشد؛ مانند شهر تهران که در برخی عملکردها حوزه نفوذ زیادی در سطح کشور دارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: با حرکت به سمت رأس هرم، جمعیت و تعداد و تنوع خدمات بیشتر می‌شود.

گزینه «۳»: در سکونتگاه‌های کم جمعیت، خدمات کمتری ارائه می‌شود و با افزایش جمعیت، تعداد و تنوع خدمات افزایش می‌یابد؛ بنابراین نمی‌توان گفت با کاهش جمعیت، تعداد و تنوع خدمات بیشتر می‌شود.

گزینه «۴»: تعداد و تنوع خدمات با حرکت به سوی رأس هرم و افزایش جمعیت، افزایش می‌یابد و برای بررسی حوزه نفوذ به دو جنبه آستانه جمعیتی نفوذ و دامنه نفوذ توجه می‌شود.

(جغرافیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه‌های ۷ و ۹)

۱۲۸- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های)

گسترش حمل و نقل و افزایش شهرنشینی باعث گسترش حومه‌نشینی شد. در نتیجه آن، مناطق مادرشهری ایجاد شده و گسترش یافتند، از به هم پیوستن این مناطق، مگاالایس‌ها ایجاد شدند. این موارد با ترتیب درست تنها در گزینه «۳» دیده می‌شوند.

(جغرافیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه‌های ۱۲ تا ۱۴)

۱۲۹- گزینه «۱»

(مهم‌مهری یعقوبی)

تشریح عبارت‌ها:

الف) در سده نوزدهم و نیمه اول قرن بیستم در کشورهای توسعه‌یافته و صنعتی اروپا و آمریکای شمالی، به دنبال توسعه صنایع کارخانه‌ای مهاجرت از روستاها به شهرها رخ داد.

ب) مبادله نابرابر بین شهر و روستا سبب می‌شود، شهر محل انباشت سرمایه، تولید کالاها و کارخانه‌ای و تمرکز فعالیت‌های اقتصادی باشد.

ج) منظور از شهرگرایی، روندی اقتصادی - اجتماعی است که طی آن شیوه‌های زندگی، رفتار و عملکردها، ارزش‌ها و مظاهر شهری در روستاها و بین روستانشینان رواج می‌یابد.

(جغرافیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه‌های ۱۷ و ۱۸)

۱۳۰- گزینه «۳»

(فاطمه امیری)

علل شهرنشینی سریع عبارت‌اند از:

- (۱) دولت‌ها با استفاده از درآمد نفتی، بیشترین سرمایه‌گذاری‌ها، توسعه کارخانه‌ها و تجهیزات و زیرساخت‌ها را به شهرها اختصاص دادند.
- (۲) به سبب تقسیم نادرست زمین در اصلاحات ارضی، حمایت نکردن دولت از کشاورزان، توجه به صنایع مونتاژ و واردات کالا از کشورهای خارجی، شرایط انهدام کشاورزی در ایران فراهم آمد و در نتیجه مهاجرت روستاییان به شهرها شدت گرفت.

(مغرافیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه‌های ۱۹ و ۲۰)

تاریخ (۱)

۱۳۱- گزینه «۳»

(فاطمه عزیزلی)

تشریح عبارت‌های نادرست:

- (ب) حکومت آشور با لشکرکشی‌های پیاپی به سرزمین‌های همجوار و غارت و ویران کردن آن‌ها، بر قلمرو و ثروت خود افزود.
- (د) ابتدا نخستین سکونتگاه‌ها شکل گرفتند، سپس تولید مازاد بر نیاز اتفاق افتاد و در نتیجه آن، داد و ستد میان روستاهای دور و نزدیک به تدریج آغاز شد.

(تاریخ (۱)، پیدایش تمدن، بین‌النهرین و مصر، صفحه‌های ۳۲، ۳۴، ۳۶ و ۳۷)

۱۳۲- گزینه «۳»

(علیرضا آژادی‌زاده)

مصریان خود، با استفاده از نی، کاغذ پاپیروس را ابداع کردند.

(تاریخ (۱)، پیدایش تمدن، بین‌النهرین و مصر، صفحه‌های ۳۹ تا ۴۱)

۱۳۳- گزینه «۴»

(علیرضا پدرام)

تشریح گزینه‌های دیگر:

- گزینه «۱»: مربوط به دوران پس از مرگ شی هوانگ تی است.
- گزینه «۲»: مربوط به دوران حکومت شی هوانگ تی است.
- گزینه «۳»: در دوران سلسله هان، آیین بودا به چین راه یافت و به تدریج در کنار آیین کنفوسیوس و دیگر آیین‌ها، مورد پذیرش بخشی از مردم چین قرار گرفت.

(تاریخ (۱)، هوان در عصر باستان، میراث بشری، صفحه‌های ۳۷ تا ۳۹)

۱۳۴- گزینه «۲»

(حامد صفرقانیان)

تشریح عبارت‌ها:

- (الف) عصر تاریکی (۱۱۰۰ تا ۸۰۰ قبل از میلاد)
- (ب) جنگ‌های پلوپونزی (۴۳۱ تا ۴۰۴ قبل از میلاد)
- (ج) مهاجرت طوایف بیابانگرد از دشت‌های اروپای شرقی به شبه‌جزیره یونان (حدود ۲۰۰۰ قبل از میلاد)
- (د) جنگ‌های بزرگ بین دولت-شهرهای یونانی و حکومت هخامنشیان (قرن ۵ قبل از میلاد)
- (ه) عصر شکوفایی مردم‌سالاری در آتن (۵۰۰ تا ۳۳۸ قبل از میلاد)
- (و) اولین دوره بازی‌های المپیک (۷۷۶ قبل از میلاد)

در نتیجه ترتیب وقایع به شرح زیر است:

- ج ← الف ← ه ← ب ← د (تقریباً موازی یکدیگر زیرا هر دو در قرن ۵ قبل از میلاد رخ داده‌اند) ← پایان «ه»
- (تاریخ (۱)، یونان و روم، صفحه‌های ۵۱ تا ۵۳)

۱۳۵- گزینه «۳»

(راضیه ابراهیمی‌نژاد)

تشریح عبارت‌های نادرست:

- (الف) نخستین اقدام گروهی از اقوام هند و اروپایی که حدود ۱۵۰۰ قبل از میلاد، وارد شبه‌جزیره ایتالیا شدند، ایجاد مزارع و روستاها بود، نه تشکیل دولت - شهرهای مستقل.
- (ه) کنستانتین، مستقیماً دستور تقسیم امپراتوری روم به دو بخش شرقی و غربی را صادر نکرد؛ انتخاب بیزانتیوم به عنوان پایتخت، زمینه‌ساز این تقسیم شد. همچنین، مسیحیت به دستور کنستانتین، دین رسمی امپراتوری روم نشد، بلکه حدود ۵۰ سال پس از او، به عنوان دین رسمی اعلام شد.
- (تاریخ (۱)، یونان و روم، صفحه‌های ۵۵ تا ۵۸ و ۶۰)

جغرافیای ایران

۱۳۶- گزینه «۲»

(راضیه ابراهیمی‌نژاد)

- در عبارت «ایران در جنوب دریای خزر و شمال خلیج فارس قرار گرفته است»، جایگاه ایران نسبت به پدیده‌های پیرامونش بیان شده است؛ بنابراین کل عبارت مذکور، نمونه‌ای از موقعیت نسبی هستند.
- جنوب دریای خزر: موقعیت ایران نسبت به دریای خزر
- شمال خلیج فارس: موقعیت ایران نسبت به خلیج فارس

تکته مهم درس:

- «موقعیت جغرافیایی» مفهوم کلی است و از دو منظر قابل مطالعه است: ۱- موقعیت ریاضی (مطلق) ۲- موقعیت نسبی

(مغرافیای ایران، موقعیت جغرافیایی ایران، صفحه‌های ۱۴ و ۱۶)

۱۳۷- گزینه «۲»

(علیرضا پدرشا)

بررسی موارد:

الف) حدود ۶۶ درصد ذخایر نفت جهان و ۲۸ درصد ذخایر گاز طبیعی را در خود جای داده است ← خلیج فارس

ب) مهم‌ترین آبراهه استراتژیک در تجارت جهان محسوب می‌شود ← تنگه هرمز

ج) ۹۰٪ از خاویار جهان را تأمین می‌کند و به بازار مصرف ۳۰۰ میلیون نفری آسیای میانه دسترسی دارد ← دریای خزر

د) بزرگ‌ترین پهنه آبی محصور در خشکی است و از منابع نفت و گاز بهره‌مند است ← دریای خزر

(مغرافیای ایران، مغرافیای طبیعی ایران، صفحه‌های ۱۷ و ۱۹)

۱۳۸- گزینه «۲»

(یاسین ساعدی)

تشریح گزینه نادرست:

پس از آخرین تحولات دوران سوم زمین‌شناسی «سنوزوئیک»، طی دوره «کواترنر» ناهمواری‌های کشور ایران شکل نهایی یافته و از آن پس تحت تأثیر عوامل فرسایش تغییر شکل می‌یابند.

(مغرافیای ایران، ناهمواری‌های ایران، صفحه‌های ۲۲ و ۲۳)

۱۳۹- گزینه «۲»

(فاطمه عزیزی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: اگر سه نقطه کوه جغتای در خراسان رضوی، گردنه آوج در استان قزوین و قلعه کوه بزمان یا خضر زنده در سیستان و بلوچستان را به یکدیگر وصل کنیم، مثلثی تشکیل می‌شود که منطقه کوهستانی مرکزی نامیده می‌شود.

گزینه «۳»: ریزش‌های جوی شدید، کوه‌های زاگرس را فرسایش می‌دهد و مواد آن در دسترس این رودها قرار می‌گیرد.

گزینه «۴»: سرزمین‌های کوهستانی که اغلب بیش از هزارمتر از سطح دریاها آزاد ارتفاع دارند؛ شامل رشته کوه‌های مختلفی از ارسباران (قره‌داغ) تا آلاداغ می‌شوند.

(مغرافیای ایران، ناهمواری‌های ایران، صفحه‌های ۲۴ تا ۲۶ و ۲۸ تا ۳۰)

۱۴۰- گزینه «۳»

(مهم‌مهری یعقوبی)

دشت‌ها، سرزمین‌های هموار یا نسبتاً همواری هستند که حصار کوهستانی، آن‌ها را فرا گرفته است.

علل پیدایش دشت‌ها:

۱) برخی دشت‌ها در هنگام چین خوردگی‌ها و در حد فاصل تاقدیس‌ها (در میان ناودیس‌ها)، ایجاد شده‌اند؛ مانند دشت کاکان در فارس.

تاریخ (۲)

۱۴۱- گزینه «۲»

(علیرضا پدرشا)

بررسی موارد نادرست:

«ب»: پیامبر (ص) قطعه زمین را از آن دو یتیم خریداری کرد و هدیه نگرفت.

«د»: پیامبر (ص) علاوه بر زمین‌هایی که انصار به مهاجران بخشیده بودند، زمین‌هایی را که صاحب نداشت نیز به مهاجران اختصاص داد تا خانه بسازند.

(تاریخ (۲)، ظهور اسلام، حرکتی تازه در تاریخ بشر، صفحه‌های ۳۳ و ۳۴)

۱۴۲- گزینه «۳»

(یاسین ساعدی)

تشریح عبارت‌های نادرست:

ج) در رمضان سال هشتم هجرت، مکه به‌صورت مسالمت‌آمیز، فتح و کعبه از بت‌ها پاک‌سازی شد.

د) مورخان سال نهم هجری را به‌دلیل اسلام آوردن قبیله‌های مختلف، سال وفود نامیده‌اند.

(تاریخ (۲)، امت و حکومت نبوی (ص) در مدینه، صفحه ۳۹)

۱۴۳- گزینه «۴»

(فاطمه عزیزی)

تشریح موارد:

الف) عثمان بن عفان (حکومت ۲۳-۳۵ ق)

ب) امام علی (ع) (حکومت ۳۵-۴۰ ق)

ج) عمر بن خطاب (حکومت ۱۳-۲۳ ق)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: مربوط به زمان عمر بن خطاب است.

گزینه «۲»: مربوط به زمان امام علی (ع) است.

گزینه «۳»: مربوط به زمان عثمان بن عفان است.

(تاریخ (۲)، تثبیت و گسترش اسلام در دوران خلفای نخستین، صفحه‌های ۴۴، ۴۵، ۴۷، ۴۸ و ۵۰)

۱۴۴- گزینه ۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای - کنگور قارچ از کشور ۱۴۰۰)
یکی از اقدام‌های برجسته امویان، توسعه نیروی دریایی و گسترش فتوحات در دریا بود. معاویه این اقدام را به منظور فتح جزایر دریای مدیترانه و پایان دادن به حاکمیت مطلق رومیان بر آن دریا انجام داد.

(تاریخ (۲)، امویان بر مسند قدرت، صفحه ۵۵)

۱۴۵- گزینه ۴»

(علیرضا آزادی‌زاده)
پس از امام سجاد (ع)، امامان شیعه، عمده تلاش‌های خود را بر ترویج اسلام و مبارزه با جریان‌های فکری منحرف و تربیت شاگردان توانمند کردند و منظومه‌ای از معارف اسلامی با عنوان مکتب اهل بیت به وجود آوردند.

(تاریخ (۲)، امویان بر مسند قدرت، صفحه‌های ۶۲ تا ۶۴)

جغرافیا (۲)

۱۴۶- گزینه ۳»

(فاطمه امیری)
هرچه تابش خورشید مایل‌تر باشد، انرژی خورشیدی در سطح گسترده‌تری پخش می‌شود؛ بنابراین انرژی دریافتی در واحد سطح کاهش می‌یابد و دما نیز کمتر می‌شود.

(جغرافیا (۲)، نوامی آب و هوایی، صفحه ۲۳)

۱۴۷- گزینه ۲»

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: جهت وزش باد از کمربند شماره ۲ (پرفشار) به سمت کمربند شماره ۱ (کم‌فشار) است.
گزینه ۳: احتمال بیابانی شدن یک منطقه فرضی بر اثر توزیع فشار، در کمربند شماره ۳ (پرفشار) بیشتر از کمربند شماره ۴ (کم‌فشار) است.
گزینه ۴: بیابان گبی به‌طور عمده در اثر عامل دوری از منابع رطوبت ایجاد شده است.

(جغرافیا (۲)، نوامی آب و هوایی، صفحه‌های ۲۶ و ۲۴)

۱۴۸- گزینه ۳»

تشریح عبارت‌ها:

عبارت اول: نواحی استوایی و آسیای موسمی بیش از ۱۵۰۰ میلی‌متر در سال بارندگی دارند و بیابان‌ها، کمتر از ۵۰ یا ۱۰۰ میلی‌متر در سال بارندگی دارند. ← در نتیجه بخش اول تمام گزینه‌ها صحیح است.

عبارت دوم: نواحی هرچه از اقیانوس‌ها و دریاها دورتر باشند، رطوبت آن‌ها کمتر و خشکی هوایشان بیشتر است یا به عبارتی دیگر، نواحی هرچه به اقیانوس‌ها و دریاها نزدیک‌تر باشند، رطوبت آن‌ها بیشتر و خشکی هوایشان کمتر است. ← در نتیجه گزینه‌های ۲ و ۴ نادرست است.

عبارت سوم: توده هوای مرطوب ابتدا باید تا ارتفاع معینی بالا رود، سپس سرد شود تا به نقطه اشباع برسد و پس از تشکیل ابر، ببارد. ← در نتیجه گزینه‌های ۲ و ۴ نادرست است.

عبارت چهارم: بیشتر بارندگی‌های بهاری از نوع بارندگی همرفتی هستند. / در بارندگی کوهستانی، کوهستان‌ها مانع حرکت توده هوای مرطوب به‌طور افقی می‌شوند. / بارندگی سیکلونی بیشتر در محل جبهه‌ها به وجود می‌آید. / در بارندگی ناهمواری، توده هوا در امتداد دامنه کوه به طرف قله بالا می‌رود و هنگام صعود، دمای آن کاهش می‌یابد و در انتها موجب بارش می‌شود ← در نتیجه گزینه‌های ۱ و ۴ نادرست است.

(جغرافیا (۲)، نوامی آب و هوایی، صفحه ۲۷)

۱۴۹- گزینه ۲»

تشریح عبارت‌های نادرست:

ب) دره‌های U شکل معمولاً بر اثر فرسایش یخچالی طی هزاران سال پدید آمده‌اند.

ج) «کارست» پدیده خوردگی و انحلال سنگ‌های آهکی است.

د) در کوهستان‌ها با توجه به شرایط آب و هوایی و جنس سنگ‌ها، پیوسته هوازگی فیزیکی (مکانیکی) و شیمیایی رخ می‌دهد.

(جغرافیا (۲)، ناهمواری‌ها و اشکال زمین، صفحه‌های ۴۴ تا ۴۶)

۱۵۰- گزینه ۴»

(علیرضا پدرازی)

با توجه به تصویر داده‌شده، در میان اشکال فرسایشی، «الف» نشان‌دهنده اشکال تراکمی و «ب» نشان‌دهنده اشکال کاوشی است؛ بنابراین تنها گزینه ۴ به مطلب درستی اشاره دارد، کلوته‌ها و چاله‌های بادی جزو اشکال کاوشی هستند.

(جغرافیا (۲)، نوامی طبیعی، صفحه‌های ۳۷ تا ۳۹)

فلسفه دوازدهم

۱۵۱- گزینه ۴

(مفهم قربانی)

ذهن در مواجهه با اشیا و واقعیت‌های عینی جهان خارج است که دو حیثیت متمایز یعنی هستی و چیستی را تحلیل و انتزاع می‌کند نه در مواجهه با هر مفهومی؛ به عنوان مثال ما از مفهوم «دیو» دو حیث متمایز هستی و چیستی را برداشت نمی‌کنیم، زیرا دیو صرفاً یک ماهیت فرضی است که در خارج وجود و تحقق ندارد تا دو حیثیت از آن انتزاع شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: افراد و مصادیق گوناگون یک نوع مانند محمد و علی می‌توانند در ماهیت و پاسخ به پرسش چیستی کاملاً مشترک باشند و ماهیت یکسانی چون انسان داشته باشند.

گزینه ۲: درک ماهیت و تصویر ذهنی یک پدیده به معنای تحقق خارجی آن نیست، زیرا انسان می‌تواند ماهیات فرضی و ناموجودی مانند سیمرغ یا دیو را نیز در ذهن خود تصور و درک کند.

گزینه ۳: در حمل اولی ذاتی، ذاتیات بر ذات حمل می‌شوند و به دلیل اتحاد مفهومی میان آنها، اثبات قضیه نیازمند برهان و دلیل خارجی نیست.

(فلسفه دوازدهم، هستی و چیستی، صفحه‌های ۳ تا ۵)

۱۵۲- گزینه ۱

(مفهم قربانی)

«حمل ناطق بر انسان» حمل اولی ذاتی است. در گزینه ۱ «نیز» جسم نامی «جزء ذات درخت است و حمل اولی ذاتی است. محمول سایر گزینه‌ها از ذاتیات موضوع نیست و حمل شایع صناعی محسوب می‌شوند.

(فلسفه دوازدهم، هستی و چیستی، صفحه ۵)

۱۵۳- گزینه ۳

(مفهم قربانی)

اگر وجود عین یا جزء ذات ماهیت فرض می‌شد، تصور وجود از تصور ماهیت منفک نمی‌شد، بنابراین امکان نداشت ماهیتی را تصور کنیم و از وجود آن غافل باشیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: اگر وجود جزء یا عین ذات ماهیت باشد، حمل وجود بر هر ماهیتی اولی ذاتی می‌شود و سلب آن به معنای «سلب شیء از خود» (مانند انسان، انسان نیست) بوده و موجب تناقض خواهد شد.

گزینه ۲: اگر وجود ذاتی ماهیت باشد، ماهیت بدون نیاز به علت بیرونی موجود خواهد بود و قاعده نیازمندی ممکن‌الوجود به علت برای خروج از حالت تساوی و رسیدن به وجوب بالغیر منتفی می‌شود.

گزینه ۴: در صورت عینیت یا جزئیت وجود برای ماهیت، به صرف تصور یک شیء در ذهن (مانند آتش)، باید آثار و خواص عینی و خارجی آن (مانند سوزاندگی و گرما) نیز هم‌زمان پدیدار می‌شد.

(فلسفه دوازدهم، هستی و چیستی و جهان ممکنات، ترکیبی)

۱۵۴- گزینه ۱

(مفهم قربانی)

بخش اول: نسبت دادن «دارای بعد» به «خط» (خط دارای بعد است). از آنجا که خط تک‌بعدی است و داشتن بُعد (طول) از ویژگی‌های ذاتی و جدایی‌ناپذیر خط است، این حمل از نوع «وجوبی» (ضروری) است. بخش دوم: سلب «شریک خدا» از «موجود» (موجود شریک خدا نیست). از آنجا که شریک خدا ممتنع‌الوجود بالذات است و تحقق خارجی آن محال است، اتصاف موجود به آن امتناعی بوده و در نتیجه سلب آن از موجود «وجوبی» است.

بنابراین در گزینه ۱، هر دو حمل از نوع وجوبی هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: بخش اول: نسبت دادن «خندان» به «انسان» (انسان خندان است). از آنجا که خندیدن از اوصاف عرضی انسان است و انسان می‌تواند خندان باشد یا نباشد، این حمل «امکانی» است.

بخش دوم: سلب «سه پاره‌خط» از «مثلث» (مثلث سه پاره‌خط نیست). مثلث شکل دوبعدی (سطح) است درحالی‌که پاره‌خط تک‌بعدی است؛ بنابراین مثلث نمی‌تواند پاره‌خط باشد و این سلب «وجوبی» است.

گزینه ۳: بخش اول: نسبت دادن «واجب‌الوجود بالذات» به «موجود» (موجود واجب‌الوجود بالذات است). این قضیه «امکانی» است؛ زیرا مفهوم موجود هم شامل ممکن‌الوجود (واجب‌الوجود بالغیر) و هم شامل واجب‌الوجود بالذات می‌شود و حمل واجب‌الوجود بالذات بر موجود ضرورت ندارد.

بخش دوم: سلب «دایره» از «مربع» (مربع دایره نیست). چون ماهیت مربع و دایره متباین و متضادند و جمع آنها محال است، این سلب «وجوبی» است. گزینه ۴: بخش اول: نسبت دادن «ممکن‌الوجود» به «دیو» (دیو ممکن‌الوجود است). از آنجا که دیو یک امر فرضی است و عقل وجودش را محال نمی‌داند، ماهیتی ممکن دارد و این حمل «وجوبی» است.

بخش دوم: سلب «عدد فرد» از «پنج» (پنج عدد فرد نیست). از آنجا که عدد پنج ضرورتاً فرد است، سلب فرد بودن از آن ممتنع بوده و این قضیه «امتناعی» است.

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه‌های ۹ و ۱۰)

۱۵۵- گزینه ۲

(فیروز نژادنیف - تبریز)

بر اساس قواعد نسبت‌های سه‌گانه در قضایا، هرگاه رابطه میان موضوع و محمول امکانی باشد، با تغییر نسبت یعنی تبدیل قضیه از موجه به سالبه یا برعکس، رابطه میان موضوع و محمول بدون تغییر مانده و همچنان امکانی خواهد بود. در قضیه گزینه ۲، نسبت محمول به موضوع امکانی است و قضیه چه به صورت موجه بیان شود و چه با سلب نسبت به صورت سالبه درآید، عقلاً امکانی باقی می‌ماند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: رابطه میان پنج‌ضلعی منتظم و داشتن پنج زاویه برابر ضروری و وجوبی است؛ بنابراین با تغییر نسبت و نفی آن یعنی پنج‌ضلعی منتظم پنج زاویه برابر ندارد، رابطه قضیه به امتناعی تبدیل می‌شود.

۱۵۹- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای - کنکور خارج از کشور ۹۶)

به موضوعی ممتنع‌الوجود گویند که محمول وجود نمی‌تواند بر آن عارض شود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تصور آن لزوماً غیرممکن نیست. ممتنع‌الوجود بالغیر همان ممکن‌الوجود بالذات است که می‌توان تصورش کرد، اما به خاطر عدم وجود علت موجود نشده است.

گزینه «۳»: این عبارت تنها در مورد ممتنع‌الوجود بالذات صادق است، نه ممتنع‌الوجود بالغیر.

گزینه «۴»: می‌تواند وجود خیالی و فرضی نداشته باشد. (مانند مفاهیم ممتنع‌الوجود بالذات)

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه‌های ۹ و ۱۰)

۱۶۰- گزینه «۱»

(کیمیا طهماسبی)

اگر رابطه وجود با چیزی بالذات ضروری باشد و نتوان وجود را از آن منفک کرد، بدین معناست آن چیز همواره موجود است و در هیچ برهه‌ای از زمان، وجود از او جدا نمی‌شود. از طرف دیگر وجود داشتن چنین حقیقتی در گرو یک عامل و علت بیرونی نبوده است.

رابطه واجب‌الوجود بالذات با ممکن‌الوجود بالذات تباین است؛ یعنی این دو مفهوم در جهان خارج هیچ مصداق مشترکی ندارند.

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه‌های ۱۱ و ۱۲)

منطق

۱۶۱- گزینه «۳»

(علی معزی)

هدف اصلی علم منطق، جلوگیری از خطای اندیشه و تفکر است. از آنجا که انسان‌ها برای تفکر و انتقال اندیشه‌های خود از الفاظ و زبان بهره می‌برند، هرگونه اشتباه و ابهام در به‌کارگیری الفاظ یا معنای آنها می‌تواند مستقیماً به خطای ذهنی و فکری منجر شود؛ بنابراین منطق دانان ناچارند برای مصون ماندن از خطای تفکر، به بررسی مباحث الفاظ و معانی بپردازند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: قواعد منطق قواعد عام تفکر و مستقل از ساختار زبان‌ها هستند؛ منطق تابع زبان خاصی نیست، بلکه استفاده از زبان ابزاری برای بیان تفکر است.

گزینه «۲»: واژه «فقط» نادرست است؛ خطاهای زبانی تنها یکی از عوامل لغزش ذهن هستند و منطق تمامی خطاهای مربوط به حوزه تعریف و استدلال را بررسی می‌کند.

گزینه «۴»: علم منطق به زبان خاصی وابسته نیست و هرگز وارد جزئیات و قواعد صرفی، نحوی یا دستور زبان ویژه یک زبان خاص نمی‌شود، بلکه تنها اصول کلی و مشترک زبان را مطرح می‌سازد.

(منطق، لفظ و معنا، صفحه‌های ۱۲ و ۱۳)

گزینه «۳»: رابطه میان جیوه و فلز بودن و مایع بودن در دمای اتاق ضروری و وجوبی است زیرا فلز بودن و مایع بودن در دمای اتاق از ویژگی‌های ذاتی و مقوم جیوه است و با تغییر نسبت و سلب آن، رابطه به امتناعی دگرگون می‌شود.

گزینه «۴»: رابطه میان مجموع زوایای داخلی مثلث و سه قائمه امتناعی و محال است؛ از این رو با تغییر نسبت و سلب آن یعنی «مجموع زوایای داخلی مثلث سه قائمه نیست»، رابطه قضیه به وجوبی تبدیل خواهد شد.

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه‌های ۹ و ۱۰)

۱۵۶- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

شریک خداوند در هر حالتی ممتنع‌الوجود است. پس موضوع محمول را همیشه می‌پذیرد و نمی‌توان خلاف آن را تصور کرد. لذا رابطه وجوبی برقرار است. هر انسانی بالذات ناطق است. انسان نمی‌تواند ناطق نباشد. پس این قضیه رابطه امتناعی دارد. وجود خداوند واجب و ضروری است و نمی‌تواند وجودش امکانی باشد، پس بین «وجود خدا» و «غیرامکانی» رابطه وجوبی برقرار است.

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه‌های ۹ تا ۱۲)

۱۵۷- گزینه «۱»

(علی معزی)

اموری که رابطه ذات آنها با وجود ضروری است، واجب‌الوجود بالذات نامیده می‌شوند. این موجود وجود را از ذات خود دارد و عدم در ذات آن راه ندارد؛ بنابراین همیشه موجود بوده و هرگز و به‌هیچ‌وجه معدوم نمی‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: اموری که رابطه ذات آنها با وجود امتناعی است، ممتنع‌الوجود بالذات هستند و به دلیل تناقض در ذات، هرگز موجود نخواهند شد.

گزینه «۳»: واجب‌الوجود بالذات در تحقق خود کاملاً بی‌نیاز از غیر و مستقل است؛ بنابراین فرض مانع و عدم تحقق درباره آن عقلاً محال است.

گزینه «۴»: برخی از اموری که رابطه ذات آنها با وجود ضروری نیست ممکن‌الوجود بالذات هستند و با وجود اینکه ذاتاً اقتضایی نسبت به هستی و نیستی ندارند، در صورت تحقق علت به وجود می‌آیند.

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۲)

۱۵۸- گزینه «۲»

(مهیر پیرمسنیلو)

چیزی که به لحاظ ذاتش (یعنی ذاتش را که فرض کنیم) عدم برایش ضرورت دارد، ممتنع‌الوجود بالذات است. در میان گزینه‌ها، تنها دایره منظم‌الاضلاع است که عقلاً عدم وجودش ضروری است. هر چند سایر موارد، بسیار بعید و نزدیک به محال هستند، اما محال عقلی نیستند.

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه‌های ۹ تا ۱۲)

۱۶۲- گزینه ۱»

(فیروز نژادنیف - تبریز)

مشترک لفظی به لفظی گفته می‌شود که دارای چند معنای کاملاً متفاوت و مستقل باشد، به‌طوری‌که این واژه‌ها از نظر شکل نوشتاری (نگارش) و صورت صوتی و تلفظ (خوانش) کاملاً یکسان هستند. مانند کلمه «شیر» که بر مایع خوراکی، حیوان درنده و ابزار قطع و وصل آب دلالت می‌کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: این بیت معروف از مولانا در پی هشدار دادن نسبت به فریب‌خوردن از شباهت ظاهری واژه‌هاست و نشان می‌دهد که یکسانی لفظ نباید موجب یکی پنداشتن حقایق شود؛ بنابراین خود بیت مغالطه نمی‌کند، بلکه درباره رواج و خطر این نوع خطای فکری هشدار می‌دهد.

گزینه ۳: در مبحث اشتراک لفظ، دقیقاً برعکس این عبارت صادق است؛ یعنی «یک لفظ واحد» دارای «چندین معنای متمایز» است، نه اینکه یک معنی دارای الفاظ یا کاربردهای مختلف باشد. اگر گوینده بدون توجه به تفاوت معانی، لفظ را در بیش از یک معنا به کار برده و نتیجه‌گیری نادرست کند، مغالطه اشتراک لفظ رخ می‌دهد.

گزینه ۴: اشتراک لفظ و چندمعنایی بودن کلمات پدیده‌ای عام است و ویژگی مشترک تمامی زبان‌های بشری به شمار می‌رود، نه اینکه تنها به برخی زبان‌های خاص محدود باشد.

(منطق، لفظ و معنا، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۱۶۳- گزینه ۴»

(فیروز نژادنیف - تبریز)

واژه «اختلاف» یک مشترک لفظی است (به معنای نزاع و مشاجره / تفاوت و فاصله)؛ اما در این عبارت به دلیل وجود قرینه روشن «سنی»، معنای واژه کاملاً شفاف و معین است (تفاوت در سن و سال) و هیچ‌گونه ابهام معنایی به وجود نمی‌آید؛ در نتیجه زمینه و امکانی برای جابه‌جایی معنا و شکل‌گیری مغالطه اشتراک لفظ وجود ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: حرف «و» در این جمله مشترک لفظی است؛ زیرا می‌تواند «واو عطف» باشد (کتاب بیش از ده فصل دارد و هر دو فصل دهم و پایانی آن درباره فلسفه زندگی‌اند) یا «واو بیان و تفسیر» باشد (کتاب کلاً ده فصل دارد و فصل دهم همان فصل آخر است)؛ بنابراین ابهام در معنای حرف زمینه مغالطه را ایجاد می‌کند.

گزینه ۲: واژه «سیر» یک مشترک لفظی است که دو معنای مستقل دارد: ۱. گیاه خوراکی، ۲. حالت پری معده و متضاد گرسنگی؛ نبود قرینه کافی و مشخص نبودن مقصود گوینده، زمینه بروز مغالطه را فراهم می‌سازد.

گزینه ۳: حرف «با» مشترک لفظی است؛ زیرا می‌تواند به معنای ابزار و سواره بودن باشد (با استفاده از اسب بیایید) یا به معنای همراهی باشد (اسب را همراه خودتان بیاورید) و این دوگانگی معنایی موجب ابهام و زمینه مغالطه است.

(منطق، لفظ و معنا، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۱۶۴- گزینه ۴»

(امیرمهد قلعه‌کاهی)

در هر سه عبارت این گزینه، دلالت التزامی وجود دارد، زیرا معنایی خارج از معنای اصلی واژه‌ها اراده شده است. در عبارت اول، مقصود از «دست»، رفتارها و آزارهای شخص مقابل است. در عبارت دوم، مقصود از «خانه»، اثاثیه و وسایل درون آن است که دزد برده و این وسایل جزء معنای اصلی خود خانه نیستند. در عبارت سوم نیز واژه «ببر» مجاز از شجاعت و قدرت فوق‌العاده است که لازمه معنای اصلی به شمار می‌رود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: در عبارت اول، منظور از «شستن دست»، شست‌وشوی مچ تا انگشتان است و چون جزئی از دست اراده شده، دلالت تضمینی دارد. در عبارت دوم، واژه «مدرسه» به معنای اصلی خود یعنی کل مدرسه اشاره دارد و دلالت مطابقی است. در عبارت سوم، عبارت «سر تیم را برید» کنایه از ندادوری و پایمال شدن حق است و دلالت التزامی دارد.

گزینه ۲: در عبارت اول، واژه «شیر» پس از ادات تشبیه آمده و در معنای اصلی خود به کار رفته است و دلالت مطابقی دارد. در عبارت دوم، منظور از «بریدن سر»، زخم شدن پوست سر حین کوتاه کردن موهاست که جزئی از سر به شمار می‌آید و دلالت تضمینی دارد. در عبارت سوم، مقصود از «کشور ایران» بخش‌هایی از خاک و سرزمین ایران است نه تمام آن، بنابراین دلالت تضمینی دارد.

گزینه ۳: دو عبارت نخست یعنی «از دستش آب نمی‌چکد» به معنای خسیس بودن و «زبانم مو درآورد» به معنای تکرار بیش از اندازه سخن، کنایی بوده و دلالت التزامی دارند؛ اما در عبارت سوم، واژه «دریا» پس از ادات تشبیه آمده و بیانگر معنای اصلی است و دلالت مطابقی دارد.

(منطق، لفظ و معنا، صفحه‌های ۱۴ و ۱۵)

۱۶۵- گزینه ۳»

(مهد قهرمانی)

در این گزینه واژه «حیوان» در معنای کنایی خود به کار رفته و نشانه بی‌ملاحظگی، خشونت و رفتارهای دور از انسانیت است؛ از آنجا که این معنا خارج از ذات و تعریف اصلی واژه حیوان است، دلالت التزامی دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

در عبارات گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ کلمه «حیوان» بر کل معنای اصلی خود دلالت دارد و از این رو دلالتش مطابقی است.

(منطق، لفظ و معنا، صفحه‌های ۱۴ و ۱۵)

۱۶۶- گزینه ۲»

(پوار پاکر - فاروج)

در این جمله، عبارت «بازگرداندن روشنایی» در فهم عرفی دلالت التزامی بر بازگرداندن امید و شادی دارد، اما شهردار با توزیع چراغ‌قوه صرفاً معنای ظاهری و مطابقی روشنایی را مبنا قرار داده و مرتکب مغالطه شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: با توجه به قرینه‌ها «پیچ» فقط در یک معنا در این عبارت به کار رفته و امکان مغالطه اشتراک لفظ وجود ندارد.

گزینه «۳»: مقصود از «اعدام کردن»، مجازات مرگ و سلب حیات است و حاکم نیز در ادامه او را کشته است؛ بنابراین جابه‌جایی نادرستی در دلالت‌های واژه صورت نگرفته و مغالطه‌ای رخ نداده است.

گزینه «۴»: عبارت «حساب کردن» در ادامه جمله دقیقاً در همان معنای التزامی خود یعنی پرداخت هزینه به کار رفته است و هیچ‌گونه مغالطه یا تغییری در معنا دیده نمی‌شود.

(منطق، لفظ و معنا، صفحه‌های ۱۳ تا ۱۵)

۱۶۷- گزینه «۲»

بررسی تک‌تک موارد:

مورد «الف»: نوشتن «خاهر» به جای «خواهر» صرفاً یک غلط املائی ساده است. هر غلط املائی لزوماً مغالطه نیست؛ زمانی خطای املائی به مغالطه تبدیل می‌شود که واژه جدیدی با معنای متفاوت ایجاد کند و منجر به نتیجه‌گیری نادرست شود.

مورد «ب»: واژه‌های «سوگند خوردن» و «قسم یاد کردن» مترادف هستند. جایگزینی کلمات هم‌معنی نه غلط املائی است و نه ابهام نگارشی ایجاد می‌کند؛ بنابراین هیچ‌گونه مغالطه‌ای در آن رخ نداده است.

مورد «ج»: با تغییر یک نقطه، واژه «پند» (نصیحت/اندرز) به «بند» (زندان / اسارت) تغییر یافته و این خطای املائی معنای حقوقی جمله را دگرگون کرده و قاضی یا مخاطب را در دادگاه به نتیجه‌گیری نادرست کشانده است.

مورد «د»: عدم استفاده دقیق از علائم سجاوندی (مانند علامت تعجب برای مشخص کردن لحن طنز، تعجب یا کنایه) در فضای نوشتار، باعث می‌شود مخاطب پیام کنایی را به‌صورت جدی و واقعی برداشت کند؛ این موضوع مصداق عدم رعایت دقیق علائم نگارشی در مغالطه شیوه نگارش کلمات است.

بنابراین تنها موارد (ج) و (د) مصداق مغالطه شیوه نگارش کلمات هستند (۲ مورد)
(منطق، لفظ و معنا، صفحه ۱۶)

۱۶۸- گزینه «۳»

(مفهم قربانی)

در عبارت این گزینه، مشخص نیست ضمیر متصل در واژه «خنجرش» به سهراب برمی‌گردد یا به رستم؛ یعنی معلوم نیست چه کسی خنجر خود را از غلاف بیرون کشیده بود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در این عبارت، ضمیر «آنها» به‌وضوح به مدارک بازمی‌گردد و ابهام در ارجاع ضمیر وجود ندارد.

گزینه «۲»: ضمیر متصل «ش» در «والدینش» به دانش‌آموز برمی‌گردد و ابهامی وجود ندارد.

گزینه «۴»: در این عبارت ضمیر «آن» به‌روشنی به مقاله برمی‌گردد و جمله فاقد زمینه مغالطه است.

(منطق، لفظ و معنا، صفحه‌های ۱۷ و ۱۸)

۱۶۹- گزینه «۴»

(مفهم قربانی)

این گزاره نادرست است، زیرا مغالطه توسل به معنای ظاهری زمانی رخ می‌دهد که لفظ دارای دلالت غیرمطابقی و یا کنایی باشد اما فرد به دلالت مطابقی و معنای ظاهری کلمه تمسک جوید؛ بنابراین هرگونه جابه‌جایی میان دلالت‌ها به معنای مغالطه توسل به معنای ظاهری نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: این عبارت درست است؛ مغالطه شیوه نگارش کلمات ناشی از عدم رعایت فاصله‌گذاری، سرهم‌نویسی یا عدم استفاده دقیق از نشانه‌های نگارشی در متن نوشتاری است و در کلام شفاهی با لحن و مکث رفع می‌شود.

گزینه «۲»: این عبارت درست است؛ به کار بردن الفاظ چندمعنایی در صورتی که در بافت کلام معنای مشخصی داشته باشند یا در یک استدلال موجب انحراف در نتیجه‌گیری نشوند، مغالطه ایجاد نمی‌کند.

مثال: جمله «شیر آب حیاط باز است» دارای واژه مشترک لفظی شیر است، اما هیچ ابهام و مغالطه‌ای در فهم معنای آن برای شنونده ایجاد نمی‌شود.

گزینه «۳»: این عبارت درست است؛ در دلالت التزامی ذهن با شنیدن لفظ، به معنا و لازمه‌ای خارج از حقیقت موضوع پی می‌برد که می‌تواند ناشی از عقل، عرف یا عادت باشد.

(منطق، لفظ و معنا، صفحه‌های ۱۳ تا ۱۸)

۱۷۰- گزینه «۳»

(فهرار قاسمی‌نژاد)

در عبارت گزینه «۳» امکان مغالطه توسل به معنای ظاهری وجود دارد، نه اشتراک لفظ.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اگر ویرگول بعد از «معلم» یا اینکه «معلم علی» با کسره نوشته شود معنی جمله تغییر می‌کند.

گزینه «۲»: سوختن به معنای التزامی به کار رفته است. اگر به معنای مطابقی گرفته شود باعث مغالطه توسل به معنای ظاهری می‌شود.

گزینه «۴»: مرجع ضمیر «او» مشخص نیست که مسعود است یا برادرش.

(منطق، لفظ و معنا، صفحه‌های ۱۳ تا ۱۷)

فلسفه یازدهم

۱۷۱- گزینه «۲»

(امیرمهم قلعه‌کاهی)

سخن ارسطو در این عبارت به بررسی چگونگی آغاز شناخت، مراحل شکل‌گیری ادراک حسی و نقش عقل در انتزاع مفاهیم کلی می‌پردازد؛ از آنجا که این موضوع به ابزارها و نحوه شناخت انسان از حقایق مربوط می‌شود، کاملاً در حوزه معرفت‌شناسی قرار دارد و فقط به بخش ریشه‌ای فلسفه اشاره می‌کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: سخن سقراط ناظر به خودشناسی، کشف حقیقت وجودی انسان و تبیین شیوه زیست است و در حوزه شاخه‌های فلسفه یعنی انسان‌شناسی فلسفی و فلسفه اخلاق قرار می‌گیرد.

گزینه «۳»: سخن ارسطو درباره تعیین خیر، ملاک فضیلت، نظریه حد وسط و اعتدال در رفتار است که تماماً در قلمرو فلسفه اخلاق به عنوان یکی از شاخه‌های فلسفه جای دارد.

گزینه «۴»: دیدگاه افلاطون به بررسی حقیقت زیبایی می‌پردازد که مربوط به فلسفه هنر و زیبایی‌شناسی به عنوان یکی از بخش‌های شاخه‌های فلسفه است. (فلسفه یازدهم، ریشه و شافه‌های فلسفه، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۱۷۲- گزینه «۱»

(پرکل رمیمی)

مسئله نخست به بررسی توانایی‌ها و ابزارهای شناختی انسان در دست‌یابی به واقعیت‌های جهان می‌پردازد و امکان شناخت هستی را مورد ارزیابی قرار می‌دهد که این مبحث در قلمرو معرفت‌شناسی جای دارد.

مسئله دوم به کاوش در مبانی، ملاک‌ها و چرایی ارزش‌گذاری افعال و صفات انسانی می‌پردازد و رابطه ارزش اخلاقی با سود و زیان را بررسی می‌کند که این موضوع از مباحث بنیادین فلسفه اخلاق به‌عنوان یکی از شاخه‌های فلسفه به شمار می‌رود.

(فلسفه یازدهم، ریشه و شافه‌های فلسفه، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۱۷۳- گزینه «۲»

(کیمیا طهماسبی)

همان‌طور که می‌دانیم، مکاتب مختلفی در علوم تربیتی هست که هرکدام ریشه در یک مکتب فلسفی خاص دارد. به عبارت دیگر، از فلسفه‌های افلاطون، ابن‌سینا، کانت و دیگر فیلسوفان، فلسفه تربیت ویژه‌ای پدید می‌آید و براساس آن، نظام تربیتی خاصی حاصل می‌شود و این توضیحات بیانگر تأثیر فلسفه در علوم مختلف از طریق فلسفه‌های مضاف است.

به عبارت دیگر مبانی و زیربنای علوم در فلسفه‌های مضاف قرار دارند و آنچه در فلسفه‌های مضاف پذیرفته شود، اساس و شالوده نظریات در علوم قرار می‌گیرد.

(فلسفه یازدهم، ریشه و شافه‌های فلسفه، صفحه‌های ۱۴، ۱۵ و ۱۷)

۱۷۴- گزینه «۲»

(الله فاضلی)

هر دو مورد مرتبط با دیدگاه‌های معتقدان به اصالت جامعه است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: اصالت فرد، اصالت جامعه

گزینه «۳»: اصالت فرد، اصالت جامعه

گزینه «۴»: اصالت جامعه، اصالت فرد

(فلسفه یازدهم، ریشه و شافه‌های فلسفه، صفحه‌های ۱۵ و ۱۶)

۱۷۵- گزینه «۳»

(هسین آفونری راهنمایی)

هرگاه انسان فارغ از اشتغالات روزمره به چرایی باورهای خود بیندیشد، باورهای درست را بپذیرد و باورهای غلط را کنار بگذارد، بنیان فکری‌اش را خود بنا نهاده است و در نتیجه این فرآیند، به آزاداندیشی و شخصیتی مستقل دست پیدا می‌کند؛ بنابراین استقلال شخصیتی نتیجه ساختن آگاهانه بنیادهای فکری است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: انسان همواره و در همه شرایط تنها بر پایه باورهای بنیادینش عمل نمی‌کند بلکه گاهی تحت تأثیر تمایلات، احساسات، غرایز و عادت‌ها دست به رفتارهایی می‌زند که ممکن است حتی با باورهای او سازگار نباشد. گزینه «۲»: صرف وجود دلیل و استدلال متضمن درستی یک باور نیست زیرا امکان دارد در جریان استدلال از مقدمات نادرست استفاده شده باشد یا مغالطه‌ای رخ داده باشد.

گزینه «۴»: باورهای مبتنی بر عادت و سنت لزوماً باطل نیستند بلکه ممکن است پس از سنجش با ترازوی عقل مشخص شود که برخی از این باورها کاملاً منطقی و درست هستند.

(فلسفه یازدهم، فلسفه و زندگی، صفحه ۲۱)

۱۷۶- گزینه «۳»

(مهمد قربانی)

شاخصه اصلی «اندیشیدن فیلسوفانه» این است که فرد مستقل از تعصبات، تبلیغات یا تقلید از دیگران، بر پایه تفکر و تحلیل‌های شخصی خود به باوری برسد؛ حتی اگر در مسیر استدلال دچار خطا شده و باورش در نهایت نادرست یا باطل باشد. علی‌چون با تکیه بر تحلیل شخصی خود به این نتیجه رسیده، باور او محصول اندیشیدن فیلسوفانه است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: رفتار و گفتار امیر ناشی از فشار اجتماعی و ترس از قضاوت دیگران است و هیچ ریشه‌ای در استقلال اندیشه و تفکر فلسفی ندارد.

گزینه «۲»: انتخاب المیرا بر پایه تبلیغات رسانه‌ای و القای محیطی شکل گرفته است؛ درحالی‌که تفکر فیلسوفانه از تبلیغات و شایعات دوری می‌گزیند و تابع دلیل است.

گزینه «۴»: انگیزه نرگس صرفاً تظاهر، خودنمایی و پیروی از جو حاکم بر دوستان است و پذیرش و تکرار سخن بدون درک و تعقل پشت آن، در دایره رفتارهای مقلدانه قرار می‌گیرد، نه تفکر فلسفی.

(فلسفه یازدهم، فلسفه و زندگی، صفحه‌های ۲۱ و ۲۲)

۱۷۷- گزینه «۱»

(موسی سپاهی - سروان)

عبارت صورت سؤال کاملاً درست است. یکی از مهم‌ترین فواید تفکر فلسفی رهایی از عادت‌های غیرمنطقی است؛ فیلسوف باورهای رایج و کهن جامعه را که صرفاً بر اثر تکرار و انتقال میان نسل‌ها تبدیل به عادت شده‌اند، بدون دلیل نمی‌پذیرد و آنها را در ترازوی عقل و برهان نقد و ارزیابی می‌کند تا در صورت عدم تطابق با عقل کنار گذاشته شوند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: نتیجه‌گیری و ادعای این گزینه نادرست است، زیرا همه عقاید سنتی و دیرینه جامعه لزوماً باطل و فاقد پشتوانه عقلی نیستند بلکه ممکن است برخی از این باورها با موازین عقل سازگار باشند.

گزینه «۳»: اصل حکم و توجیه آن نادرست است، زیرا در تفکر فلسفی پذیرش عمومی و قدمت تاریخی هرگز معیار و دلیل لازم یا کافی برای درستی و منطقی بودن یک باور به شمار نمی‌آید.

گزینه «۴»: تفکر فلسفی به تشخیص و افشای مغالطه‌ها محدود نمی‌شود بلکه فواید مهم دیگری چون استقلال در اندیشه و رهایی از عادت‌های غیرمنطقی را نیز در بر می‌گیرد و باورهای رایج را نیز با عقل می‌سنجد.

(فلسفه یازدهم، فلسفه و زندگی، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۴)

۱۷۸- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

رهایی از عادات غیرمنطقی: اگر ما افکار، عقاید و عادت‌های خود و اطرافیان را با نگاه نقادانه بازبینی کنیم، درمی‌یابیم که برخی از این افکار و عقاید پشتوانه عقلی و منطقی محکمی ندارند.

استقلال در اندیشه: فیلسوف واقعی هیچ سخنی را بدون دلیل نمی‌پذیرد و عقیده‌اش را بر پایه توهّم، تخیل، تبلیغات و تعصب بنا نمی‌کند.

(فلسفه یازدهم، فلسفه و زندگی، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۴)

۱۷۹- گزینه «۱»

(مهم قربانی)

در تمثیل غار افلاطون، «زنجیرها» نماد بارز «عادت‌ها، تعصبات غیرمنطقی، تقلید کورکورانه و باورهای نسنجیده» هستند که انسان‌ها را در تاریکی جهل و نادانی محبوس نگه داشته و مانع چرخش نگاه آن‌ها به سوی حقیقت می‌شوند. بیت مولوی در گزینه «۱» مستقیماً به نقد و نکوهش تقلید کورکورانه پرداخته و آن را عامل تباهی و هلاکت انسان‌ها می‌داند؛ بنابراین بیشترین و دقیق‌ترین تطابق مفهومی را با مفهوم اسارت در بند تعصبات و عادات (زنجیرهای غار) دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: این بیت ناظر بر سکوت، تسلیم و دوری از جدال کلامی در طریقت عرفانی است و هیچ ارتباطی با مفاهیم تمثیل غار یا نقد تعصبات ندارد.

گزینه «۳»: این بیت به تقابل میان «عالم محسوسات/ظواهر» و «عالم معقولات/حقیقت باطنی» اشاره دارد. در تمثیل غار، این مفهوم متناظر با «سایه‌ها» و «خورشید حقیقت بیرون غار» است، نه نماد «زنجیرها».

گزینه «۴»: این بیت بر لزوم همراهی مرشد و راهنما برای طی مسیر دشوار تأکید می‌کند که در تمثیل غار متناظر با نماد «شخص تنومند / راهنمای هدایت‌گر» است، نه نماد تعصب و زنجیر اسارت.

(فلسفه یازدهم، فلسفه و زندگی، صفحه‌های ۲۴ تا ۲۶)

۱۸۰- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

از نظر افلاطون اگر برحسب اتفاق، زنجیر یکی از این مردمان پاره شود و مجبورش کنند که یک باره برخیزد و روی خود را برگرداند و آتش را ببیند یا به سوی مدخل غار برود و به بیرون بنگرد، روشنایی چشم‌هایش را خیره خواهد ساخت و نخواهد توانست عین اشیایی را که تا آن هنگام تنها سایه‌های آن‌ها را می‌دید، درست ببیند و اگر بخواهد در خود روشنایی بنگرد، طبیعی است که چشم‌هایش به دردی طاقت‌فرسا مبتلا خواهد شد؛ بنابراین این فرد از روشنایی خواهد گریخت و باز به سایه‌ها پناه خواهد برد زیرا آن‌ها را بهتر می‌تواند ببیند. عقیده‌اش هم نسبت به سایه‌ها استوارتر خواهد شد. بنابراین به محض مشاهده واقعیت، نادرستی توهمات و دروغ‌ها آشکار نمی‌شود. بلکه فرد، چون توان مواجهه با حقیقت را ندارد، از آن گریزان خواهد شد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: در تمثیل غار می‌بینیم که هنگامی فرد دوباره به جست‌وجوی حقیقت می‌رود، که شخص توانمندی او را از دهانه غار بالا بکشد و البته این کار باید به تدریج انجام شود. این مورد نشان‌دهنده نقش آموزگار و راهنما در جست‌وجوی معرفت حقیقی است.

گزینه «۳»: در تمثیل غار می‌خوانیم که اگر به تدریج چشمان فرد با روشنایی خو بگیرد، یکی پس از دیگری آن انسان‌ها و حیوانات و اشیای واقعی را خواهد شناخت و به سایه‌بودن آن تصاویر که تا چندی قبل آن‌ها را حقیقت می‌پنداشت، پی خواهد برد. این شخص پس از مدتی خواهد توانست آن نوری را که عامل شناخت اشیاء است ببیند و بداند که تا اندازه‌ای خورشید عامل هر چیزی است. بنابراین کسب شناخت و معرفت یک امر تدریجی است و به صورت دفعی حاصل نمی‌شود.

گزینه «۴»: در تمثیل غار خواندیم که اگر زندانی آزاد شده را از نور برگینند و به داخل غار ببرند و در جایگاه قبلی‌اش قرار دهند، او به اطرافیان می‌گوید این سایه‌ها حقیقی نیستند. اما همه حرف او را خنده‌دار خواهند یافت. آنان به یکدیگر می‌گویند او از غار بیرون رفت و با خراب‌شدن و از دست دادن بینایی‌اش برگشت. این عبارت بدین معنا است که حقیقت غایی با سخن به دیگران منتقل نمی‌شود و آن‌ها خود باید کشف آن را تجربه کنند.

(فلسفه یازدهم، فلسفه و زندگی، صفحه‌های ۲۴ تا ۲۶)

اقتصاد

۱۸۱- گزینه «۲»

(مهری ضیائی)

الف) کسب و کار شخصی: در کسب و کار شخصی، مالکیت و مسئولیت تصمیمات مهم کسب و کار بر عهده یک شخص است و درآمد حاصل از فعالیت نیز متعلق به اوست.

ب) شرکت: در شرکت، کسب و کار دارای هویت قانونی مستقل است و در شرکت سهامی، هر فرد متناسب با میزان سهام خود در مالکیت و سود و زیان شرکت سهیم است.

ج) تعاونی: در تعاونی، شیوه اداره بر اساس اصل «هر نفر، یک رأی» است؛ بنابراین میزان سرمایه، تعداد آرای عضو را تغییر نمی دهد.

د) مؤسسه غیرانتفاعی و خیریه: این مؤسسات برای انجام مأموریتی غیرسودآور و با اهدافی مانند امور خیریه، آموزش و توسعه علمی تشکیل می شوند.

(اقتصاد، انتخاب نوع کسب و کار، صفحه های ۱۳ تا ۱۹)

۱۸۲- گزینه «۳»

(کنکور خارج از کشور ۱۴۰۲)

ویژگی های مشترک کارآفرینان موفق:

تیزبین	فرصت های کسب و کار را زمانی که دیگران شاید متوجه نشوند، می بینند.
نوآور	ایده ها را به محصولات جدید، فرایندها و یا کسب و کارهای جدید تبدیل می کنند.
ریسک پذیر	پس انداز و خوشنامی شان را با شجاعت و تدبیر، به میدان می آورند تا فعالیت اقتصادی جدیدی را راه اندازی کنند.
خوش بین	کارآفرینان واقع بین هستند؛ اما مطمئن و دلگرم به موفقیت اقتصادی هستند.
پرانگیزه	نظم، انضباط، پایداری، اشتیاق و توانایی حل مسئله را دارند.
یادگیرنده	از کارشناسان، همکاران و مشتریان می آموزند و خود را با شرایط بازار وفق می دهند.
سازمان دهنده	منابع را به شکل کارایی مدیریت و هماهنگ می کنند.

(اقتصاد، کسب و کار و کارآفرینی، صفحه ۶)

۱۸۳- گزینه «۱»

(کنکور سراسری ۱۴۰۲ نوبت دوم تیرماه)

۱۲× (ارزش سرمایه فیزیکی $\frac{1}{8} \times$) = هزینه خرید سالانه مواد اولیه

میلیون تومان $= \frac{1}{8} \times 800 \times 12 = 1200$

میلیون تومان $= 4 \times 10 \times 12 = 480$ دستمزد سالانه مجموع کارگران

۱۲× (دستمزد کارگران در سال $\frac{25}{100} \times$) = هزینه آب، برق، گاز و اجاره سالانه

میلیون تومان $= \frac{25}{100} \times 480 \times 12 = 1440$

میلیون تومان $= 800$ سرمایه فیزیکی

۱۲× $1500 \times 600,000$ = درآمد سالانه حاصل از فروش محصولات

میلیون تومان $= 10800$ تومان $= 10,800,000,000$

میلیون تومان $= 240$ $= 20 \times 12$ هزینه فرصت سالانه

مجموع هزینه های کارگاه تولید کفش با احتساب هزینه فرصت

میلیون تومان $= 1200 + 480 + 1440 + 800 + 240 = 4160$

چون میزان درآمد از هزینه ها بیشتر است، تولیدکننده از فعالیت خود سود برده است.

مجموع هزینه های تولید (هزینه های مستقیم و هزینه فرصت) - درآمد = سود واقعی

تومان $= 6,640,000,000$ = میلیون تومان $= 6640$ $= 10800 - 4160$

(اقتصاد، ترکیبی، صفحه های ۸، ۹، ۲۵، ۲۶ و ۳۳)

۱۸۴- گزینه «۲»

(مهری کاردارن)

هزینه فرصت، برابر است با عایدی (منافع) حاصل از دومین انتخاب سودآور فرد؛ که از آن صرف نظر کرده است.

برای پاسخ به این سؤال باید ببینیم که از میان گزینه های مختلف به جز سرمایه گذاری در سازمان بورس اوراق بهادار که انتخاب فرد است، کدام گزینه منافع بیشتری دارد و منافع آن گزینه، می شود هزینه فرصت انتخاب فرد، در نتیجه خواهیم داشت:

نکته: ۳ میلیارد تومان برابر با ۳,۰۰۰ میلیون تومان است.

میلیون تومان $= 750$ $= 3,000 \times \frac{25}{100}$ سود حاصل از سرمایه گذاری در بانک

$= 250 \times 1,500,000$ سود حاصل از فعالیت خدمات مهندسی

میلیون تومان $= 525$ = تومان $= 525,000,000$

در نتیجه منافع بهترین انتخاب بعدی که سرمایه گذاری در بانک (با سود سالانه ۷۵۰ میلیون تومان) است ولی فرد از آن صرف نظر کرده است، هزینه فرصت انتخاب فرد محسوب می شود.

(اقتصاد، اصول انتخاب درست، صفحه های ۲۵ و ۲۶)

۱۸۵- گزینه «۴»

(مفهم‌سین متولی)

الف) هزینه فرصت حرکت از نقطه A به نقطه B میزان طلایی است که فرد از خرید آن صرف‌نظر کرده است تا بتواند میزان بیشتری نیروی کار استخدام کند.

در نقطه A ۱۶۰۰ واحد طلا و در نقطه B ۸۰۰ واحد طلا خریداری می‌شود، بنابراین هزینه فرصت حرکت از نقطه A به نقطه B، ۸۰۰ واحد طلا است (۱۶۰۰ - ۸۰۰ = ۸۰۰) که از خرید آن صرف‌نظر شده است، اما در صورت سؤال ارزش هزینه فرصت به تومان خواسته شده است و نه براساس واحد یا تعداد کالایی که از خرید آن صرف‌نظر کرده‌ایم؛ در نتیجه خواهیم داشت:

$$\text{تومان } ۸۰۰ \times ۴۲۵,۰۰۰ = ۳۴۰,۰۰۰,۰۰۰$$

ب) هر نقطه بر روی نمودار خط بودجه، نشان‌دهنده مقدار نهاده‌های طلا و نیروی کاری است که فرد می‌تواند با بودجه مشخص ۸۵۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان بخرد، در نتیجه خواهیم داشت:

$$۸۵۰,۰۰۰,۰۰۰ = (x \times ۱۷,۰۰۰,۰۰۰) + (۸۰۰ \times ۴۲۵,۰۰۰)$$

$$۸۵۰,۰۰۰,۰۰۰ = (x \times ۱۷,۰۰۰,۰۰۰) + ۳۴۰,۰۰۰,۰۰۰$$

$$۸۵۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۳۴۰,۰۰۰,۰۰۰ = x \times ۱۷,۰۰۰,۰۰۰$$

$$۵۱۰,۰۰۰,۰۰۰ = x \times ۱۷,۰۰۰,۰۰۰ \Rightarrow x = \frac{۵۱۰,۰۰۰,۰۰۰}{۱۷,۰۰۰,۰۰۰} = ۳۰$$

(اقتصاد، اصول انتخاب درست، صفحه‌های ۲۷ و ۲۸)

۱۸۶- گزینه «۳»

(مهری ضیائی)

در الف)، گزاره مربوط به قانون اول؛ کمیابی منابع است، نه هزینه فرصت. در د) نیز گزاره مربوط به قانون پنجم، مقایسه بین هزینه‌ها و منافع است، نه کمیابی منابع.

(اقتصاد، اصول انتخاب درست، صفحه‌های ۲۴ تا ۲۹)

۱۸۷- گزینه «۲»

(آفرین ساپری)

ابتدا درصد مالکیت آقای اسدی را محاسبه می‌کنیم:

$$۱۰۰ \times \frac{\text{تعداد سهام فرد}}{\text{تعداد کل سهام شرکت}} = \text{درصد مالکیت فرد}$$

$$\text{درصد } ۵ = \frac{۴۰۰}{۸,۰۰۰} \times ۱۰۰ = \text{درصد مالکیت آقای اسدی}$$

حالا باید ببینیم کل سود شرکت در پایان سال چقدر بوده است:

کل سود شرکت $\times$ درصد مالکیت فرد = میزان سهم فرد از سود شرکت

$$\text{کل سود شرکت} \times \frac{۵}{۱۰۰} = ۲۷۵$$

$$\text{میلیون تومان } ۵,۵۰۰ = \frac{۲۷۵ \times ۱۰۰}{۵} = \text{کل سود شرکت} \Rightarrow$$

حالا که مقدار کل سود شرکت را داریم، براساس فرمول بالا، سود دریافتی خانم اصغری را به دست می‌آوریم:

کل سود شرکت $\times$ درصد مالکیت خانم اصغری = میزان سود خانم اصغری

$$\text{میلیون تومان } ۹۹۰ = \frac{۱۸}{۱۰۰} \times ۵,۵۰۰ = \text{میزان سود خانم اصغری}$$

(اقتصاد، انتخاب نوع کسب‌وکار، صفحه ۱۶)

۱۸۸- گزینه «۳»

(سارا شریفی)

الف) توجه به هزینه‌های هدررفته: فرد به دلیل پرداخت هزینه قبلی (پول بلیت)، اصرار به ادامه مسیری دارد که دیگر برای او سودمند نیست (حضور در مسابقه با وجود بیماری).

ب) بی‌صبری زیاد: فرد برای تأمین نیاز یا لذت فعلی (خرید گوشی گران‌قیمت)، بدون داشتن پس‌انداز، زیر بار سنگین بدهی (وام) می‌رود و منافع آتی خود را فدای منافع آنی می‌کند.

ج) چسبیدن به وضعیت فعلی: فرد با وجود تغییر شرایط بازار و وجود گزینه‌های بهتر، از تغییر روش خود اجتناب کرده و به همان وضعیت قدیمی و آشنا چسبیده است.

(اقتصاد، اصول انتخاب درست، صفحه ۳۱)

۱۸۹- گزینه «۲»

(سارا شریفی)

به دلیل کمیابی منابع، افراد و کسب‌وکارها با مسئله انتخاب مواجه‌اند. علم اقتصاد نیز به ما می‌آموزد در چنین شرایطی با در نظر گرفتن هزینه‌ها و منافع گزینه‌های مختلف، بهترین انتخاب را انجام دهیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مسئله انتخاب فقط به کسب‌وکارها محدود نیست و هر فرد در زندگی روزمره نیز بارها با انتخاب اقتصادی مواجه می‌شود.

گزینه «۳»: مسئله انتخاب ناشی از کمیابی منابع است؛ یعنی منابع برای تأمین همه نیازها و خواسته‌ها کافی نیستند، نه اینکه منابع به اندازه کافی وجود داشته باشند.

گزینه «۴»: برای انتخاب درست، باید هم هزینه‌ها و هم منافع هر انتخاب را در نظر گرفت، نه اینکه فقط منافع را بررسی کنیم.

(اقتصاد، اصول انتخاب درست، صفحه ۲۴)

۱۹۰- گزینه «۱»

(سارا شریفی)

الف) زمین کارگاه ← منابع طبیعی؛ زیرا زمین از منابع طبیعی است.

ب) کارگر ← نیروی کار؛ زیرا فعالیت و تلاش جسمی انسان در فرایند تولید، نیروی کار محسوب می‌شود.

ج) دستگاه‌های برش و دوخت ← سرمایه فیزیکی؛ زیرا ابزار و تجهیزات ساخته‌شده‌ای هستند که برای تولید به کار می‌روند.

د) تجربه و مهارت کارگر ← سرمایه انسانی؛ زیرا دانش، مهارت و تجربه فرد، توانایی او را برای تولید افزایش می‌دهد.

ه) پارچه ← منابع طبیعی؛ در این طبقه‌بندی، مواد اولیه‌ای که از منابع طبیعی به دست آمده‌اند در گروه منابع طبیعی قرار می‌گیرند.

(اقتصاد، اصول انتخاب درست، صفحه‌های ۲۴ و ۳۲)

پاسخنامه

دوازدهم علوم و معارف اسلامی

۱ آبان ماه ۱۴۰۵

بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام)
۰۲۱-۶۴۶۳

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلم چی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

نکات مهم درسی:

«إِيتَعِدُوا»: (فعل امر برای جمع مذکر مخاطب) دوری کنید

«إِيتَعِدُوا»: (فعل ماضی برای جمع مذکر غایب) دوری کردند

(ترجمه)

۱۹۶- گزینه ۲:

(مفسر رضا سوری - نهاندر)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «لا یَحْزُنْکَ: نباید تو ناراحت کند / قول: سخن

گزینه ۳: «إِنَّمَا الْفَخْرُ: افتخار تنها ... / عقلی ثابت (موصوف و صفت نکره):

خردی استوار / التَّسَبُّ: تبار / در عبارت عربی ذکر شده، معادلی برای «آدمی» نیامده است.

گزینه ۴: «بطاقتها: بلیتش / غالية: گران است

(ترجمه)

۱۹۷- گزینه ۱:

(کلامران عبداللہی)

ترجمه صورت سؤال: «دانش را به دست بیاور و جایگزینی برای آن مجو؛ زیرا مردم مرده‌اند و اهل دانش زنده‌اند!»

مناسب‌ترین مفهوم در گزینه ۱ «آمده است: هر کس به طلب دانش بپردازد، به جاودانگی معنوی می‌رسد که چیزی هم‌ارز آن نیست؛ در حالی که زندگی افراد غافل از معرفت، معنای حقیقی خود را از دست می‌دهد!»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: «انسان هنگامی می‌تواند منافع دنیا را بر علم ترجیح دهد که بقای جسمانی‌اش به کسب این منافع وابسته باشد!» (نامناسب)

گزینه ۳: «مرگ همه را یکسان فرا می‌گیرد، ولی اهل علم به دلیل بصیرتشان در امور زندگی می‌توانند اجل خود را به تأخیر بیندازند!» (نامناسب)

گزینه ۴: «غایت زندگی، کسب فضیلت‌های گوناگون است؛ پس هر کس علم و دیگر نعمت‌ها را با هم جمع کند، از نابودی حتمی نجات می‌یابد!» (نامناسب)

(مفهوم)

۱۹۸- گزینه ۴:

(سید مفسر علی مرتضوی)

ترجمه صورت سؤال: «کاش فصل بهار در سرزمین ما طولانی باشد!»

مناسب‌ترین مفهوم در گزینه ۴ «آمده است: «گوینده این عبارت می‌خواهد روزهای بهار زیاد شود، اما این فصل در واقع در سرزمین او کوتاه است!»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «آرزو در این عبارت نشان می‌دهد که بهار به این سرزمین نمی‌آید و اهالی آن، زیبایی این فصل را حس نمی‌کنند!» (نامناسب)

گزینه ۲: «جمله نشان می‌دهد که فصل بهار در سرزمین گوینده آغاز شده است و اهالی آن سرزمین، با شکیبایی در انتظار پایان آن هستند!» (نامناسب)

گزینه ۳: «گوینده به‌طور قطعی می‌خواهد تمامی فصل‌های سال در وطن او، مانند روزهای فصل بهار باشند!» (نامناسب)

(مفهوم)

عربی زبان قرآن (۳) و (۱)

۱۹۱- گزینه ۱:

(مفسر رضا قاندرامینی - اصفهان)

«إِنِّي»: همانا من، بی‌گمان من، قطعاً من (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «رَأَيْتُ» (صیغه متکلم وحده): دیدم (رد گزینه ۳) / «أَحَدُ عَشَرَ»: یازده / «كُوكِبًا و الشَّمْس و القمر»: ستاره، خورشید و ماه / «رَأَيْتُهُمْ»: آن‌ها را دیدم (رد سایر گزینه‌ها) / «سَاجِدِينَ»: سجده‌کنان (رد گزینه ۲)

در گزینه ۴: «در آسمان» و «بودند» اضافی آمده است. (رد گزینه ۴)

(ترجمه)

۱۹۲- گزینه ۳:

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «إِصْبِرْ: (فعل امر مخاطب) صبر کن

گزینه ۲: «أَعْلِمُ: (فعل مضارع متکلم وحده) می‌دانم

گزینه ۴: «أَنْزَلَ: (فعل ماضی غایب) فروفرستاد

(ترجمه)

۱۹۳- گزینه ۱:

(عمار تاهبش)

«قَدْرُ»: ارزش / «كُلِّ مَنَّا»: هر کدام از ما، هر یک از ما (رد گزینه ۲) / «تَحْسِينُهُ»: آن را خوب انجام می‌دهیم (رد گزینه ۴) / «فَعْلِينَا»: پس بر ما واجب است / «أَنْ نَقُومَ بِه»: که بپردازیم به ... / «وَاجِبَاتِنَا»: وظایف خود / «بِأَحْسَنِ مَا نَسْتَطِيعُ»: با بهترین چیزی که می‌توانیم (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «لَأَنَّ لِلرَّجَالِ»: چرا که انسان‌ها ... دارند (رد گزینه ۳) / «عَلَى الْأَفْعَالِ أَسْمَاءَ»: با عملکردها، نام‌هایی (رد گزینه ۳)

(ترجمه)

۱۹۴- گزینه ۴:

(مفسر بدربرین - یاسوج)

«إِسْتَمِعُوا»: گوش فرا دهید (رد گزینه ۳) / «كَلَامٍ فِيهِ شَيْءٌ مِنَ الْحِكْمَةِ»: سخنی که در آن چیزی از حکمت است (رد گزینه ۳) / «تَعَلَّمُوها»: آن را بیاموزید (یاد بگیرید) (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «عَلَّمُوها»: آن را آموزش دهید (یاد بدهید) / «لَمَنْ يَطْلُبُونَهَا مِنْكُمْ»: به کسانی که آن را از شما می‌طلبند / «نُورٌ لِلْحَيَاةِ وَ سَبَبٌ لِلنَّجَاحِ»: نوری برای زندگی و دلیلی برای موفقیت است (رد گزینه ۱)

(ترجمه)

۱۹۵- گزینه ۲:

(پیروز وهان - گنبرک‌کوس)

«سَبَّ عَقَائِدِ الْآخَرِينَ»: دشنام دادن به عقاید دیگران (رد گزینه ۳) / «فِي أَيْ مُجْتَمَعٍ»: در هر جامعه‌ای (رد گزینه ۴) / «سَيُؤَدَّى إِلَيَّ»: منجر به ... خواهد شد (رد گزینه ۳) / «إِيتَعِدُوا»: دوری کنید، دور شوید (رد گزینه‌های ۱ و ۳)

۱۹۹- گزینه «۲»

(سید مہمدر علی مرتضوی)

ترجمه صورت سؤال: «هر گروهی به آن چیزی که دارند، خوشحال هستند!» مناسبترین مفهوم در گزینه «۲» آمده است: «آیه به وضعیت غرور فکری و تعصب اشاره دارد؛ بهطوری که هر گروهی می‌پندارد آنچه از نظرات که نزد خود دارد، حق مطلق است و با این کار، از جستجوی حقیقت باز می‌ماند!»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «خداوند اینان را ستایش می‌کند؛ چرا که شادمانی به عقیده‌ای که دارند، باعث تقویت روابط میان افراد گروه می‌شود و برایشان انس و خوشبختی به ارمغان می‌آورد!» (نامناسب)

گزینه «۳»: «همانا قرآن کریم بر اهمیت تکررگویی تأکید می‌ورزد؛ چرا که طبیعی است هر گروهی برای ترویج روش ویژه خود که مردم را خوشبخت می‌کند، تلاش نماید!» (نامناسب)

گزینه «۴»: «مقصود قرآن این است که هر فرقه‌ای به دستاوردهای مادی و نفوذ خود در دنیا دل خوش است؛ از این‌رو، انسان باید در پی شادمانی بزرگ‌تری در زندگی آخرت باشد!» (نامناسب)

(مفهوم)

۲۰۰- گزینه «۳»

(مهمدر علی یعقوبی)

ترجمه عبارات: بی‌گمان این امت شماست؛ امتی یگانه و من پروردگارتان هستم؛ پس مرا بپرستید. - همانا خداوند فقط پروردگار یک امت است، پس بر ماست که او را بپرستیم.

می‌دانیم خداوند، پروردگار همهٔ جهانیان است و پروردگار یک امت یا گروه خاص نیست. (در این آیه، بر وحدت امت اسلامی تأکید شده است.)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: دو ویژگی در مؤمن جمع نمی‌شود: بخل و دروغ - ایمان مانع از جمع شدن بخل و دروغ در شخص مؤمن می‌شود. (صحیح)

گزینه «۲»: مؤمن کسی است که مردم او را در مورد خون‌ها و اموال خویش امین بدانند. - از نشانه‌های مؤمن این است که مردم در مورد جان‌ها و مال‌هایشان به وی اعتماد کنند. (صحیح)

گزینه «۴»: مردم خوابند؛ پس هرگاه بمیرند بیدار می‌شوند. - انسان در این زندگی مانند شخص خوابیده است و با مرگ، به حقایق دنیا پی می‌برد. (صحیح)

(مفهوم)

ترجمه متن درک مطلب:

بسیاری از مردم معتقدند که ثروت، معیار نخست برای ارزش انسان در جامعه است، در حالی که دیگران تمایل دارند به این که هرگونه نقش پول در ساخت جایگاه انسانی را انکار کنند. با این حال، نگاهی عمیق به حقیقت امر آشکار می‌سازد که پول صفتی ذاتی نیست که به جوهر انسان افزوده شود و مقام او را بالا ببرد، بلکه بزرگ‌نمای آن چیزی است که در درون او وجود دارد. چرا که ثروت به فرد نادان حکمت نمی‌بخشد و فرد خسیس را بخشنده نمی‌کند، بلکه حقیقت اخلاق فرد را، آنگاه که به او قدرت عمل بدون محدودیت می‌دهد، آشکار می‌سازد.

انسان بخشنده، اگر صاحب مال شود، دایرهٔ نیکی‌اش گسترده‌تر شده و ثروتش به ابزاری برای خدمت به دیگران و پیشرفت جامعه‌اش بدل می‌شود؛ در حالی که در فرد دارای نفس ضعیف، ثروت ممکن است سرکشی و تکبر او را افزایش دهد. بنابراین، پول نمی‌تواند ارزش انسان را بالا یا پایین ببرد؛ ارزش حقیقی تنها در استفادهٔ خوب از قدرت است و ثروت جز آزمونی عملی نیست که گوهر وجودی انسان را آشکار کرده و آنچه را که در اعماقش پنهان بوده، نمایان می‌سازد.

۲۰۱- گزینه «۲»

(سید مہمدر علی مرتضوی)

«متن، ثروت را دلیل مهمی می‌شمارد که ممکن است جوهر انسان نادان را به انسانی حکیم تبدیل کند!» (نادرست؛ ثروت جوهر انسان را عوض نمی‌کند!)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: پول در اصل خود امری خنثی است که ارزش انسانی انسان را بالا نمی‌برد و آن را به ذات خویش پایین نمی‌آورد! (صحیح)

گزینه «۳»: پول عاملی شمرده می‌شود که هنگام دارا بودن آن، باطن انسان و اخلاق حقیقی او را آشکار می‌سازد! (صحیح)

گزینه «۴»: گسترش دایرهٔ نیکی فرد با پول، پیش از به دست آوردن ثروت، به کرامت نفس او وابسته است! (صحیح)

(درک مطلب)

۲۰۲- گزینه «۲»

(سید مہمدر علی مرتضوی)

پول، بزرگ‌نمای آن چیزی است که در باطن انسان وجود دارد، زیرا
گزینه «۲»: به او قدرت می‌دهد تا خصلت‌هایش را، خواه بخشنده‌گی باشد یا تکبر، بدون هیچ قید و بندی آشکار کند!

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: هر کس را که آن را در اختیار داشته باشد، به فردی بخشنده تبدیل می‌کند که برای خدمت به جامعه و هم‌وطنانش می‌کوشد! (نادرست)
گزینه «۳»: صاحبانِ نفس‌های ضعیف را از سرکشی و تکبر کردن باز می‌دارد! (نادرست)

گزینه «۴»: بر تمام افراد جامعه واجب می‌کند که ثروتمند را محترم بدارند و از او اطاعت کنند! (نادرست)

(درک مطلب)

۲۰۳- گزینه «۱»

(سیر مضموعی مرتضوی)

متن به این موضوع اشاره می‌کند: ثروت به عنوان ابزاری برای آشکار کردن گوهر انسانی و آزمودن آن!

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: نفی مطلق اهمیت پول در زندگی امروزی! (نامناسب)

گزینه «۳»: تکبر و سرکشی به عنوان نتیجه داشتن ثروت! (نامناسب)

گزینه «۴»: نقش قناعت در حفظ پاکی نفس انسانی! (نامناسب)

(درک مطلب)

۲۰۴- گزینه «۲»

(سیر مضموعی مرتضوی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: من الأعداد الأصلية (نادرست) ← من الأعداد الترتيبية

گزینه «۳»: صفة، و موصوفها (نادرست) ← مضاف الیه و مضافه

گزینه «۴»: مصدره: تَمَلَّك (نادرست) ← مصدره: امْتَلَاك

(تفلیل صرفی و اعراب)

۲۰۵- گزینه «۳»

(سیر مضموعی مرتضوی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مزید ثلاثی بحرف زائد واحد (نادرست) ← مزید ثلاثی بحرفین زائدين («تحوَّلَتْ» فعل ماضی از باب تَفَعَّل است)

گزینه «۲»: فعله الماضي: قَدَّمَ (نادرست) ← فعله الماضي: تَقَدَّمَ («تَقَدَّمَ» مصدر از باب تَفَعَّل است)

گزینه «۴»: حرفان زائدان (نادرست) ← ثلاثة حروف زائدة (باب استفعال، سه حرف زائد دارد)

(تفلیل صرفی و اعراب)

۲۰۶- گزینه «۳»

(مرتضی کاظم شیرووری)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «تَعَلَّمَ» امر باب تَفَعَّل و مصدر آن «تَعَلَّمَ» است.

گزینه «۲»: «تُحْسِنِينَ» مضارع باب افعال و مصدر آن «إِحْسَان» است.

گزینه «۴»: «انْتَصَرُوا» ماضی باب افعال و مصدر آن «إِنْتِصَار» است.

(فعل ثلاثی مزید)

۲۰۷- گزینه «۴»

(ممدیر رضا قاندرامینی - اصغهان)

در گزینه «۴»، حرف «ت» در «تُرْعَب» از حروف مضارعه است و حرف زائد فعل محسوب نمی‌شود. «تُرْعَب» فعل مضارع و ثلاثی مزید از باب «تَفَعَّل» به معنای «ترغیب می‌کند» است.

نکات مهم درسی:

حرف «ت» در افعال ثلاثی مزید از باب‌های «اِسْتِفْعَال»، «اِفْتِعَال»، «تَفَعَّل»، «تَفَاعُل» حرف زائد فعل محسوب می‌شود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: حرف «ت» در «تَجَاهَل» حرف زائد فعل است. «تَجَاهَل» فعل ماضی و ثلاثی مزید از باب «تَفَاعُل» است.

گزینه «۲»: حرف «ت» در «يَنْتَفِعُ» حرف زائد فعل است. «يَنْتَفِعُ» فعل مضارع و ثلاثی مزید از باب «اِفْتِعَال» است.

گزینه «۳»: حرف «ت» در «لا يَتَرَكَ» نخستین حرف اصلی فعل است. دقت کنید «لا يَتَرَكَ» مضارع منفی، ثلاثی مجرد و بدون حرف زائد است.

(فعل ثلاثی مزید)

۲۰۸- گزینه «۲»

(سیر مضموعی مرتضوی)

«من» در گزینه «۲»، اسم استفهام (پرسشی) است، درحالی که در سایر گزینه‌ها، اسم موصول و معرفه است.

(قواعد اسم)

۲۰۹- گزینه «۳»

(مضموعی رضایی)

«يَكُنْ» از ماده «كَوْن» معتل اجوف است و «يَصِلْ» از ماده «وَصَل» معتل مثال است. بنابراین در این گزینه هم معتل مثال آمده است و هم معتل اجوف.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «رَأَتْ» از ماده «رَأَى» معتل ناقص است و فعل «صَافَحَ» از ماده «صَفَح» معتل نیست.

گزینه «۲»: «يَجِبُ» از ماده «وَجَب» معتل مثال است و «تَشَارَكَ» از ماده «شَرَكَ» معتل نیست.

گزینه «۴»: «يَبَاسُ» از ماده «يَبَسَ» معتل مثال است و فعل «رَأَى» معتل ناقص است.

(معتلات)

۲۱۰- گزینه «۲»

(رضا معصومی)

صرف افعال معتل مثال واوی در زمان مضارع، در صیغه مفرد مذکر مخاطب، با حذف حرف عله همراه است؛ بنابراین «تجد» صحیح است.

(معتلات)

تاریخ (۳)

۲۱۱- گزینه «ا»

(عاطفه طاهر)

تشریح عبارت‌های نادرست:

الف) میرزا محمدجعفر خورموجی از مورخان عصر ناصری، از منتقدان تملق‌گویی بود و نخستین کسی است که واقعیت قتل امیرکبیر را بازتاب داده است.

ب) انقلاب مشروطه، تأثیر عمیقی بر دگرگونی بینش مورخان ایرانی داشت و توجه آنان را به ابعاد گوناگون رویدادهای تاریخی به‌ویژه نقش مردم جلب کرد.

د) ذیل برنامه‌های اصلاحی عباس میرزا (ولیعهد فتحعلی شاه) ترجمه آثار اروپایی به تدریج آغاز شد و سپس در زمان ناصرالدین شاه با تأسیس مدرسه دارالفنون و ایجاد دارالطباعة دولتی و دارالترجمه همایونی گسترش یافت.

(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه‌های ۱۳ تا ۱۵)

۲۱۲- گزینه «ا»

(مهمرمهری یعقوبی)

تشریح گزاره‌ها:

الف) خاطرات، حاوی اطلاعات ارزشمندی درباره اوضاع سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی و شرح حال رجال دوره معاصر است، که به‌ندرت در سایر منابع یافت می‌شود.

ب) سفرنامه‌ها از نظر مطالعه تاریخ اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی اهمیت فوق‌العاده‌ای دارند و حاوی اطلاعات ارزشمندی درباره موضوع‌های اقتصادی، مسائل اجتماعی و مباحث فرهنگی هستند.

ج) تاریخ شفاهی، یک روش پژوهشی تاریخی برنامه‌ریزی شده برای جمع‌آوری و نگهداری اطلاعات تاریخی از حافظه افرادی است که خود در وقایعی شرکت داشته‌اند یا از نزدیک شاهد آن وقایع بوده‌اند.

(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه‌های ۱۷، ۱۸ و ۲۳)

۲۱۳- گزینه «ا»

(مهری کاردران)

تشریح موارد نادرست:

الف) سپاه تحت فرمان نادر در چندین جنگ بر ارتش قدرتمند عثمانی پیروز شد و سرزمین‌های اشغال‌شده ایران را آزاد کرد، روس‌ها نیز با مشاهده توان نظامی نادر و جنگجویانش، پیش از برخورد نظامی، نیروهای خود را از ایران بیرون بردند.

د) نادرشاه نخست، تهماسب دوم را به بهانه بی‌کفایتی از سلطنت خلع کرد. سپس بزرگان کشور، علما و سران ایل‌ها و طوایف را به شورای دشت مغان فراخواند و شرایطی را برای پذیرفتن سلطنت مطرح کرد.

(تاریخ (۳)، ایران و جهان در آستانه دوره معاصر، صفحه‌های ۴۴ تا ۴۶)

۲۱۴- گزینه «۴»

(علیرضا آزادی‌زاده)

لطفعلی‌خان، آخرین فرمانروای زند، گرچه لیاقت، شجاعت و محبوبیت نسبی در بین مردم داشت، اما به دلیل اشتباهات نظامی و رویگردانی عده‌ای از درباریان، از آقا محمدخان قاجار شکست خورد.

(تاریخ (۳)، ایران و جهان در آستانه دوره معاصر، صفحه ۴۸)

۲۱۵- گزینه «ا»

(عاطفه عزیززی)

الف) در دوره کریم‌خان زند، اقداماتی برای بهبود وضع کشاورزی و بازرگانی صورت گرفت و شهرهای شیراز و بندر بوشهر، به مراکز مهم تجارت داخلی و خارجی تبدیل شدند.

ب) تداوم جنگ‌های داخلی و خارجی در زمان نادرشاه افشار، سبب کاهش شدید نیروی انسانی در بخش کشاورزی به دلیل نیاز تشکیلات نظامی به نیروی رزمنده شد.

ج) در پی سقوط صفویه، مدارس و حوزه‌های علمی اصفهان و شهرهای دیگر تعطیل شدند یا از رونق افتادند. عده‌ای از علما و طلاب که از هجوم افغان‌ها جان سالم به در برده بودند، به عتبات عالیات مهاجرت کردند.

تذکره: مهم‌ترین تحول ادبی در دوره زندیه، شکل‌گیری انجمن‌های ادبی است. در این انجمن‌های ادبی که کانون اصلی بیشتر آن‌ها اصفهان است، نهضت بازگشت ادبی شکل می‌گیرد. جریان ادبی بازگشت در دوره‌های افشاریه و قاجاریه نیز ادامه یافت.

(تاریخ (۳)، ایران و جهان در آستانه دوره معاصر، صفحه ۴۹)

جغرافیا (۳)

۲۱۶- گزینه «۴»

(مریم فسروی دهنوی)

منظور از موقعیت یک شهر یا روستا، وضعیت آن سکونتگاه نسبت به پدیده‌های پیرامون خود و همچنین جایگاه آن در سطح ناحیه است. دسترسی شهر اهواز به شبکه ارتباطی خط راه‌آهن و ایجاد موقعیت مناسب برای رونق تجارت و گسترش شهر قاهره به سبب دسترسی به عوامل طبیعی و انسانی پیرامون آن (عبارت‌های «ج» و «د»، به مفهوم موقعیت اشاره می‌کنند.

(جغرافیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه‌های ۲ تا ۴)

۲۱۷- گزینه «۱»

(رافیه ابراهیمی نژاد)

با حرکت از قاعده به سمت رأس هرم سلسله مراتب، جمعیت سکونتگاه‌ها بیشتر و تعداد و تنوع خدمات آن‌ها نیز بیشتر می‌شود. همچنین سکونتگاه‌های بزرگ‌تر می‌توانند خدمات بیشتری به ساکنان خود و حتی روستاها و شهرهای همجوار ارائه دهند. بنابراین با افزایش جمعیت و تعداد و تنوع خدمات، حوزه نفوذ برخی عملکردهای سکونتگاه نیز می‌تواند گسترده‌تر باشد؛ مانند شهر تهران که در برخی عملکردها حوزه نفوذ زیادی در سطح کشور دارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: با حرکت به سمت رأس هرم، جمعیت و تعداد و تنوع خدمات بیشتر می‌شود.

گزینه «۳»: در سکونتگاه‌های کم جمعیت، خدمات کمتری ارائه می‌شود و با افزایش جمعیت، تعداد و تنوع خدمات افزایش می‌یابد؛ بنابراین نمی‌توان گفت با کاهش جمعیت، تعداد و تنوع خدمات بیشتر می‌شود.

گزینه «۴»: تعداد و تنوع خدمات با حرکت به سوی رأس هرم و افزایش جمعیت، افزایش می‌یابد و برای بررسی حوزه نفوذ به دو جنبه آستانه جمعیتی نفوذ و دامنه نفوذ توجه می‌شود.

(پغرافیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه‌های ۷ و ۹)

۲۱۸- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

گسترش حمل و نقل و افزایش شهرنشینی باعث گسترش حومه‌نشینی شد. در نتیجه آن، مناطق مادرشهری ایجاد شده و گسترش یافتند، از به هم پیوستن این مناطق، مگاالپلیس‌ها ایجاد شدند. این موارد با ترتیب درست تنها در گزینه «۳» دیده می‌شوند.

(پغرافیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه‌های ۱۲ تا ۱۴)

۲۱۹- گزینه «۱»

(مهم‌مهری یعقوبی)

تشریح عبارت‌ها:

الف) در سده نوزدهم و نیمه اول قرن بیستم در کشورهای توسعه‌یافته و صنعتی اروپا و آمریکای شمالی، به دنبال توسعه صنایع کارخانه‌ای مهاجرت از روستاها به شهرها رخ داد.

ب) مبادله نابرابر بین شهر و روستا سبب می‌شود، شهر محل انباشت سرمایه، تولید کالاهای کارخانه‌ای و تمرکز فعالیت‌های اقتصادی باشد.

ج) منظور از شهرگرایی، روندی اقتصادی - اجتماعی است که طی آن شیوه‌های زندگی، رفتار و عملکردها، ارزش‌ها و مظاهر شهری در روستاها و بین روستائینان رواج می‌یابد.

(پغرافیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه‌های ۱۷ و ۱۸)

۲۲۰- گزینه «۳»

(فاطمه امیری)

علل شهرنشینی سریع عبارت‌اند از:

- ۱) دولت‌ها با استفاده از درآمد نفتی، بیشترین سرمایه‌گذاری‌ها، توسعه کارخانه‌ها و تجهیزات و زیرساخت‌ها را به شهرها اختصاص دادند.
- ۲) به سبب تقسیم نادرست زمین در اصلاحات ارضی، حمایت نکردن دولت از کشاورزان، توجه به صنایع مونتاژ و واردات کالا از کشورهای خارجی، شرایط انهدام کشاورزی در ایران فراهم آمد و در نتیجه مهاجرت روستائیان به شهرها شدت گرفت.

(پغرافیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه‌های ۱۹ و ۲۰)

تاریخ (۱)

۲۲۱- گزینه «۱»

(میلاد هوشیار)

از آنجا که رسول خدا خود، تحت حمایت بنی‌هاشم و رئیس آنان ابوطالب قرار داشت و از آزار جانی قریش مصون بود، به مسلمانان بی‌پناه توصیه کرد به کشور حبشه هجرت کنند و چنین فرمود: «آنجا پادشاه عدالت‌خواه دارد و سرزمین راستی است.»

(تاریخ (۱)، رسول خدا (ص)، صفحه ۳۹)

۲۲۲- گزینه «۲»

(میلاد هوشیار)

حدود دو ماه پس از پایان محاصره در شعب، دو تن از عزیزترین یاران رسول خدا (ص) یعنی ابوطالب و خدیجه، رحلت کردند. این مصیبت به قدری بر رسول خدا (ص) سنگین بود که سال رحلت آن دو (دهم بعثت) را عام‌الحزن نامید.

(تاریخ (۱)، رسول خدا (ص)، صفحه ۴۲)

۲۲۳- گزینه «۲»

(پواد میربلوکی)

با توجه به خط زمان زندگانی رسول خدا (ص) در دوران پیش از بعثت، گزینه «۲» درست است.

(تاریخ (۱)، رسول خدا (ص)، صفحه‌های ۳۲ تا ۳۵)

۲۲۴- گزینه «۲»

(میلاد هوشیار)

مهم‌ترین محورهای پیمان عمومی مدینه بدین قرار است:

- ۱- تشکیل جامعه‌ای متشکل از مسلمانان و یهودیان مدینه
- ۲- آزادی مسلمانان و یهودیان مدینه در پیروی و عمل بر اساس دین خود
- ۳- حاکمیت عدالت، در برخورد با تجاوز افراد نسبت به هم

۴- دفاع مشترک مسلمانان و یهودیان از مدینه

۵- مقدس بودن شهر مدینه و حرمت خونریزی در آن

۶- مرجعیت پیامبر (ص) برای داوری و رفع هرگونه اختلاف در مدینه

(تاریخ (۱)، پیامبر در مدینه، صفحه‌های ۵۰ و ۵۱)

۲۲۵- گزینه «۲»

(میلاد هوشیار)

به گفته مورخان، نقش امیرمؤمنان علی (ع) در کشتن پرچم‌داران شرک، زمینه‌ساز جرئت مسلمانان در غلبه بر مشرکان در نبرد احد شد.

(تاریخ (۱)، پیامبر در مدینه، صفحه ۵۳)

جغرافیای ایران

۲۲۶- گزینه «۲»

(راضیه ابراهیمی‌نژاد)

در عبارت «ایران در جنوب دریای خزر و شمال خلیج فارس قرار گرفته است»، جایگاه ایران نسبت به پدیده‌های پیرامونش بیان شده است؛ بنابراین کل عبارت مذکور، نمونه‌ای از موقعیت نسبی هستند.

جنوب دریای خزر: موقعیت ایران نسبت به دریای خزر

شمال خلیج فارس: موقعیت ایران نسبت به خلیج فارس

تکته مهم درسی:

«موقعیت جغرافیایی» مفهوم کلی است و از دو منظر قابل مطالعه است: ۱-

موقعیت ریاضی (مطلق) ۲- موقعیت نسبی

(جغرافیای ایران، موقعیت جغرافیایی ایران، صفحه‌های ۱۴ و ۱۶)

۲۲۷- گزینه «۲»

(علیرضا پدرا)

بررسی موارد:

الف) حدود ۶۶ درصد ذخایر نفت جهان و ۲۸ درصد ذخایر گاز طبیعی را در خود جای داده است ← خلیج فارس

ب) مهم‌ترین آبراهه استراتژیک در تجارت جهان محسوب می‌شود ← تنگه هرمز

ج) ۹۰٪ از خاویار جهان را تأمین می‌کند و به بازار مصرف ۳۰۰ میلیون

نفری آسیای میانه دسترسی دارد ← دریای خزر

د) بزرگ‌ترین پهنه آبی محصور در خشکی است و از منابع نفت و گاز

بهرمند است ← دریای خزر

(جغرافیای ایران، جغرافیای طبیعی ایران، صفحه‌های ۱۷ و ۱۹)

۲۲۸- گزینه «۲»

(یاسین ساعدی)

تشریح گزینه نادرست:

پس از آخرین تحولات دوران سوم زمین‌شناسی «سنوزوئیک»، طی دوره «کواترنر» ناهمواری‌های کشور ایران شکل نهایی یافته و از آن پس تحت تأثیر عوامل فرسایش تغییر شکل می‌یابند.

(جغرافیای ایران، ناهمواری‌های ایران، صفحه‌های ۲۲ و ۲۳)

۲۲۹- گزینه «۲»

(فاطمه عزیزی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: اگر سه نقطه کوه جغتای در خراسان رضوی، گردنه آوج در استان قزوین و قلّه کوه بزمان یا خضر زنده در سیستان و بلوچستان را به یکدیگر وصل کنیم، مثلثی تشکیل می‌شود که منطقه کوهستانی مرکزی نامیده می‌شود.

گزینه «۳»: ریزش‌های جوی شدید، کوه‌های زاگرس را فرسایش می‌دهد و مواد آن در دسترس این رودها قرار می‌گیرد.

گزینه «۴»: سرزمین‌های کوهستانی که اغلب بیش از هزارمتر از سطح دریاهای آزاد ارتفاع دارند؛ شامل رشته‌کوه‌های مختلفی از اسباران (قره‌داغ) تا آلاداغ می‌شوند.

(جغرافیای ایران، ناهمواری‌های ایران، صفحه‌های ۲۴ تا ۲۶ و ۲۸ تا ۳۰)

۲۳۰- گزینه «۳»

(محمدمهدی یعقوبی)

دشت‌ها، سرزمین‌های هموار یا نسبتاً همواری هستند که حصار کوهستانی، آن‌ها را فرا گرفته است.

علل پیدایش دشت‌ها:

۱) برخی دشت‌ها در هنگام چین خوردگی‌ها و در حد فاصل تاقدیس‌ها (در میان ناودیس‌ها)، ایجاد شده‌اند؛ مانند دشت کاکان در فارس.

۲) برخی دشت‌ها مانند دشت نهاوند در استان همدان بر اثر انباشت مواد حاصل از فرسایش در نواحی پست به‌وجود آمده است.

۳) پاره‌ای از دشت‌ها حاصل انحلال مواد آهکی و هموار شدن زمین‌ها هستند؛ مانند ماهی‌دشت کرمانشاه و دشت ارژن در فارس.

۴) برخی از دشت‌ها در نتیجه گسل خوردگی و فرونشست بخشی از پوسته زمین شکل گرفته‌اند که فرسایش بادی و آبی، ناهمواری‌های جدیدی در سطح آن‌ها تشکیل داده است؛ مانند دشت لوت.

تکته مهم درسی:

جلگه‌ها، سرزمین‌های همواری هستند که از یک طرف به کوه‌ها و از طرف دیگر به دریاها و دریاچه‌ها منتهی می‌شوند.

(جغرافیای ایران، ناهمواری‌های ایران، صفحه‌های ۳۱ و ۳۲)

تاریخ (۲)

۲۳۱- گزینه «۲»

(میلاد هوشیار)

از پیامدهای حکومت علی بن عیسی بر خراسان، شورش رافع بن لیث بود. با آغاز قیام رافع بن لیث، مخالفان خلیفه در ماوراءالنهر به وی پیوستند. این جنبش با مرگ هارون هم خاموش نشد و تا زمان مأمون ادامه یافت.

(تاریخ (۲)، امام رضا (ع)، صفحه ۲۹)

۲۳۲- گزینه «۲»

(میلاد هوشیار)

خطر واقفیه برای جریان شیعه بسیار جدی بود. علت این امر در ویژگی‌هایی بود که سران این فرقه داشتند. برخی از سران واقفیه از وکیلان امام کاظم (ع) بودند. شیعیان به آنان اعتماد داشتند و اموال زیادی به ایشان سپرده بودند تا به دست امام (ع) برسانند. این عده با شنیدن خبر رحلت امام کاظم (ع)، درگذشت حضرت را انکار و از تحویل اموال به امام رضا (ع) سر باز زدند.

(تاریخ (۲)، امام رضا (ع)، صفحه ۳۴)

۲۳۳- گزینه «۳»

(میلاد هوشیار)

یکی از ویژگی‌های مهم دوران امامت امام رضا (ع) وجود مسائل فکری و اعتقادی متعدد است؛ از جمله وجود زندیقان که بحث‌های کلامی گسترده در مورد توحید و اصل وجود خداوند مطرح می‌کردند.

(تاریخ (۲)، امام رضا (ع)، صفحه ۳۴)

۲۳۴- گزینه «۲»

(علی محمد کریمی)

معتمد (خلیفه عباسی) نامه‌ای به کارگزار خود در مدینه نوشت و از او خواست تا امام جواد (ع) را به همراه ام فضل (همسرش) دختر مأمون راهی بغداد نماید.

(تاریخ (۲)، امام جواد (ع)، صفحه ۴۰)

۲۳۵- گزینه «۴»

(علیرضا رضایی)

اوج فساد و ظلم حکومت عباسی، در زمان متوکل عباسی بود.

(تاریخ (۲)، امام هادی (ع)، صفحه‌های ۵۱ و ۵۲)

جغرافیا (۲)

۲۳۶- گزینه «۳»

(فاطمه احمدی)

هرچه تابش خورشید مایل‌تر باشد، انرژی خورشیدی در سطح گسترده‌تری پخش می‌شود؛ بنابراین انرژی دریافتی در واحد سطح کاهش می‌یابد و دما نیز کمتر می‌شود.

(جغرافیا (۲)، نواحی آب و هوایی، صفحه ۲۳)

۲۳۷- گزینه «۲»

تشریح گزینه‌های دیگر:

(علیرضا پدرا)

گزینه «۱»: جهت وزش باد از کمربند شماره «۲» (پرفشار) به سمت کمربند شماره «۱» (کم‌فشار) است.

گزینه «۳»: احتمال بیابانی شدن یک منطقه فرضی بر اثر توزیع فشار، در کمربند شماره «۳» (پرفشار) بیشتر از کمربند شماره «۴» (کم‌فشار) است.

گزینه «۴»: بیابان گبی به‌طور عمده در اثر عامل دوری از منابع رطوبت ایجاد شده است.

(جغرافیا (۲)، نواحی آب و هوایی، صفحه‌های ۲۶ و ۳۴)

۲۳۸- گزینه «۳»

تشریح عبارت‌ها:

(حامد صفرقائیان)

عبارت اول: نواحی استوایی و آسیای موسمی بیش از ۱۵۰۰ میلی‌متر در سال بارندگی دارند و بیابان‌ها، کمتر از ۵۰ یا ۱۰۰ میلی‌متر در سال بارندگی دارند. ← در نتیجه بخش اول تمام گزینه‌ها صحیح است.

عبارت دوم: نواحی هرچه از اقیانوس‌ها و دریاها دورتر باشند، رطوبت آن‌ها کمتر و خشکی هوایشان بیشتر است یا به عبارتی دیگر، نواحی هرچه به اقیانوس‌ها و دریاها نزدیک‌تر باشند، رطوبت آن‌ها بیشتر و خشکی هوایشان کمتر است. ← در نتیجه گزینه‌های «۲» و «۴» نادرست است.

عبارت سوم: توده هوای مرطوب ابتدا باید تا ارتفاع معینی بالا رود، سپس سرد شود تا به نقطه اشباع برسد و پس از تشکیل ابر، ببارد. ← در نتیجه گزینه‌های «۲» و «۴» نادرست است.

عبارت چهارم: بیشتر بارندگی‌های بهاری از نوع بارندگی همرفتی هستند. / در بارندگی کوهستانی، کوهستان‌ها مانع حرکت توده هوای مرطوب به‌طور افقی می‌شوند. / بارندگی سیکلونی بیشتر در محل جبهه‌ها به وجود می‌آید. / در بارندگی ناهموازی، توده هوا در امتداد دامنه کوه به طرف قله بالا می‌رود و هنگام صعود، دمای آن کاهش می‌یابد و در انتها موجب بارش می‌شود. ← در نتیجه گزینه‌های «۱» و «۴» نادرست است.

(جغرافیا (۲)، نواحی آب و هوایی، صفحه ۲۷)

۲۳۹- گزینه «۲»

تشریح عبارت‌های نادرست:

(علیرضا سالمی)

ب) دره‌های U شکل معمولاً بر اثر فرسایش یخچالی طی هزاران سال پدید آمده‌اند.

ج) «کارست» پدیده خوردگی و انحلال سنگ‌های آهکی است.

د) در کوهستان‌ها با توجه به شرایط آب و هوایی و جنس سنگ‌ها، پیوسته هوازدگی فیزیکی (مکانیکی) و شیمیایی رخ می‌دهد.

(جغرافیا (۲)، ناهموازی‌ها و اشکال زمین، صفحه‌های ۳۴ تا ۳۶)

۲۴۰- گزینه «۴»

(علیرضا پدرا)

با توجه به تصویر داده‌شده، در میان اشکال فرسایشی، «الف» نشان‌دهنده اشکال تراکمی و «ب» نشان‌دهنده اشکال کاوشی است؛ بنابراین تنها گزینه «۴» به مطلب درستی اشاره دارد، کلوته‌ها و چاله‌های بادی جزو اشکال کاوشی هستند.

(جغرافیا (۲)، نواحی طبیعی، صفحه‌های ۴۷ تا ۴۹)

دفترچه پاسخ

آزمون هوش و استعداد (دوره دوم) ۱ آبان

تعداد کل سؤالات آزمون: ۲۰
زمان پاسخ‌گویی: ۳۰ دقیقه

گروه فنی تولید

حمید لنجان‌زاده اصفهانی	مسئول آزمون
حامد کریمی	مسئول دفترچه
محیا اصغری	مدیر گروه مستندسازی
علیرضا همایون‌خواه	مسئول درس مستندسازی
بیتا مرادی، پریا اقبالی	ویراستاران مستندسازی
حمید اصفهانی، فاطمه راسخ، حامد کریمی، حمید گنجی، رامتین شمشکی، فرزاد شیرمحمدلی	طراحان
معصومه روحانیان	حروف‌چینی و صفحه‌آرایی
حمید عباسی	ناظر چاپ

استعداد تحلیلی

۲۵۱- گزینه «۳»

(ممید اصفهانی)

در بند نخست، برای ارزیابی اعضای هیئت علمی به کیفیت و تعداد پژوهش‌ها، انتشار مقاله در نشریات معتبر و جذب منابع پژوهشی اشاره شده است اما رضایت دانشجو از استاد در متن نیست.

(درک متن بلند، هوش کلامی)

۲۵۲- گزینه «۱»

(ممید اصفهانی)

طبق متن، هر دو نظام آموزش عالی از آزمون‌های ورودی سراسری و رقابت میان داوطلبان بهره می‌برند؛ بنابراین در این مورد تفاوت کمتری میان آن‌ها وجود دارد. در سایر موارد، متن از تفاوت‌هایی میان این نظام‌های آموزشی ایران و برخی کشورهای شرق آسیا سخن می‌گوید.

(درک متن بلند، هوش کلامی)

۲۵۳- گزینه «۱»

(ممید اصفهانی)

متن می‌گوید نظام‌های رقابتی ممکن است به رشد توانمندی‌های علمی و پژوهشی کمک کنند، اما از شاخصی برای سنجش کیفیت پژوهش‌ها و نیز از سهمیه‌های گائوکاتو اطلاعاتی ارائه نمی‌دهد.

(درک متن بلند، هوش کلامی)

۲۵۴- گزینه «۴»

(ممید اصفهانی)

بخش نخست، موضوع و محتوای «مقایسه نظام‌های آموزش عالی شرق آسیا و ایران» را بیان می‌کند و بخش دوم با اشاره به «آموختن و به‌کارگیری تجربه‌ها»، هدف این مقایسه را توضیح می‌دهد.

(درک متن بلند، هوش کلامی)

۲۵۵- گزینه «۱»

(فامد کریمی)

متن بر طولانی بودن دوره حیات دایناسورها تأکید می‌کند و نشان می‌دهد که آن‌ها در یک بازه زمانی کوتاه زندگی نکرده‌اند: فاصله زمانی میان آغاز و پایان حیات دایناسورها بسیار طولانی‌تر از فاصله انقراض آن‌ها تا ظهور انسان‌های مدرن بوده است.

(درک متن کوتاه، هوش کلامی)

۲۵۶- گزینه «۳»

(فامد کریمی)

فیلم مورد اشاره طبق متن، تضادی میان آرمان‌های دموکراتیک امروز آمریکا و واقعیت‌های خشن و بی‌رحمانه تاریخی شکل‌گیری و گسترش قدرت در این کشور برقرار می‌کند. بنابراین این آرمان‌ها لزوماً با ریشه‌های تاریخی و اجتماعی آن سازگار نیستند.

(درک متن کوتاه، هوش کلامی)

۲۵۷- گزینه «۳»

(فامد کریمی)

متن از تأثیر عمیق متن‌نوی بر شعر فارسی، به‌ویژه شعر سعدی، سخن می‌گوید؛ اما سعدی را مستقیماً «شاگرد» او معرفی نمی‌کند، به‌ویژه این که می‌گوید «آن را با ظرافت و سادگی ایرانی پیوند زد». بنابراین می‌توان تأثیرپذیری سعدی را پذیرفت، بدون آنکه او را شاگرد متن‌نوی دانست.

(درک متن کوتاه، هوش کلامی)

۲۵۸- گزینه «۳»

(ممید کنبی)

تنها حالت ممکن:

س	ش	ص	ض
۵	۳	۶	۱

(استدلال و منطق، هوش منطقی ریاضی)

۲۵۹- گزینه «۱»

(ممید کنبی)

تنها حالت ممکن:

س	ش	ص	ض
۳	۱	۵	۶

(استدلال و منطق، هوش منطقی ریاضی)

۲۶۰- گزینه «۲»

(ممید کنبی)

معلوم است که با حذف ۴، ۱ هم حذف می‌شود. حالت‌هایی برای اثبات امکان دیگر گزینه‌ها:

س	ش	ص	ض
۶	۲	۵	۳
۵	۱	۶	۴
۳	۱	۵	۴

(استدلال و منطق، هوش منطقی ریاضی)

۲۶۱- گزینه «۲»

(ممید کنبی)

اگر «ص» ۴ باشد، باید «ض» ۱ باشد که ممکن نیست «ص» زوج و «ض» فرد باشد. در دیگر گزینه‌ها:

س	ش	ص	ض
۶	۲	۵	۳
۳	۱	۶	۵
۵	۱	۶	۴

(استدلال و منطق، هوش منطقی ریاضی)

۲۶۲- گزینه «۲»

(غریزاد شیرمحمدلی)

حاصل ضرب اختلاف عددهای زوج و اختلاف عددهای فرد در بیرون شکل، عدد مرکزی را می‌سازد:

$$(۸-۴) \times (۷-۱) = ۴ \times ۶ = ۲۴$$

(الگوهای عددی، هوش منطقی ریاضی)

۲۶۳- گزینه ۲»

(غیرزاد شیرمهرلی)

مجموع حاصل ضرب عددهای روبه‌روی هم در شکل‌های صورت سؤال، عدد بخش بزرگتر شکل را می‌سازد:

$$(3 \times ?) + (8 \times 17) = 202 \Rightarrow 3 \times ? = 66 \Rightarrow ? = 22$$

(الگوهای عددی، هوش منطقی ریاضی)

۲۶۴- گزینه ۳»

(غیرزاد شیرمهرلی)

در الگو داریم:

$$e = |(a - b) + (c - d)|$$

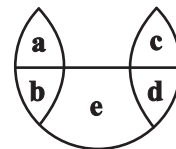
$$|(1 - 4) + (3 - 7)| = 7$$

$$|(5 - 6) + (9 - 1)| = 7$$

$$|(8 - 2) + (8 - 5)| = 9$$

$$|(7 - 3) + (2 - 9)| = 3$$

(الگوهای عددی، هوش منطقی ریاضی)

۲۶۵- گزینه ۱»

(غیرزاد شیرمهرلی)

عدد پایینی هر شکل، یک واحد کمتر از بزرگترین شمارنده مشترک سه عدد بالای آن است:

$$27, 72, 18 \rightarrow 9 \rightarrow 8$$

(الگوهای عددی، هوش منطقی ریاضی)

۲۶۶- گزینه ۴»

(فاطمه راسخ)

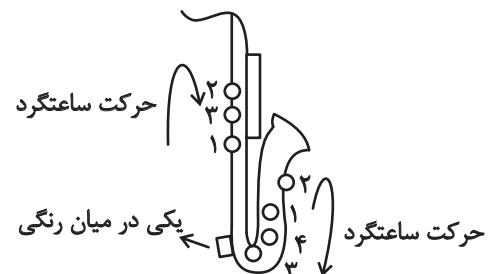
دو مربع بخش بالایی شکل در انتقال‌ها، در هر مرحله یک واحد به پایین می‌آید. تعداد خط‌های اریب نیز هر بار یکی بیشتر می‌شود. مربع پایین نیز در حرکت تناوبی افقی است و بخش مربع رنگی آن نیز پادساعتگرد جابه‌جا می‌شود.

(الگوهای تصویری فطری، هوش غیرکلامی)

۲۶۷- گزینه ۴»

(فاطمه راسخ)

طرح‌های الگوی صورت سؤال:

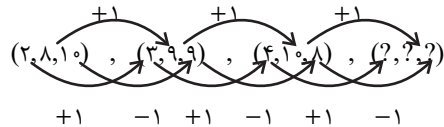

(الگوهای تصویری فطری، هوش غیرکلامی)

۲۶۸- گزینه ۲»

(فاطمه راسخ)

شکل مار الگو در هر مرحله از انتقال از چپ به راست ۹۰ درجه پادساعتگرد می‌چرخد. بخش‌های رنگی نیز الگویی دارند که اگر بخش‌های بدن مار را از دم شماره‌گذاری کنیم، عبارت خواهند بود از:

$$\Rightarrow ? = (5, 11, 7)$$

(الگوهای تصویری فطری، هوش غیرکلامی)

۲۶۹- گزینه ۲»

(رامتین شمشکی)

دو دسته قاعده مختلف در الگوی صورت سؤال هست.

برای بخش‌های کوچکتر، با ترتیب چپ و راست:

سفید: سیاه + سیاه

سیاه: سفید + سیاه

سفید: سیاه + سفید

سیاه: سفید + سفید

و برای بخش‌های بزرگتر:

سیاه: سیاه + سیاه

سفید: سفید + سیاه

سیاه: سیاه + سفید

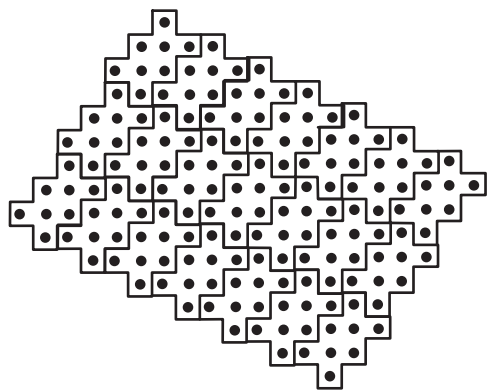
سفید: سفید + سفید

(الگوهای تصویری غیر فطری، هوش غیرکلامی)

۲۷۰- گزینه ۱»

(رامتین شمشکی)

تکرار مدتظر:

(الگوهای تصویری غیر فطری، هوش غیرکلامی)

دفترچه پاسخ

عمومی دوازدهم

رشته انسانی

۱ آبان ماه ۱۴۰۵

مراحان به ترتیب حروف الفبا

فارسی	حسن افتاده، حسین پرهیزگار، نازنین فاطمه حاجیلو، سعید جعفری، ابوالفضل عباس زاده، الهام محمدی
دین و زندگی	محسن بیاتی، محمد رضایی‌نقا، محسن رحمانی، فردین سماقی، مرتضی محسنی کبیر، میثم هاشمی
زبان انگلیسی	رحمت‌اله استیری، آرمین رحمانی، عقیل محمدی‌روش

گزینه‌گران و ویراستاران به ترتیب حروف الفبا

نام درس	مسئول درس	گزینه‌گر	گروه ویراستاری	رتبه برتر	مسئول درس‌های مستندسازی
فارسی	نازنین فاطمه حاجیلو	نازنین فاطمه حاجیلو	محسن اصغری	—	فریبا رثوفی
دین و زندگی	بهنام رسولی	بهنام رسولی	امیرمهدی افشار محمدفرحان فخاریان	محمدفرحان فخاریان	سجاد حقیقی‌پور، سیدمجتبی رضازاده
اقلیت‌های مذهبی	دپورا حاتانیان	دپورا حاتانیان	معصومه شاعری	—	—
زبان انگلیسی	رحمت‌اله استیری	رحمت‌اله استیری	محسن رحمانی، فاطمه نقدی	—	سپهر اشتیاقی

مدیران گروه	الهام محمدی
مسئول دفترچه	معصومه شاعری
مستندسازی و مطابقت با مصوبات	مدیر، محیا اصغری، مسئول دفترچه، فریبا رثوفی
حروف‌نگار و صفحه‌آرا	زهرآ تاچیک
ناظر چاپ	سوران نعیمی

گروه آزمون

بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام)

آدرس دفتر مرکزی: خیابان انقلاب - بین صبا و فلسطین - پلاک ۹۲۳ - تلفن چهار رقمی: ۰۲۱-۶۶۶۳

فارسی ۳

۲۷۱- گزینه ۳

(هسین پرهیزگار- سبزوار)

- حالتی که در آن احساس بیگانگی و ملاحظه و رودربایستی نباشد: انبساط
- حرکت به سوی مقصدی برای به دست آوردن چیزی: پویدن
- مال کسی را به عنوان وثیقه گرفتن و نزد خود نگه داشتن: گرو
- کسی که دیگری فرمان او را می برد: مطاع

(واژگان، واژه نامه)

۲۷۲- گزینه ۴

(نازنین فاطمه هایلو صفارزاده)

تشریح گزینه های دیگر:

- گزینه «۱»: «بط» به معنای اردک، شکل درست «بت» است. (بط: اردک _ بُت: مجسمه ای که برای پرستش ساخته می شد.)
- گزینه «۲»: «حال» شکل درست «هال» است.
- گزینه «۳»: «خور» شکل درست «خُر» است.

(املا، صفحه های ۱۳، ۱۸، ۲۰ و ۲۲)

۲۷۳- گزینه ۲

(حسن افتاده - تبریز)

- نقش دستوری واژه مشخص شده در صورت سؤال و گزینه «۲» مضاف الیه است.
- حرف کم و بسیار نیست = حرف □ مقدار کم و بسیار نیست: «مقدار» حذف شده و صفات پس از آن باقی مانده اند؛ پس «کم» صفت جانشین اسم است و از این رو، خودش اسم محسوب شده و معنای «کمی، کم بودن» گرفته است. بنابراین ترکیب «حرف کم» در اینجا، ترکیب اضافی و کم مضاف الیه است.
- اطفال شاخ را به قدوم موسم ربیع، کلاه شکوفه بر سر نهاده: بر سر اطفال شاخ، به قدوم موسم ربیع کلاه شکوفه نهاده است. (رای فک اضافه)

تشریح گزینه های دیگر:

- گزینه «۱»: متمم: توجه شود که «از بهر» «حرف اضافه» و به معنی «برای» است.
- گزینه های ۳ و ۴: صفت

(دستور، صفحه های ۱۲ و ۱۹)

۲۷۴- گزینه ۳

(سعید پعفری)

- در گزینه های «۱»، «۲» و «۴»، «نیست» در مصراع دوم اسنادی است؛ ولی در گزینه «۳» فعل تام است و به معنای «وجود ندارد» آمده است.

تشریح گزینه های دیگر:

- گزینه «۱»: این، از عشق بازان، عجب (عجیب) نیست (= نمی باشد).
- گزینه «۲»: قاضی [ادر] نیمه شب، بیدار نیست (= نمی باشد).
- گزینه «۴»: حرف کم و بسیار □ نکته اصلی [نیست (= نمی باشد)].

(ترکیبی، صفحه های ۱۹ و ۲۰)

۲۷۵- گزینه ۲

(سعید پعفری)

- شعری را که بر پایه پرسش و پاسخ سروده شده است، مناظره یا گفتاگفت می نامند.
- در این نوع سروده، شخصیت ها رودرروی هم با هم گفت وگو و پرسش و پاسخ می کنند.

در بیت الف و ت این ویژگی دیده می شود.

بررسی موارد دیگر:

- مورد ب: در این بیت، پرسش و پاسخ و گفت وگو دیده نمی شود.
- مورد پ: در این بیت، شخصیت ها رودرروی هم درحال گفت وگو و پرسش و پاسخ نیستند.

(قلمرو ادبی، صفحه های ۱۳، ۲۰ و ۲۱)

۲۷۶- گزینه ۲

(نازنین فاطمه هایلو صفارزاده)

بررسی آرایه های هر بیت:

- (۱) مجاز: «خاک» مجاز از گور/ کنایه: «دل ز مهر کسی پاک کردن» کنایه از دل بردن از کسی؛ «خفته در خاک بودن» کنایه از مردن/ جناس: خاک و پاک (گزینه ای رد نمی شود).
- (۲) جناس: جواب و صواب/ سجع ندارد. (رد گزینه های «۳» و «۴»)
- (۳) کنایه: «ثانی به کف آوردن» کنایه از «به رزق و روزی رسیدن»/ مجاز: ابر و باد و مه و خورشید و فلک: مجاز از همه پدیده های هستی/ سجع ندارد. (رد گزینه «۱»)

(آرایه، صفحه های ۱۲، ۲۰ و ۲۱)

۲۷۷- گزینه ۳

(نازنین فاطمه هایلو صفارزاده)

- «گر نور عشق حق به دل و جانت اوفتد / بالله کز آفتاب فلک، خوب تر شوی
- یک دم غریق بحر خدا شو گمان میر / کز آب هفت بحر، به یک موی تر شوی
- از پای تا سرت، همه نور خدا شود / در راه ذوالجلال چو بی پا و سر شوی
- وجه خدا اگر شودت منظر نظر / زین پس شکی نماند، که صاحب نظر شوی»

(مفط شعر، صفحه های ۲۲ و ۲۳)

۲۷۸- گزینه ۴

(ابوالفضل عباس زاده)

- (الف) واژه «پروانه» در بیت صورت سؤال نماد «عاشق حقیقی» است؛ در مورد الف، مراد از «بی دل»، انسان عاشق است («بی نشان» کنایه از معشوق یا خداست).
- (ب) با توجه به مصراع دوم، شرط اصلی عشق حقیقی، بی ادعایی و رازداری در عشق، است.

(مفهوم، صفحه های ۱۳ و ۱۴)

۲۷۹- گزینه ۲

(الهام ممدری)

- دقت کنید: ابیات درس «ستایش»، فقط بر یک مفهوم دلالت نمی کنند، چون هر بیت بیانگر چند صفت خداوند است، بنابراین لازم است، هنگام مطالعه به همه مفاهیم توجه کنید.
- بیت «ج»: اعتراف بنده به درماندگی: نمی توانم تو را توصیف کنم زیرا در فهم و درک انسان نمی گنجی و نمی توانم کسی را به تو مانند کنم که تو در تصور و خیال بندگان قرار نمی گیری.
- بیت «د»: یگانه پرستی: مصراع دوم (فقط تو را به یگانگی می ستایم؛ زیرا که تنها تو شایسته یگانگی هستی).
- بیت «ب»: بخشندگی: همه جودی (دلالت بر بخشندگی و گشاده دستی می کند).
- بیت «ه»: خواست و مشیت الهی: مصراع دوم (همه کاستن ها و اضافه شدن ها به دست و اراده توست)

(مفهوم، صفحه ۱۰)

۲۸۰- گزینه ۲

(حسن افتاده - تبریز)

- معنای نوشته شده در مقابل همه گزینه ها کاملاً صحیح بودند به جز گزینه «۲».
- معنای صحیح عبارت گزینه «۲»: یکی از عارفان که از آن حالت مراقبت و مکاشفتش (که فراتر از نماز هستند) □ به حالت عادی برگشت.

(مفهوم، صفحه های ۱۲ تا ۱۴)

دین و زندگی (۳)

۲۸۱- گزینه ۴»

(مفسر بیاتی)

عبدالرحمن جامی در مقدمه دوم و در توصیف نیازمندی جهان به خدا در پیدایش چنین بیان می‌کند:

ذات نیافته از هستی، بخش / چون تواند که بود هستی‌بخش
خشک ابری که بود ز آب تهی / ناید از وی صفت آبدهی

(درس ۱، صفحه ۷)

۲۸۲- گزینه ۳»

(مفسر بیاتی)

اگر به خود و اشیای پیرامونمان نظر کنیم همه را پدیده‌هایی می‌یابیم که وجودشان از خودشان نبوده و نیست.

(درس ۱، صفحه ۷)

۲۸۳- گزینه ۱»

(غزین سماقی)

خداوند در قرآن در پاسخ به کسانی که می‌پرسند «چگونه می‌توان خدا را دید؟» می‌فرماید «لا تدركه الابصار = چشم‌ها او را نمی‌بینند.» نوعی از دیدن وجود دارد که نه تنها امکان‌پذیر است، بلکه از برترین هدف‌های زندگی است و هر کسی باید برای رسیدن به چنین دیدنی تلاش کند. این مرتبه دیدن به وسیله قلب و ملاقات با خداست.

(درس ۱، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۲۸۴- گزینه ۴»

(غزین سماقی)

با توجه به مفاد آیه «الله نور السماوات و الارض» هر موجودی در حد خودش تجلی خداوند و نشانگر حکمت، قدرت، رحمت و سایر صفات الهی است.

(درس ۱، صفحه ۱۱)

۲۸۵- گزینه ۲»

(میثم هاشمی)

آیه صورت سؤال بیانگر توحید در مالکیت است.

با توجه به مراتب توحید، پس از توحید در خالقیت، توحید در مالکیت است.

(درس ۲، صفحه ۱۹)

۲۸۶- گزینه ۳»

(میثم هاشمی)

مهم‌ترین اعتقاد دینی «توحید و یکتاپرستی» است. اسلام دین توحید و قرآن کتاب توحید است. در اسلام بدون اعتقاد به توحید هیچ اعتقاد دیگری اعتبار ندارد. توحید سرلوحه دعوت همه پیامبران (ع) بوده است. خداوند در قرآن کریم اخلاق، احکام و همه اعمال فردی و اجتماعی مؤمنان را بر مدار توحید قرار داده است. توحید مانند روحی در پیکره معارف و احکام دین حضور دارد و به آن حیات و معنا می‌بخشد.

(درس ۲، صفحه ۱۸)

۲۸۷- گزینه ۴»

(میثم هاشمی)

واژه «رب» در قرآن کریم از اهمیت فراوانی برخوردار است و بعد از واژه «الله» بیشترین فراوانی را در میان اسمای الهی دارد. کلمه رب بیش از نهمصد بار در قرآن کریم آمده است. عبارت «رب العالمین» نیز بیش از ۴۰ بار در قرآن تکرار شده است. رب به معنای مالک و صاحب اختیاری است که تدبیر و پرورش مخلوق به دست اوست.

(درس ۲، صفحه ۲۰)

۲۸۸- گزینه ۲»

(مرتضی ممسنی‌کبیر)

در قرآن کریم می‌خوانیم که وزیر سلیمان، آصف بن برخیا، در یک لحظه تخت بلقیس (ملکه صبا) را از مسافتی طولانی منتقل کرد، این نشان‌دهنده آن است که انسان با طی مراتب بندگی می‌تواند به اذن خداوند به چنین توانایی‌هایی در عالم هستی برسد.

(درس ۲، صفحه ۲۶)

۲۸۹- گزینه ۲»

(مرتضی ممسنی‌کبیر)

قرآن کریم از زبان حضرت عیسی (ع) بیان می‌کند: «من برایتان از خاک پرنده‌ای می‌سازم و در آن می‌دمم و آن خاک به اذن خدا پرنده‌ای می‌شود» که مؤید «توحید در ربوبیت» است و این کار در راستای اجازه و اذن الهی است که به آن رابطه طولی هم می‌گویند، نه به صورت در کنار آن (رابطه عرضی).

(درس ۲، صفحه ۲۵)

۲۹۰- گزینه ۱»

(مرتضی ممسنی‌کبیر)

جریان تکفیری در سال‌های اخیر برخی از جوامع و کشورهای اسلامی را گرفتار خود کرده است. پیروان این جریان فکری خشک و غیر عقلانی با تفکر غلطی که درباره توحید و شرک دارند، هر مسلمانی را که مانند آن‌ها نمی‌اندیشد، مشرک و کافر می‌خوانند و گاه کشتن او را واجب می‌شمارند.

(درس ۲، صفحه ۲۴)

زبان انگلیسی ۳

۲۹۱- گزینه ۱»

(آزمین رممانی)

نکته مهم درسی:

نقش "you" برای فعل "invite" (دعوت کردن) مفعولی است، پس نیاز به ساختار مجهول داریم. (رد سایر گزینه‌ها)

(گرامر)

۲۹۲- گزینه ۳»

(آزمین رممانی)

نکته مهم درسی:

دقت کنید که فاعل اصلی این جمله "reading" است نه "these books" (که مفرد است). پس باید فعل نیز با آن مطابقت داشته باشد (رد گزینه‌های ۲ و ۴). همچنین، نقش "reading" برای فعل "recommend" (توصیه کردن) مفعولی است و نیاز به ساختار مجهول داریم (رد گزینه‌های ۱ و ۲).

(گرامر)

۲۹۳- گزینه ۱»

(آزمین رممانی)

نکته مهم درسی:

نقش "he" برای فعل "offer" (پیشنهاد کردن) مفعولی است و نیاز به ساختار مجهول داریم (رد سایر گزینه‌ها).

(گرامر)

۲۹۴- گزینه ۱»

(رسمت اله استیری)

ترجمه جمله: «شرکت کمک مالی سخاوتمندانه‌ای به مدرسه محلی کرد تا بچه‌ها بتوانند کتاب‌های جدید بخرند.»

(۲) تصادفی

(۴) مذهبی

(واژگان)

۲۹۵- گزینه ۳»

(رسمت اله استیری)

ترجمه جمله: «یک پیاده‌روی طولانی در هوای تازه و یک مکالمه خوب با یک دوست می‌تواند غم و اندوه مرا به‌طور کامل درمان کند.»

(۱) توسعه دادن

(۲) اختراع کردن

(۳) درمان کردن

(۴) تقویت کردن

(واژگان)

۲۹۶- گزینه ۴»

(رسمت اله استیری)

ترجمه جمله: «بسیاری از دانش‌آموزان تحت فشار امتحانات نهایی فراموش می‌کنند به‌درستی غذا بخورند و در نهایت احساس خستگی می‌کنند.»

(۱) قدرت

(۲) الهام

(۳) نمونه

(۴) فشار

(واژگان)

ترجمه متن درک مطلب:

هر کودکی نیاز دارد بداند که ویژگی‌هایی دارد که او را منحصر به فرد و خاص می‌کند. اما وقتی فرزندان را با هم مقایسه می‌کنید، این پیام از دست می‌رود. حتی تحسین کردن یکی از فرزندان در حضور دیگری نیز می‌تواند باعث شود فرزند دیگر در مورد جایگاه و ارزش خود تردید کند. مقایسه بین دو کودک اغلب نتیجه عکس می‌دهد و باعث می‌شود کودکی که با «فرزند طلایی» مقایسه می‌شود، دست از تلاش بردارد و دیگر نخواهد برای بهتر شدن تلاش کند.

علاوه بر این، کودکان به طور طبیعی می‌خواهند والدین خود را خشنود کنند؛ وقتی آن‌ها را با یکدیگر مقایسه می‌کنید، این کار سطح اضطراب و استرس آن‌ها را افزایش داده و اعتماد به نفسشان را کاهش می‌دهد، به‌ویژه زمانی که به این باور برسند که خواهر یا برادرشان از آن‌ها بهتر است.

به جای مقایسه کردن، سعی کنید همیشه نقاط مثبت هر کودک را برجسته کنید. برای مثال، می‌توانید در مورد این صحبت کنید که چقدر یک کودک برای پروژه‌اش سخت تلاش کرده است و در جای دیگر، از مهربانی کودکی بگویید که برای دوست بیمارش کارت پستال درست کرده است. اگر این کار را انجام دهید، هیچ کدام از فرزندان تصور نخواهند کرد که شما از دیگری راضی‌تر هستید، و این کار به آن‌ها انرژی بی‌پایانی می‌دهد تا تمام تلاششان را بکنند که والدینشان را راضی نگه دارند.»

۲۹۷- گزینه ۳»

(عقیل ممدی‌روش)

ترجمه جمله: «بهترین عنوان برای متن چیست؟»

«از مقایسه بچه‌ها خودداری کنید.»

(درک مطلب)

۲۹۸- گزینه ۳»

(عقیل ممدی‌روش)

ترجمه جمله: «کدام یک از موارد زیر معنای "golden child" را آنچنان که در پاراگراف ۱» استفاده شده است به بهترین وجه توصیف می‌کند؟»

«بچه‌هایی که به نظر می‌رسد والدینشان آنها را بیشتر دوست دارند.»

(درک مطلب)

۲۹۹- گزینه ۲»

(عقیل ممدی‌روش)

ترجمه جمله: «طبق متن، اگر بچه‌ها احساس کنند که منحصر به فرد و خاص نیستند، به احتمال زیاد ...»

«مضطرب و نگران می‌شوند»

(درک مطلب)

۳۰۰- گزینه ۱»

(عقیل ممدی‌روش)

ترجمه جمله: «کلمه "it" که زیر آن در پاراگراف ۳» خط کشیده شده است، به چه چیزی اشاره دارد؟»

«اشاره کردن به نکات مثبت در هر بچه»

(درک مطلب)